

PIRKKALA
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 1998

Tuija-Liisa Soininen
Maakunnallinen yksikkö
Tampereen museot

PIRKKALA, ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 1998**SISÄLLYSLUETTELO**

1. JOHDANTO	4
2. TUTKIMUSALUE	
2.1. Pirkkalan kunta	4
1.2. Luonnonympäristö	5
3. TUTKIMUSPROSESSI	
3.1. Tutkimushistoria	6
3.2. Menetelmistä	8
3.3. Tulokset	9
4. INVENTOINTIKOHTTEET	
4.1. Aikaisemmin tunnetut kiinteät esihistorialliset muinaisjäännökset (kohteet 17-21 historiallisia. * = kohde luokiteltu inventoinnissa irtolöytöpaikaksi)	
4.1.1. Savilahti [1], kivikautinen asuinpaikka	15
4.1.2. Isomoisio [2], a) kaksi rautakautista röykkiötä ja b) rautakautinen asuinpaikka	20
4.1.3. Sapala, Toiva [3], kaksi rautakautista hautaröykkiötä ja epämääräinen kumpu	27
4.1.4. Nuoliala [4], kiven- ja maansekainen röykkiö	34
4.1.5. Vihtamo [5], kivikautinen asuinpaikka	39
4.1.6. Katajisto [6], kivikautinen asuinpaikka	43
4.1.7. Rajapelto [7], kivikautinen asuinpaikka	49
4.1.8. Kotopelto/Riihentausta [8], kivikautinen asuinpaikka	54
4.1.9. Vähälampi [9], kivikautinen asuinpaikka	61
4.1.10. Raunila [10], kivikautinen asuinpaikka	66
4.1.11. Valkila [11], kivikautinen asuinpaikka/irtolöytöpaikka	71
4.1.12. Kalmo [12], kivikautinen asuinpaikka/irtolöytöpaikka	76
4.1.13. Mäkitalo [13], kivikautinen asuinpaikka	81
4.1.14. Kenttämäenoja [14], kivikautinen asuinpaikka	85
4.1.15. Tursiannotko [15], esihistoriallinen asuinpaikka-alue	90
4.1.16. Hiidenmäki [16], uhrilähde	99
4.1.17. Kirkkoveräjä [17], 2 kiviröykkiötä	104
4.1.18. Vesala [18], kiviaita	109
4.1.19. Ania [19], 2 hiilimiilua ja 6 viljelysröykkiötä	113
4.1.20. Outinen [20], 2 kiviröykkiötä	118
4.1.21. Heikkilä [21], kiviröykkiö	123
4.2. Ennalta tuntemattomat kiinteät muinaisjäännökset (kohteet 34-35 historiallisia)	
4.2.1. Hirvisaaret, kivikautinen pyyntipaikka [22]	124
4.2.2. Juoksianoja 1, rautakautinen asuinpaikka [23]	132
4.2.3. Juoksianoja 2, kivikautinen asuinpaikka [24]	137
4.2.4. Juoksianoja 3, kivikautinen asuinpaikka [25]	142
4.2.5. Katajamäki, mahd. esihistoriallinen kiviladelmä [26]	147
4.2.6. Lehtisaari, kivikautinen asuinpaikka [27]	153
4.2.7. Isosaari, kivikautinen asuinpaikka [28]	158
4.2.8. Lepolahti, kivikautinen asuinpaikka [29]	164
4.2.9. Kalmo [30], kiviaita ja kuoppa	169
4.2.10. Leuku [31], kiviaitus	174
4.2.11. Soukonkallio 1 [32]	179

sivu 152 ei ole

4.3. Epämääräiset kohteet

- 4.3.1. Toosila, mahdollinen uhrikivi [33] 182
 4.3.2. Haikkaniemi, kiven- ja maansekainen röykkiö [34] 186

4.4. Aiemmat esihistorialliset irtolöytökohteet

- 4.4.1. Pappila/vanha kirkko, kahden kourutaltan (KM 3135:5 ja KM 1889) ja rautakirveen KM 3135:11 löytöpaikka, ks. luku 4.5.2. Pappilanniemi, kivikautinen irtolöytöpaikka [45] 190
 4.4.2. Sankila, Soukko, rautakautisen kirveen (HM 3120) irtolöytöpaikka [35]
 4.4.3. Tanila, kahden rautakautisen helmen (KM 15834:1 sekä Pirkkalan kotiseutumuseo: (KM 31475:2) [36] 190
 4.4.4. Virosmäki, hioimen ja hioimenteelmän (KM 12530:1-29) irtolöytöpaikka [37] 199
 4.4.5. Sotaplassi, viikinkiaikaisen kirveen (HM 2762) irtolöytöpaikka [38] 203
 4.4.6. Pere, Lalli, oikokirveen (HM 927:1) irtolöytöpaikka [39] 207
 4.4.7. Ania, Riekkö, oikokirveen (KM 11972) irtolöytöpaikka [40] 212
 4.4.8. Ania, Riekkö, reikäkiven (Pirkkalan kotiseutumuseo) irtolöytöpaikka [41] 216
 4.4.9. Nuoliala, Eskola, kivitaltan (HM 766) irtolöytöpaikka [42] 220

4.5. Inventoinnin aikana havaitut esihistorialliset irtolöytökohteet

- 4.5.1. Avesaari, hioimen irtolöytöpaikka [43] 224
 4.5.2. Leipojanlahti, kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka [44] 228
 4.5.3. Reippi, kivikautinen asuinpaikka [45] 232
 4.5.4. Pappilanniemi, kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka [46] 236
 4.5.5. Kuikkonokka, kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka [47] 241
 4.5.6. Kuikkurasaari, kivik. keramiikanpalan (KM 31482) irtolöytöpaikka [48] 245
 4.5.7. Isolammien etelämäki, kvartsi-iskoksen irtolöytöpaikka [49] 249
 4.5.8. Hanhonoja, kivikautinen irtolöytöpaikka [50] 253

4.6. Muut kohteet

- 4.6.1. Avesaari, tuhoutuneen lapinraunion? paikka [51] 257
 4.6.2. Turri, rengaskuvio kivessä [52] 261
 4.6.3. Naistenmatka, Turrin uimala, kiviterasseja järvenrannalla [53] 263
 4.6.4. Sionkylä, Heikkilä, kellarikuoppia mäenrinteellä [54] 266
 4.6.5. Haikka, Komperinmäki [55], kivi, johon on hakattu kuoppa 269
 4.6.6. Hiidenmäki [56], kallio, jossa luontaisia kuoppia 272
 4.6.7. Hevossuo, katajakumpare [57] 275
 4.6.8. Soukonkallio 2, epämääräinen röykkiö [58] 278

4.7. Inventoinnin aikana tarkastetut alueet 281**LIITTEET**

1. Luettelo mv-negatiiveista 283
 2. Luettelo dia-positiiveista 287
 3. Luettelo kartoista 291

LÖYTÖLUETTELO 294

1. JOHDANTO

Tampereen museoiden maakunnallinen yksikkö käynnisti v. 1993 Pirkanmaan kuntien arkeologisen inventointiprojektin. Projektin taustalla oli tieto, että maakunnan alueella oli vain muutama kunta, jonka muinaisjäännösten voitiin katsoa olevan hyvin tiedossa. Pirkanmaan ongelmana ovat olleet vanhat, jo noin 40-50 vuotta sitten tehdyt muinaisjäännöskartoitukset tai toisaalta muutamassa päivässä suoritettut kuntakohtaiset pikainventoinnit. Rahoitus inventointiprojektiin on saatu Tampereen museoilta sekä asianomaisista kunnista. Vuodesta 1993 lähtien yksikkö on suorittanut Pirkanmaalla 16 arkeologista inventointia: v. 1993 Kangasala, v. 1994 Tampere ja Lempäälä v. 1995 Vesilahti, Pälkäne ja Vammalan Vanhankirkoniemi, v. 1996 Viiala, Kylmäkoski ja Vammalan Palviala ja v. 1997 Sahalahti, Mänttä ja Vammalan Sastamalan kirkon ympäristö (kulttuurimaisemainventointi), v. 1998 Pirkkala, Toijala, Vammalan Kutala ja Längelmäveden kalliomaalausinventointi. Näistä inventoinneista yksitoista on koko kunnan kattavia perusinventointeja, neljä yhden kunnan osainventointeja ja yksi erikoisinventointi. Projekti on tuonut esille vuoden 1999 kevääseen mennessä 122 uutta muinaisjäännöstä. Ennen inventointeja tutkimusalueilta tunnettiin n. 180 muinaisjäännöstä.

Maakunnallinen yksikkö suoritti Pirkkalan arkeologisen perusinventoinnin 29.4.-27.5.1998. Kenttätyöjohtajana toimi FM Tuija-Liisa Soininen. Lisäksi inventointiryhmään kuuluivat fil. yo Antti Bilund ja fil.yo Marjo Meriluoto-Jaakkola veneen kuljettajana Tapani Koironen. Pirkkalalaisia vapaaehtoisia kentällä olivat Jouko Hillukka ja Pirkkalan kulttuurisihteeri Juhani Alanko.

2. TUTKIMUSALUE

2.1. Pirkkalan kunta

Pirkkala on noin 80 km² laaja, 12 000 asukkaan kunta Tampereen eteläpuolella. Tampereen läheisyys leimaa kunnan maankäyttöä ja elinkeinomahdollisuuksia. Perinteisen maatalouden osuus elinkeinotoiminnassa on vähentynyt erääksi Pirkanmaan pienimmäksi.

Pirkkala on vuosisatojen kuluessa kokenut suuria alueellisia muutoksia. Varhaisen keskiajan Suur-Pirkkala käsitti eräalueineen puolet nykyisestä Pirkanmaasta. V. 1636-1865 Pirkkalaan kuului nykyiset Pirkkalan ja Ylöjärven kunnat, entinen Nokian kauppala sekä Tampereet länsiosat. Pirkkala on ilmeisesti kuulunut alunperin Karkun eli Sastamalan seurakuntaan, josta Suur-Pirkkalan oletetaan eronneen omaksi seurakunnakseen jo 1200-1300 luvun vaihteessa. Pirkkalan pitäjä mainitaan asiakirjoissa ensimmäisen kerran v. 1374. Pirkkalan varhaisimmasta kirkosta ei tiedetä kuitenkaan muuta, kuin että se on ollut puukirkko ja salama on polttanut sen 1540-luvulla. Tämän tilalle on rakennettu toinen puukirkko, joka tuhoutui tulipalossa v. 1645. Mahdollisesti 1540-luvulla palanutta kirkkoakin on edeltänyt useita puukirkkoja.

Pirkkalalla on kauan oletettu olleen erityisasema esihistoriallisen ajan ja varhaiskeskiajan kaupankäynnissä. Pirkkalankylää on pidetty mm. ikivanhana kauppapaikkana ja eräät ovat uskoneet sen olevan Ruotsin Birkan kauppiaiden perustama ja siten ruotsalainen siirtokunta. Pirkkalan sijainti eri taholta tulevien vesiteiden risteyksessä on myös ollut kaupalle edullinen. Mitään asiakirjatietoja Pirkkalankylän otaksutusta kauppapaikasta ei kuitenkaan ole olemassa eivätkä arkeologiset todisteet ole tukeneet vanhoja teorioita.

Toisaalta mielenkiintoista on mm. se, että Pirkkalan Tursiannotkosta (Pirkkalankylän ydinaluetta) löytyneen luulusikan parhaat vastineet tunnetaan tällä hetkellä juuri Birkasta.

Pirkkalassa ja Pirkkalankylässä kiinnittää huomiota myös *hiisi*-sanueen runsas esiintyminen. Pirkkalankylän tuntumasta löytyvät Hiidenmäki, Hiidenlähde, Hiidenmaan niemi, Hiidenlaidun ja kylän kautta on lisäksi kulkenut Hiidentieksi kutsuttu vanha talvitie Pyhäjärven pohjoisrannalta Vesilahden suuntaan.

2.2. Luonnonympäristö

Pirkkalan alue on topografialtaan melko vaihtelevaa; mäkistä ja kumpuista. Alueella ei ole juurikaan hiekkaperäisiä alueita. Moreeni on kuitenkin varsin yleinen. Yleisin maaperän laji näyttää olevan kuitenkin savi ja kallioperältään suurimmassa osassa Pirkkalaa on kiillegneissisiä. Erityisesti Pirkkalan eteläosissa on vielä laajahkoja peltoalueita ja vanhaa kulttuurimaisemaa. Pohjoisosissa on pääosin rakennettua asuin ja teollisuusympäristöä. Pirkkalan länsi- ja eteläosista löytyvät laajat, jopa korpimaiset metsäalueet.

Pirkkala sijaitsee hyvien muinaisten kulkuyhteyksien varrella ja mielenkiintoisessa vesistöjen solmukohdassa. Viiden kilometrin päässä Pirkkalan pohjoispuolella on Tammerkoski. Näsijärven vesistö on siten ollut pirkkalalaisten ulottuvilla. Toisaalta Kaukajärven kautta on esihistoriallisena aikana ollut kulkuyhteys Roineeseen. Vanajaveden ja koko Keski- ja Etelä-Hämeen vesistöt taas laskevat Lempäälän Kuokkalankosken kautta Pyhäjärven ja laskevat lopulta Nokian virran kautta Kuloveteen ja sitä kautta Kokemäenjokeen. Vanajavedeltä pääsee edelleen mm. Roineen reitille sekä Längelmävetä pitkin pohjoisille vesireiteille. Pirkkalasta on siten päässyt esihistoriallisella ajalla moniin eri suuntiin. On myös muistettava, että historiallinen Hiidentie on kulkenut Vesilahdelta Pirkkalan kirkon kautta Nokialle. Hiidentietä on historiallisella ajalla ja ehkä sitä aikaisemminkin päässyt niin Turun seudulle kuin Pohjanmaallekin.

Pirkanmaa vapautui viimeisen jääkauden aikaisesta jääpeitteestään reilut 10 000 vuotta sitten. Se jätti jälkeensä Pirkkalan alueelle pelkän meren. Jäätikön painama maankamara on pyrkinyt palautumaan alkuperäiseen asemaansa, mikä on käynnistänyt maankohoamisen. Nykyisen maankohoamisen suuruus on Tampereen seudulla 5-6 mm vuodessa, mutta jäätikön peräännyttyä se oli monin verroin suurempi, arviolta 5-6 m sadassa vuodessa. Noin 8400 eKr. tienoilla alueelle oli siirtynyt varhaisinta ihmisasutusta. Maa kohosi ja meri pakeni. Esimerkiksi 7000 eKr. meri (makeavetinen, Ancylysjärven allas) oli Nokian virran yläjuoksulta vain 40-50 km päässä. Ensimmäinen meren selkä levisi Huittisten tasangolla ja Kokemäen alueella oli tiheä ulkosaaristo. Pyhäjärvi kuroutui itsenäiseksi järveksi n. 6000 eKr., pari sataa vuotta myöhemmin kuin Näsijärvi. Tammerkoski syntyi n. 5000 eKr. Kosken syntyessä tiedetään, että Näsijärven vesimassojen voimakas purkautuminen sitä 18 m alempaan Pyhäjärven nosti voimakkaasti sen vedenpintaa. Tämä johtui siitä, että ahdas Nokianvirta ei kyennyt nielemään koko vesimäärää. Tulvan suuruus on ollut Pyhäjärvestä 3-4 m mm. Viialan Mantereenrahkan kerrossarjasta saatujen tulosten mukaan. Valitettavasti geologiset lähteet eivät kuitenkaan kerro, miten kauan tulvan aiheuttama poikkeustila on kestänyt Pyhäjärvestä.

Pyhäjärven korkeus on tällä hetkellä 77,2 m. Veden pintaa on alennettu 1800-luvulla noin 2 m. Kivikaudelta inventoinnissa on havaittu ainakin kaksi mahdollista eri-ikäistä

rantaterassia: Suurin osa kivikautista asuinpaikoista sijaitsee 80-81 m mpy eli noin 3-4 m nykyisen veden pinnan yläpuolella. Lisäksi asuinpaikkoja on havaittu korkeudelta 85-86 m mpy ja toisaalta niinkin alhaalta kuin 79 m mpy. Viimeksi mainittu kohde on Raunilan kivikautinen asuinpaikka, jolta löydetty keramiikka saattaa olla epineoliittista. Jos näin on, veden pinta on ollut voinut olla kivikauden loppuvaiheilla edeltävää ajan jaksoa alempana. Tämä voi johtua esimerkiksi Nokian virran virtausten vaihteluista ja uusista uomista. Tältä tasoltaan veden pinta on noussut vähitellen maan kallistumisen vuoksi, kunnes veden pintaa on laskettu keinotekoisesti 1800-luvulla pari metriä

3. TUTKIMUSPROSESSI

3.1. Tutkimushistoria

Pirkkalan sijainti on arkeologisessa mielessä monella tavalla kiintoisa. Naapurikunnista erityisesti Lempäälä, Nokia ja Vesilahti ovat arkeologiapiireissä varsin tunnettuja niiden rautakautisen rikkauden vuoksi. Pirkkalaa on inventoitu ennen vuotta 1998 kolmeen otteeseen. 1800-luvun loppupuolella muinaisjäännöksiä on jollakin tavalla pyrkinyt kartoittamaan A.O. Heikel kuitenkin yhtään löytämättä. Aarni Erä-Esko suoritti v. 1948 muutaman päivän aikana inventointia Pirkkalassa Pyhjärven rantojen kokonaisinventoinnin yhteydessä ja löysi tällöin viisi muinaisjäännöstä. Vuonna 1971 Mirja ja Pekka Miettinen suorittivat Pirkkalassa kahden viikon inventoinnin Pirkkalan esihistorian kirjoittamista varten. Tämän yhteydessä löydettiin 13 kiinteää muinaisjäännöstä. Kaivauksia Pirkkalassa on suoritettu varsinaisesti yhdessä kohteessa; Isomoision rautakautisella röykkiöalueella, jossa Erä-Esko kaivoi yhden röykkiöstä v. 1948 inventoinnin yhteydessä. Museovirasto suoritti Tursiannotkossa v. 1993 intensiivi-inventointi ja koekuopitus, joita johti Päivi Kankkunen. Koekaivauksissa rajattiin Tursiannotkon moniajoituksellista asuinpaikkaa ja hahmotettiin kohteen luonnetta.

Pirkkalan kuuluisin irrallinen muinaisesinelöytö on löydetty Tursiannotkon alueelta, maakasasta, joka oli peräisin pellon kuoritusta pintakerroksesta. Kyseessä on ns. Laukaan viikinkiaikainen luulusikka, joka on yksi Suomen viidestä löydetyistä sarvi- tai luulusikasta. Toinen yhtä ehjä kappale on saatu talteen Euran Osmanmäestä. Euran lusikan pesä on kuitenkin lattea, kun taas Pirkkalan lusikassa on lapiomainen, hieman kupera pesä. Pirkkalan lusikalle on Anna-Liisa Hirviluodon mukaan useita melko hyviä, mutta ei aivan täydellisiä vastineita Birkasta, sekä poltto- että ruumishautauksista. Suomesta myös Suomussalmen Isoperangasta on löydetty palasia samanlaisesta lusikasta kuin Pirkkalan lusikka. Luulusikasta johtuen Tursiannotkon alueeseen on kiinnitetty erityisesti 1990-luvulla korostettua huomiota. Alueelta oli löytynyt myös useita muita irtolöytöjä, jotka viittasivat siihen, että alueella on ollut rautakautista ja keskiaikaista aktiviteettia. V. 1992 alueelta paikallistettiin kivikautinen asuinpaikka ja samalla keskiaikainen asuinpaikka otettiin suojelun piiriin. V. 1993 alueella suoritettiin intensiivi-inventointia ja kohdetta pyrittiin rajaamaan. Vuoden 1998 inventoinnissa aluetta rajattiin tarkemmin ja v. 1999 rajaaminen on saatu päätökseen. 1990-luvun loppupuolen tutkimuksissa on saatu vahvistusta ainakin sille, että alueella on ollut rautakautinen asuinpaikka.

Ennen v. 1998 inventointia Pirkkalasta tunnettiin 21 kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä 11 oli kivikautisia asuinpaikkoja viljelysmailla. Suurin osa kivikautisista kohteista sijaitsi Pyhjärvestä kaakkoon pistävän Sikojoen savisilla rannoilla. Lisäksi Pirkkalassa oli neljä rautakautista röykkiöaluetta, useita epämääräisiä röykkiöitä sekä edellä mainittu

Tursiannotko -niminen moniajoituksellinen asuinpaikka uhrilähteineen sekä mm. historiallisen ajan kiviaitus Vesalasta. Pirkkalan ongelmana olivat tavallaan ajoittamattomat ja luonteeltaan epämääräiset kiviröykkiöt, joihin ei oltu tehty koekuoppia. Merkille pantavaa oli myös, että Tursiannotkon alueelta ei tunnettu rautakautista kalmistoa eikä varmoja asuinpaikankaan jäänteitä siitä huolimatta, että alueelta oli saatu talteen lukuisia ko. aikaan viittaavia irtolöytöjä. Eräs Pirkkalaa koskeva perusongelma oli se, että inventoinnit olivat vanhentuneita eikä alueella ole suoritettu koko kunnan kattavaa, ajallisesti realistista kartoitusta. Koska Pirkkala, Tampereen läheisyydessä olevana asumista vetävänä kuntana kuitenkin on aktiivinen maankäyttäjä, on mahdollista, että useita kulttuurihistoriallisesti ja arkeologisesti arvokkaita kohteita on tuhoutunut vuosikymmenten aikana. Etenkin Pirkkalan pohjoisosat ovat esihistoriallisessa mielessä maakerroksiltaan lähes tuhoutuneita. Merkille pantavaa on myös, että vasta 1990-luvulla myös historiallisen ajan muinaisjäännöksiä on ryhdytty inventoimaan systemaattisesti. Pirkkalan uudessa inventoinnissa myös historiallisen ajan (1200jKr.-) jäännökset, kuten kiviainat, tervahaudat, pellonraivauskivikot jne. pyrittiin huomioimaan.

Kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi Pirkkalasta oli löydetty yhteensä parikymmentä irtolöytöä, joista 18 voitiin jollakin tavalla paikallistaa. Näistä suurin osa oli kivikautisia irtolöytöjä. Pirkkalan inventoinnin suunnittelussa otettiin huomioon myös se, että Pyhäjärven vastarannalla, Nokian puolella sijaitsee mm. kaksi kivikautista asuinpaikkaa, kuusi rautakautista kalmistoa, mm. Keho ja Sotkanlinna ja kolme lapinraunioaluetta. Pirkkalan lähiympäristö on ollut siis esihistoriallisella alueella varsin suosittua ja elinkelpoista.

PIRKKALAN IRTOLÖYDÖT

E = Ei tarkistettavissa löytötietojen puutteellisuuden vuoksi

ESINE	KM-NRO	LÖYTÖ- AIKA	AJOITUS	LÖYTÖ- PAIKKA	INV.- NRO 1997
1 kourutaltoa	KM 3135:5	1854	kivikausi	Pappila/ Vanha kko	[45]
2 kourutaltoa	KM 1889	1878	kivikausi	kuten ed.	[45]
3 Rautakirves	KM 3135:11	1854	rautakausi	kuten ed.	[45]
4 3 reällistä painokiveä	KM 31454:3	< 1971	epämäär.	Tanila	[8]
5 rautakirves	HM 3120	1965	rautakausi	Sankila, Soukko	[35]
6 helmi	KM 15834:1	1960-l.	rautakausi	Tanila	[36]
7 helmi	KM 31475:2	< 1971	rautakausi	Tanila	[36]
8 hioin ja hioimen teelmä	KM 12530:1-2)	1949	?	Virosmäki	[37]
9 Rautakirves	HM 2762	1965	viik. aika	Sotaplassi	[38]
10 oikokirves	HM 927:1	1912	kivikausi	Pere, Lalli	[39]
11 oikokirves	KM 11972	1948	kivikausi	Ania, Riekkö	[40]
12 reikäkivi	KM 31476	1940-l.	?	Ania, Riekkö	[41]
13 kivitaltoa	HM 766	1911	kivikausi	Nuoliala, Eskola [42]
14 rannerengas	KM 24514:1	1988	rautakausi	Juoksianoja	[15]
15 luuharppuunan osa	KM 27998	1988	epämäär.	Kotolahti	[15]
16 tasataltoa	KM 5165:133	1908	kivikausi	Sankila	[6, 47]13
17 hioinkivi	KM 11974	?	?	Ania	E
18 kaksoistaltoa	KM 2218:125	1869	kivikausi	Pirkkala, Py- hjärven ranta	E
19 vasarakirveen teräkatkelma	KM 2218:126	1869	kivikausi	Kuten ed.	E
20 kourutaltoa	KM 2218:124	1869	kivikausi	Kuten ed.	E
21 kourutaltoa	KM 1882	1878	kivikausi	Kuten ed., läheltä E kirkkoa	E
22. oikokirves	KM 31454:1	< 1971	kivikausi	Anian koulupiiri	E
23. oikokirveen teelmä	KM 31454:1	< 1971	kivikausi	Anian koulupiiri	E

* Luettelossa ei ole löytöjä, jotka on ennen vuotta 1998 todettu kuuluvan kiinteään muinaisjäännökseen. Siinä ei mainita myöskään irtolöytöjä, jotka mainitaan löytyneen vain Pirkkalan kihlakunnan alueelta.

3.2. Menetelmistä

Pirkkalan perusinventoinnissa tarkastettiin aluksi tunnetut kiinteät muinaisjäännökset ja niiden kunto. Samalla alueiden rajausta pyrittiin tarkentamaan pintapoimimalla tai koekuopittamalla. Entuudelta tunnettuihin kiviladelmiin ja röykkiöihin pyrittiin ajoitus- ja identifiointimielessä tekemään koekuoppia, mikäli niiden ajoitus oli epämääräinen. Tämän jälkeen tutkimus suunnattiin etsimään uusia, aiemmin tuntemattomia muinaisjäännöskohteita. Kuukauden ajan Pirkkalaa inventoitiin kahden työryhmän voimin, joista toinen työryhmä suoritti mm. viikon ajan veneitse ranta- ja saari-inventointia. Inventoinnissa tärkeää osaa näytteli se, että kohteet pyrittiin rajaamaan suojelun vuoksi mahdollisimman tarkasti sellaisille kartoille, joista myöhemmin, maankäytön suunnittelu- ja valvontavaiheessa on riittävästi hyötyä.

Irtolöytöjen kohdalla tärkein kysymys oli, liittyykö esine aiemmin tuntemattomaan kiinteään muinaisjäännökseen, minkä vuoksi niiden ympäristöön tehtiin koekuoppia ja pintapoimintaa.

Metodisena antina voidaan todeta, että kahden työryhmän käyttö inventoinnissa tehosti työtä huomattavasti ja inventoinnin voidaankin otaksua vastaavan yhden henkilön suorittamaa kahden kuukauden kenttäinventointia. Vastaavasti jälkitöiden määrä on yllättänyt; normaalin puolentoista kuukauden jälkitöiden sijasta tähänkin työhön on kulunut vähintään kaksinkertaisesti aikaa. On edelleen korostettava venetyön merkitystä inventoinnissa. Pirkanmaalla vanhojen inventointien osalta on yleensä paljastunut, että ne eivät ole käsittäneet saaria. Näin myöskään Pirkkalassa ei oltu aiemmin etsitty muinaisjäännöksiä saarista, joista nyt löytyivät suojelullisesti parhaiten säilyneet uudet muinaisjäännöskohteet. Veneinventointi myös säästää aikaa ja helpottaa orientoitumista muinaiseen elinympäristöön. Inventoinnissa huomattiin myös, että vaikka muinainen rantapinta olisi nykyistä muutaman metrin korkeammalla, rantavedestä löytyy usein kvartsi-iskoksia. Näiden voidaan siten katsoa indikoivan mahdollista asuinpaikkaa jossakin läheisyydessä.

3.3. Tulokset

Inventoinnin tuloksena Pirkkalasta löytyi kuusi ennalta tuntematonta kivikautista (8400-1500 eKr.) asuinpaikkaa, yksi rautakautinen asuinpaikka (500 eKr.-1200 jKr.), mahdollinen esihistoriallinen kiviladelmä sekä kolme historiallisen ajan (1200 jKr.-) kiviaitausta, yhteensä 11 kiinteää muinaisjäännösalueita. Pirkkalan Toosista löytyi myös mahdollinen uhrikivi sekä Haikanniemestä kiven- ja maansekainen röykkiö, jonka ajoitus on epävarma. Erityisen tärkeä inventointityön osa-alue oli Pirkkalan tapauksessa entuudelta tunnettujen muinaisjäännösten luonteen ja rajojen tarkistaminen. Näiden osalta tapahtui runsaasti muutoksia. Yhteensä viiden kiinteän muinaisjäännöksen alue suureni tarkistusten seurauksena. Näitä ovat esimerkiksi Katajiston [6], Rajapellon [7] ja Vähälammmin [9], Kenttämäenoja [14], Kotopelto [8] kivikautiset asuinpaikat sekä Isomoision [2] rautakautinen muinaisjäännösalue. Toisaalta eräissä kohteissa pienennettiin rauhoitettuja alueita [esim. Toiva [3]] ja yksi ennalta tunnettu muinaisjäännös, Kalmon kivikautinen asuinpaikka ehdotetaan kokonaan poistettavaksi muinaisjäännösrekisteristä löytöjen vähäisyyden vuoksi.

Epämääräisiin röykkiöihin tehdyt koekuopat ja tarkastukset paljastivat, että ennalta tunnetut kohteet: Ania [19], Outinen [20] ja Heikkilä [21] olivat selkeästi historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Esimerkiksi Anian aiemmin tunnetuista kahdesta kummusta ja neljästä kiviröykkiöstä kummut todettiin historiallisen ajan hiilimiiluiksi ja röykkiöt viljelysröykkiöiksi. Röykkiöitä löytyi Aniasta kaksi lisää. Outisen kaksi röykkiötä vaikuttivat historiallisen ajan viljelysröykkiöiltä. Heikkilän kahdesta röykkiöstä toinen olikin historiallisen ajan rakennuksen (mahd. kotieläinsuojan) pohja ja toinen vaikuttaa viljelysröykkiöltä.

Suurin osa kivikautisista uusista kohteita käsittää löydöstöltään kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta, jotka periaatteessa voivat ajoittua myös pronssikaudelle (1500-500 eKr.) ja osin rautakaudellekin (500 eKr. - 1200 jKr.) sisämaassa. Yhtenäisen käytännön vuoksi tällaiset kohteet on kuitenkin luokiteltu kivikautisiksi asuinpaikoiksi.

Runsaslöytöisin kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäjärvässä sijaitsevan Isosaaren [28] etelärannalta. Alueelle tehdyistä koekuopista löytyi mm. kampakeramiikkaa (5100-3500 eKr.), piitä, kivilaji- ja kvartsi-iskoksia sekä palanutta luuta. Asuinpaikalla on siis asuttu

ehkä jo 7000 vuotta sitten. Koekuopista löytynyt pii ei vaikuta tuluspiiltä, vaan esihistorialliselta ja viittaa siten tyypillisen kampakeramiikan aikaan (n. 4100-3500 eKr.), jolloin sitä on tuotu Suomeen mm. Itämeren eteläpuolelta, nykyisen Tanskan alueelta ja Itäbalttiasta. Pii on erityisesti nuolenkärkimateriaalia, vaikkakin siitä on tehty toisinaan myös kokonaisia kirveitä. Vaikka maaperäkartassa ei Pirkkalassa esiinny hiekkaa, sitä tavattiin Isosaassa koekuopista ja sama maalaji jatkui myös viereiseen Lehtisaareen, ehkä paikallisempina linssinä. Myös Lehtisaassa [27] oli kivikautinen asuinpaikka, joskin vähemmän käytetty kuin Isosaari. Isosaaren arvoon vaikuttaa se, että toistaiseksi lähiympäristöstä - niin Nokian, Pirkkalan tai Tampereen kuin Vesilahden puoleltakaan ei tunneta yhtä runsaasti käytettyjä kivikautisia asuinpaikkoja samalta ajalta. Tämä voi tosin johtua myös tutkimuksen vähäisyydestä. Arvokasta Isosaaren kohdalla on myös se, että koekuopista löytyi heti kohtalaisen **runsaasti materiaalia**, mikä kertoo asuinpaikan käyttöintensiteetistä ja siitä, että kohteen tarkemmat kaivaustutkimukset voisivat valaista huomattavasti Pyhäjärven alueen esihistoriaa. Koska kyseessä on saarikohde, se on säilynyt varsin hyvin. Muut Pirkkalan kivikautiset kohteet Lehtisaarta ja Hirvisaaria [22] lukuun ottamatta sijaitsevat savipelloilla ja monet niistä viittaavat kohtalaisen tilapäiseen pyyntikäyttöön. Isosaari vaikuttaa löydöiltään ja ympäristöolosuhteidensa perusteella vakinaisemmin käytetyltä tukikohdalta, jolta käsin on ehkä voitu käyttää esim. Sikojoen varrella olevia pyyntipaikkoja.

Myös Juoksianojan ympäristön todettiin olleen esihistoriallisella ajalla intensiivisessä käytössä. Juoksianojan varrelta löydettiin mm. kaksi kivikautista asuinpaikkaa (Juoksianoja 2-3), rautakautinen asuinpaikka (Juoksianoja 1) ja mahdollisesti esihistoriallinen leiripaikka (Katajamäki). Itse Tursiannotkosta paikallistettiin inventoinnissa 12 koekuopan ja laajahkon pintapoinninnan perusteella aiemmin tunnettua suurempi esihistoriallinen asuinpaikka-alue sekä välittömästi sen pohjoispuolelta mahdollinen rautakautinen kalmisto tontin 1:1 puutarhamaalta. Tursiannotkon [15] tunnetulta asuinpaikka-alueelta löytyi rautakautista keramiikkaa, joka viittaa siihen, että keski-aikaisen asuinpaikkavyhykkeen ja kivikautisen asuinpaikan lisäksi kohteessa on ollut myös rautakautinen asuinpaikka.

Eräänä tuloksena voidaan mainita, että inventoinnissa havaittiin, että varsin moneen Pirkkalasta ennalta tunnettuun kiinteään muinaisjäänökseen oli kajottu. Näitä kohteita olivat mm. Raunila [10], Rajapelto [7], Kotopelto [8] ja Toiva [3]. Kävi myös ilmi, että Museovirasto ei ollut lähettänyt aiemman inventoinnin jälkeen rauhoitusilmoituksia maanomistajille koskien niitä pariakymmentä kiinteää muinaisjäänöstä, joita inventoinnissa löydettiin. Myöskään Pirkkalan rakennusvalvonta ei ollut täysin selvillä muinaisjäänöksiin liittyvästä lausuntokäytännöstä. Kaikeksi onneksi edellisessä inventoinnissa määritellyt muinaisjäänöskohteet oli kuitenkin julkaistu useassa seutukaavaliiton ja sittemmin Pirkanmaan liiton julkaisussa, joista tuorein Pirkkalan muinaismuistolain perusteella suojellut kohteet sisältävä julkaisu oli vuodelta 1996. Inventoinnin tuloksena muinaismuistojen suojelukäytäntö on kuitenkin tullut nyt tunnetuksi kunnassa.

Seuraavan sivun taulukossa ovat Pirkkalan inventoinnin aikana tarkastetut kohteet, jotka ovat kiinteitä muinaisjäänöksiä. Lihavoidut kohteet on luokiteltu esihistoriallisiksi kiinteiksi muinaisjäänöksiksi.

INV. NRO 1998	PAIKAN NIMI	LAATU	AJOITUS	MJ-LUOKKA *	MUUTA	PK JA KOORDINAATIT
1	SAVILAHTI	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA x = 6812 82, y = 2474 79, z = 80-81 m mpy
2	ISOMOISIO	2 HAUTARÖYK-KIÖTÄ	RAUTAKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, a) x = 6812 70 y = 2474 98 z = 81 m mpy b) x = 6812 90 y = 2475 16 z = 87,5-90 m mpy
3	TOIVA	2 HAUTARÖYK-KIÖTÄ	RAUTAKAUSI	1	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, a) x = 6816 20 y = 2476 94 z = 84-85 m mpy, b) x = 6816 15 y = 2476 95 z = 84-85 m mpy
4	NUOLIALA	HAUTARÖYK-KIÖ	RAUTAKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 08 Pirkkala, x = 6818 14, y = 2483 46, z = 108 m mpy
5	VIHTAMO	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, x = 6817 56, y = 2478 24, z = n. 80-82 m mpy
6	KATAJISTO	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, a) x = 6817 76, y = 2477 71, z = n. 80-82 m mpy, b) x = 6817 64, y = 2477 65, z = 79-82 m mpy, c) x = 6817 51, y = 2477 61, z = 80-83 m mpy
7	RAJAPELTO	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, x = 6817 32, y = 2477 61, z = n. 80-84 m mpy
8	KOTOPELTO	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, x = 6817 26, y = 2477 86-64, z = 80-83 m
9	VÄHÄLAMMI	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA, koordinaatit: SE-kulma: x = 6816 90, y = 2478 32, z = 78-79 m mpy; N-kulma: x = 6817 01, y = 2478 28, z = 82 m mpy; W-kulma: x = 6816 97, y = 2478 12, z = 78
10	RAUNILA	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA, läntinen alue 1: x = 6816 50, y = 2478 86, z = n. 80 m mpy; itäinen alue 2: x = 6816 47, y = 2479 02, z = n. 80 m mpy
11	VALKILA	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA, keskipisteen koordinaatit: x = 6816 46, y = 2478 12, z = 80-81 m mpy
12	KALMO	ASUINPAIKKA=> MUUTOS IRTOLÖYTÖ-PAIKAKSI	KIVIKAUSI	-	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, x = 6815 76, y = 476 73, z = n. 80 m mpy
13	MÄKITALO	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA, keskipisteen koordinaatit: x = 6813 87, y = 2475 67, z = 80 m mpy
14	KENTTÄ-MÄENOJA	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA, a) lounainen alue: x = 6812 76, y = 2474 98, z = n. 80 m mpy; b) koillinen alue: x = 6812 78, y = 2475 04, z = n. 80-81 m mp

15	TURSIANNOTKO	ASUINPAIKKA JA KALMISTO	MONIPE-RIODINEN	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA (Hki 1991) Löytörikkain alue: x = 6816 14, y = 2476 63, z = n. 80-85 m mpy
16	HIIDENMÄKI	UHRILÄHDE	RAUTAKAUSI JA/TAI HISTORIALLINEN AIKA	-	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 Nokia, x = 6816 26 y = 2476 56 z = 85 m mpy
17	KIRKKOVERÄJÄ	2 HAUTARÖYKKIÖTÄ	RAUTAKAUSI		AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 08 Pirkkala, x = 6818 14, y = 2483 46, z = 108 m mpy
18	VESALA	KIVIAITAUS	HISTORIALLINEN?	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 08 PIRKKALA, keskipisteen koordinaatit: x = 6815 20, y = 2481 84, z = n. 113-115 m mpy.
19	ANIA	2 HIILIMILUA JA 6 VILJELYRÖYKKIÖTÄ	LUONNONMUOD.	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 05 NOKIA, koordinaatit: x = 6811 90-6812 00, y = 2473 71-74, z = 85 - 87 m mpy. Kohde sijaitsee n. 6,1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SSW. PK 2231 12
20	OUTINEN	2 VILJELYSRÖYKKIÖTÄ	HISTORIALLINEN?	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 04 VESILAHTI, keskipisteen koordinaatit: x = 6808 46, y = 2475 60, z = n. 90 m mpy. Kohde sijaitsee 8,7 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SSW.
21	HEIKKILÄ	VILJELYSRÖYKKIÖ	HISTORIALLINEN?	2	AIEMMIN TUNNETTU KOHDE	PK 2123 04 VESILAHTI, keskipisteen koordinaatit: x = 6808 46, y = 2475 73,
22	HIRVISAARET	PYYNTIPAIKKA	KIVIKAUSI	2		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6814 82 y = 2475 76 z = 78,5 m mpy
23	JUOKSIANOJA 1	ASUINPAIKKA	RAUTAKAUSI	2		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6815 93 y = 2476 83 z = 78-80 m mpy
24	JUOKSIANOJA 2	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2		PK 2123 05 Nokia, alue a) keskipiste: x = 6815 88, y = 2476 97, z = n. 79-82 m mpy, b) keskipiste x = 6815 92, y = 2477 03, z = 85-89 m mpy
25	JUOKSIANOJA 3	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2		PK 2123 05 Nokia, alue a) keskipiste: x = 6815 74, y = 2476 94, z = n. 79-84 m mpy, b) keskipiste x = 6815 63, y = 2477 04, z = (84)85-89 m mpy
26	KATAJAMÄKI	LEIRIPAIKKA	ESIHISTORIALLINEN?	2		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 88 z = 82,5 m mpy
27	LEHTISAARI	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	1		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6818 07 y = 2476 71 z = 78-80 m mpy
28	ISOSAARI	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	1		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6818 40 y = 2477 30 z = 80-82 m mpy
29	LEPOLAHTI	ASUINPAIKKA	KIVIKAUSI	2		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6812 96 y = 2475 25 z = 80-86 m mpy
30	KALMO	KIVIAITA JA KUOPPA	HISTORIALLINEN AIKA?	2		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 91 z = 90-100 m mpy

31	LEUKU	KIVIAITAUS	HISTORIALLI- NEN AIKA	2		PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 91 z = 90-100 m mpy
32	HAIKKA	KIVIAITA	HISTORIALLI- NEN AIKA	2		PK 2123 08 PIRKKALA, keskipisteen koordinaatit: x = 6818 08, y = 2480 68, z = 95-97 m mpy

* MUINAISJÄÄNNÖSLUOKAT: 1 = Kohteet katsotaan valtakunnallisiksi muistomerkeiksi, jotka ovat niin arvokkaita, että niiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa. Vaikka ne tutkittaisiinkin, ne pyritään entisöimään. 2 = Kohteiden arvoa ei voida selvittää ilman tarkempia tutkimuksia. Tutkimustulosten perusteella ne siirretään luokkaan 1- tai luokkaan 3. 3 = Kohteet, joita riittävästi tutkittuina tai kokonaan hävinneinä ei ole enää tarpeen pitää rauhoitettuna

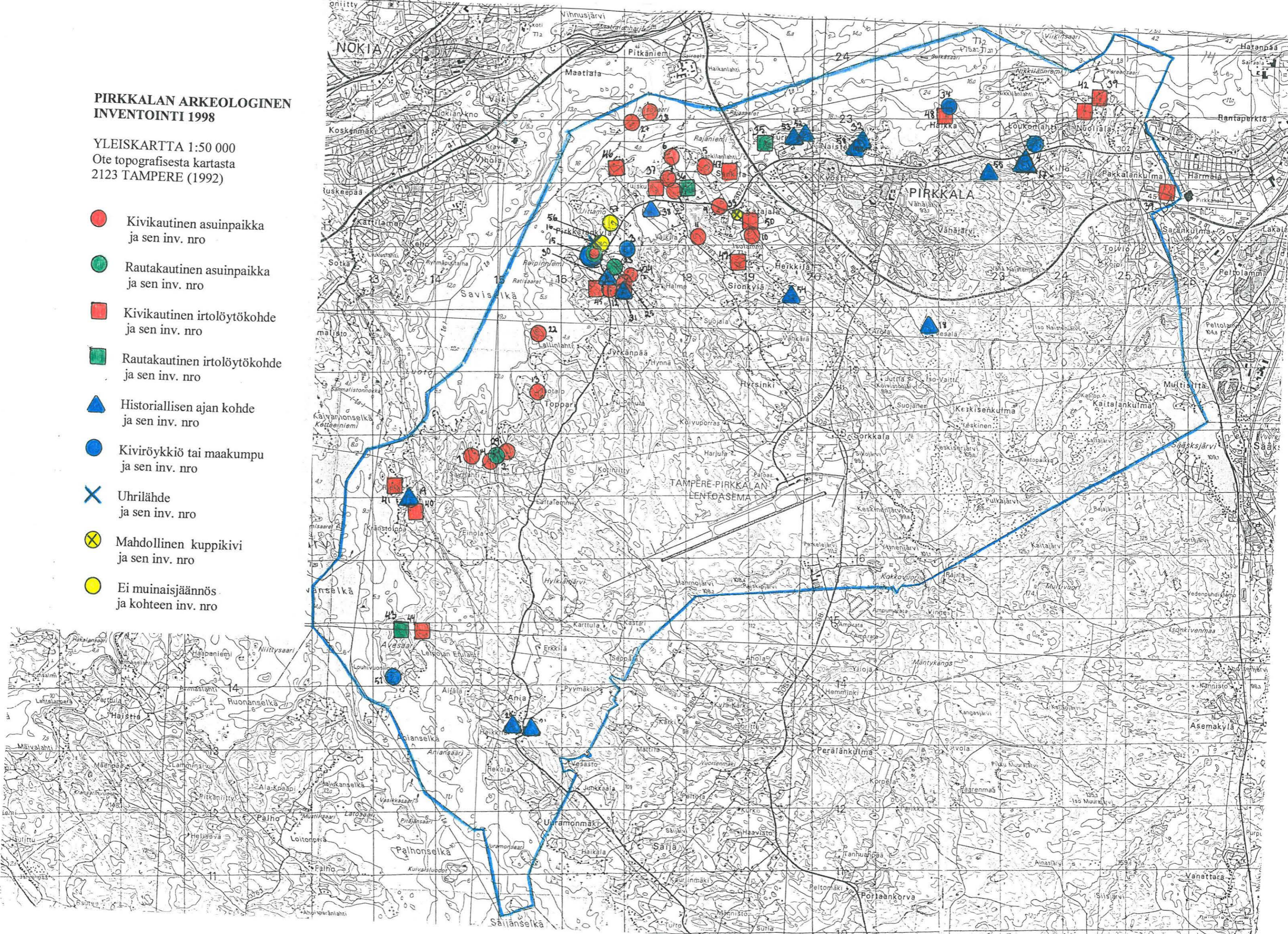
**PIRKKALAN ARKEOLOGINEN
INVENTOINTI 1998**

YLEISKARTTA 1:50 000

Ote topografisesta kartasta

2123 TAMPERE (1992)

- Kivikautinen asuinpaikka
ja sen inv. nro
- Rautakautinen asuinpaikka
ja sen inv. nro
- Kivikautinen irtolöytökohde
ja sen inv. nro
- Rautakautinen irtolöytökohde
ja sen inv. nro
- ▲ Historiallisen ajan kohde
ja sen inv. nro
- Kiviröykkiö tai maakumpu
ja sen inv. nro
- ✕ Uhrilähde
ja sen inv. nro
- ✕ Mahdollinen kuppikivi
ja sen inv. nro
- Ei muinaisjäännös
ja kohteen inv. nro

4.1. Kiinteät esihistorialliset muinaisjännökset

4.1.1. Savilahti [1], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pappila

Paikannimi: Savilahti

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 29.4.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, keskipisteen koordinaatit: $x = 6812\ 82$, $y = 2474\ 79$, $z = 80\text{-}81$ m mpy. Kohde sijaitsee 4,8 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SW.

Savilahti [1], kivikautinen asuinpaikka kesämökin alla ja pihamaalla. Neg.nro 113571. Kuv. Marjo Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven Savilahden länsirannalla, niemekkeellä, peltorinteen alaosassa. Asuinpaikan kulttuurikerros on ainakin osittain tuhoutunut peltotöissä sekä kesämökkiä rakennettaessa. Kesämökki on rakennettu asuinpaikan keskelle, mutta sen piha-alueella ei näytä tehdyn kaivuutöitä, joten muu osa niemekettä lienee samassa kunnossa kuin aiemmin. Kohde ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Asuinpaikan laajuus on arvioitu Erä-Eskon v. 1948 pintapöimintahavaintojen perusteella.

Tila- ja omistajatiedot:

2:38 Rantasavilahti, omistaja Ruokonen Taimi, Vanha Rantatie 380, 37500 LEMPÄÄLÄ (Lisäksi kunta mainitsee saman tilan omistajiksi seuraavat henkilöt: Pitkäniiitty Hilikka, Hellgren Pirkko, Erkkilä Ulla ja Savilahti Sirkka-Liisa)

Kiinteistötunnus: 604-411-0002-0038

Aiemmat tiedot: Aarni Erä-Esko, inventointi 1948, Mirja ja Pekka Miettinen, inventointi 1971 *Ks. Myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria*

Aiemmat löydöt: KM 11977:1-6 (kvartsi-iskoksia 6 kpl), 18536 (kvartsi-iskoksia 4 kpl)

Inventointilöydöt 1998: ei löytöjä

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113571

Diat: 41914

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven Savilahden länsirannalla, niemekkeellä, peltorinteen alaosassa, jyrkähkön törmän päällä olevalla tasanteella. Niemeke, jolta aiemmat asuinpaikkaan viittaavat löydöt on kerätty, on erotettu kesämökkitontiksi.

Tutkimushistoria: Aarni Erä-Eskon inventoinnissa 1948 (kohde 21) havaittu Savilahden länsirannalla, vanhan laivalaiturin kohdalla olevalla niemekkeellä, loivan, itäänpäin kallistuvan rinteeseen ja rantatöyrään välisellä pienellä tasanteella kivikautisen asuinpaikan jäännöksiä. Pellon maaperä oli savensekaista multamaata, Pyhäjärven pinnasta laskettuna n. 4 m:n korkeammalle. Inventoinnissa 1971 Mirja ja Pekka Miettinen (kohde 11) tarkensi löytöpaikan sijaitsevan Savilahden länsirannalla, n. 4,8 km Pirkkalan kirkosta SWS, Savilahden talon maalle. Peltorinteen alaosassa oli jyrkähkön törmän päällä yhä vähäinen tasanne, jolta havaittiin kvartseja. Rinnepellot olivat tarkastushetkellä kyntämättä, joten asuinpaikan laajuudesta ei saatu lisätietoja.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Niemekkeen keskelle on Miettisten inventoinnin jälkeen rakennettu 8 x 8 m kokoinen betonisokkelinen kesämökki. Erä-Eskon löytämät iskokset näyttäisivät poimitun kesämökin koilliskulman tienoilta, sen ja rantatörmän reunan väliseltä alueelta. Yksi iskos on löytynyt mökin kaakkoispuolelta (n. 10 m päästä), nykyiseltä pihamaalta. Mökki sijaitsee siis keskellä todettua asuinpaikkaa. Miettisten löytämien iskosten tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa. Koko kesämökin tontilla maanpinta tarkastuksen aikana oli nurmikko, joten havaintoja asuinpaikasta ei voitu tehdä. Tontin pohjoisosassa, mökille tulevan ajotien kohdalla, ja muutaman metrin levyisellä kaistalla mökin länsiseinustalla pintamaata on ehkä poistettu. Tontin etelärajalla on kevytrakenteinen vaja ja käymälä.

Ympäristö: Niemeke näyttää rakennettua kesämökkiä lukuun ottamatta pääpiirteissään samanlaiselta kuin Erä-Eskon karttaluonnoksessa. Rantatörmässä ja sen alla rannassa kasvaa puita. Niemekkeen laella on kesämökki ja sen pihamaa, joka on nurmikko. Pohjoisempana metsäisellä rinteellä on useita vanhoja kesämökkejä. Asuinpaikan yläpuolella ja eteläpuolella rinne on peltona, joka tarkastuksen aikaan oli kokonaan nurmella.

Laajuus: Asuinpaikan pinta-ala on n. 1000 m². Laajuuden arviointiperusteena on Erä-Eskon (1948) karttaluonnos löytöpaikoista ja maaston topografia. Miettisten (1971) inventoinnissa asuinpaikasta ei ole tehty uusia havaintoja.

Ehdotus suoja-alueeksi: löytöalue (ks. Kohteen kuvaus) lakisääteisine suoja-alueineen.

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: luokka 2. Kivikautinen asuinpaikka kesämökkialueella, entisellä peltoalueella.

Havaintomahdollisuudet: tarkastuksen aikana huonot; sekä kesämökkintontilla että sen ulkopuolella pellolla maa oli kokonaan nurmen peitossa.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Ei tiedossa kenttätyövaiheessa.

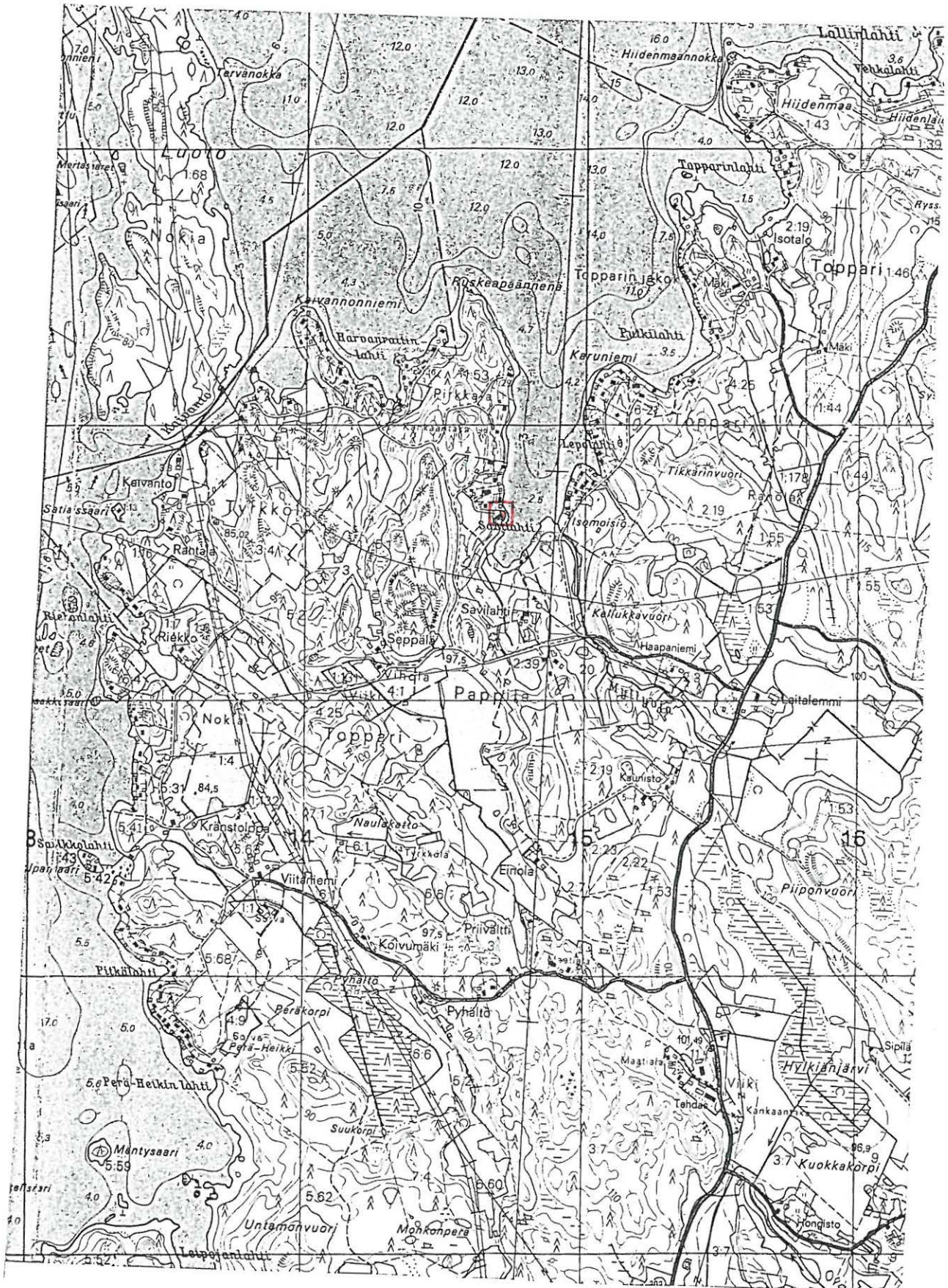
Lähilöytöjä:

Jatkotoimenpiteitä:-

Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
Keskapisteen koordinaatit: x = 6812 82, y = 2474 79, z = 80-81 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

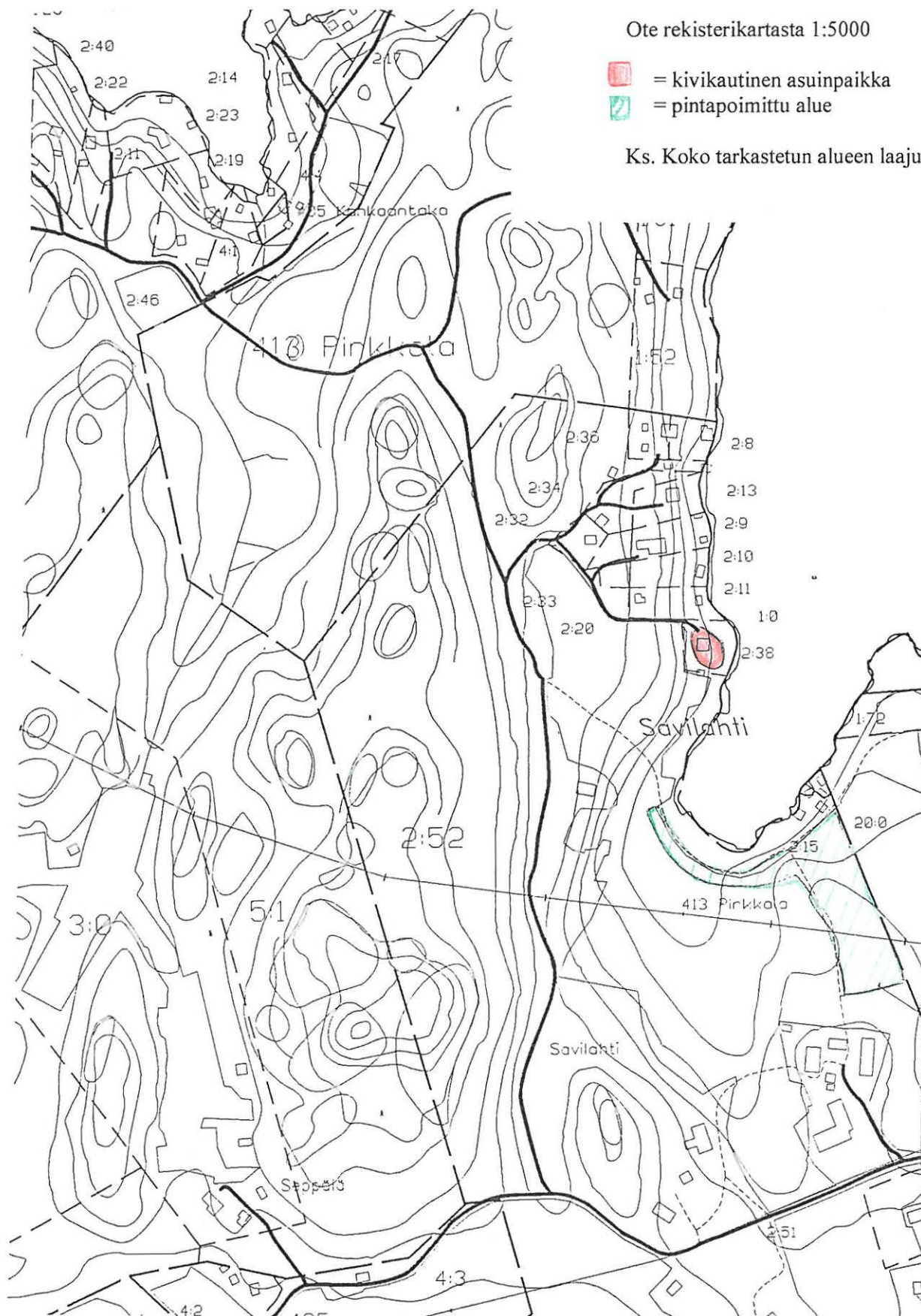

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
4.1.1. Pirkkala, Pappila, Savilahti [1]

Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kivikautinen asuinpaikka
- = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.2. Isomoisio [2], a) kaksi rautakautista röykkiötä ja b) mahd. rautakautinen asuinpaikka (ent. röykkiöalue)

Kunta: Pirkkala

Kylä: a) Pirkkalankylä ja b) Toppari

Paikannimi: Isomoisio

Kohteen laji: a) 2 röykkiötä ja b) mahd. rautakautinen asuinpaikka

Lukumäärä: a) 2, b) 1

Ajoitus: rautakausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soinin 30.4.1998, inventointiryhmässä Antti Bilund, Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, koordinaatit: a) röykkiöt 1-2: $x = 6812$ $y = 2474$ $z = 81$ m mpy (muuttuneet koordinaatit), b) rautakautinen asuinpaikka, keramiikan löytöpaikka: $x = 6812$ $y = 2475$ $z = 87,5-90$ m mpy

Kohde sijaitsee n. 4,8 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen.

Isomoisio alue b, rautakautinen asuinpaikka. Neg.nro 113575. Kuvaaja M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Alue a: kaksi kivistä röykkiötä ja alue b: mahd. rautakautinen asuinpaikka n. 200 m päässä toisistaan. Röykkiöt sijaitsevat pienellä metsäsaarekkeella, ovat suhteellisen hyväkuntoisia (toinen niistä on kaivettu ja entistetty) ja ympäristöltään ehjässä viljelymaisemassa. Alue kaipaa kasvillisuuden harventamista ja röykkiöiden esille ottamista. Mahdollinen rautakautinen asuinpaikka sijaitsee pääosin viljelypellolla. Kyntöauraus on voinut rikkoa kerroksia. Osa siitä on voinut säilyä vahingoittumattomana pienellä metsäsaarekkeella, pellon ja tien välissä. Mahd. rautakautinen asuinpaikka voi olla myös jäänteitä kolmesta 1940-1971 välisenä aikana tuhoutusta rautakautisesta hautaröykkiöstä. Kohteita ei ole merkitty maastoon. Kohde a on rajattu maanpinnalla

näkyvien rakenteiden, yhden koekuopan ja pintapoiminnan perusteella, kohde b pintapoiminnan nojalla. **Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkoimenpiteitä**

Tila- ja omistajatiedot

Alue a) 20:0 Karonen, omistaja Pentti Kopsa, Savilahdentie 77, 37530 SÄIJÄ

Alue b) 4:25 Mäki, omistaja Mikko Mäki, Topparintie 71, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnukset: 1) 604-413-0020-0000

2) 604-423-0004-0025

Aiemmat tiedot: Aarni Erä-Esko 1948 (inv., kohde nro 22), Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv., kohde nro 13). **Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.**

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31455:1-4 (rautakautista keramiikkaa, kuonaantunutta savea, palanutta savea, metallikuonaa [ei otettu talteen])

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113573, 113575

Diat: 41916, 41918

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: a) Kaksi pientä kiviröykkiötä, (halk. 1,7-2,3 m), jotka sijaitsevat pienellä metsäsaarekkeella Savilahden SE-rannalla ja b) mahd. rautakautinen asuinpaikka viljelyspellolla n. 200 m kohteesta a NE, alueella, jossa on v. 1948 todettu kolme rautakautista hautaröykkiötä. Asuinpaikkaan viittaavat löydöt voivat olla osittain peräisin tuhoutuneista röykkiöistä, mutta niiden (lähinnä palaneen saven KM 31455:3) esiintyminen sekä saarekkeen NE- ja SE-puolilla sekä rautakautisen keramiikanpalan (KM 31455:1) löytyminen myös Lepolahdenojan koillispuolelta voi viitata siihen, että alueella on ollut rautakautinen asuinpaikka.

Tutkimushistoria: Erä-Esko toteaa inventoinnissaan v. 1948 Savilahden itärannalta viisi kumpua, joista kumpu 1 oli halk. 1,5 m, kumpu 2 halk. 1,2 m ja kork. 0,5 m, kumpu 3 halk. 4-5 m, kork. 0,4 m ja kummut 4-5 halk. 4-5 m, halk. 0,5 m. Näistä kummut 1-2 sijaitsevat Erä-Eskon piirtämän pitäjänkarttajäljennöksen (1:20 000) mukaan Savilahden pohjukan SE-rannalla. Kumpujen ympäristö on ollut Erä-Eskon aikana avointa niittyä. Kummut 3-5 ovat sijainneet tästä 200 m koilliseen olevan nykyisen peltosaarekkeen tuntumassa. Lisäksi Erä-Esko mainitsee kummun 3 sijaitsevan Ala-Topparin heinäladosta 15 m pohjoiskoilliseen. Erä-Esko epäilee myös röykkiöitä olleen alunperin enemmän kuin viisi havaitessaan Savilahden keskivaiheilla olevalle niemekkeelle rakennettujen huviloiden kivijalat ja terassit. Erä-Esko suorittaa kaivaustutkimuksia kummulla 1, jonka toteaa halk. 1,5 m laajan kiven ja sen päällä olevan nokisen, hiilensekaisen ja muutamien pienempien kivien muodostama. Kummusta löytyi palanutta savea sekä palanutta luuta.

Miettisten inventoinnissa 1971 kumpuja 3-5 ei löydetä ja niiden uskotaan sijainneen (valokuvan perusteella) metsäsaarekkeella, n. 200 m röykkiöistä 1-2 NNE. Kivien otaksutaan käytetyn mahdollisesti läheisten huviloiden tarpeisiin. Kertomuksessa todetaan, että läntiset röykkiöt olivat pitkän heinän ja risujen peitossa, eikä niiden rakenteesta tai näöstä voitu todeta paljonkaan. Lisäksi raunioiden 1-2 läpimitaksi todetaan 4-5 m, kun Erä-Eskon röykkiöt 1-2 (läntiset) olivat halkaisijaltaan 1,5 ja 1,2 m. Miettisten inventointikertomuksessa onkin havaittavissa kuvan 43587 perusteella, että inventoijat eivät ole osuneet oikeille läntisille hautaröykkiöille. Ko. kuvassa näkyy peltoraunio, joka sijaitsee Erä-Eskon tarkoittamista röykkiöistä noin 25 m

länsiluoteeseen.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: V. 1998 läntiset, Erä-Eskon röykkiöt 1-2 ovat edelleen säilyneitä ja esim. röykkiö 1 hyvin havaittavissa Erä-Eskon piirtämän kaivauskartan avulla. Röykkiöiden 3-5 jäljittäminen helpottuu, kun huomataan Erä-Eskon kertomuksessa olevan pitäjänkarttajäljennöksen olevan mittakaavassa (1:20 000) ja sijoittavan röykkiöt peltosaarekkeelle röykkiöistä 1-2 n. 200 m NE, Karuniemeen johtavan tien itäpuolelle. Alueen nykyiseltä maanomistajalta, Mikko Mäeltä saatiin vahvistus, että ko. pienen saarekkeen eteläosassa sijaisi 50 vuotta sitten heinälato. Siten Erä-Eskon röykkiön 3:n paikkatieto "Ala-Topparin heinäladosta 15 m pohjoiskoilliseen" menee lähelle nyt havaittua mahd. rautakautisen asuinpaikan aluetta.

Alue a) Alueella sijaitsee kaksi pientä maan- ja kivensekaista röykkiötä n. viiden metrin päässä toisistaan, n. 2500 m² laajalla metsäsaarekkeella, jota ympäröi rannassa (W) oleva kesämökkiasutus ja muualla pelto. Röykkiöt (Erä-Esko: kummut) sijaitsevat metsäsaarekkeen SE-reunalla. Havaitut röykkiöt kartoitettiin, metsäsaarekkeelle tehtiin yksi koekuoppa ja pintapoimittiin kynöksellä ollut peltokaistale Savilahden talon N-puolella. Röykkiö 1 on 1:5000 kartalle merkitystä, saarekkeen itäosassa olevasta sähköpylvästä (mittapiste A) 5,9 m S (190 gon). Pellon reuna sijaitsee siitä n. 10 m S. Röykkiö on rakennettu halk. 1,55 x 1,2 m laajan maakiven ympärille. Itse röykkiö on halk. 1,9 (S-N) x 1,7 (W-E) ja 30 cm korkea. Erä-Eskon kaivauskartan 1948 perusteella röykkiö on selvästi haettu kohde, kumpu 1. Röykkiön pinnalla on edelleen runsaasti palanutta savea. Röykkiö 2 sijaitsee mittapisteestä A 11 m S (193 gon), röykkiöstä 1 5 m S. Se on maansekainen, halk. 2,3 m (S-N) x 2 m (E-W) korkeuden ollessa 20 cm. Röykkiön/kummun SW-puolella (kiinni röykkiössä) on halk. 2 x 2 m laaja ja n. 20 cm syvä kuopanne, joka on voinut syntyä röykkiötä tehtäessä. Röykkiön 2 lähelle (r1 => 4,5 m W) tehtiin koekuoppa 1, josta ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa. Vaikka röykkiöt ovat silmään pistävän pieniä, Erä-Eskon röykkiöstä 1 löytämä palanut luu on kuitenkin hyvin mahdollisesti hautauksesta peräisin. Samanlaisista pienistä (halk. n. 2 m) röykkiöistä on todettu esim. Vammalan Karkun Hiidenmäeltä palanut luu ihmisen luuksi. (Ks. Miikka Haimilan inventointikertomus 1999 Museoviraston topografisessa arkistossa). Mieltisten inventoinnissa kuvattu (neg. 43587) röykkiö on metsäsaarekkeen lounaisreunalla oleva peltoröykkiö, (halk. 4,5 x 4,3 m, h = 0,7-1,0 m pellonreunasta katsottuna) jota Erä-Esko ei ole tarkoittanut. Se sijaitsee Erä-Eskon röykkiöistä n. 25 m WNW (320 gon).

Savilahden tilan vanhaisäntä, Matti Savilahti, kertoi, että Savilahden tilan vanhan päärakennuksen (rak. 1800-l.) perustoja talvisodan aikana kaivettaessa olisi löytynyt pronssisolki, "tyyliltään niin vanha, että Mummokaan ollut sellaisia pitänyt". Solki oli annettu Anian koululle eikä sen myöhempiä vaiheita tunneta. Tämän johdosta Iso-Moision tarkastuksen yhteydessä tarkastettiin myös Savilahden talon pihamaa Isomoisioin a-alueelta n. 300 m S. Silmämääräisessä tarkastuksessa ei todettu esihistoriaan viittaavaa.

Alue b, jolla ovat sijainneet Erä-Eskon havaitsemat röykkiöt 3-5 sijaitsee Lepolahden S-pohjukasta 80 m etelään olevan, Karuniemeen menevän paikallistien W-puolella olevan halk. 25 x 25 m laajan mänty-koivusaarekkeen N-reunalla. Alueella on tien vieressä, peltosaarekkeen NW-kulmassa viiden suuren (halk. 1-1,5 m) maakiven rykelmä, joista osa näyttää tien edestä siirretyiltä. Tämän röykkiön halk. on 3 x 3 m ja kork. 80-100 cm.

Tästä kivirykelmästä 7 m itään on joukko hajanaisia maakiviä, jotka mahdollisesti voisivat olla jonkun röykkiön jäänteitä. Periaatteessa saarekkeelta ei voi kuitenkaan enää havaita selkeitä röykkiöitä. Alueen W-puolella olevien huviloiden pihat tarkasteltiin silmämääräisesti mitään kiviröykkiöitä havaitsematta (kivijaloissa tosin oli kiviä, jotka kooltaan sopivat hautaröykkiöihin). Sen sijaan alueen b ympäristön pintapöiminnassa, metsäsaarekkeen pohjoispuolella (siitä n. 10 m N) löydettiin rautakautista keramiikkaa (KM 31455:1). Sen läheisyydessä oli pellossa halk. n. 1,2 x 1 m suuruinen maakivi, jonka vierustat tarkastettiin lastoilla. Maakiven juuresta ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa. Lisäksi metsäsaarekkeen NE ja E- ja SE-puolelta havaittiin melko runsaasti palanutta savea (KM 31455:3), joista muutama otettiin talteen. Löydöt voidaan tulkita jäänteiksi tuhotuista röykkiöistä, mutta lisäksi mahdolliseksi jäänteeksi paikalla röykkiöiden ohella sijainneesta rautakautisesta asuinpaikasta. Tähän viittaa mm. myös se, että kohteesta n. 50 m itään, Lepolahden ojan koillispuolelta löytyi myös rautakautinen keramiikanpala (KM) eikä tältä alueelta ole tiettävästi tunnettu hautaröykkiöitä. Rautakautiset keramiikanpalat todistavat joka tapauksessa, että alueella on ollut rautakautista aktiviteettia ja Erä-Eskon havainnot rautakautisista röykkiöistä ovat mahdollisesti olleet oikeita. Metsäsaarekkeen SE-puolelta löytyi lisäksi kolme kvartsi-iskosta (KM 31455:4), jotka voivat liittyä alueen rautakautta varhaisempaan käyttöön.

Ympäristö: Alue a sijaitsee Pyhäjärveen kuuluvan Savilahden eteläpohjukan itärannalla, n. 300 m Savilahden tilan päärakennuksesta NNE. Röykkiöiden 1-2 itäpuolella n. 5 m päässä kasvaa iso kuusi. Tällaista kuusta ei esiinny Erä-Eskon valokuvissa, joten sen on oltava alle 60 vuotta vanha. Muutoin ympäristössä kasvaa leppää ja NW-puolella on tiheä kuusikko. Haastattelimme Savilahden vanhaa isäntää, Matti Savilahtea (tapasi Erä-Eskon v. 1948), joka muisteli, että saarekkeella ei ollut 50 vuotta sitten isoja kuusia. Savilahden pohjukan etelärannalla, n. 300 m. Metsäsaarekkeen W- ja SW-puolella on rannan tuntumaan, 77-80 m korkeuskäyrälle sijoittuvaa kesämökkiasutusta. Lähin kesänviettopaikka on 40 m röykkiöistä WNW oleva rossiperustainen jalassaunan ja vanhan asuntovaunun yhdistelmä. Lisäksi paikalle on porattu kaivo.

Alueen b:n lähiympäristöön kuuluu alunperin idyllinen mäntymetsä- ja koivusaareke (n. 25 x 25 m) Lepolahden S-pohjukasta 80 m etelään olevan, Karuniemeen menevän paikallistien W-puolella. Sitä ympäröi kyntöpeltoalue, jossa tulkittiin olevan merkkejä rautakautisen asuinpaikan jäänteistä. Metsäsaarekkeen S-puolella (noin puolet saarekkeesta) oli tarkastushetkellä kullansijän tukikohta kivenmurskaimineen. Kultaa etsitiin erityisesti alueelta löydetyistä kvartsipitoisista kivistä, minkä johdosta murskain tuotti metsäsaarekkeelle runsaasti uusia, pieniä kvartsi-iskoksia. Alueen b W-puolella, rannassa on tiheä kesämökkiasutus.

Laajuus: a) n. 10 x 10 m, kiviröykkiöt tulisi rauhoittaa kokonaisuutena, koska ne sijaitsevat vain 5 m päässä toisistaan. b) n. 50 x 100 (N-S) m

Ehdotus suoja-alueeksi: a) Kiviröykkiöt kokonaisuutena (ks. **Laajuus**) ja ympärille viiden metrin suoja-alue. b) mahdollisella rautakautisella asuinpaikalla itse metsäsaareke tulisi liittää kohteen suoja-alueeksi, koska se saattaa sisältää jäänteitä rautakautisista hautaröykkiöistä

Suojelutoimenpiteet: Ei kenttätyövaiheessa. Maanomistajille ei ole v. 1948 eikä 1971 jälkeen lähetetty rauhoitusilmoituksia.

Luokitusehdotus: 2 a) Röykkiöt 1-2 sopivat luokkaan 2, kunnes ne esim. röykkiön 2 tarkempien tutkimusten perusteella mahdollisesti siirretään luokkaan 1. b) Myös mahdollinen rautakautinen asuinpaikka tulisi olla luokassa 2, koska osa rautakautisesta kokonaisuudesta on varmuudella tuhottu. *Ks. myös Jatkotoimenpiteitä*

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Keväällä 1999 alueen läheltä vedettiin vesijohtoputki kesämökeille. Se ei kuitenkaan kajonnut muinaisjäännökseen (ks. Tampereen museoiden lausunnot diar. 3/5423/1999, 4/5423/1999 ja 5/5423/1999).

Lähilöytöjä: Kivikautinen asuinpaikka Kenttämäenoja [14], sijaitsee alueen a ja b välissä, n. 50 m alueesta a pohjoiseen. Lepolahti [29] kivikautinen asuinpaikka 50 m alueesta b NE; kohteesta löytynyt rautakautinen keramiikanpala (31474:1) n. 50 m alueesta b itään.

Jatkotoimenpiteitä: Alueen b säilyneisyyden ja luonteen selvittämiseksi alueella olisi syytä tehdä koekaivaukset (esim. koeoja).

Muuta: Kohteet a (läntinen) ja b (itäinen) on luettu yhdeksi kohteeksi historiallisista syistä, vaikka niiden väliin jää Kenttämäenoja [14] niminen kivikautinen asuinpaikka. Kohteet a ja b esiintyvät yhtenä Savilahti-nimisenä röykkiöalueena Erä-Eskon v. 1948 inventointikertomuksessa (inv. nro 22). Miettisten inventoinnissa 1971 kohteet ovat nimellä Savilahti 2 ja alue on jaettu Kenttämäenojan eteläpuolella sijaitseviin läntisiin ja pohjoispuolella sijaitseviin itäisiin raunioihin, joista itäisten huomataan hävinneen. Inventointikertomuksessa säilyy kuitenkin viisi rautakautista hautarauniota suojeluluokassa II. Muinaisjäännösrekisterissä kohteet (2 röykkiötä) esiintyvät kuitenkin Isomoision nimellä läntisenä ja itäisenä alueena, joista itäisten mainitaan hävinneen. Läntiset ovat siirtyneet v. 1971 inventoinnin jälkeen suojeluluokkaan I. Maanomistajille ei ole lähetetty rauhoitusilmoituksia

Koekuopat:

KK1. Alueella a tehtiin 2. röykkiöstä 4,5 m W, 0-20 savensekainen tummahko multa, 20-30 cm vaaleampi, savensekainen maa, 30-vaaleampi puhdas savi. 0-30 cm syv. muutamia halk. 10 cm suuruisia kiviä. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipiste: a) röykkiöt 1-2: x = 6812 70 y = 2474 98 z = 81 m mpy

b) rautakautinen asuinpaikka, keramiikan löytöpaikka: x = 6812 90 y = 2475 16 z = 87,5-90 m mpy

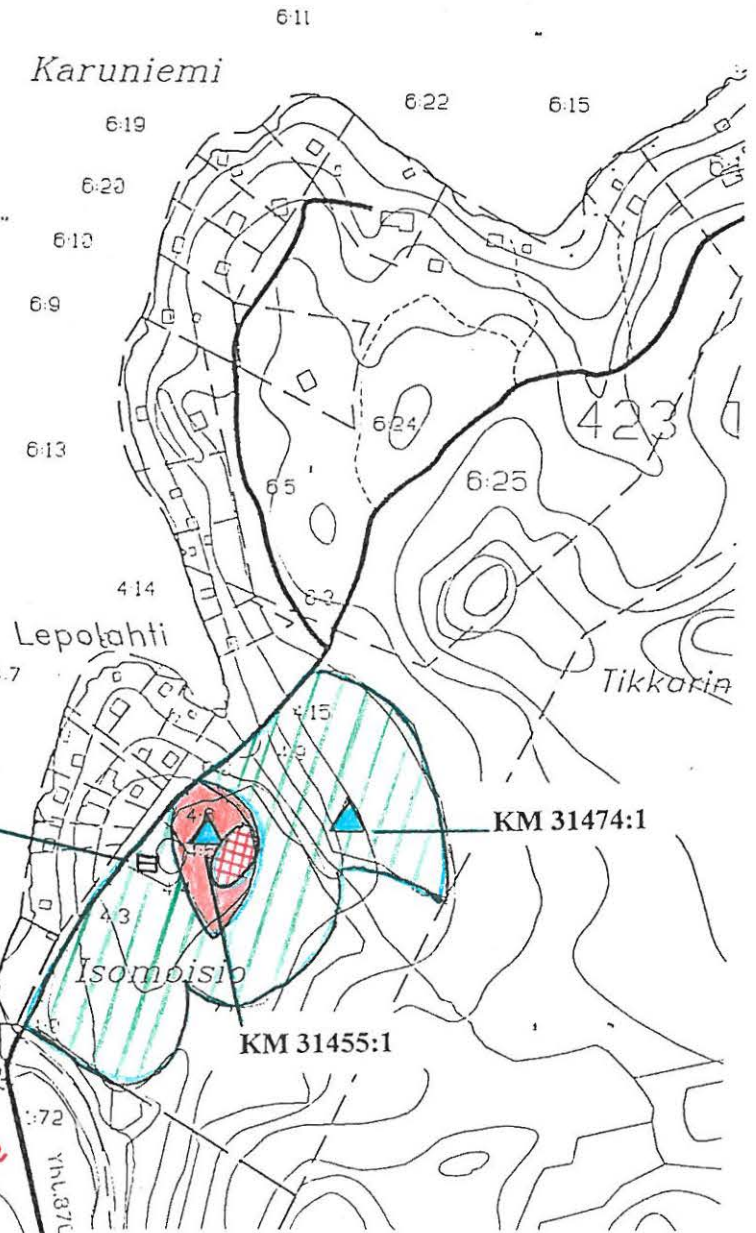
○ = a) rautakautiset röykkiöt

■ = b) rautakautinen asuinpaikka

Putkilahti

Karuniemi

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Topparin ja Pirkkalan kylät, Isomoisio [2]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- 1 = röykkiö ja sen numero a)
- = mahd. rautakautinen asuinpaikka b)
- x-1 = koekuoppa ja sen numero
- ⊠ = palanutta savea
- ▲ = keramiikan löytöpaikka
- ▨ = pintapöiminta-alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.3. Pirkkala, Sapala, Toiva [3], kaksi rautakautista hautaröykkiötä ja epämääräinen kumpu

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Toiva

Kohteen laji: 2 rautakautista hautaröykkiötä ja epämääräinen kumpu

Lukumäärä: 2 (rauhoitettavaa)

Ajoitus: rautakausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 29.4.1998, inventointiryhmässä Antti Bilund, Ulla Lähdesmäki, Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, koordinaatit: a) röykkiöt 1-2: $x = 6816\ 20$ $y = 2476\ 94$ $z = 84-85$ m mpy, b) epämääräinen kumpu: $x = 6816\ 15$ $y = 2476\ 95$ $z = 84-85$ m mpy

Kohde sijaitsee 900 m Pirkkalan vanhasta kirkosta etelään.

Toiva, röykkiö 1. Neg.nro 113569. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Kaksi kiviröykkiötä ja yksi epämääräinen kumpu, joista kiviröykkiö 1 ja kumpu sijaitsevat yksityisen talon pihamaalla ja kiviröykkiö 2 pihan ja pellon rajalla. Kaikki kohteet ovat hieman tuhoutuja. Röykkiön 1 päällä on huvimaja, jota perustettaessa röykkiötä lienee hieman päältä tasoitettu. Huvimaja tulisi siirtää muualle. Röykkiön 2 päälle on kasattu pellolta kiviä, jotka tulisi siirtää pois röykkiön päältä. Röykkiön 2 ympäristöä tulisi myös raivata risuista ja muusta jätteestä, jota kohteeseen on kuljetettu Toivan pihamaalta. Kummun alkuperä on hämärä ja sille on istutettu puita ja muita istutuksia. Kohteita ei ole merkitty maastoon. Kohteet on rajattu silmävaraisen arvion perusteella. Lisäksi kahteen röykkiöön tehtiin koekuoppa. **Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä**

Tila- ja omistajatiedot

1) 5:35 Vainionperä, omistaja Mauri Toiva, Kranaatinmäentie 31, 33980 PIRKKALA

2) 5:67 Sapala, omistaja Esko Prihti Sapalantie 23, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnukset: 1) 604-413-0005-0035

2) 604-413-0005-0067

Aiemmat tiedot: Aarni Erä-Esko 1948 (inv., kohde nro 24), Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv., kohde nro 14). *Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.*

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31455:1-6 (kaksi saviastianpalaa, kaksi kvartsi-iskosta, 6 palaneen luunsirua ja palaneen saven kappale lähiympäristön pelloista)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113568-70

Diat: 41911-13

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kaksi kiven ja maansekaista rökkiötä ja yksi epämääräinen kumpu Pirkkalankylän Vartiovuoren länsireunalla, 400 metrin päässä Pyhäjärven Kotolahdesta itäkoilliseen, pihamaalla ja pellonreunassa. Rökkiöiden halkaisija vaihtelee 9-11 m. Kumpu (halk. 6 x 7,5 m) on epämääräinen, siihen tehdystä koeuopasta ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa ja se on siten mahdollisesti rautakautta nuorempi. Rökkiöön 2 tehdystä koeuopasta paljastui kalmistotyyppinen kiveys. Rökkiöiden ympäristön peltojen pintapoiminnassa (N- ja W-puolilta) löytyi 30-40 m säteeltä mm. 2 rautakautista keramiikanpalaa, 6 palaneen luun palaa. Löydöt voivat viitata siihen, että alunperin alueella on ollut enemmän hautarökkiöitä. Löydöt vahvistavat myös kahden rökkiön (1-2) esihistoriallisuutta.

Tutkimushistoria: Erä-Esko kertoo inventoinnissa 1948, että Toivan asuinrakennusta kaivettaessa 1930-luvulla, talon perustuksista kerrotaan löytyneen keihäänkärki. Se oli kuitenkin hukunut eikä Erä-Esko voinut määritellä keihäänkärjen tyyppiä kuulemansa kertomuksen perusteella. Erä-Esko havaitsi Toivan rakennuksen lounais-puolella pieniä kumpuja, joita oli tasoitettu. Rakennuksen luoteispuolella oli kuitenkin kaksi lähes vahingoittumatonta maansekaista kivirökkiötä halk. n. 10 m ja korkeus n. 0,5 m. Molemmissa oli Erä-Eskon mukaan myös jonkinlainen silmäkivi. Erä-Esko kaivoi pienen koeuopan rökkiöiden läheisyyteen ja havaitsi maan olevan nokista ja hiilensekaista.

Miettisten inventoinnissa 1971 kerrotaan, että rautaisen keihäänkärjen ohella talon perustuksista olisi 1930-luvulla löytynyt myös kannus. Miettisten inventoinnissa rökkiöiden ryhmään lisättiin kolmas, Toivan autotallinpäädystä sijaitseva, n. 4 x 7 m laaja kumpu, joka oli selvästi erotettavissa. Sen sijainti Toivan talon lounaispuolella viittaa siihen, että se olisi ollut jokin Erä-Eskon mainitsemista kaivelluista ja tasoitetuista kummuista, joita hän ei lukenut kiinteiksi muinaisjäänöksiksi.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Erä-Eskon mainitsemat ja kartoittamat kaksi rökkiötä ovat vielä selvästi erotettavissa alueella ja niille annettiin inventoinnissa numerot 1 (itäinen) ja 2 (läntinen). Sensijaan autotallin päädystä (mikäli tarkoittaa autotallin sitä kapeampaa päätä, jossa ovet eivät sijaitse) ei sijaitse kumpua, josta Miettiset mainitsevat. Sen sijaan samantapainen kumpu kuin Miettisten ottamassa mv-kuvassa (43588), esiintyy v. 1998 autotallin eteläsvilla 2 m autotallin S-kulmasta SSE

ja on halkaisijaltaan 5,9 x 7,5 m. Edellä mainittua kuvaa tarkasteltaessa näyttää siltä kuin autotallin paikka olisi vuoden 1971 tilanteesta muuttunut lähemmäksi taloa. Ensi näkemältä kumpu vaikuttikin jätemaakasalta, joka on siirretty pois autotallin paikalta. Inventoinnin aikana ei ollut tilaisuutta haastatella talon omistajaa autotallin vaiheista.

Vuoden 1998 inventoinnissa röykkiöt ja epämääräinen kumpu mitattiin ja kiinnitettiin. Alueelle tehtiin kaksi koekuoppaa ja ympäröivät peltoalueet pintapoimittiin.

1) Röykkiö 1 (itäinen): sijaitsee Toivan päärakennuksen NW-kulmasta 27,2 m länteen (315 gon). Sen halkaisija on 7,6 x 8,9 m ja korkeus n. 70 cm. Kyseessä on kiven ja maansekainen röykkiö. Kivien halkaisija vaihtelee 30 -110 cm. Näkyvissä on vain melko suuria kiviä. Röykkiön S-osaan on tehty kukkapenkkiä ja istutettu marjapensas. Röykkiön N-osaan on istutettu kaksi marjapensasta. Röykkiön päälle on rakennettu viiden halk. 25 cm leveän puupaalun varaan 5-kulmainen huvimaja. Paalut eivät maanomistaja Mauri Toivan mukaan ole syvälle iskettyjä. Röykkiön S-reunan kukkapenkkiä tehtäessä kiviä on siirretty röykkiöstä kukkapenkin pengerrykseksi. Erityisesti röykkiön W-osassa on vielä alkuperäistä röykkiökiveystä näkyvissä. Röykkiössä ei voitu havaita nykyisellään silmäkiveä.

2) Röykkiö 2 (läntinen): sijaitsee Toivan päärakennuksen NW-kulmasta 34,8 m länteen (310 gon). Sen halkaisija on 8,2 x 11,1 m ja korkeus nykyään 120 cm (päälle tuodut kivet mukaan laskettuna). Kyseessä on kiven ja maansekainen röykkiö, jonka päälle on kasattu peltokiviä. Miettisten inventointikertomuksen mukaan suurehkoja peltokiviä oli ladottu röykkiön päälle jo v. 1971. Lisäksi Mauri Toiva on sittemmin käyttänyt paikkaa puutarhajätökaatopaikkana ja kasannut siihen omalta osaltaan irtokiviä. Alkuperäistä kalmistokiveystä on nähtävillä erityisesti röykkiön W-osassa. Röykkiön NW-reunalla kasvaa iso kuusi. Röykkiössä ei voitu havaita nykyisellään silmäkiveä.

Inventoinnissa -98 röykkiön 2 S-reunalle tehtiin yksi koekuoppa (koekuoppa 1). Siitä löytyi n. 25 cm syvyydessä alkava tiivis halk. 15-35 cm suuruisista kivistä ladottu maansekainen kiveys, joka voi olla kalmistokiveystä. Esinelöytöjä ei havaittu. Kuoppaa voitiin kaivaa 50 cm syvyyteen.

3) Epämääräinen kumpu sijaitsee Toivan päärakennuksen NW-kulmasta 18,8 m lounaaseen (240 gon), autotallin SSE-sivulla 2 m autotallin S-kulmasta SSE. Sen halkaisija on 5,9 x 7,5 m ja korkeus n. 80 cm. Kummun w-osaan tehtiin koekuoppa 2. n. 0-40 cm syvyydessä maa oli melko kivetöntä, vasta 40-55 cm syvyydessä tuli tummanruskea hiekkakerros, jossa oli runsaasti pienehköjä halk. 5-20 cm suuruisia kiviä löyhästi. N. 55-65 cm alkoi tummankeltainen kerros tiivistä hiekkaa, jonka alta paljastui kookkaiden kivien yläpintaa. Kuopasta ei kuitenkaan todettu mitään selvästi esihistoriaan viittaavaa.

Kohteen pohjois- ja länsipuoliset pellot ja Toivan pihalla ollut perunapello pintapoimittiin. Viimeksi mainitusta ei havaittu mitään esihistoriaan viittaavaa. Sen sijaan kohteen pohjois- ja länsipuolisten peltojen pintapoiminnassa Toivan talon NW-kulmasta 45 m pohjoiskoilliseen, Kaipilan tilaan (1:4) kuuluvalla pellosta (röykkiöstä 1 n. 30 m NNE) löytyi rautakautinen keramiikanpala (KM 31455:1) ja kvartsi-iskos (KM 31455:2). Lisäksi Sapalan tilaan kuuluvasta pellosta (5:65), Toivan tilan päärakennuksesta n. 60 m länteen (röykkiöstä 2 n. 20 m W), n. 50 x 40 m suuruiselta alueelta löytyi rautakautinen keramiikanpala (KM 31455:3), kuusi palaneen luunpalaa

(KM 31455:4), hieman palanutta savea (KM 31455:5) ja kvartsi-iskos (KM 31455:6). Palaneen luun esiintyminen rökkiöiden länsipuolella olevan peltoalueen löytöalueella saattaa viitata siihen, että tunnettujen rökkiöiden lähellä on ollut aiemmin enemmän hautarökkiöitä, jotka pellonraivauksen yhteydessä ovat löytöineen sekoittuneet kyntökerrokseen. Kvartsi-iskokset voivat viitata rautakauteen (mm. kalmistoon) tai varhaisempaan esihistorialliseen toimintaan.

Välittömästi Toivan talon takana, Toivan ja tilan 5:22 tilan rajalla, Vartiovuoren W-rinteellä on pohjois-eteläsuuntainen n. 30 m pitkä kiviatia, joka on ollut Mauri Toivan pojan mukaan paikalla "iät ajat". Kiviatian kivimateriaali on sopivan kokoista mm. kalmistokiveykseksi.

Ympäristö: Kaksi kiven ja maansekaista rökkiötä ja yksi epämääräinen kumpu Pirkkalankylän Vartiovuoren länsireunalla, loivalla W-rinteellä, 400 metrin päässä Pyhäjärven Kotolahdesta itäkoilliseen, pihamaalla ja pellonreunassa. Pirkkalasta Vesilahdelle kulkeva tie (nro 302), historiallinen Hiidentie, kulkee kohteesta 200 m lännessä. Rautakaudella Pyhäjärven pinta on ollut pari metriä korkeammalla, minkä johdosta Kotolahden pohjukasta on kulkenut pieni joki kaakkoon, Toivan rökkiöalueesta n. 200 m etelään. Rökkiön 1 ja epämääräisen kummun ympäristö on hoidettu piha- ja puutarhamaata. Rökkiö 1:n päällä on kevytrakenteinen huvimaja ja istutuksia. Epämääräisen kummun päällä on puu- ja kukkaistutuksia. Rökkiön 2 päälle on ladottu peltokiviä ja puutarhajätettä. Rökkiö sijaitsee pihamaan ja peltoaukean välisellä rajalla. Kohteen länsipuolella avautuu Sapalan peltoaukea, tielle saakka ja pohjois- ja eteläpuolella on pienempiä peltoja.

Laajuus: Kivirökkiöt sijaitsevat lähes kiinni toisissaan n. 40 x 15 m laajalla alueella.

Ehdotus suoja-alueeksi: Kivirökkiöt tulisi rauhoittaa kokonaisuutena (ks. *Laajuus*) ja ympärille sisällyttää vähintään lakisääteline suoja-alue. Epämääräinen kumpu ei täytä ulkoisten tuntomerkkien ja koekuopan perusteella kiinteälle muinaisjäännökselle asetettuja vaatimuksia.

Suojelutoimenpiteet: Rauhoituksesta on kerrottu maanomistajalle tarkastuskäynnin yhteydessä suullisesti ennen inventointia Tuula Heikkurinen-Montellin toimesta huhtikuussa 1998. Tämän keskustelun jälkeen Museovirasto lähetti maanomistajalle kirjallisen rauhoitusilmoituksen 26.3.1998 (Dnro 201/301/1998).

Luokitusehdotus: 2 . Rökkiöt 1-2 eivät nykyarvossaan sovi luokkaan I. Mikäli huvimaja siirretään ja rökkiön 2 päältä siivotaan puutarhajätteistä, kohteet voivat olla I-luokassa. Rökkiöiden löytökerroksista suurin osa lienee ehjiä. Epämääräisen kummun esihistoriallisuus on kyseenalainen ja sen rauhoitus tulisi purkaa. *Ks. myös **Jatkotoimenpiteitä***

Havaintomahdollisuudet: Rökkiöiden 1-2 suhteen huonot sillä rökkiön 1 päällä oli huvimaja ja rökkiö 2 oli peitetty puutarhajätteellä. Osa alueen länsi- ja pohjoispuolisista pelloista oli heinällä.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: kesällä 1998 alueen läheltä vedettiin vesijohtoputki Toivan taloon. Se ei kuitenkaan kajonnut muinaisjäännökseen.

Lähilöytöjä: Viikinkiaikainen rannerengas (KM 24514:1) ja Juoksianoja 1:n rautakautinen asuinpaikka [26] Kotolahden NE-rannalta lähtevän Juoksianojan koillisrannalla, rökkiöalueesta 240 m lounaaseen, Tursiannotkon [15] esihistoriallinen muinaisjäännösalue Kotolahden rannalla 700 m rökkiöalueesta länsilounaaseen ja Hiidenmäen mahd. uhrilähde [16] länsiluoteeseen

Jatkotoimenpiteitä: Maanomistajan kanssa lienee mahdollista neuvotella puutarhamajan paikasta. Muinaisjäännösalueen saneerausta suunniteltaessa olisi selvitettävä, missä määrin Museoviraston hoitoyksikkö voi tukea maanomistajaa hoitotyössä. Arvioitu työn vaatima aika ja resurssit: 1) kivien siirto siirtolavalle ja puutarhajätteen poisto; 1 työpäivä, 3-4 miestä 2) puutarhamajan siirto; 1 työpäivä, 3-4 miestä ja timpuri.

Muuta: -

Koekuopat

KK1. Röykkiön 2 S-osassa. Ks. röykkiön sijainti kohdasta *Havainnot ja toimenpiteet 1998*. 0-20 irrallisempia pieniä kiviä, välissä ruskeaa, turpeensekaista hiekkaa, n. 25 cm syv. alkaa kalmistokiveykseltä vaikuttava kiveys halk. 15-35 kokoisista, tiiviisti asetetuista kivistä, kivien välissä ruskeaa maata, ei muita löytöjä. Kuoppaa voitiin kaivaa 50 cm syvyyteen, kunnes kivet estävät kaivamisen kokonaan. Kaiv. Marjo Meriluoto-Jaakkola.

KK2. Epämääräisen kummun w-osaan. Ks. ko. kummun sijainti kohdasta *Havainnot ja toimenpiteet 1998*. Pinnalla sammaloitunutta ruskeaa maata. maa-aines hiekan ja soransekaista savea (kuten ympäröivä peltomaa), jossa on karkeaa ainesta niukasti. N. 13-30 cm savensekainen, melko kivetön maakerros N. 30-55 cm tummanruskeaa löyhää hiekkaa, jossa löyhästi runsaasti pienehköjä kiviä halk. 5-20 cm, 55-65 cm tummankeltainen, karkea, tiivis hiekka, jonka alta paljastui kookkaiden kivien yläpintaa. Ei merkkejä kulttuurimaasta tai löytöjä. Kaiv. Antti Bilund ja Ulla Lähdesmäki.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA

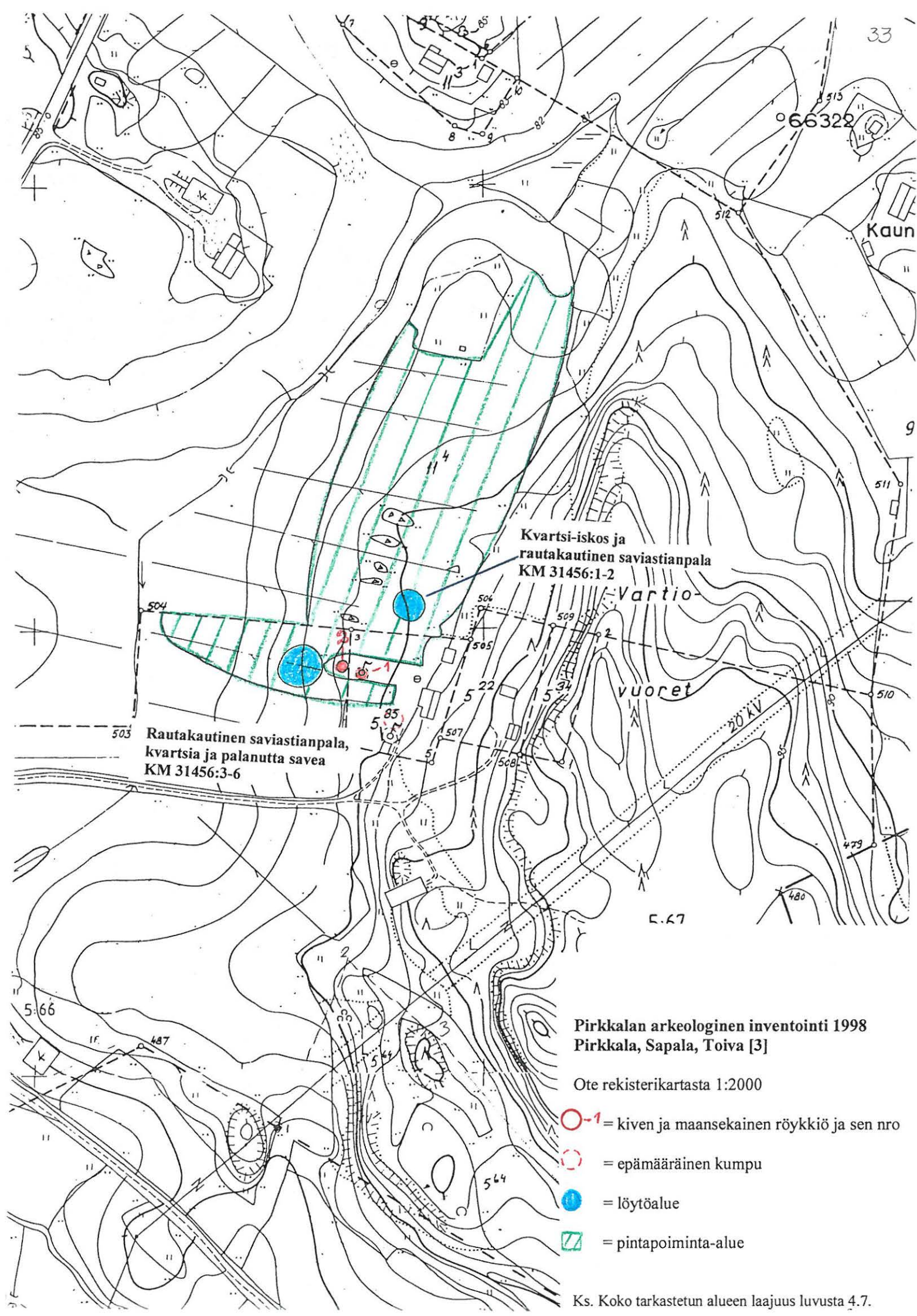
Keskipisteen koordinaatit: a) röykkiöt 1-2: $x = 6816\ 20\ y = 2476\ 94\ z = 84-85\ \text{m mpy}$,

b) epämääräinen kumpu: $x = 6816\ 15\ y = 2476\ 95\ z = 84-85\ \text{m mpy}$

● = kiven- ja maansekaiset röykkiöt

● = epämääräinen kumpu

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sapala, Toiva [3]

Ote rekisterikartasta 1:2000

- 1 = kiven ja maansekainen röykkiö ja sen nro
- = epämääräinen kumpu
- = löytöalue
- ▨ = pintapöiminta-alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.4. Nuoliala [4], kiven- ja maansekainen röykkiö

Kunta: Pirkkala

Kylä: Haikka

Paikannimi: Nuoliala, Kirkkoveräjä

Kohteen laji: kiven- ja maansekainen röykkiö

Lukumäärä: 1

Ajoitus: rautakausi

Rauhoitusluokka: 1

Tarkastus: Antti Bilund 15.5.1998

Sijainti: PK 2123 08 Pirkkala, $x = 6818\ 14$, $y = 2483\ 46$, $z = 108$ m mpy. Kohde sijaitsee 6,5 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen.

Nuoliala, kiven- ja maansekainen röykkiö. Neg.nro 13601. Kuv. A. Bilund

Hoito ja kunto: Kohdetta on rikkonut Erä-Eskon tekemän koekuopan lisäksi luultavasti toinen, myöhemmin tehty suurehko kuoppa, joka näkyy selvästi röykkiössä. Kohteella tulisi suorittaa hoitotarkastus ja laatia hoitosuunnitelma, jota voitaisiin toteuttaa esim. yhteistyössä kunnan kanssa. Röykkiö sijaitsee ympäristössä, jossa liikkuu runsaasti ihmisiä, mm. koululaisia. Sen lähiympäristöä hoidetaan, mutta röykkiö itse ei luultavasti erotu riittävästi ympäristöstä. **Kohde tulisi merkitä maastoon**, mikä edistäisi sen suojelua. Peruskartalle se on merkitty.

Tila- ja omistajatiedot:

Loukonrinne 1:480, omist. Pirkkalan kunta, Suupantie 11, 33960 Pirkkala

Kiinteistötunnus: 604-402-0001-0480

Aiemmat tiedot:

5-6 m) kallion päällä, Nuolialan silloin uuden kansakoulun vieressä, siitä 40 m länteen. Eino Hukkinen, kohteen tarkastus 1950

Mirja ja Pekka Miettisen inventointi 1971: kohde tarkastettiin ja todettiin hyväkuntoiseksi (kohde 15).

Aiemmat löydöt: Erä-Eskon 1948 inventoinnissa rökkiöön tehdystä koekuopasta on löytynyt palaneen luun siru ja hiiltä (ei luetteloitu)

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113568-70

Diat: 41911-13

Tutkimushistoria:

Aarni Erä-Eskon inventoinnissa 1948 (kohde 25) havaittu kohde: soikea, N-S -suuntainen kumpu (halk. 5-6 m, korkeus 0,5 m) kallion päällä, Nuolialan silloin uuden kansakoulun vieressä, siitä 40 m länteen. Kohde sijaitsi tällöin (Alice) Spåren maalla. Pinnalla oli näkyvissä useita 2-20 kg painoisia kiviä, joista keskimmäisen ja suurimman vireen tehdystä koekuopasta tuli 15 cm syvyydestä nokista maata, hiiltä sekä poltetun luun muru. Erä-Esko on liittännyt inventointikertomukseen karttaluonnoksen myös hautaraunioksi nimeämänsä kohteen rakenteesta ja koekuopan sijainnista.

Eino Hukkinen tarkasti kohteen 9.8.1950 ilmoituksen johdosta, jonka mukaan ko. hautaröykkiö olisi vaarassa tuhoutua. Hänen tarkastamansa kohde sijaitsi 40 m länteen Nuolialan uudesta kansakoulusta, aivan lähellä Spåren tilan (tilanomistaja Alice Spåre) ja kansakoulun välistä raja-aitaa. Hautaröykkiö oli pienen metsän keskellä kohoavan kallion päällä, muodoltaan soikeahko, 5-6 m laajuinen ja 0,5 m:n korkuinen matala kumpu. Lukuunottamatta paikalla aikaisemmin käyneen A. Erä-Eskon tekemää koekaivauskuoppaa, oli rökkiö aivan koskematon ja viereisen kansakoulun opettajan vakuutuksen mukaan rökkiötä ei uhannut vahingonteon vaara koulun oppilaiden taholta. Myöskään tilanomistaja Spåre ei ollut ilmoittanut haluavansa poistaa rökkiötä.

Mirja ja Pekka Miettisen inventoinnissa 1971: kohde tarkastettiin ja todettiin hyväkuntoiseksi (kohde 15). Se nimettiin Kirkkoveräjäksi sillä kohde sijaitsee Kirkkoveräjä-nimisen mäen itäosassa. Kohdekuvauksessa herää ensimmäiseksi kysymys, onko kumpu sama, mitä Erä-Esko on tarkoittanut. Erä-Eskon kumpu on halkaisijaltaan 5-6 m ja korkeus 0,5 m, kun taas v. 1971 inventoinnissa on dokumentoitu hyvin matala kivistä ja maasta koostuva soikea, kalliopohjalla oleva "kumpu", joka on halkaisijaltaan 1,5-2 m. Tämä kohde sijaitsi 6,3 km Pirkkalan kirkosta E, Kirkkoveräjä -nimisen mäen itäpuolella, mäen korkeimmasta kohdasta hiukan sivussa. Kohde sijaitsi Nuolialan kansakoulusta n. 40 m länteen. Toisaalla inventointikertomuksessa, Pirkkalan muinaisjäänneksiä 1971 koskevassa luettelossa rökkiön halkaisija on kuitenkin 5-6 m.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Vuoden 1948 inventointikertomuksessa Erä-Esko kertoo rökkiön halkaisijaksi 5-6 m ja korkeudeksi 0,5 m. Vuoden 1971 inventointikertomuksessa (M. ja P. Miettinen) vastaavat mitat ovat 1,5-2 m ja "hyvin matala". Erä-Eskon piirroksen mukaan rökkiön halkaisija on kuitenkin noin 4 m, mikä onkin lähinnä oikeaa - se vastaa ainakin rökkiön nykytilaa. Siten Erä-Eskon (sekä myös Hukkisen) ja Miettisten rökkiön kokoa koskeva ristiriita hieman tasoittuu.

Rökkiö on hieman soikea (pituusakseli N-S -suunnassa). Korkeus on muutamia kymmeniä senttimetrejä, mutta tuskin puolta metriä. ainakin vielä vuonna 1948

röykkiön pinnalla on ollut näkyvissä kiviä, mutta nyt pinta on kokonaan sammaleen ja ruohon peitossa. Kiviä kuitenkin tuntuu turpeen läpi. Röykkiö on kalliopohjalla, mutta sen ympärilläkin kallion pinnalla on monin paikoin ohut kerros maata, jonka pinta on nurmen peitossa. Röykkiön ympäristö vaikuttaa hoidetulta.

Vuonna 1950 Hukkisen tarkastaessa röykkiön se oli Erä-Eskon koekaivauskuoppaa lukuunottamatta koskematon. Vuonna 1971 se oli edelleen hyväkuntoinen. Miettisten inventoinnissa ei mainita koekaivauskuopasta. Vuonna 1998 röykkiön laella, sen keskiosassa oli pohjois-etelä -suunnassa yli metrin pituinen ja 30-60 cm levyinen ja enimmillään 15-20 cm syvä epämääräisen muotoinen kuoppa. Sen pohjalla pohjoisosassa oli irtokiviä. Kuoppa ei ole uusi sillä se on sammaloitunut, mutta toisaalta se näyttää liian teräväpiirteiseltä ollakseen Erä-Eskon 50 vuotta vanha koekuoppa. Se vaikuttaa myös koekuopaksi ehkä hieman liian suurelta ja syvältä. Erä-Eskon kertomuksen mukaan hänen kaivamansa kuoppa oli 15 cm syvä. Kuoppa ei myöskään näytä olevan samassa kohdassa kuin Erä-Eskon piirroksensa merkitsemä koekuoppa, vaan ulottuu siitä kauemmas etelään, itää ja pohjoiseen. Erä-Eskon mukaan hänen koekuopastaan itään ja etelään pitäisi olla suurimmat kivet (Erä-Eskon piirtämien kivien paikallistaminen on kyllä nykyään vaikeaa, koska röykkiön pinta on sammaloitunut).

Näyttää siis mahdolliselta, että röykkiötä on jossakin vaiheessa, joskaan ei aivan äskettäin, luvottomasti kaiveltu.

Ympäristö: Röykkiö sijaitsee Kirkkoveräjä -nimisen mäen melko tasaisen kallioiden laen itäpäässä. Mäen harjanne on itä-länsi -suuntainen ja noin 300 m pitkä. Laen itäosa on kallioiden, länsiosassa kallion päällä on enemmän maata. Länsi-, pohjois- ja itärinteet laskevat melko jyrkkinä, etelärinteet loivasti. Koko alueella on runsaasti kiviä. Etelärinteellä kasvaa nuorehkoa lehtimetsää, muualla vanhaa harvahkoa sekametsää. Asutus ja kadut saartavat mäkeä joka puolelta. lähinnä röykkiötä, siitä 40 m itään on Nuolialan koulu. Pohjoisessa, lännessä ja lounaassa lähemmät rakennukset ovat noin sadan metrin päässä.

Laajuus: Röykkiön näkyvät reunat (vähint. n. 4 x 4 m). Koska röykkiö on huomattavasti sammaloitunut, on varauduttava siihen, että se jatkuu laajemmalle sammalen alla.

Ehdotus suoja-alueeksi: ed. mainittu laajuus + 2 metrin suojavyöhyke

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: luokka 1. Pääosin koskematon rautakautinen hautaröykkiö.

Havaintomahdollisuudet: Hyvät, röykkiössä todetun kuopan ikää ja luonnetta ei kuitenkaan röykkiön sammaloitumisen vuoksi ollut mahdollista todeta

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Mäen lakiharjanne ja rinteet noin 30 m säteellä röykkiöstä on kaavoitettu puistoksi.

Lähilöytöjä: Kirkkoveräjä [17] kaksi kiviröykkiötä 300 m SW

Jatkotoimenpiteitä: Kohde tulisi merkitä maastoon ja sille tulisi laatia hoitosuunnitelma.

Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 08 PIRKKALA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6818 14, y = 2483 46, z = 108 m mpy

 = kiven- ja maansekainen röykkiö

4.1.5. Vihtamo [5], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sankila

Paikannimi: Vihtamo

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 5.5.1998, inventointiryhmässä Antti Bilund, Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: Keskipiste: PK 2123 05 Nokia, x = 6817 56, y = 2478 24, z = n. 80-82 m mpy
Huom. koordinaatit muuttuneet v.:sta 1971.

Kohde sijaitsee 1,2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka peltomaalla, joka tarkastushetkellä oli heinällä. Kohde lienee osittain tuhoutunut maanviljelyksen vuoksi. Alue ei kaipaa hoitoa. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Se on rajattu pintapoiminnan ja kahden koekuopan perusteella. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot Sankila 1:435, omistaja ^{HILKKA SASI (27.11.2000 JOS)} Martti Sasi, Sankilantie 37, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnukset: 604-418-0001-0435

Aiemmat tiedot: Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv. kohde nro 8). *Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.*

Aiemmat löydöt: KM 18526:1-4 kvartsi-iskoksia ja -esineitä, yksi palaneen luunsiru

Tarkastuslöydöt: KM 31457:1-2, kvartsi-iskos ja palanutta luuta (10 kpl)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113579-80

Diat: 41921-22

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka loivasti koilliseen viettävällä savisella peltorinteellä Pyhäjärven Sankilanlahden rannalla olevalla niemekkeellä n. 80-82 m mpy, pellon W-osassa.

Tutkimushistoria: Miettisten inventoinnissa 1971 kyseisen pellon alaosaan tavattiin kivikautisia löytöjä n. 60 m levyisellä alueella niemen kärjessä, saunamökin yläpuolella, mv-kuvan nro 43571 ja sen tekstin perusteella erityisesti sen W-puolella.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Miettisten mainitsema sauna niemen NE-kärjessä on yhä paikalla ja helpottaa orientoitumista. Koska ed. inventoinnissa oli paikallistettu kivikautinen asuinpaikka pellon alaosaan, niemenkärjessä, 60 m leveänä alueena n. 80 m mpy, keskityttiin havainnoimaan pellon yläosaa ja ympäristöä. Koska pelto oli heinällä, pintapoiminta ei ollut helppoa. Siitä huolimatta pellon yläosasta, sen itäpuolelta n. 82 m mpy havaittiin kvartsi-iskos (KM 31457:1), ja palaneen luun keskittymä (KM 31457:2). Niiden perusteella melko tuulensuojaton, kivikautinen asuinpaikka ulottuu pellon yläosaan käsittäen yhteensä noin 60 (N-S) kertaa 50 m laajan alueen. Pellon länsipuolelta ei havaittu pintapoiminnassa esihistoriaan liittyvää. Alueelle tehtiin kaksi koekuoppaa, toinen ennen tunnetulle asuinpaikalle, niemen kärkeen, sen E-puolelle, toinen pellon yläosan E-puolelle, 82 m korkeuskäyrällä. Molemmissa koekuopissa maa oli savista. N. 25 cm syvyydessä tuli melko puhdas, sinertävä savi eikä kuopissa havaittu

esihistoriaan viittaavaa.

Metsän puolelle ei tehty koekuoppia, koska maasto ei topografialtaan näyttänyt asuinpaikaksi sopivalta. Alueen W-puolisen lahden länsirannalla olevien talojen perunapelloja oli kynnetty ja ne pintapoimittiin (ks. kartta). Ko. alueilta ei havaittu esihistoriaan viittaavaa.

Ympäristö: Loivasti koilliseen laskevaa, savista peltorinnettä Pyhäjärven Sankilanlahden Tervaniemen S-puolella olevassa n. 60 x 60 m laajassa niemekkeessä n. 80-82 m mpy. Pyhäjärven korkeus on Sankilanlahdessa 77 m mpy. Niemen NE-kärjessä sijaitsee saunamökki (jo v. 1971), joka on merkitty myös karttoihin. Niemekkeellä sijaitsevan pellon SW-reunasta 15 m SW sijaitsee kesämökki (1:41). Pellon S-puolella on kuusivaltaista sekametsää. Kohde sijaitsee Valtatien 11 Pyhäjärven ylittävästä Rajaniemen sillasta (S-reuna) 350 m SSW. Sankilan talosta, jonka maihin kohde on kuulunut, asuinpaikka sijaitsee 300 m NE. Pirkkalasta Säijään kulkevan tien (nro 302) kulkee asuinpaikasta 550 m S.

Laajuus: Löytöalueen laajuus n. 60 (N-S) x 50 m SW-rajana metsän reuna.

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue 2 m.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2 kivikautinen asuinpaikka peltomaalla.

Havaintomahdollisuudet: heikohkot, pelto oli heinällä

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Näkymä asuinpaikalta Sankilanlahdelle tulee muuttumaan, kun valtatieta 11 levennetään; tie tulee lähemmäksi asuinpaikkaa ja suoraan näköpiiriin.

Lähilöytöjä: Kivikautiset asuinpaikat: 600 m NW, Isosaari [28] 1,6 km NW, Sikojoen ympäristön kivikautiset asuinpaikat, Katajisto [6], Rajapello [7], Kotopello/Riihentausta [8], Vähälampi [9], 500 m säteellä NW, W, SW ja S. Kivikautinen irtolöytöpaikka Kuikkonokka [47] 1,4 km W.

Jatkotoimenpiteitä: ks. *luokitusehdotus*

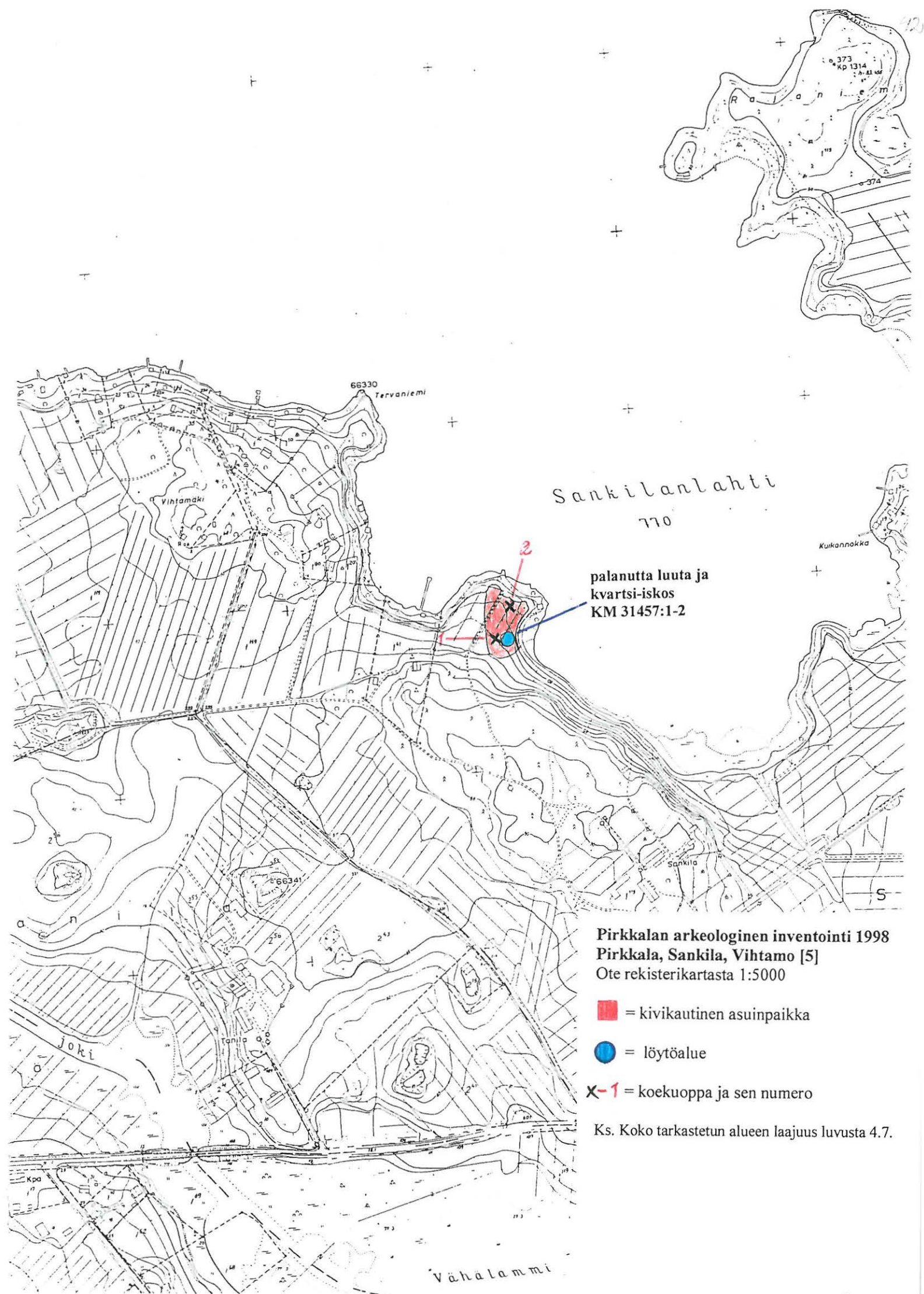
Muuta: -

Koekuopat:

Alueelle tehtiin kaksi koekuoppaa, toinen niemen kärkeen, sen E-puolelle kulttuurikerroksen havainnoimiseksi ja toinen pellon yläosan E-puolelle, 82 m korkeuskäyrällä.

KK1. Sijainti: pellon SE-kulmauksessa n. 20 m pellon SE-reunassa olevasta 80 m korkeuskäyrästä W, n. 82 m korkeuskäyrällä. 0-25 cm peltosavi, 25-puhdas, sinertävä, vaaleampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä

KK2. N. 25 m niemen NE-kulmassa olevasta rantasaunasta länteen. 0-25 cm peltosavi, 25-puhdas, sinertävä, vaaleampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä

Sankilanlahti
770

palanutta luuta ja
kvartsi-iskos
KM 31457:1-2

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sankila, Vihtamo [5]
Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kivikautinen asuinpaikka
- = löytöalue
- X-1 = koekuoppa ja sen numero

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

Vähälampi

4.1.6. Katajisto [6], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sankila

Paikannimi: Katajisto

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 3

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 6.5.1998, inventointiryhmässä Antti Bilund, Marjo Meriluoto-Jaakkola, Jouko Hillukka

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, alue a) keskipiste: $x = 6817\ 76$, $y = 2477\ 71$, $z = n. 80-82$ m mpy, b) keskipiste $x = 6817\ 64$, $y = 2477\ 65$, $z = 79-82$ m mpy, c) keskipiste $x = 6817\ 51$, $y = 2477\ 61$, $z = 80-83$ m mpy

Kohde sijaitsee n. 700 m Pirkkalan vanhasta kirkosta koilliseen

Katajisto, alue a. Kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven rannassa. Neg.nro 113586. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka-alue peltomaalla. Kohteet lienevät osittain tuhoutuneita kyntökerroksen osalta. Alueet eivät kaipaa hoitoa. Kohteita ei ole merkitty maastoon. Ne on rajattu pintapoiminnan perusteella. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot: Sankila 1:435, omistaja Martti Sasi, Sankilantie 37, 33980 Pirkkala

löydöt ja tutkimushistoria.

Aiemmat löydöt: KM 18527:1-8 mm. yli 50 kvartsi-iskosta, joista pääosa läheltä vanhaa Katajiston tilaa (alueen c läheltä).

Tarkastuslöydöt: KM 31458:1-10 , kvartsi-iskoksia, hioinkivi, palanutta luuta

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113584-86

Diat: 41926-28

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen, laaja asuinpaikka-alue Sankilan tilan rantapelloilla, a) pohjoisluoteeseen, b) länteen ja etelään ja c) pohjoisluoteeseen, Pyhäjärveen viettävillä peltorinteilla n. 80-83 m mpy. Löytöjä on tullut laajalta alueelta kolmesta keskittymästä, mutta alunperin kyseessä lienee yhtenäinen asuinpaikkavyöhyke.

Tutkimushistoria: Miettisten inventoinnissa 1971 alueelta (n. 1 km Pirkkalan kirkosta NE, Sikojoen itäpuoleiselta niemeltä poimittiin esihistoriallisia löytöjä syysviljapeltojen pinnasta kolmesta kohdasta n. 80 m mpy ja sen yläpuolella. Löytöalueen leveys vaihteli 40-80 m ja jo tällöin arveltiin, että kyseessä on yhtenäinen, koko niemen kärjen kattava asuinpaikka-alue, jota myöhempi asutus on rikkonut. Pelloilta poimittiin mm. yli 50 kvartsi-iskosta, joista suurin osa alueen eteläosasta (läheltä Katajiston taloa). Inv. kertomuksessa 1971 epäillään, että Sankilan mailta löytynyt tasatalta (KM 5165:133), joka oli löytynyt Matikkalanmäestä, Sankilan talon maalta, perunakuoppaa tehtäessä, olisi löytynyt tältä alueelta, ilmeisesti osa-alueen c välittömästi itäpuolella sijaitsevalta halk. 100 x 30 m laajalta metsämäeltä, jossa on kuopanteita (ks. myös kohteet Kuikkonokka [47] ja Rajapello/Riihentausta [8]).

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Kyseessä oleva peltoalue; alueet a, b, c ja niiden välimaasto pintapöimittiin. Pintapöiminnassa voitiin todeta jo Miettisten otaksuma seikka, että alueet ovat yhtenäinen asuinpaikkavyöhyke ja että alueiden väliltä löytyy lähes katkeamattomana ketjuna kvartsi-iskoksia, palanutta luuta ja muuta materiaalia. Inventoinnissa artefakteja ei poimittu alueilta, jotka olivat jo määritelty kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Alue a oli aiemmin merkitty n. 50 x 150 (W-E) suuruiseksi rantakaistaleeksi niemen pohjoiskärkeen n. 80-81 m mpy. Inventoinnissa 1998 aiemmin havaitulta asuinpaikka-alueelta todettiin kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta (ei talteen). Lisäksi alueen eteläpuolelta löytyi n. 50 x 150 m laajalta alueelta aina 82 m mpy saakka viisi kvartsi-iskosta (KM 31458:2) ja yksi ajoitukseltaan epämääräinen hioin (KM 31458:1). Alueen a itäpuoleisen kesämökkintontin pihamaan tarkastelussa ei havaittu muinaisjäännökseen viittaavaa. Mikäli uusi löytöalue liitetään aikaisempaan kiinteään muinaisjäännökseen, alueen a laajuudeksi tulee n. 100 x 150 m. Alueen a ydinalueen määrittäminen on hankalaa sillä iskoksia löytyy tasaisesti ja aiemmin rauhoitetulta alueelta on löytynyt vain neljä kvartsi-iskosta.

Alue b oli aiemmin merkitty n. 40 (W-E) x 80 m laajaksi alueeksi Satiassaarten E-puolisen muinaislahden rannalle n. 79-80 m mpy. Tämä rajausta pitää muuten vieläkin paikkansa, paitsi että alue ulottuu n. 40 m levyisenä n. 30 m etelämmäksi uusina löytöinä kvartsi-iskos (KM 31458:3), palanutta luuta (KM 31458:4), runsas palaneen luun keskittymä (ei otettu talteen). Lisäksi alueen itäreunalta, peltoaluetta S-N -suuntaisesti halkovan pikkutien vierestä, sen W-puolelta löytyi kaksi kvartsi-iskosta

(KM 31458:5). Miettisten osoittamalla alueella, n. 79 m mpy, alueen eteläosassa havaittiin pellon pinnalla selkeitä palaneen luun keskittymiä sekä kvartseja. Sen sijaan alueen kaakkoispuolelta, lähempänä suurehkoa metsäsaarekettä ei havaittu muinaisjäännökseen viittaavaa. Mikäli uusi, eteläinen löytöalue liitetään aikaisempaan kiinteään muinaisjäännökseen, alueen b) laajuudeksi tulee n. 40 x 110 m. Alueen b ydinalueena voidaan pitää muinaislahden lähirantaa n. 79-80 m mpy.

Alue c oli aiemmin merkitty n. 50 (SW-NE) x 75 m laajaksi alueeksi, loivasti pohjoiskoilliseen laskevalle saviselle peltorinteelle, Katajiston peltoalueiden eteläosaan, Katajistolahden ja Sikojoen suun W-puolelle n. 80-82 m mpy. Löytöjä, kolme kvartsi-iskosta (KM 31458:6) ja piitä (31458:7), esiintyi myös alueen koillispuolella n. 75 x 50 m laajalla alueella. Tämän löytöalueen liittäminen muinaisjäännösalueeseen ei liene aiheellista alhaisen löytötiheyden vuoksi. Sen sijaan kaakkoispuolella 50 x 50 m laajalla pellon osalta löytyneiden uusien löytöjen osalta muinaisjäännösalueeseen liittäminen lienee topografisista syistä perustellumpaa Alueelta löytyi kaksi kvartsi-iskosta (KM 31458:8) ja palanutta luuta (KM 31458:9). Tällöin alueen c laajuudeksi tulisi 50 (SW-NE) x 125 m. Alueen c-ydinalueen etsiminen on hankalaa löytöjen suhteellisen tasaisen levinnän vuoksi.

Eri osa-alueiden merkittävyksiä arvioitaessa on muistettava, että aiemman inventoinnin (1971) kvartsi-iskoksista suurin osa on löytynyt alueen c-läheltä.

Koska inv. kertomuksessa 1971 epäiltiin, että Sankilan mailta löytynyt tasataltta (KM 5165:133) olisi löytynyt tältä alueelta, tehtiin osa-alueen c välittömästi itäpuolella sijaitsevalle metsämäelle koekuoppa 1, josta ei tullut mitään esihistoriaan viittaavaa (ks. myös kohteet Kuikonokka [47] ja Rajapello/Riihentausta [8])

Maaperä kaikilla alueilla vaikuttaa melko savensekaiselta. Aiemmin alueilla on kuitenkin voinut olla ohuempia hiekkalinssejä, jotka pellonmuokkaustöissä ovat sekoittuneet saveen.

Ympäristö: Loivasti a) pohjoiseen, b) länteen ja c) luoteeseen laskevaa peltoaluetta laajalla alueella Pyhäjärven Sankilanlahden ja Kirkkonniitynlahden välisessä niemessä, muinaisen lahden pohjukan NE- ja E ja SE -rannalla, n.79-83 m mpy. Alunperin kyseessä on yhtenäinen kivikautinen asuinpaikkavyöhyke. Alueen a) erottaa Pyhäjärvestä sen pohjoispuolella (NNW), 80 m rantapenkereen alapuolella, rannassa oleva kesämökkiasutus. Alueen b pohjoispuolella (alueen a länsipuolella) on kaksi omakotitaloa. Osa-alueista kohde a sijaitsee varsin tuulensuojattomassa, pohjoiseen antavassa niemessä, alue b länteen laskevassa loivassa muinaislahdessa. Osa-alue c sijaitsee Sikojoen rannalla, noin 100 m Sikojoen suun länsipuolella, jossa tuulensuojaa on antanut idässä n. 100 x 30 m laaja metsämäki (n. 85 m mpy). Sen SW-puoleisella metsäsaarekkeella kasvaa nuorta sekametsää Lähialueella on runsaasti kivikautisia asuinpaikkoja. Pirkkalasta Säijään kulkeva tie (nro 302) kulkee asuinpaikasta 500 m S. *(ks. havainnot ja toimenpiteet 1998).*

Laajuus: a) n. 100 x 150 (W-E) m b) n. 40 (W-E) x 110 m. c) n. 50 (SW-NE) x 125 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue 2 m.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2 kivikautinen asuinpaikka-alue peltoalueella

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Sikojoen ympäristön lähimmät kivikautiset asuinpaikat: Rajapelto [6] 80 m SW, Kotopelto/Riihentausta [8], 200 m S

Jatkotoimenpiteitä: *ks. luokitusehdotus*

Muuta: -

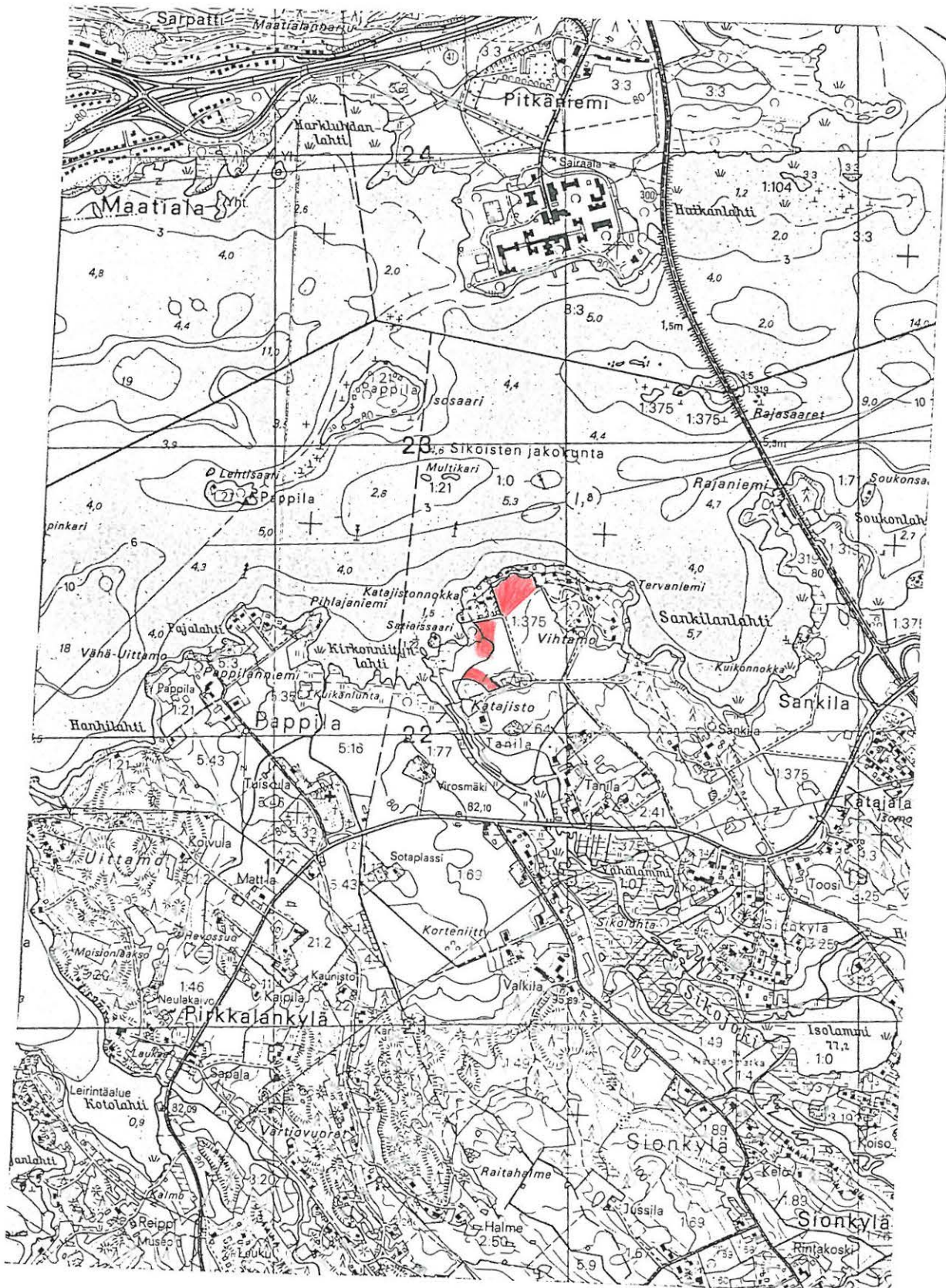
Koekuopat:

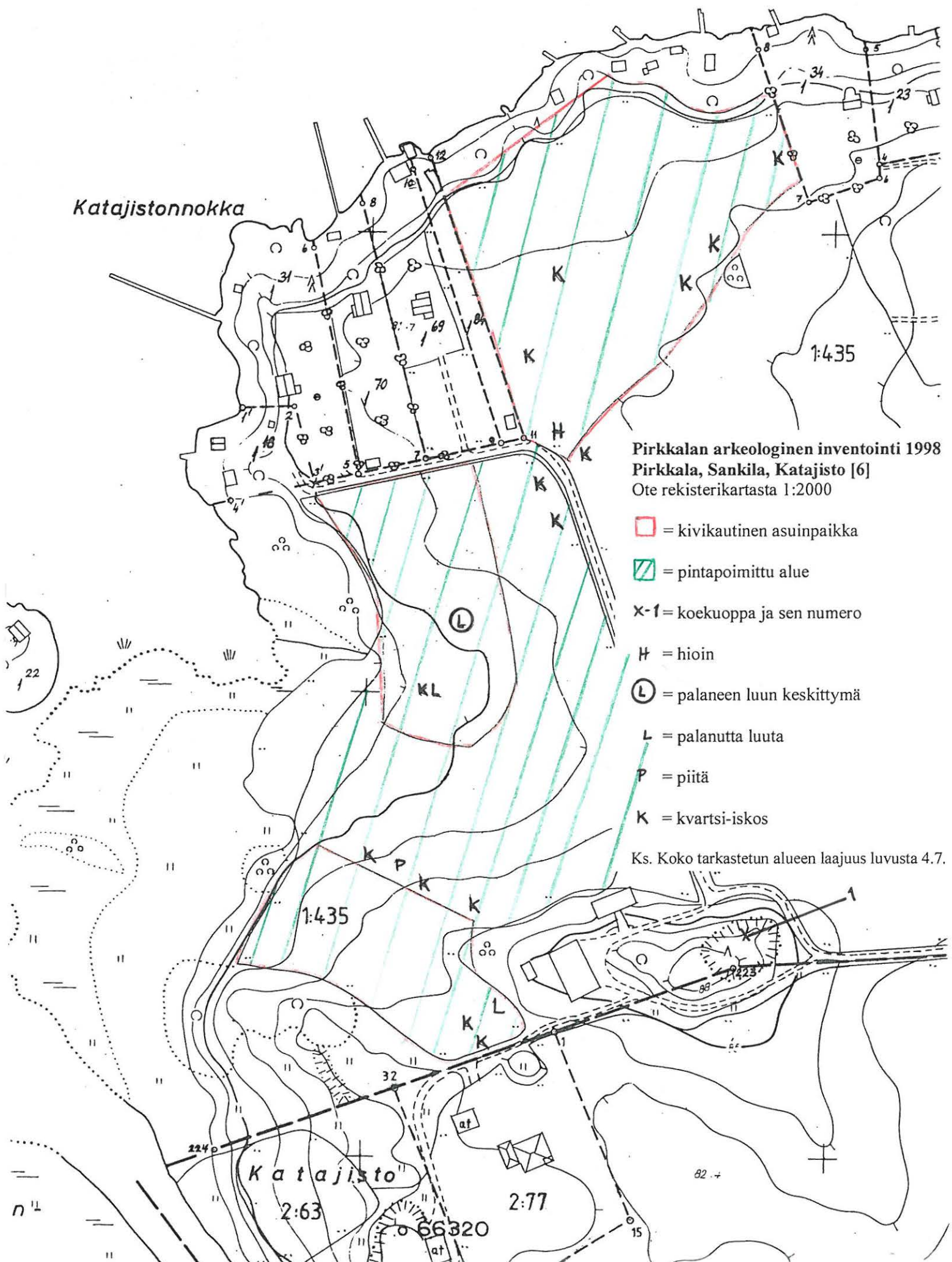
KK1. Katajistontien ja Rajapellolle (uusi Tanila) vievän yksityistien tienristeyksen W-puolella oleva metsäinen mäki; metsäsaareke n. 150 m koekuoppien 1-2 metsäsaarekkeesta pohjoiseen. Ympäristö: kuopanteita, taikinamarjaa, katajaa, pihlajaa, koekuoppa tehtiin mäen itälaidalle pienelle tasanteelle: 0-10 turve, 10-15 metsämulta, jossa n. 10 cm syv. kohtalaisen isoja hiilenpaloja, 15-keltainen, kova sora. Ei suoraan esihistoriaan viittaavia löytöjä.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA

- a) keskipiste: $x = 681776$, $y = 247771$, $z = n. 80-82$ m mpy, b) keskipiste $x = 681764$, $y = 247765$, $z = 79-82$ m mpy, c) keskipiste $x = 681751$, $y = 247761$, $z = 80-83$ m mpy

■ = kivikautinen asuinpaikka

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sankila, Katajisto [6]
 Ote rekisterikartasta 1:2000

- = kivikautinen asuinpaikka
- = pintapoimittu alue
- X-1 = koekuoppa ja sen numero
- H = hioin
- L = palaneen luun keskittymä
- L = palanutta luuta
- P = piitä
- K = kvartsi-iskos

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

n

Katajisto

2:63

2:77

66320

82

15

4.1.7. Rajapelto [7], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Tanila

Paikannimi: Rajapelto

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 6.7.1998, inventointiryhmässä Antti Bilund, Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: $x = 6817\ 32$, $y = 2477\ 61$, $z = n. 80-84\ m\ mpy$
Huom. koordinaatit muuttuneet v.:sta 1971. N-reuna: $x = 6817\ 36$, $y = 477\ 56$ $z = 80-81$, S-reuna: $x = 6816\ 26$ $y = 2477\ 63$ $z = 80\ m\ mpy$

Kohde sijaitsee 600 m Pirkkalan vanhasta kirkosta koilliseen.

Rajapelto, kivikautisen asuinpaikan NW-osa. Neg.nro 113583. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka omakotitalon pihamaalla sekä peltomaalla. Peltomaalla sijaitsevat asuinpaikan pohjoiset ja eteläiset alueet lienevät osittain tuhoutuneet maanviljelyksen vuoksi. Niiden välillä oleva talon piha-alue on asuinpaikan kohdalta osittain muokattua, mutta osittain alkuperäistilassaan ja voi sisältää tuhoutumattomia kerroksia. Alue ei kaipaa hoitoa. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Se on rajattu pintapoiminnan ja yhden koekuopan perusteella. ***Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä***

2) Tanila 2:74, omistaja Juha ja Riitta Tanila, osoite ei selvillä

Kiinteistötunnukset: 1) 604-422-0002-0063 2) 604-422-0002-0074

Aiemmat tiedot: Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv., kohde nro 7). *Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.*

Aiemmat löydöt: KM 18528:1-2 kvartsikaavin? ja kuusi kvartsi-iskosta. (MV:n kivikauden lappuluettelossa on virhe, kyseessä on Rajapelto eikä Katajisto)

Tarkastuslöydöt: KM 31459:1-9 kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, mahd. pii-iskos

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113588

Diat: 41924-25

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka länteen, Sikojokeen viettävällä metsäisellä rinteellä osittain omakotitalon pihassa, osittain pellolla n. 80-84 m mpy, n. 200 m päässä Pyhäjärven rannasta.

Tutkimushistoria: Miettisten inventoinnissa 1971 nyt havaitun alueen pohjoispäästä, Tanilan talon rantapellosta, läheltä Sikojoen suuta, Katajiston vanhan pihan luoteispuolelta löydettiin pellosta useita kvartseja. Kohde oli 400 m Tanilan talosta NW, Sikojoen itärannalla, Sankilan ja Tanilan rajan eteläpuolella, Katajiston vanhan talonpaikan ja tilojen rajan välillä olevalla pellolla, jota kutsuttiin Rajapelloseksi. Löytöjä tehtiin 80 x 30 m laajalta alueelta 80 m korkeuskäyrän tuntumasta. Inventoijat arvioivat kohteen olevan pohjoisempana olevan laajan Katajiston asuinpaikan jatkoa.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Miettisten paikallistaman kivikautisen asuinpaikan ympäristö oli rakennettu inventoinnin jälkeen. Välittömästi paikan SSE-puolelle oli hiljattain rakennettu uusi omakotitalo, E-puolelle hevostalli ja hevoshaka. Omakotitaloa eikä sivurakennuksia ei ollut kartoissa 1:10000 tai 1:5000, mutta kylläkin peruskartassa. Tilanrajat ovat peruskarttatilanteen muuttuneet eikä niitä näy missään saatavilla olleissa kartoissa. Inv. 1971 jälkeen maanomistajalle ei oltu lähetetty rauhoitusilmoitusta eikä tällä ollut kohteesta tietoa. Pelto, jolta asuinpaikka oli havaittu pintapoimittiin, mutta sen ollessa heinällä, siitä ei voitu tehdä lisää havaintoja. Sen sijaan ympäristön muussa pintapoiminnassa ja SSE-puolisen omakotitalon pihaan tehdyn koekuopan perusteella havaittiin, että kivikautinen asuinpaikka jatkui aiemmin mainitusta n. 100 m etelään. Omakotitalon pihapiiri on eroosioherkkää moreenimaata ja siitä tehtiin kivikautisia löytöjä kolmesta kohdasta: 1) Talon W-puolelta: mansikkamaalta/kukkapenkistä, talon NW-kulmasta 20 m W löytyi palanutta luuta (KM 31459:4) ja piinpala (KM 31459:4). 2) Talon SW-puolelta: n. 15 m talon SW-kulmasta SW löytyi pintamaasta kaksi kvartsi-iskosta (KM 31459:5). Koekuopasta, joka kaivettiin talon w-puoleiselle rinteelle, talon SW-kulmasta n. 20 m lounaaseen n. 80 m mpy, löytyi vähän palanutta luuta (KM 31459:2) ja kvartsi-iskos (KM 31459:1) 5-20/25 cm syvyydestä. Noin 20/25 cm syv. saattoi olla kulttuurikerroksen pohjaa. Maa sen yläpuolella oli likaista, mutta toisaalta kerroksessa oli myös tiiltä. 3) Talon S-puolelta: n. 10 m talosta E, löytyi pintapoiminnassa uuden likakaivon ympäriltä seitsemän kvartsi-iskosta (KM 31459:6) ja palanutta luuta (KM 31459:8) n. 84 m mpy.

Lisäksi omakotitalon pihan S-puoleiselta heinällä olevalta pellolta, n. 45 m uuden Tanilan talon SW-kulmasta SE löytyi n. 80 m mpy kaksi kvartsi-iskosta (KM 31459:8) ja palaneen luun pala (KM 31459:9). Talon itäpuolta tarkasteltaessa ei voitu havaita pintapuolisesti mitään kivikauteen viittaavaa. Pihamaa oli tältä puolelta niin käsiteltyä,

ettei sille kannattanut tehdä koekuoppia.

Löytöjen perusteella asuinpaikan ydinosa tuntuisi olevan omakotitalon pihamaalla, sen SW- ja S-puolisella rinteellä aina 80 korkeuskäyrältä aina 84 m korkeudelle saakka. Kyseessä lienevät jäänteet mahdollisesti melko runsaslöytöisestä kivistä asuinpaikasta, jossa saattaa olla vielä ehjiä kerroksia tallella.

Ympäristö: Loivasti lounaaseen ja etelään laskevaa, pihamaata ja peltorinnettä Pyhäjärvestä lähtevän Sikojoen NE-rannalla vain n. 100 m päässä Pyhäjärven rannasta ja Sikojoen suusta. Asuinpaikka on N- ja S-osissaan loivahkoa rinnettä, mutta keskiosassa, ok-talon pihamaalla osittain melko jyrkkää rinnettä. OK-talon piha on ollut hiekkaperäinen mäntymetsää kasvava n. 70 x 70 m laaja saareke Sikojoen rannassa ja on kohonnut n. 85 m korkeuteen. Asuinpaikan N- ja S-osat ovat maaperältään savea, ok-talon piha on karkeampaa, moreenimaata. Talon SW- puolelle on kylvetty nurmikkoa. Kivistä asuinpaikka sijaitsee 80-84 m mpy ja on n. 30 m leveä ja 150 m pitkä NW-SE -suuntainen kaistale Sikojoen varrella. Asuinpaikan keskiosassa sijaitsee uudehko omakotitalo. Pirkkalasta Säijään kulkeva tie (nro 302) kulkee asuinpaikasta 350 m S. (ks. *havainnot ja toimenpiteet 1998*).

Laajuus: Löytöalueen laajuus n. 30 (W-E) x 150 m

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue 2 m.

Suojelutoimenpiteet: Asuinpaikan pihamaalta löytyneestä kivistä asuinpaikan osasta ilmoitettu inventoitaessa talon väelle suullisesti.

Luokitusehdotus: 2 kivistä asuinpaikka, osittain talon pihapiirissä, osittain peltomaalla.

Havaintomahdollisuudet: Peltojen suhteen heikohkot (heinällä), talon pihapiirin suhteen normaalit.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Sikojoen ympäristön lähimmät kivistä asuinpaikat: Katajisto [6] 80 m NE, Kotopelto/Riihentausta [8], 30 m SE

Jatkotoimenpiteitä: ks. *luokitusehdotus*

Muuta: -

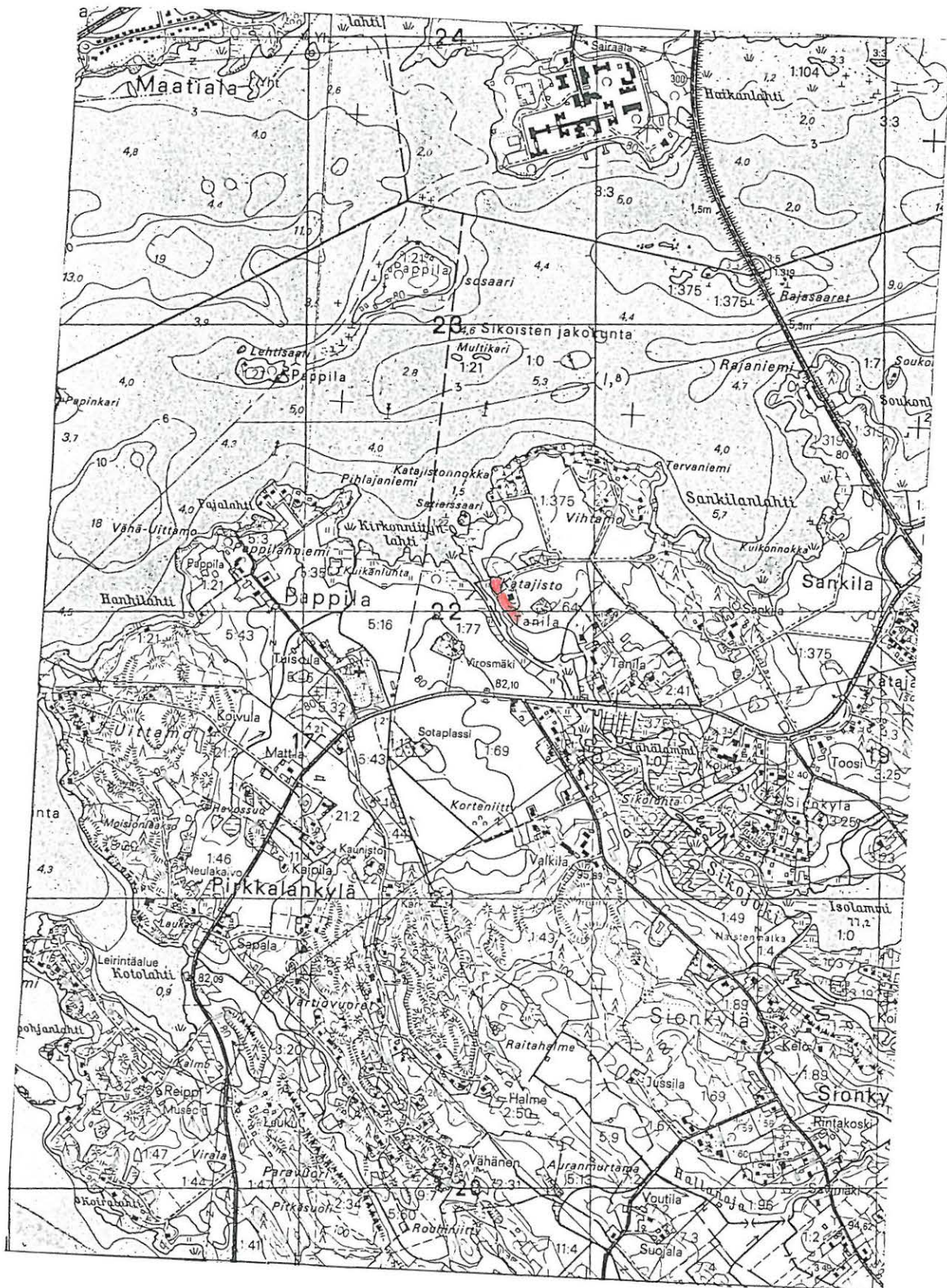
Koekuopat:

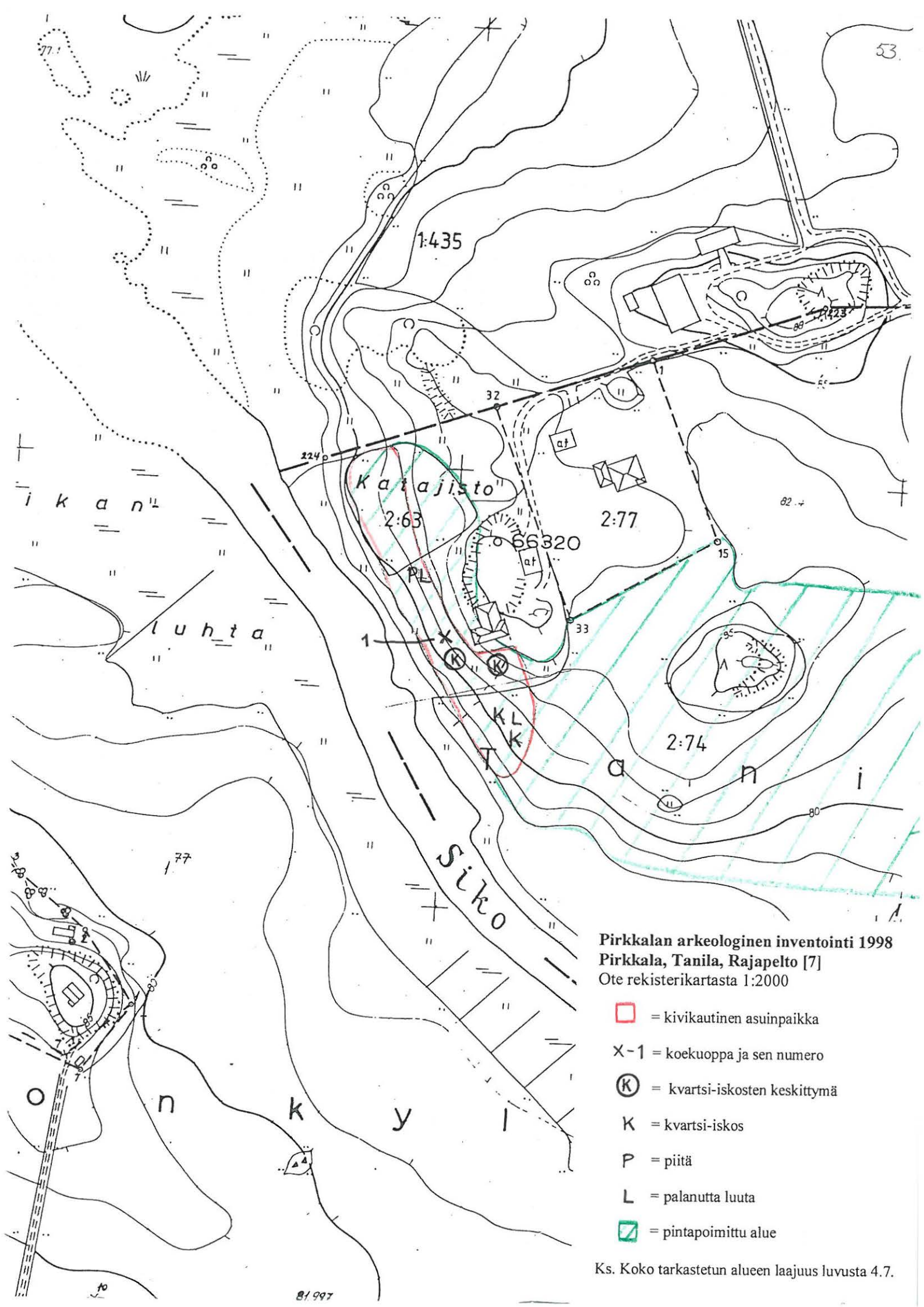
KK1. Sijainti: 20 m talon eteläkulmasta lounaaseen, mäntyä kasvavalla pihanurmikolla, talolta rantaan laskeutuvan polun kohdalla n. 80 m mpy. Pinnalla kasvaa nurmikkoa, johon liittyy n. 3 cm paksu multakerros, mutta ei selvää turvekerrosta (nurmikko ilm. äskettäin perustettu). Noin 20 cm :iin asti ruskeaa, savista mutta ilmeisesti myös karkeampaa ainesta (hiesua, hietää?) sisältävää maata, jossa vähän pieniä kiviä (halk. muutama cm). Tämä kerros sekoittunutta (tiilenpaloja, lasinsiru, hiilenmuruja). 20-25 cm maan väri vaihtuu vähitellen vaaleammaksi, kirjavaa (ainakin osittain puunjuurien jälkiä) ja voisi olla kulttuurikerroksen alareunaa. 25- vaaleaa, kovempaa savea (pohjamaa). Kuopasta poistetusta maasta löytyi kvartsi-iskos ja 2 palaneen luun murua, jotka olivat peräisin kerroksesta 5-20/25 cm.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6817 32, y = 2477 61, z = 80-84 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Tanila, Rajapelto [7]
 Ote rekisterikartasta 1:2000

- = kivikautinen asuinpaikka
- X-1 = koekuoppa ja sen numero
- = kvartsi-iskosten keskittymä
- K = kvartsi-iskos
- P = piitä
- L = palanutta luuta
- = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.8. Kotopelto/Riihentausta [8], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Tanila

Paikannimi: Kotopelto/Riihentausta

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 2

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 6-7.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, aiemmat koordinaatit (1971): $x = 6817\ 26$, $y = 2477\ 86-64$, $z = 80-83$ m mpy, (mj-rekisterissä y-koordinaateista jäänyt pois loppuosa)

=> koordinaatit 1998: PK 2123 05 Nokia a) osa-alue a, keskipiste: $x = 6817\ 27$, $y = 2477\ 75$, $z = 80-84$ m mpy b) osa-alue b, keskipiste: $x = 6817\ 26$, $y = 2477\ 86$ $z = 80-81$ m mpy,

Huom. muuttuneet koordinaatit v.:sta 1971.

Kohde sijaitsee 2,4 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ENE

Kotopelto, kivikautinen asuinpaikka metsäsaarekkeen oikealla puolella. Neg.nro 113587. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka, joka osa-alueella a sijaitsee pääosin peltomaalla ja osa-alueella b (itäsassa) sijaitsee kahden ok-talon pihamaalla. Kaikki osa-alueet ovat alunperin vanhaa peltoa, missä muinaisjännös on voinut osittain vahingoittua kyntökerroksen osalta. Itäisen osa-alueen b muinaisjännösalue voi olla osittain tuhoutunut omakotitalojen rakentamisen yhteydessä. Alueet eivät kaipaa hoitoa.

Tila- ja omistajatiedot a) Tanila 2:64, om. Pauli Tanila, Katajistontie 9, 33980 Pirkkala **b)** 1) lounainen tila: Saunaranta 2:61 om. Hannu ja Kirsti Mäkelä, Saunarannantie 18, 33980 PIRKKALA 2) koillinen tila: Riihenkulma 2:55, omistaja Reija Kallio, Saunarannantie 12, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnukset: a) 604-422-0002-0064, b1) 604-422-0002-0061
b2) 604-422-0002-0055

Aiemmat tiedot: Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv., kohde nro 8). *Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.*

Aiemmat löydöt: Inventoinnissa 1971: KM 18529:1-8 kvartsi-iskoksia > 20 kpl, kivilaji-iskoksia, pii-iskoksia. Aiemmin mahd. alueen lähistöltä on löytynyt kaksoiskourutaltoa KM 3135:6 "löytynyt torppari Aarola Tanilan maasta". Esine on luetteloitu Kansallismuseoon v. 1895. Osa-alueen a itäpuolelta n. 50 m päässä siitä 80 m korkeuskäyrältä on inventoinnin 1971 tietojen mukaan löytynyt värttinänpyöriä (Pirkkalan kotiseutumuseo, KM 31454:3). Uurrenuija/painokivi (Pirkkala, kotiseutumuseo, KM 31460:1) on vuoden 1971 inventointitietojen mukaan löytynyt osa-alueen b N-kulmasta.

Tarkastuslöydöt: KM 31460:1-2, 2 kvartsi-iskosta, numerolle 1 luetteloitu Pirkkalan kotiseutumuseosta talteen saatu osa-alueen b pohjoisosasta löytynyt uurrenuija/painokivi

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113587

Diat: 41923

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka, joka osa-alueella a (80-84 m mpy) sijaitsee pääosin peltomaalla ja osa-alueella b (itäosassa, 80-81 m mpy) kahden ok-talon pihamaalla. Kaikki osa-alueet ovat alunperin vanhaa peltomaata, joka osa-alueella a viettää etelään Sikojokeen ja kaakkoon, kohti Sikojoesta koilliseen lähtevää ojaa. Osa-alueella b asuinpaikka-alue viettää luoteeseen ja länteen. Pääosa kivikautisista löydöistä on tullut v. 1971 mukaan osa-alueelta a. Kohteet sijaitsevat n. 250 m päässä Pyhäjärven rannasta (sij. => NW)

Tutkimushistoria: Inventoinnissa 1971 (M. ja P. Miettinen) on havaittu pääosin kivikautinen asuinpaikka (myös rautakautisia löytöjä) viljelysmaalla Tanilan päärakennuksesta 300 m WWN ja n. 600 m Pirkkalan kirkosta NE, Sikojoen itäpuolella. Luetteloituja löytöjä alueelta on saatu 1) Pauli Tanilan kerääminä "Kotopelloista ja Katajiston pelloista" (piitä, 6 kvartsia) 2) inventointilöytöinä Tanilan Kotopellon/Riihentaustan pelloista eli pelloista riiheltä Katajistoon. (19 kvartsi-iskosta). Muut löydöt ovat epävarmempia. Aiemmin mahd. alueen lähistöltä on löytynyt kaksoiskourutaltoa KM 3135:6 "löytynyt torppari Aarola Tanilan maasta". Esine on luetteloitu Kansallismuseoon v. 1895. Osa-alueen a itäpuolelta n. 50 m päässä siitä 80 m korkeuskäyrältä on inventoinnin 1971 tietojen mukaan löytynyt värttinänpyöriä (luult. samat, jotka olleet Pirkkalan kotiseutumuseon kokoelmissa, KM 31454:3). Pirkkalan kotiseutumuseossa on lisäksi säilytetty uurrenuijaa/painokiveä (KM 31460:1), jonka löytötiedoissa sanotaan "Pirkkala, Tanila, Katajisto". V. 1971 inventoinnissa on saatu paikallistettua kartalle sen löytöpaikka, joka osuu osa-alueen b pohjoisosaan.

Toimenpiteet ja havainnot 1998:

V. 1971 inventointikertomuksessa mainittu "300 m Tanilan talosta WWN" ei mene

samalla alueelle kuin koordinaatit, vaan Sikojoen rantaan. Löytöjä kerrotaan tavatun laajalta alueelta viljelysmaiden läpi kulkevan SW-NE -suuntaisen suuren ojan molemmilta puolilta, pääosa pohjoispuolelta, etelään ja kaakkoon laskevalta peltorinteeltä. Kun ojan suunta on SW-NE, (lähes S-N) sen pohjoispuolen määrittäminen on tulkinnanvaraista. Kun asuinpaikan ydinalue on kuitenkin etelään ja kaakkoon laskevaa peltorinnettä, sen on löydettävä mainitun ojan länsipuolelta. Paikallistamista helpottaa se, että alue on merkitty inventoinnissa peruskartalle. Muinaisjäännösrekisterissä kohteesta on kuitenkin unohtunut y-koordinaattien loppuosa ja lisäksi asuinpaikka on merkitty ty pistettyjen koordinaattien ohjaamana epähuomiossa vain mainitun ojan eli itä (etelä) -puolelle, kun pääosa löytöjä oli saatu ojan länsipuolelta.

Kun Miettisten tarkoittamat alueet saatiin paikallistettua, inventoinnissa keskityttiin alueen ympäristön tarkasteluun. Ympäröivät alueet pintapoisuuteen ja peltojen saartamiin metsäsaarekkeisiin tehtiin kolme koekuoppaa. Inventointikertomuksen 1971 sekä inventoinnin 1998 havaintojen perusteella asuinpaikka katsottiin järkeväksi jakaa v:n 1998 tarkastelussa **kahteen osa-alueeseen**, joista alueelta a on inv. kertomuksen 1971 mukaan saatu talteen pääosa kivikauteen viittaavista löydöistä.

Osa-alue a: Kallioisen metsäsaarekkeen S, SW- ja SE-puolella, n. 80-83 m mpy oleva asuinpaikka-alue (n. 150 (W-E) x 50 m) on n. 200 m Tanilan päärakennuksen NW-kulmasta NW. Koska alue oli inventointihetkellä heinällä, sen laajuutta ei voitu täysin tarkentaa, vaan tieto perustuu pääosaltaan inv. 1971 tietoihin. Alue koostuu kyntämättömästä, loivasti etelään ja kaakkoon laskevasta peltomaasta sekä mäntyä kasvavan, hiekkaperäisen metsäsaarekkeen S- ja W-reunasta. Inventoinnissa 1998 peltoalueen SW-rinteellä havaittiin kaksi kvartsiä, joita ei otettu talteen. Lisäksi alueen N-puoleisen metsäsaarekkeen (250 m Tanilan päärakennuksen NW-kulmasta NW) S-puoleisesta ojaleikkauksesta ja maanpinnalta ojan vierestä, sen N-puolelta, alueelta, joka aiemmin ei luettu muinaisjäännösalueeksi, löytyi kaksi kvartsi-iskosta (KM 31460:2) Löytöalueen N-puolelle, metsäsaarekkeen puolelle tehtiin koekuoppa 1, josta ei havaittu esihistoriaan viittaavaa. Metsäsaarekkeella on runsaasti pieniä halk. 1-2 m suuruisia ja 0,5 m syviä kuoppia (perunakuoppia?), joita on myös metsäsaarekkeesta 150 m N olevalla toisella pienellä metsäsaarekkeella. Viimeksi mainittu metsäsaareke on Sankilan kylän ja vanhalla Sankilan talon maalla; vrt. tieto KM 5165:133 tasatalta; löytynyt Sankilan talon maalta Matikkala-nimisestä mäestä perunakuoppaa tehtäessä. Löytöjä on ollut Miina Kristina (ei sukunimeä). Suurin kaivanto on saarekkeen NW-reunalla (nelikulmainen, halk. 2 x 2 m, jossa käytävä; jonkinlainen kellarin pohja). Pellolla mj-alueen länsireuna tulee melko lähelle (muutama kymmenen metriä) Rajapellon kivikautista asuinpaikkaa.

Koekuoppa 3 tehtiin ed. mainitusta metsäsaarekkeesta n. 30 m S olevalla pienelle kallioisella peltosaarekkeella n. 82 m mpy, jossa kallion N-puolella on ladottu kiviröykkiö. Kuoppa tehtiin suoraan röykkiöön, josta ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa. Koekuoppa 4 tehtiin metsäsaarekkeesta (jossa kk1 ja kk2 sijaitsevat) 150 m N sijaitsevalle metsäsaarekkeelle, pienelle tasanteelle eikä siitäkään löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa.

Osa-alue b sijaitsee Miettisten mainitseman NE-SW -suuntaisen pelto-ojan itäpuolella. Koska alue oli nurmikko, sen laajuutta (n. 50 x 70 m ?) ei voitu tämän tutkimuksen yhteydessä tarkentaa, vaan laajuusarviointi perustuu v. 1971 tietoihin sekä

korkeuskäyräarviointiin. Koska asuinpaikan kaikkienensa pitäisi olla vähintään 80 m korkeuskäyrällä, kohde voidaan paikallistaa kahden omakotitalon pihamaalle n. 80-82 m mpy. Miettisten itärajana oleva koordinaattipiste osuu näiden talojen välimaastoon. Siltä ei havaittu inventoinnissa uutta tietoa paitsi, että inventoinnin 1971 jälkeen alueelle on rakennettu kaksi uudehkoa (80-luvun) omakotitaloa, joiden hoidetulla pihamaalla muinaisjäännösalue on. Osa-alueen b koillisosassa (Riihenkulma 2:55) mj-alue on uudistalon rakentamatonta puutarhaa loivasti luoteeseen laskevalla nurmikolla. Tältä alueelta on Pirkkalan kotiseutumuseon tietojen mukaan löytynyt kivikautinen uurrenuija/painokivi. Osa-alueen b lounaisosaan (Saunaranta 2:61, valkoinen kahitiilitalo) on rakennettu valkea kahitiilitalo osittain vanhan, puretun ladon (riihen?) paikalle. Itse muinaisjäännösalueen päällä tämän tontin osalta on hoidettua pihamaata ja lintutarhana pidettävä aitta (31 m päärakennuksen W-kulmasta NW). Omakotitalojen välissä kasvaa nuori kuusiaita. Vaikka inventoinnissa 1998 ei saatu uutta tietoa muinaisjäännöksen olemuksessa tällä alueella, sillä on ollut kohtalaiset mahdollisuudet säilyä. NE-puoleisen maanomistajan mukaan nurmikon alustaksi ei ole tuotu lisämaata (timoteitä savimaapohjalla). NE-puoleinen maanomistaja, Reija Kallio oli inventointihetkellä paikalla ja hänelle kerrottiin rauhoituksesta. Hänellä ei ollut asiasta aiempaa tietoa ja oli järjestyksessä rakennuksen toinen omistaja.

Ympäristö: Kivikautista asuinpaikka-alueetta Pyhäjärveltä lähtevässä Sikojokilaaksossa, n. 250 m Pyhäjärven rannasta SW, joka osa-alueella a (80-84 m mpy) sijaitsee pääosin peltomaalla ja osa-alueella b (itäosassa, 80-81 m mpy) kahden ok-talon (2:55 ja 2:61) pihamaalla. Osa-alue a sijaitsee Tanilan päärakennuksen N-kulmasta 250 m NW ja osa-alue b samasta (historiallisesta) kiintopisteestä n. 100 m NNE. Kaikki osa-alueet ovat alunperin vanhaa peltomaata, joka osa-alueella a viettää loivasti etelään Sikojokeen ja toisaalla kaakkoon, kohti Sikojoesta koilliseen lähtevää ojaa. Osa-alueella b asuinpaikka-alue viettää loivasti luoteeseen ja länteen. Osa-alueelta a tunnetaan eniten kivikauteen viittaavia löytöjä. Asuinpaikka-alueella maaperä vaikuttaa saviselta. Ainoastaan osa-alueen a, N-puolella sijaitsevalla metsäsaarekkeella maaperä on ainakin osittain moreenipitoista. Pirkkalasta Säijään kulkeva tie (nro 302) kulkee asuinpaikasta n. 200 m S. (**ks. havainnot ja toimenpiteet 1998**).

Laajuus: Kummankaan osa-alueen laajuutta ei voitu täysin tarkentaa inventoinnin aikana. Osa-alue a arvioidaan kooltaan n. 150 (W-E) x 50 m laajuiseksi ja osa-alue b n. 50 x 70 m? laajaksi.

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue 2 m.

Suojelutoimenpiteet: Osa-alueen a NE-puoleinen maanomistaja, Reija Kallio (2:55) oli inventointihetkellä paikalla ja hänelle kerrottiin rauhoituksesta. Hänellä ei ollut asiasta aikaisempaa tietoa ja oli järjestyksessä rakennuksen toinen omistaja.

Luokitusehdotus: 2 kivikautinen asuinpaikka-alue osittain peltomaalla, osittain ok-talojen pihapiirissä.

Havaintomahdollisuudet: Peltojen suhteen heikohkot (heinällä), talojen pihapiirin suhteen normaalit.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Sikojoen ympäristön lähimmät kivikautiset asuinpaikat: Rajapelto [7] n. 30-50 m NE, Katajisto [6] a) n. 200 NNE. Kilometrin säteellä runsaasti kivikautisia asuinpaikkoja ja irtolöytökohteita.

Jatkotoimenpiteitä: ks. luokitusehdotus

Muuta: V. 1971 inv. jälkeen maanomistajille ei ole lähtenyt rauhoitusilmoitusta.

Koekuopat:

KK1. Metsäsaarekkeen S-puoli n. 85 m mpy; ympäristö kallioista ja kasvaa mäntyä, kuopanteita (ks. havainnot 1998). 0-5 turve, 5-20 ruskea hiekan ja savensekainen metsämulta, 20-25 kellertävä ylemmän maan ja savensekainen maa 25-harmaa, kellertävä savi. Kuopan W-kulmassa halk. 20 cm kivi, S-sivulla pinnassa toinen halk. 20 cm kivi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

KK2. Kuopasta 19 m SW 1,5 m pelto-ojasta N, 0-5 turve, 5-20 ruskea hiekan ja savensek. metsämulta (muutama halk. 15 cm suur. kivi), 20-30 kellertävä, hiekkansek. savi, 30-puhtaampi savi.

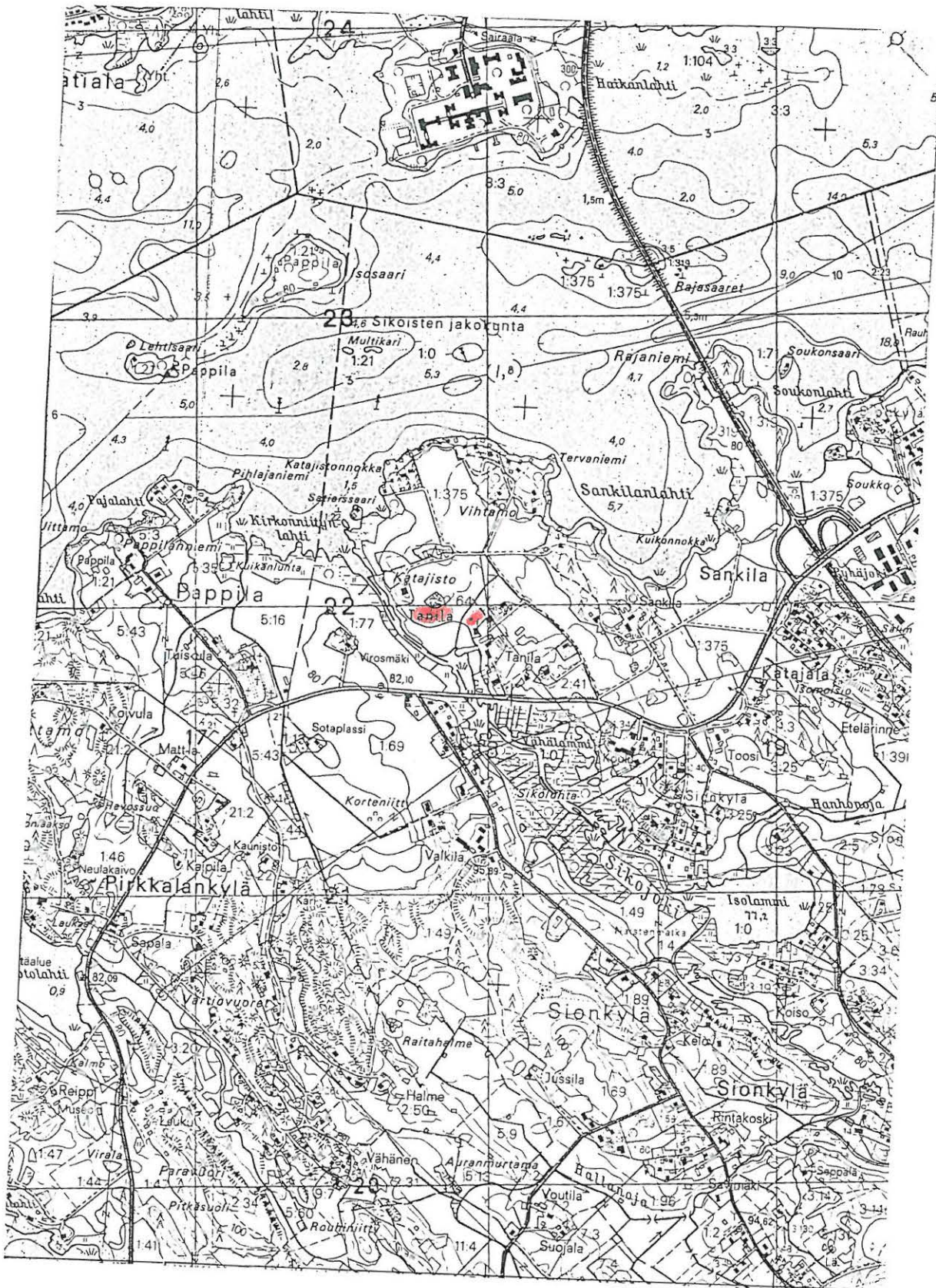
KK3. Ed. mainitusta metsäsaarekkeesta n. 30 m S- olevalla pienellä alk. 8 m laajalla kallioisella peltosaarekkeella n. 82 m mpy. Kallion N-puolella on ladottu kiviröykkiö (peltoraunio, jossa olisi saattanut olla rautakautinen röykkiö alla). Koekuoppa tehtiin suoraan röykkiöön. 0-45 multaa, jossa halk. 20-35 cm kiviä, 45-55 hiekkansekaista savea, 55- läikittäin keltaista hiekkaa ja savea. Litteitä raudankappaleita vielä melko syvältä. Ei mitään suoraan esihistoriaan viittaavaa.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: a) x = 6817 27, y = 2477 75, z = 80-84 m mpy

b) x = 6817 26, y = 2477 86, z = 80-81 m mpy

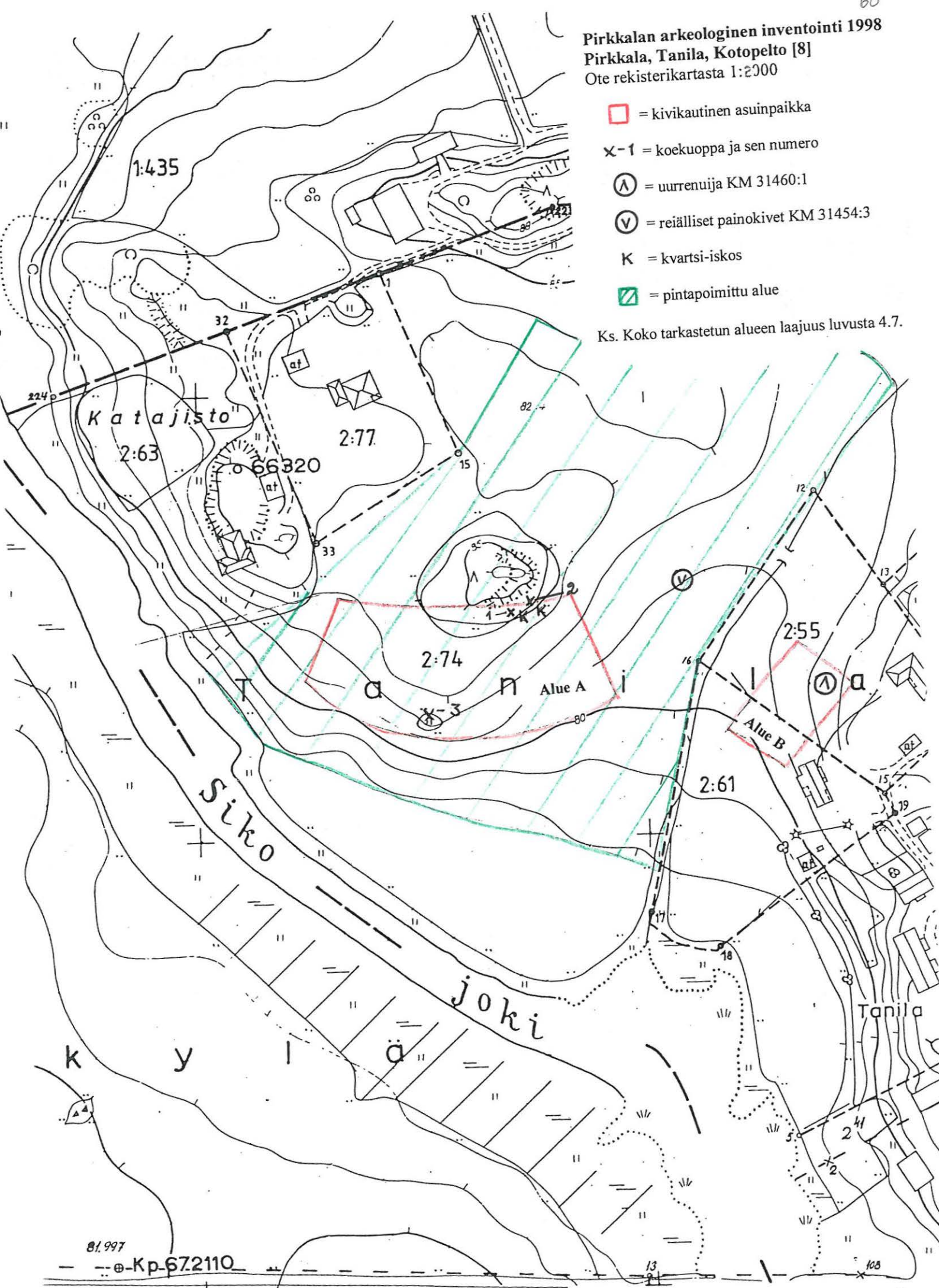
■ = kivikautinen asuinpaikka

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Tanila, Kotopelto [8]
 Ote rekisterikartasta 1:2000

- = kivikautinen asuinpaikka
- ×-1 = koekuoppa ja sen numero
- ⊖ = uurrenuija KM 31460:1
- ⊕ = reiälliset painokivet KM 31454:3
- K = kvartsi-iskos
- = pintapoimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.9. Vähälampi [9], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sankila, Tanila

Paikannimi: Vähälampi

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 7.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, koordinaatit: SE-kulma: $x = 6816\ 90$, $y = 2478\ 32$, $z = 78\text{-}79$ m mpy; N-kulma: $x = 6817\ 01$, $y = 2478\ 28$, $z = 82$ m mpy; W-kulma: $x = 6816\ 97$, $y = 2478\ 12$, $z = 78$. Kohde sijaitsee 1,1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itään.

Vähälampi, kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113593. Kuv. A. Bilund.

Hoito ja kunto: Asuinpaikka on pellolla ja osittain tuhoutunut maanmuokkauksen, tien ja viemärikaivannon vuoksi. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Kohde on rajattu pintapoiminnan perusteella.

Tila- ja omistajatiedot:

1) 1:435 Sankila, omistaja Sasi Martti

2) 2:76 Tani-Antila, omistaja Luotonen Erkki, Ollikantie 30 B 19, 33960 PIRKKALA

Kiinteistötunnus: 1) 604-418-0001-0435 2) 604-422-0002-0076

Aiemmat tiedot: Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv., kohde nro 5). *Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.*

Aiemmat löydöt: KM 18530 (kvartsi-iskoksia 4 kpl).

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113593

Diat: 41935

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka Pirkkalan kirkonkylän koulusta noin 100-300 m länsiluoteeseen, pääasiassa koulun urheilukentän, ja pohjoisessa olevan Säijäntien ja lounaassa olevan Vähälammmin vesijätön rajaamalla alueella. Alue on loivasti etelään ja lounaaseen laskevaa peltoa 78-82 m mpy.

Tutkimushistoria: Vuoden 1971 inventoinnissa (M. ja P. Miettinen) pellolta, ilmeisesti läheltä sen kaakkoiskulmaa löytyi neljä kvartsi-iskosta. Inventointikertomuksessa mainitaan löytöjä tulleen Pirkkalan kirkonpiirin kansakoulusta runsaat 100 m W, urheilukentän alapuolella olevan peltorinteen yläosassa, kentän länsipuolella. Peltoa rajoittaa pohjoisessa maantie, etelässä Vähälammmin vesijättöranta. Pellon yläosasta, 80 m korkeuskäyrän vaiheilta ja hiukan sen alapuoleltakin. Alimmat löydöt olivat n. 1 m korkeammalta kuin lammen pinta, joka lokakuussa oli ilmeisesti normaalia korkeammalla.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Vuoden 1998 inventoinnin aikana pelto oli kynnettyä ja havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Asuinpaikan todettiin olevan huomattavasti laajempi kuin aikaisempien löytöjen perusteella voitiin arvella. Kvartsi-iskoksia löytyi lähes koko pellon pituudelta itä-länsisuunnassa, paikoin runsaasti. Runsaslöytöisimmät alueet näyttivät olevan matalaa notkelmaa pitkin pohjoisesta, Säijäntien ali laskevan ojan itä- ja länsipuolilla, mutta ei aivan ojan varrella. Itäisempi alue ulottui kaakossa lähelle vuoden 1971 löytöpaikaksi ilmoitettua koordinaattipistettä, mutta ei aivan siihen asti. Löytöjä oli runsaimmin 79 m mpy korkeuskäyrän tienoilla, mutta ei aivan pellon lounaislaidalla eikä ylhäällä urheilukentän länsipuolisella rinteellä. Läntisempi runsaslöytöinen alue on pellon kapeassa länsiosassa ja ulottuu sen pohjoislaidasta tien vierestä etelälaitaan, vesijätön reunaan. Löytöjä ei näkynyt pellon länsipäässä noin 30 m matkalla. Tämän löytöalueen keskeltä, matalalta etelään pistävältä harjanteelta, noin 10 m tien laidasta löytyi myös yksi selvä ja yksi mahdollinen saviastian pala (KM 31461:1). Läntisemmän löytöalueen korkeus on 78-79 m mpy.

Näiden runsaslöytöisten alueiden välissä ja reunoilla, sekä em. ojan kummallakin puolella olevilla harjanteilla tien pohjoispuolella oli joitakin yksittäisiä kvartseja (KM 31461:2). Tien pohjoispuolen löydöt ovat kuitenkin vähäisiä, eikä niitä näyttänyt olevan 15 metriä kauempana tiestä. Asuinpaikka on ilmeisesti säilynyt pääpiirteissään samassa kunnossa kuin vuoden 1971 inventoinnin aikana. Pirkkalalaisen Jouko Hillukan mukaan sen poikki, on kuitenkin pari vuotta sitten vedetty viemäri, jota varten on kaivettu oja. Se tulee lännestä Säijäntien eteläreunaa (mutta pellon puolella), kääntyy Vihtamoon ja Katajistoon menevän tien risteyksen kohdalta jokseenkin etelään, kohti pellon eteläkulmaa. Varsinkin Säijän tien vartta kulkeva osa on voinut tuhota asuinpaikan länsiosaa. Etelään menevä osa kulkee asuinpaikan itäreunaa. Tämän viemärikaivannon itäpuolelta löytyi vain muutamia, pieniä, epämääräisiä kvartseja. Kohde sijaitsee Pirkkalan kirkonkylän koulusta noin 100-300 m länsiluoteeseen, pääasiassa koulun urheilukentän, ja pohjoisessa olevan Säijäntien ja lounaassa olevan Vähälammmin vesijätön rajaamalla alueella. Alue on loivasti etelään ja lounaaseen laskevaa peltoa.

Ympäristö: Asuinpaikka sijaitsee etelään ja lounaaseen, Vähälammmin rantaan tai oikeammin vesijätölle laskevalla rinteellä. Alueen keskellä on alava notkelma, jota

pitkin laskee oja pohjoisesta. Alue on peltona. Maaperä on savea, aivan pellon alalaidassa mudan sekaista savea. Idässä on koulun urheilukenttä ja sen eteläpuolella noin 10 m korkuinen avokallio, joka ulottuu Vähälammmin vesijätölle. Lännessä pelto jatkuu kapeana kiilana vesijätön ja Säijäntien väliin. Asuinpaikka ei ilmeisesti ulotu pellon länsikärkeen asti. Pohjoisessa Säijäntie kulkee asuinpaikan pohjoisosan poikki idästä länteen. Tien pohjoispuolella on savikkoa, joka on peltona. Asuinpaikka ei kuitenkaan ilmeisesti ulotu juurikaan tien pohjoispuolelle.

Laajuus: n. 200 m (WNW-ESE) x 50 m = n. 10 000 m². Laajuuden arviointiperusteena löytöjen esiintyminen kynnöspellolla.

Ehdotus suoja-alueeksi: löytöalue lakisääteisine suoja-alueerajoineen.

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: Luokka 2. Kivi- tai varhaismetallikautinen asuinpaikka pellolla.

Havaintomahdollisuudet: Hyvät.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: ei tiedossa kenttätyövaiheessa

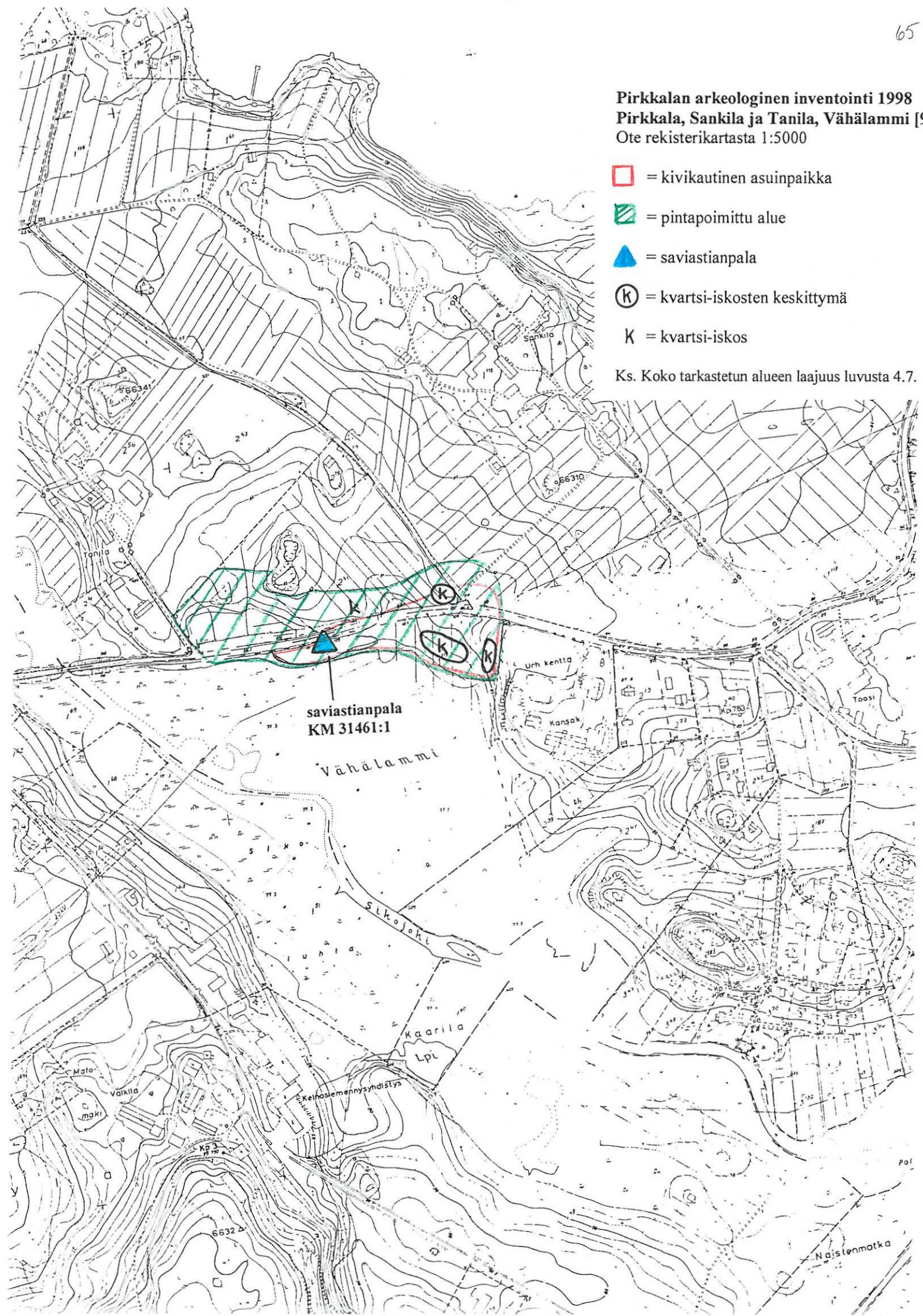
Lähilöytöjä: Sikojoen ympäristön lähimmät kivistiset asuinpaikat: Kotopelto/Riihentausta [8] 500 m NW, Raunila [10] n. 800 SE. Valkila [11] 500 m SSW.

Jatkotoimenpiteitä:-

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sankila ja Tanila, Vähälampi [9
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kivikautinen asuinpaikka
- = pintapöimittu alue
- = saviastianpala
- K = kvartsi-iskosten keskittymä
- K = kvartsi-iskos

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.10. Raunila [10], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Tanila

Paikannimi: Raunila

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 2

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 7.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, koordinaatit: läntinen alue 1 (keskipiste): $x = 6816\ 50$, $y = 2478\ 86$, $z = n.$ 80 m mpy; itäinen alue 2 (keskipiste): $x = 6816\ 47$, $y = 2479\ 02$, $z = n.$ 80 m mpy. Kohde sijaitsee n. 1,9 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ESE.

Raunila, kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113590. Kuv. A. Bilund.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka-alue pellolla ja pihamaalla. Kulttuurikerros on ainakin osittain tuhoutunut maanmuokkauksessa. Tarkastusaikana löytöalue 1 mäen lounaisrinteen alaosassa, samoin kuin kaikki muutkin pellot mäen laella olevan Raunilan (Kaipilan) talon ympärillä, oli nurmella. Löytöalueen 2 kohdalle on rakennettu omakotitalo. Vuoden 1971 inventoinnissa todetun löytöalueen pohjoisosa jää ilmeisesti talon alle ja eteläosa sen piha-alueelle. Piha on nurmikko. Talon kohdalle ja ilmeisesti ainakin osittain myös eteläpuoliselle pihalle on tuotu jopa metri täytemaata (tai se on kaivettu talon kohdalta). Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Se on rajattu pintapoiminnan perusteella.

Tila- ja omistajatiedot: 3:23 Hanhonmäki, omistaja Kaipila Kalle, Heikkiläntie 50,

Aiemmat tiedot: Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv., kohde nro 6). *Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.*

Aiemmat löydöt: KM 18531: 1-3 (kvartsiesine, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 2 kpl)

Inventointilöydöt 1998: KM 31462:1 (1 kvartsi-iskos 70 m alueesta 1 länteen), ks. myös inventointikohde [50], Hanhonoja.

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113589-91

Diat: 41931-33

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka-alue Isolammen pohjoispuolella, Pirkkalan keskustasta n. 2 km SW. Vuonna 1971 todetut *löytöalueet 1 ja 2* sijaitsevat Isolammin pohjoisrannalla, Hanhonojan suun itäpuolella olevan mäen rinteillä. Vuoden 1971 inventoinnissa alueelta löytyi kvartsi-esineitä ja iskoksia kahdesta paikasta, mäen lounais- ja itärinteiltä, 80 m mpy korkeuskäyrän tienoilta. V. 1998 inventoinnissa havaittiin itäisen (2) löytöalueen kohdalle rakennetun omakotitalon.

Tutkimushistoria: Inventoinnissa 1971 (P. ja M. Miettinen) todettiin Isolammin pohjoisrannalla n. 1,8 km Pirkkalan kirkosta SEE Hanhonojan suun itäpuolelta olevalta länteen ja etelään laskevalta rinteeltä kahdesta kohdasta kvartseja n. 80 m mpy. Maa oli hiesu- ja savipeltoa. Tällöin niemekkeen keskelle, lähelle tietä oli rakennettu uudisrakennus ja "jonnekin rantaan" suunniteltiin saunaa.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Asuinpaikka sijaitsee Isolammen pohjoispuolella, Pirkkalan keskustasta n. 2 km SW. Vuonna 1971 todetut *löytöalueet 1 ja 2* sijaitsevat Isolammin pohjoisrannalla, Hanhonojan suun itäpuolella olevan mäen rinteillä. Tarkastusaikana 1998 läntinen löytöalue mäen lounaisrinteen alaosassa, samoin kuin muutkin pellot mäen laella olevan Raunilan talon ympärillä olivat nurmella. Itäisen löytöalueen kohdalle on rakennettu omakotitalo. Vuoden 1971 inventoinnissa todetun löytöalueen pohjoisosa jää ilmeisesti talon alle ja eteläosa sen piha-alueelle. Piha on nurmikkoa. Talon kohdalle ja ilmeisesti ainakin osittain myös eteläpuoliselle pihalle on tuotu jopa metri täytemaata (tai se on kaivettu talon kohdalta).

Inventoinnissa 1998 todettiin Hanhonojan pohjoisrannalta *uusi löytöalue*, joka luokiteltiin inventoinnissa löytöjen vähäisyyden ja erillisen sijainnin (joen toisella puolella) vuoksi omaksi irtolöytöpaikakseen (ks. inventointikohde [50] Hanhonoja. Mainittu kohde sijaitsee Raunilan talosta 140-250 m NE, Heikkiläntien NE-puolella, Hanhonojan pohjoisrannalla, etelään laskevalla peltorinteellä. Noin 130 m (WSW-ENE) x 110 m kokoiselta alueelta poimittiin laadultaan vaihtelevia kvartsi-iskoksia (31484:1-2) ja palanutta luuta (31484:3-4). Palanut luu on pikemminkin rautakautisen kuin kivikautisen tuntuista. Löydöt keskittyivät alueen itäosassa sijaitsevan ison kiven ympäristöön (84-88 m mpy) ja Hanhonojan rannalle (80 m mpy). *Yksittäinen kvartsi-iskos* (31462:1) löytyi lisäksi Hanhonojan länsirannalta (x = 6816 56, y = 2478 78, z = 80 m mpy) 1-alueesta 70 m ja tilan 3:23 päärakennuksesta 150 m W, pellostä.

Ympäristö: Asuinpaikka sijaitsee Isolammen pohjoispuolella, Pirkkalan keskustasta n. 2 km SW, NW-SE-suuntaisen Heikkiläntien molemmiin puolin. Löytöalueet 1 ja 2 ovat noin 250 x 200 m laajuisen pyöreähkön, noin 10 m korkean mäen alarinteillä. Hanhonoja tulee itäkoillisesta, kiertää mäen pohjoispuolitse ja laskee sen lounaispuolella Isolammiin, joka on mäen eteläpuolella. Itäkaakossa matalampi kannas yhdistää mäen

toiseen mäenkumpareeseen. Mäen rinteet ja itäpuolinen kannas ovat peltona. Mäen laella on Raunilan talo ja Isolammin rannalla sen sauna. Kannaksen itäosaan on rakennettu uusi omakotitalo. Sen itäpuolella on vanhempi omakotitalo, v. 1971 inventoinnissa mainittu uudisrakennus. Veden pinnan ollessa tasolla 79 - 80 m mpy, ennen 1800- lukua on Hanhonojan paikalla ilmeisesti ollut kapea salmi, joka on yhdistänyt Isolammin ja koillisessa olleen nyt kuivuneen lammen. Raunilanmäki ja sen itäpuolinen kannas ovat muodostaneet niemen, jonka ympäri salmi on kiertänyt.

Laajuus: ks. Kohteen kuvaus; ei muutoksia inventointitilanteeseen 1971 (paitsi uudisrakennus pihamaiseen)

Ehdotus suoja-alueeksi: löytöalueet lakisääteisine suoja-alueineen (ks. kartat)

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: 2, kivikautinen asuinpaikka pellolla ja pihamaalla

Havaintomahdollisuudet: Inventoinnin aikana huonot. Aiemmin tunnetut löytöalueet ja niiden välinen alue kasvoivat nurmea. Löytöalue 2 on nykyisin omakotitalon pihaa.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: ei tiedossa kenttätyövaiheessa

Lähilöytöjä: Sikojoen ympäristön lähimmät kivikautiset asuinpaikat: Kotopelto/Riihentausta [8] 1,3 km NW, Vähälampi [10] n. 800 NW, Valkila [11] 700 m W.

Jatkotoimenpiteitä:-

Muuta: -

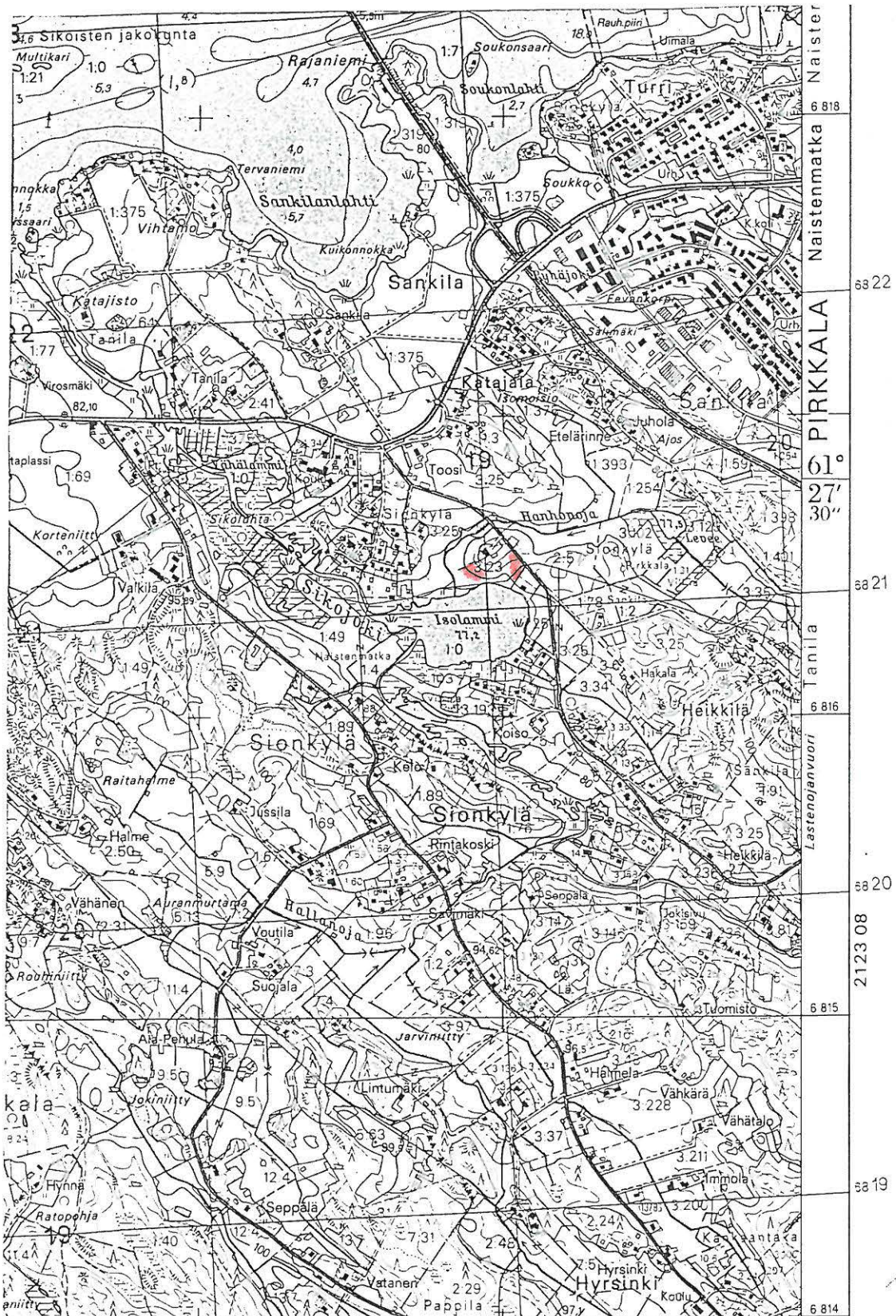
Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998

Pirkkala, Tanila, Raunila [10]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: alue 1) x = 6816 47, y = 2478 86, z = n. 80 m mpy

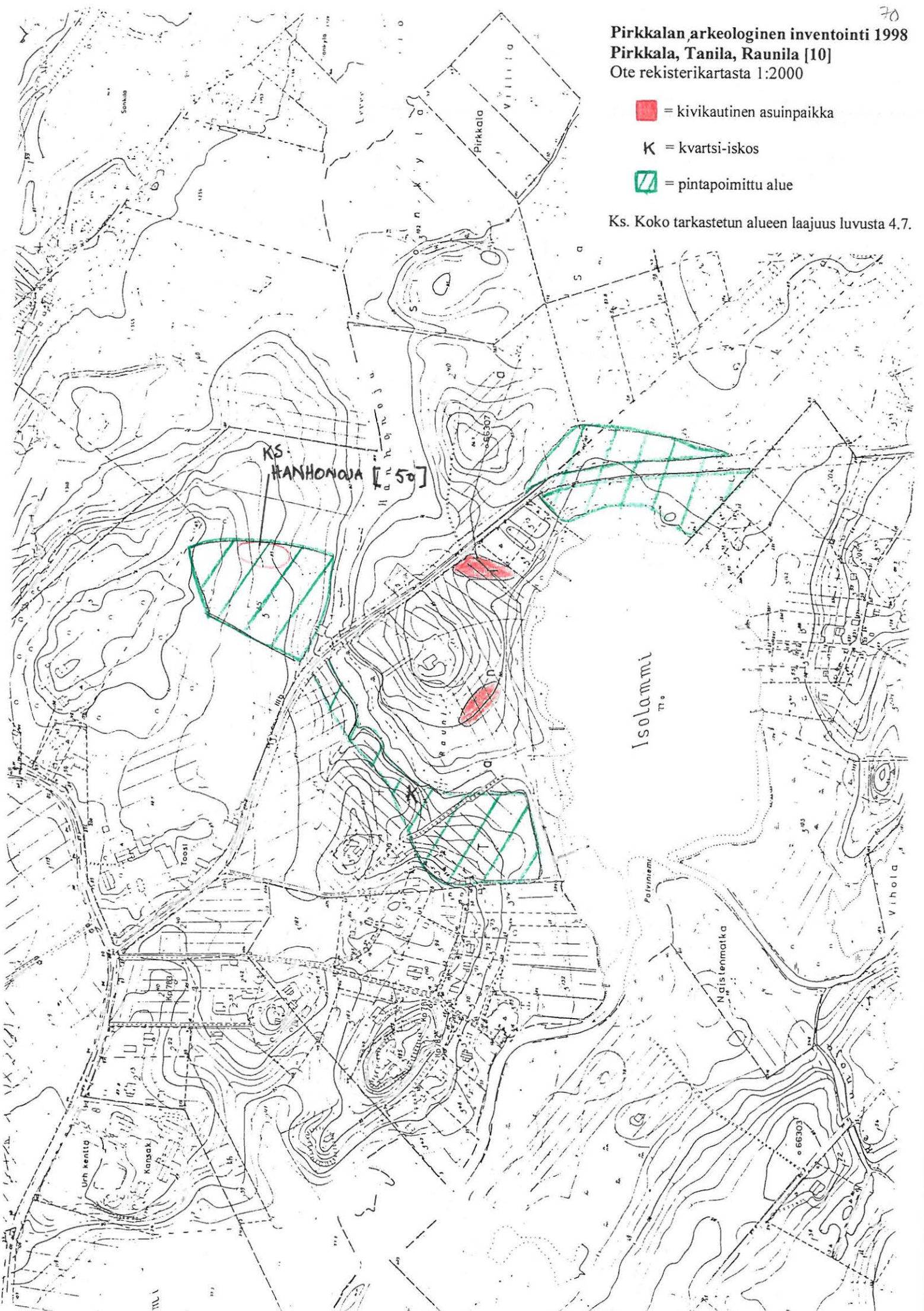
alue 2) x = 6816 47, y = 2479 02, z = n. 80 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Tanila, Raunila [10]
Ote rekisterikartasta 1:2000

- = kivikautinen asuinpaikka
- K** = kvartsi-iskos
- ▨ = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.11. Valkila [11], kivikautinen asuinpaikka**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Sionkylä**Paikannimi:** Valkila**Kohteen laji:** asuinpaikka/irtolöytöpaikka**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** kivikausi**Rauhoitusluokka:** 2/-**Tarkastus:** Antti Bilund 8.5.1998**Sijainti:** PK 2123 05 NOKIA, keskipisteen koordinaatit: $x = 6816\ 46$, $y = 2478\ 12$, $z = 80-81$ m mpy. Kohde sijaitsee 1,2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SE.

Valkila, Kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113592. Kuv. A. Bilund.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka peltorinteellä, jota viljelystyö on luultavasti rikkonut aikojen kuluessa. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Alueen rajaukseen ei saatu v. 1998 uutta tietoa. V. 1971 kohde on rajattu pintapoiminnan perusteella.

Tila- ja omistajatiedot:

1:103 Valkila, omistaja Osuuskunta Sisämaan jalostus

Kiinteistötunnus: 604-419-0001-0103**Aiemmat tiedot:** Inventointi 1971 Mirja ja Pekka Miettinen (kohde 7)**Aiemmat löydöt:** KM 18532 (kvartsi-iskoksia 2 kpl).**Inventointilöydöt 1998:** ei löytöjä

Diat: 41934

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen, vähälöytöinen asuinpaikka Sikojoen notkoon pistävällä noin 100 m:n pituisella ja levyisellä niemekkeellä. Vuoden 1971 inventoinnissa niemekkeellä olevalta pellolta löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Inventoijien ilmoittama koordinaattipiste on niemekkeen länsireunalla, loivasti länsilounaaseen laskevalla rinteellä. Rinne laskee niemekkeen ja lounaassa olevan korkeamman rinteeseen väliseen pieneen notkelmaan.

Tutkimushistoria: Inventoinnissa 1971 (P. ja M. Miettinen) löydettiin kaksi kvartsi-iskosta Valkilan päärakennuksesta n. 250 m SE viljelysmaalta, joka vietti melko jyrkästi Sikojoen notkoon. Löydöt tulivat vähäiseltä notkoon etelästä pistävältä niemekkeeltä savimultapellosta. Valkilan mailta on aikanaan löytynyt myös riipushioin, jonka lähempi löytöpaikka ei ole tiedossa. Kyseistä hiointa ei v. 1971 löytynyt kirkonpiirin kansakoululta, jossa sitä oli säilytetty.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Kohde sijaitsee etelästä Sikojoen notkoon pistävällä noin 100 m:n pituisella ja levyisellä niemekkeellä. Vuoden 1971 inventoinnissa niemekkeellä olevalta pellolta löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Inventoijien ilmoittama koordinaattipiste on niemekkeen länsireunalla, loivasti länsilounaaseen laskevalla rinteellä. Rinne laskee niemekkeen ja lounaassa olevan korkeamman rinteeseen väliseen pieneen notkelmaan. Tarkastusaikana niemekkeen kärkeä lähes hehtaarin alalta oli nurmella ja lännessä oleva notkelma kasvoi heinää, joten havaintomahdollisuudet olivat kehnot. Kaakossa, alkaen noin 50 m päästä ilmoitetusta paikasta ja sitä pari metriä ylempää, niemekkeen tyvi ja peltorinne siitä etelään oli edellisvuotisen sängen ja oljen peitossa. Joitakin vähäisiä paljaita laikkuja tarkastettiin, mutta mitään esihistorialliseen toimintaan viittaavaa ei löytynyt. Havaintomahdollisuudet tarkastuksen aikana ilmoitetussa koordinaattipisteessä ja laajalti sen ympäristössä olivat niin huonot, ettei tarkastuksen perusteella voi tehdä päätelmiä esihistoriallisten löytöjen määrästä paikalla eikä paikan luonteesta. Pelkästään topografian perusteella ilmoitettu paikka, niemekkeen länsirinne, tuntuu asuinpaikaksi sopivalta, itse asiassa sopivimmalta niemekkeellä ja sen lähiympäristössä.

V. 1998 inventoinnissa ei tehty toimenpiteitä Valkilan pellosta löydettyksi mainitun riipushioimen etsimiseksi.

Ympäristö: Kohde sijaitsee noin hehtaarin laajuksella ja neljä metriä korkealla niemekkeellä joka pistää jyrkähkön korkeamman rinteeseen ja niemekkeen alaosaan Sikojoen tasaiseen ja alavaan notkoon. Luode-kaakko-suuntaisen rinteeseen ja niemekkeen länsireunan väliin jää muutaman kymmenen metrin pituinen notkelma, joka on lähes Sikojoen notkon tasossa. Niemekkeen länsirinne laskee notkelmaan loivasti ja tasaisesti. Itärinteeseen laskee jonkin verran jyrkemmin ja pohjoisreuna jyrkkänä (n. 3-4 m korkeana) törmänä Sikojoen notkoon. Niemeke ja suureksi osaksi myös lounaispuoliset rinteet ovat viljelysmaata. Notkelman länsirinnettä on muokattu voimakkaasti Valkilan navettaa rakennettaessa. Maa on niemekkeessä saviperäistä, karkeampaa ainesta on niukasti. Sikojoen notkossa maaperä on mutaista ja siellä on niittyä ja lehtimetsää. Veden pinnan ollessa ennen 1800-lukua tasolla 79-80 m mpy länsipuolinen notkelma on ollut lahdenpoukama ja Sikojoen notko järveä.

Laajuus: ei muutoksia edellisen inventoinnin tietoihin

Ehdotus suoja-alueeksi:-

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: Vuoden 1998 inventoinnin perusteella ei saatu uutta tietoa paikan luonteesta. (ks. **Jatkotoimenpiteet**)

Havaintomahdollisuudet: Huonot; ilmoitettu paikka ja koko sen ympäristö on nurmea tai sänkipeltoa.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Paikalta 150 m etelään, tien varrella on mainostaulu, jossa alueen omistaja (keinosiemennisyhdistys) ilmoittaa myyvänsä alueelta maata. Kauempana kaakossa on tekeillä omakotitalo.

Lähilöytöjä: Riipushioin, kirkonpiirin kk, Pirkkala Valkilan pellostä, tarkempi löytöpaikka tuntematon; esine on kateissa. Vähälampi [9], kivikautinen asuinpaikka 500 m NNE. Raunila [10] kivikautinen asuinpaikka 700 m W,

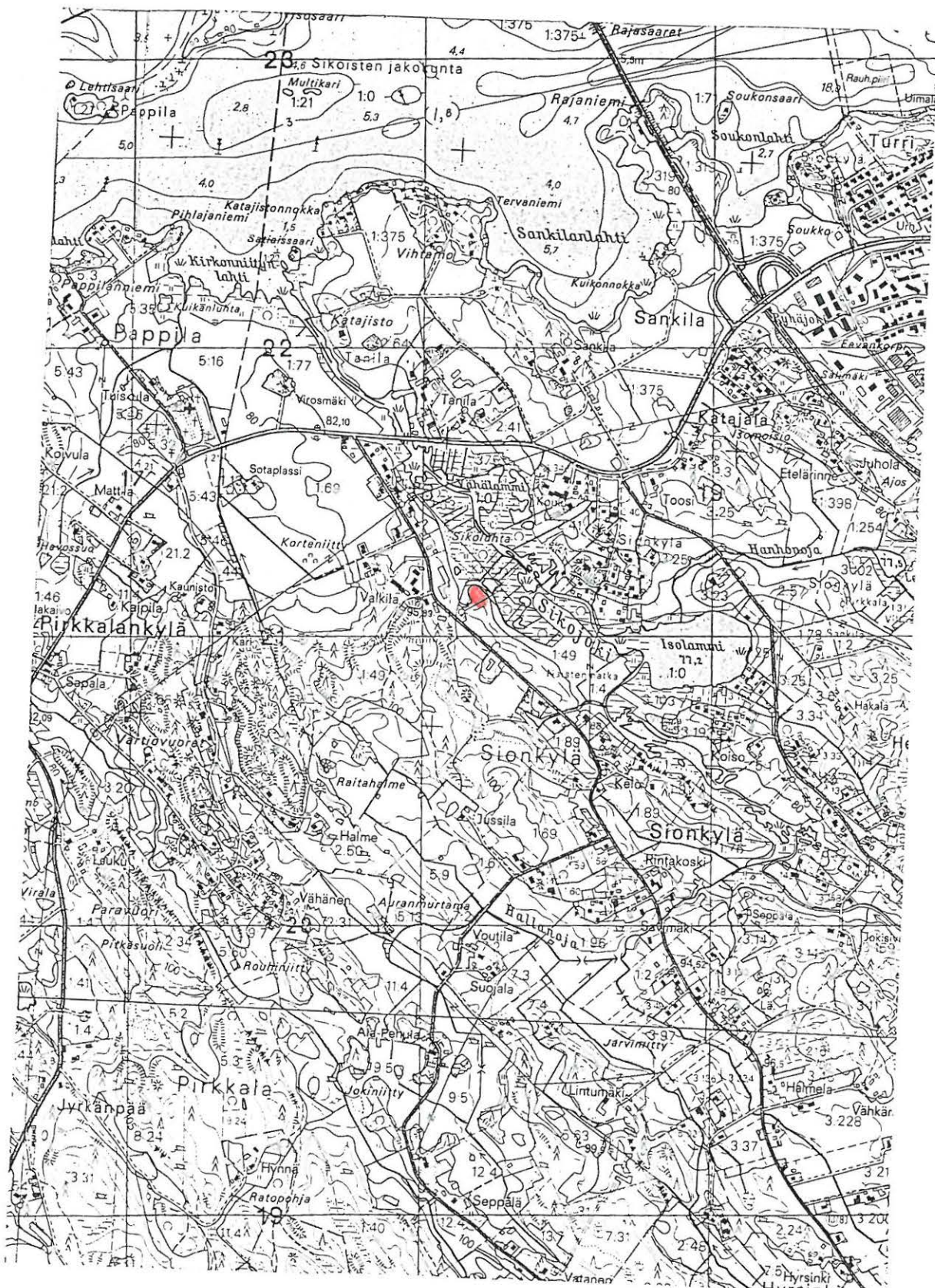
Jatkotoimenpiteitä: Paikalla suoritettiin Museoviraston toimesta koekaivaus keväällä 1999, jonka perusteella kohde siirtyi *irtolöytöpaikaksi*.

Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6816 46, y = 2478 12, z = 80-81 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

4.1.12. Pirkkala, Kalmo [12], kivikautinen asuinpaikka/irtolöytöpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Kalmo

Kohteen laji: aiemmin asuinpaikka; muutos: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2 => irtolöytöpaikka

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 28.4.1998, inventointiryhmässä Antti Bilund, Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, x = 6815 76, y = 476 73, z = n. 80 m mpy

Kohde sijaitsee 1,2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SWS

Kalmo, kivikautinen asuinpaikka pellolla. Neg.nro 113567. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka peltomaalla viljelyskäytössä. Kohde lienee osittain tuhoutunut maanviljelyksen vuoksi. Alue ei kaipaa hoitoa. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Se on rajattu pintapoiminnan ja neljän koekuopan perusteella. **Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä**

Tila- ja omistajatiedot: Leuku 1:47, omistaja Seppo Leuku, Leukuntie 30, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnukset: 604-413-0001-0047

Aiemmat tiedot: Mirja ja Pekka Miettinen 1971 (inv., kohde nro 8). **Ks. myös aiemmat**

kvartsi-iskos ja pii-iskos)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka/irtolöytöpaikka loivasti lounaaseen laskevalla savisella peltorinteellä Pirkkalasta Säijään kulkevan tien ja koillispuolella kohoavan kalliomäen välissä n. 80 m mpy. Kohde sijaitsee muinaisen kaakkoon työntyneen Pyhäjärven lahden koillisrannalla tuulensuojaisella paikalla, n. 200 m Leukun tilasta pohjoiseen, pellon yläosassa.

Tutkimushistoria: Miettisten inventoinnissa 1971 pellon yläosasta löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Kohteen sijaintia muinaisen lahden perukassa ja kalliomaaston suojassa pidettiin asuinpaikaksi sopivaksi ja kohde luokiteltiin mahdolliseksi asuinpaikaksi.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Pirkkala-Säijä -tien ja kalliomäen välinen alue (80-82 m mpy) sekä kalliomäen pohjoispuoliset peltoalueet pintapoimittiin. Kalliomäen lounaispuolelle, pellon yläosaan kaivettiin neljä koekuoppaa n. 25 m päähän toisistaan, 75 m pitkän NW-SE suuntaiseen linjaan. Koekuopista ei löydetty mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Lisäksi Kalmo- nimeen liittyen kalliomäen päällä olevaa kiviaitaa tarkastettaessa tehtiin kalliomäen NW-reunalle kaksi koekuoppaa, joista ei tullut mitään esihistoriaan viittaavaa (ks. koekuoppakuvaukset ja kuoppien sijainti kiviaidan kohderaportista [30]) Metsän puolelle ei tehty koekuoppia, koska mäen nousu oli topografialtaan asuinpaikaksi jyrkkä ja maasto kivikkoinen. Pintapoiminnassa Miettisten paikantamalta alueelta yksi selvä kvartsi-iskos (KM 31463:1,) sekä kalliomäen luoteispuolelta, n. 150 m alkuperäiseltä löytöalueelta NNW löytyi pintapoiminnassa kvartsi- ja pii-iskos (KM 31463:2-3,) sekä epämääräisiä kvartseja, joita ei luetteloitu. Yhteensä alueelta, jolla aikaisemmin on löydetty kvartseja on nyt siis löydetty 3 kvartsi-iskosta.

Ympäristö: Loivasti lounaaseen laskevaa, savista peltorinnettä Pirkkalasta Säijään kulkevan tien (nro 302) ja koillispuolella kohoavan kalliomäen välissä n. 80 m mpy. Kohde sijaitsee muinaisen kaakkoon työntyneen Pyhäjärven lahden koillisrannalla tuulensuojaisella paikalla. Nykyisen Pyhäjärven rantaan (n. 77 m mpy) on matkaa 150 m (WNW). Pellon takana oleva NW-SE -suuntainen, pitkänomainen n. 300 m pitkä ja 50 m leveä kalliomäki nousee jyrkähkösti n. 90 m (vai 108 m mpy; tarkasta) mpy. Kalliomäen päällä, sen SW-reunalla kulkee noin 120 m pitkä kiviaita. Kasvillisuus kalliomäellä on tyypillistä kalliokasvillisuutta katajineen ja mäntyineen sekä kuusta. Kvartsien löytöpaikka sijaitsee n. 200 m Leukun tilasta pohjoiseen, pellon yläosassa. Ed. mainitulta tieltä matkaa löytöpaikalle on n. 40-50 m.

Laajuus: löytöalueen laajuus n. 30 x 50 m SW-rajana 80 m korkeuskäyrä

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: Asuinpaikka tulisi muuttaa irtolöytökohteeksi vähäisten löytöjen vuoksi.

Havaintomahdollisuudet: hyvät, alue kynnettiin keväällä 1998

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Juoksianojan kivikautiset asuinpaikat: Juoksianoja 3 [25] n. 200 m itään,

Juoksianoja 2, [24] n. 300 m ENE. Tursiannotkon [15] esihistoriallinen muinaisjäännösalue kivikautisine asuinpaikkoineen 400 m NWN.

Jatkotoimenpiteitä: *ks. luokitusehdotus*

Muuta: -

Koekuopat:

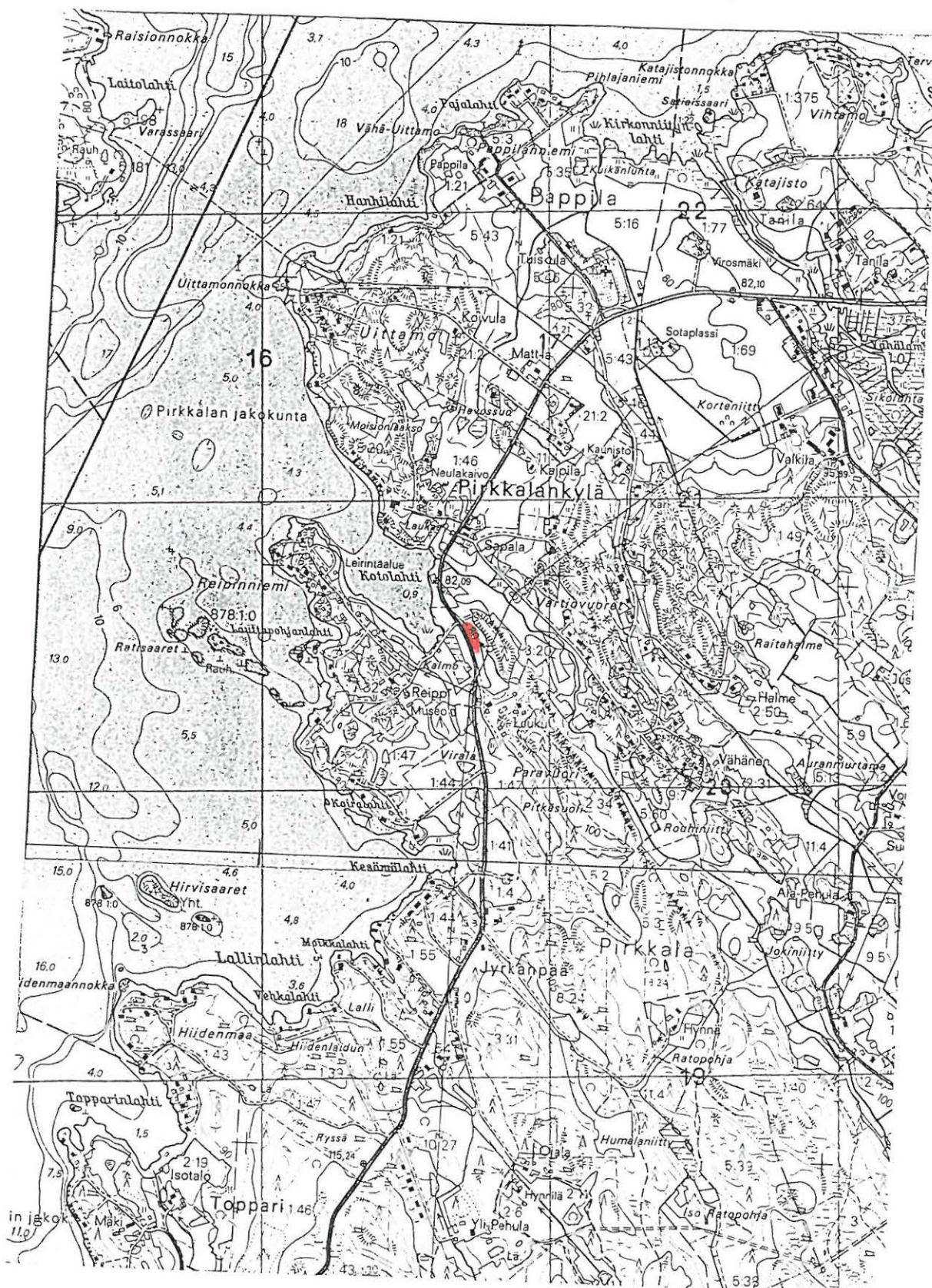
Tunnetun asuinpaikan NE-reunaan, pellon yläreunaan tehtiin neljä koekuoppaa n. 25 m välein toisiinsa nähden, tien suuntaiseen riviin (ks. kartta 1:5000)

- KK1.** Sijainti: n. 25 m pellon poikki SW-NE -suuntaisesti kulkevasta sähkölinjasta (o- merkitty tolppa) NW. 0-30 cm peltosavi, 30-puhtaampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä
- KK2.** 0-30 cm peltosavi, 30-puhtaampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä
- KK3.** 0-30 cm peltosavi, 30-puhtaampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä
- KK4.** 0-30 cm peltosavi, 30-puhtaampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä

Ote peruskartasta 1:20 000, PK 2123 05 Nokia (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6815 76, y = 476 73, z = n. 80 m mpy

■ = kivikautinen asuinpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalankylä, Kalmo [12]
Ote rekisterikartasta 1:5000

 = kivikautinen asuinpaikka

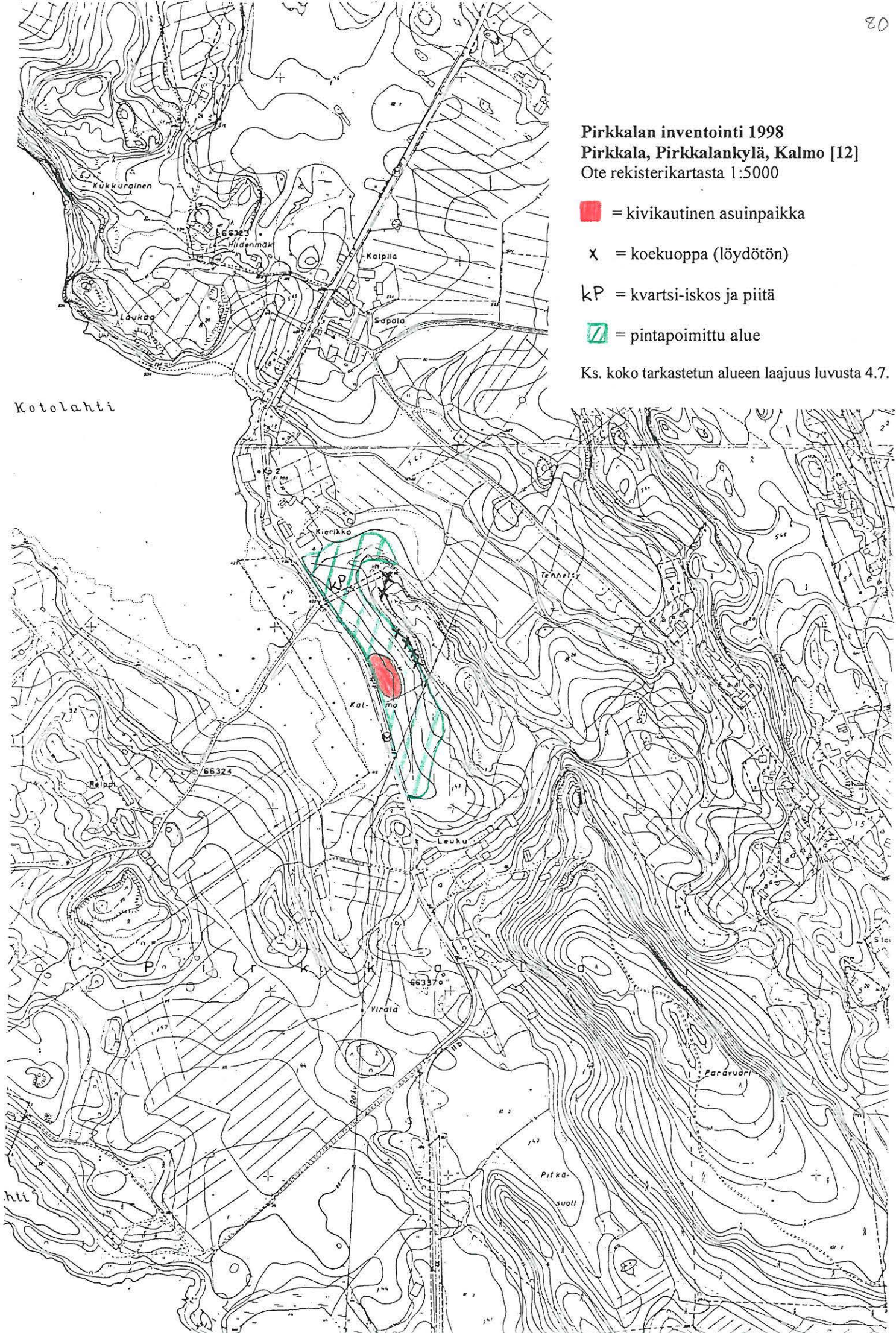
x = koekuoppa (löydötön)

kP = kvartsi-iskos ja piitä

 = pintapöimittu alue

Ks. koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

Kotolahti

4.1.13. Mäkitalo [13], kivikautinen asuinpaikka**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Toppari**Paikannimi:** Mäkitalo**Kohteen laji:** asuinpaikka**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** kivikausi**Rauhoitusluokka:** 2**Tarkastus:** Antti Bilund 5.5.1998**Sijainti:** PK 2123 05 NOKIA, keskipisteen koordinaatit: $x = 6813\ 87$, $y = 2475\ 67$, $z = 80$ m mpy. Kohde sijaitsee 3,5 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SSW.**Hoito ja kunto:** Kivikautinen asuinpaikka pellolla. Kohde on tuhoutunut osittain. Ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Kohde on rajattu pintapoiminnan perusteella.**Tila- ja omistajatiedot:**

4:25 Mäki, omistaja Mäki Mikko, Topparintie 71, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnus: 604-423-0004-0025**Aiemmat tiedot:** Inventointi M. ja P. Miettinen 1971 (kohde 9)**Aiemmat löydöt:** KM 18543: 1-2 kvartsia, palanutta luuta, KM 11974 hioinkivi Ylitalon = Mäkitalon maalta. (Talon isännän Mikko Mäen mukaan samalta pellolta kuin asuinpaikkalöydöt.)**Inventointilöydöt 1998:** KM 31464:1 (kvartsi-iskoksia 2 kpl)**Kartat:** peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000**Negatiivit:** 113578**Diat:** 41920**Tarkastuksen aihe:** Pirkkalan arkeologinen perusinventointi**Kohteen kuvaus:** Kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven Saviselän Topparinlahden pohjukassa, loivasti luoteeseen, Topparinlahteen laskevalla savisella peltorinteellä. Pellon alaosasta, lahteen laskevan ojan länsipuolelta löytyi v. 1971 kvartsi-iskoksia n. 30 x 40 m alalta. V. 1998 kvartseja havaittiin, paitsi aiemmalla asuinpaikalla (6-7 kpl), myös hajalöytöinä (2 kpl) Isotalon tilan puolelta, aiemmalta asuinpaikalta 70-80 m itäkoilliseen n. aarin alueelta.**Tutkimushistoria:** Inventoinnin v. 1948 yhteydessä (A. Erä-Esko 1948) saatiin Kansallismuseoon hioinkivi (KM 11974), joka oli löydetty Topparin kylän Ylitalon pellosta. Löytäjä, silloisen isännän veli oli tällöin kuollut, joten paikkaa ei tarkoin voitu määrittää. Myöskään inventoinnissa 1971 löytöpaikkaa ei voitu tarkemmin määrittää. Inventoinnissa 1971 (M. ja P. Miettinen 1971, kohde 9) havaittiin kuitenkin kvartsilöytöpaikka savimultaisella pellolla Topparinlahden pohjukassa, n. 3,5 km Pirkkalan kirkosta SWS, Topparin Mäkitalon = Ylitalon maalla. Paikalle oli Mäkitalosta n. 160 m melkein suoraan pohjoiseen. Löydöt olivat pellon alaosassa, aukean läpi kulkevan ojan ja 80 m:n korkeuskäyrän välillä, n. 30 x 40 m alalla. V. 1998 inventoinnin yhteydessä talon nykyinen isäntä Mikko Mäki kertoi myös v. 1948 Kansallismuseoon saadun hioimen (KM 11974) olleen peräisin samalta pellolta kuin asuinpaikkalöydöt.**Toimenpiteet ja havainnot 1998:** Asuinpaikka sijaitsee pellolla Pyhäjärven Saviselän

Topparinlahden pohjukassa. Pellon alaosa, lahteen laskevan ojan länsipuolelta löytyi kvartsi-iskoksia n. 30 x 40 m alalta vuoden 1971 inventoinnissa. Nyt asuinpaikkaa tarkastettaessa pelto oli kynnettyä. Aiemmin asuinpaikaksi todetulla alueella havaittiin 6 - 7 kvartsi-iskosta, joita ei otettu talteen. Iskokset olivat alueella, joka ulottui 15 - 20 m päähän pellon pohjoisreunassa olevasta rantatörmän reunasta (likimain pellolla olevan katajaa kasvavan saarekkeen kohdalle). Itä-länsi -suunnassa iskoksia oli koko pellon leveydeltä, mutta enemmän länsiosassa. Myös asuinpaikan ympäristöä tarkastettiin. Luoteessa törmän reunan päällä on kapea asuinpaikaksi sopiva tasanne, mutta se ei ole viljeltyä maata. Kauempana luoteessa (alkaen 80 m asuinpaikaksi todetun pellon kulmasta) on pelto niemen kärkiosassa. Sen itäosa oli kynnettyä, mutta mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei havaittu. Asuinpaikalta itäkoilliseen (Isotalon puolella) pelto jatkuu rantatörmän päällä noin 200 m päähän. Se oli muutamia pieniä saarekkeita lukuun ottamatta kynnettyä. Noin 20 m levyinen kaista törmän reunalla tarkastettiin, mutta selviä merkkejä asuinpaikan jatkumisesta itään ei havaittu. 70 - 80 m aiemmin todetun asuinpaikan itäreunasta itäkoilliseen (x = 6813 91, y = 2475 75) löytyi hajalöytöinä kaksi kvartsi-iskosta (KM 31464:1) noin aarin alalta. Välillä oli kynnettyä aluetta, mutta sieltä ei löytynyt mitään.

Ympäristö: Asuinpaikka sijaitsee vanhalla rantatörmällä, loivasti luoteeseen, Topparinlahteen laskevalla rinteellä. Maaperä on savea. Törmän päällys on peltoa, jossa on joitakin viljelemättömiä kivisempiä saarekkeita. Lounaassa asuinpaikka rajoittuu kiviseen mäenrinteeseen, jonka ali savinen rantatasanne jatkuu kapeana luoteeseen. Todetun asuinpaikan itäpuolitse laskee oja lahteen. Sen takana noin 100 m päässä eteläkaakossa ovat Isotalon rakennukset. Mäkitalo sijaitsee n. 150 m etelälounaaseen.

Laajuus: 40 x 30 m = 1200 m². Rajat aiemman inventoinnin mukaiset. Arviointiperusteena havaittu kvartsi-iskosten esiintyminen kynnöspelossa.

Ehdotus suoja-alueeksi: löytöalue (40 x 30 m) pellon alaosa (ks. Kohteen kuvaus) lakisääteisine suoja-alueineen.

Luokitusehdotus: Luokka 2. Kivikautinen asuinpaikka pellolla.

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Havaintomahdollisuudet: Todetulla asuinpaikalla ja siitä itään hyvät. Ranta-tasanteelta luoteeseen huonot.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: ei tiedossa kenttätyövaiheessa

Lähilöytöjä: Hirvisaaret [22], kivikautinen asuinpaikka, 900 m N, Lepolahti [29], kivikautinen asuinpaikka, 1 km SWS

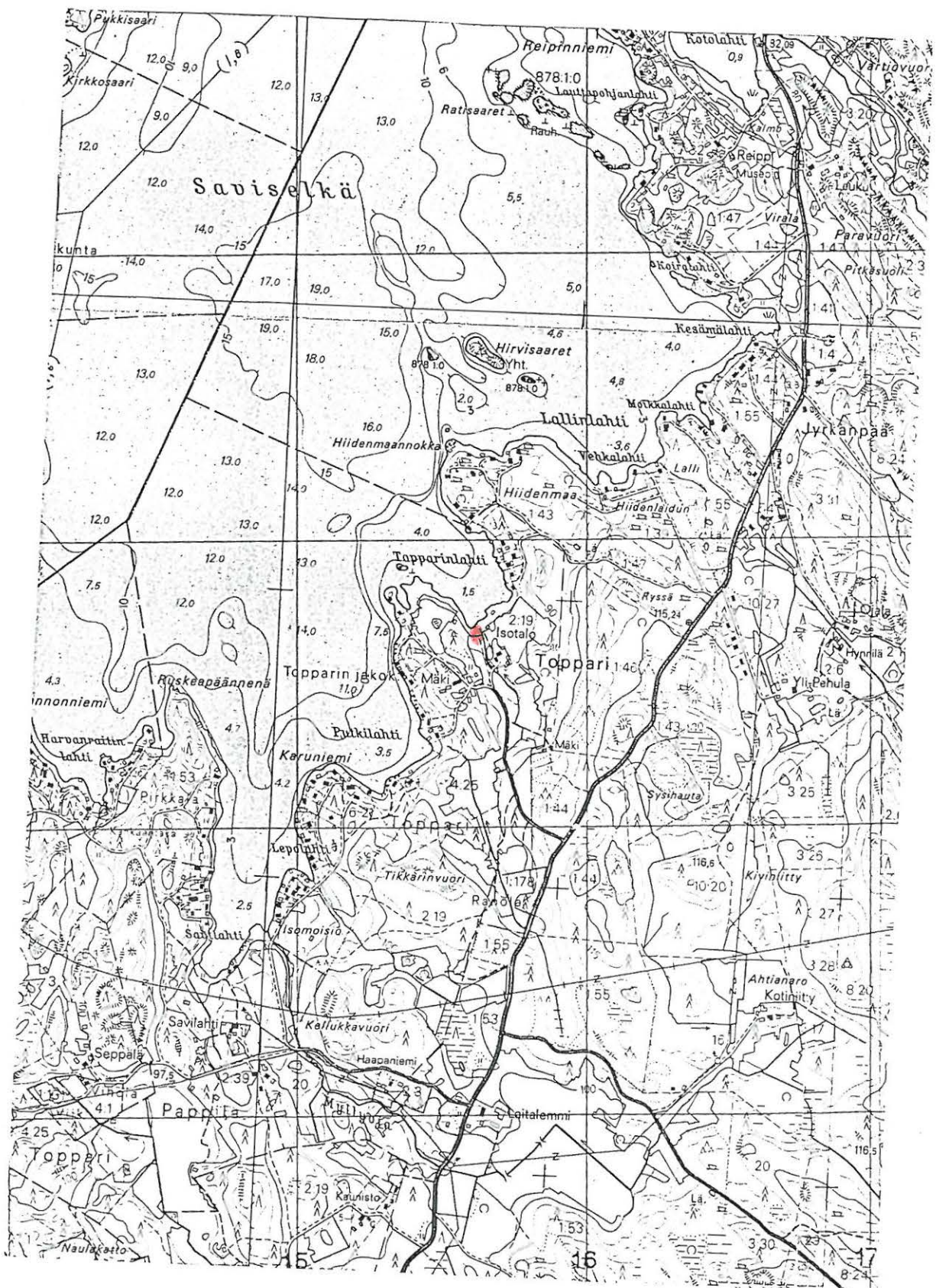
Jatkotoimenpiteitä:-

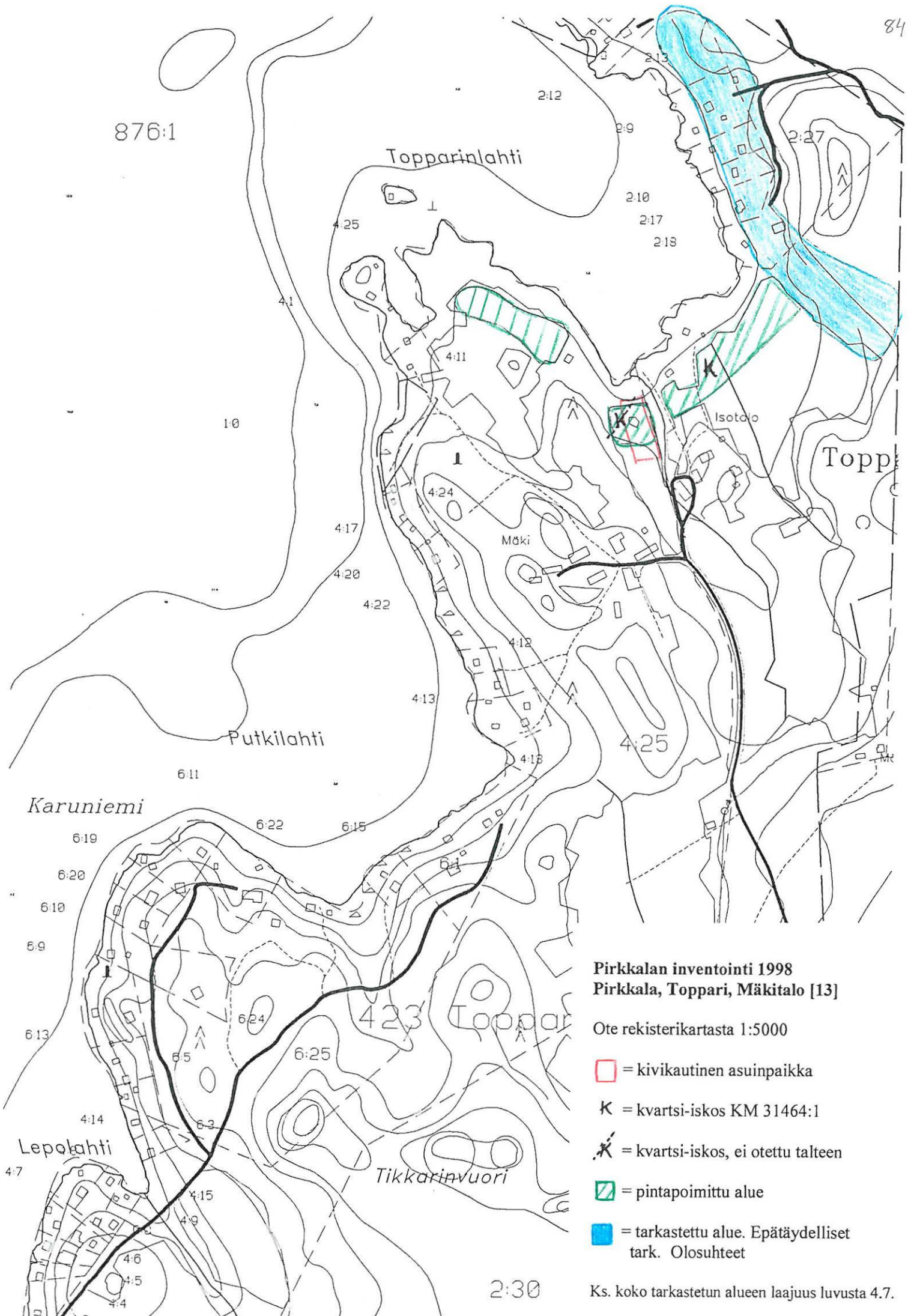
Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6813 87, y = 2475 67 z = n. 80 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

4.1.14 Kenttämäenoja [14], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Ania ja Toppari

Paikannimi: Kenttämäenoja

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 2 (löytöalueita)

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 29.4.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, keskipisteen koordinaatit: a) lounainen alue: $x = 6812\ 76$, $y = 2474\ 98$, $z = n. 80\ m\ mpy$; b) koillinen alue: $x = 6812\ 78$, $y = 2475\ 04$, $z = n. 80-81\ m\ mpy$. Kohde sijaitsee 4,8 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SW.

Kenttämäenoja, kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113572. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Asuinpaikka sijaitsee käytössä olevalla peltoalueella ja on osittain tuhoutunut maanmuokkauksessa. Ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Kohdetta ei ole merkitty maastoon.

Tila- ja omistajatiedot:

alue a) 1:72 Laitalemmi, omistaja Leuku Aarne kuolinp., os. Anian rantatie 513, 33980 PIRKKALA; 03-2481707

alue b) 4:25 Mäki, omistaja Mäki Mikko, Topparintie 71, 33980 Pirkkala

Kiinteistötunnus: alue a) 604-413-0001-0072, alue b) 604-423-0004-0025

Inventointilöydöt 1998: KM 31465:1 (kvartsi-iskoksia 9 kpl)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113572, 113574

Diat: 41915, 41917

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka-alue Pyhäjärven Savilahden itärannalla, siitä kaakkoon laskevan Kenttämäenojan molemmin puolin: alue a SW-puolella ja alue b NE-puolella. Alue a on melko tasainen, loivasti pohjoiseen laskeva peltoniemeke n. 80 m mpy, alue b loivasti lounaaseen, Kenttämäenojaan laskevaa peltorinnettä 80-81 m mpy. Löytöinä alueilta on saatu parikymmentä kvartsi-iskosta (KM 18535:1-2, KM 31465:1).

Tutkimushistoria: Inventoinnissa 1971, Mirja ja Pekka Miettinen (kohde 10) havaitsivat kivikautisen asuinpaikan n. 4,8 km Pirkkalan kirkosta SW Savilahden itärannalla, idästä lahteen laskevan Kenttämäenojan eteläpuolella peltoniemekkeessä. Paikalta on n. 300 m Savilahden taloon, lähes suoraan etelään. Miettiset löysivät tasalakaisen, hiesumultaisen pellon loivalta pohjoiseen laskevalta sivulta niemen kärjestä n. 40 m leveältä alueelta löytyi hiukan kvartseja; retusoitu kvartsi-iskos ja 7 kvartsi-iskosta.

Toimenpiteet ja havainnot 1998:

Inventoinnissa alue tarkastettiin lähinnä Kenttämäenojan koillispuolella olevaa kyntöpeltoaluetta oli mahdollisuus pintapoimimia. Tällöin havaittiin, että asuinpaikka-alue jatkuu mainitun joen NE-puolelle, käsittäen noin 25 m leveän ja 50 metriä pitkän, ojan suuntaisen kaistaleen n. 80-81 m mpy luoteis-kaakko-suuntaisen Kenttämäenojan NE-rannalla, Karuniemeen menevän tien itäpuolella. Tälle viimeksi mainitulle annettiin nimi b) koillinen alue, kun aiemmin tunnettu asuinalue sai nimen a) lounainen alue.

a) *Lounainen alue.* Pohjoiseen pistävä niemeke, jolla sijaitsee v. 1971 todettu löytöalue, on edelleen peltona. Pelto on tasainen ja laskee hyvin loivasti pohjoiseen. Reunoilla on 1-2 m korkuiset jyrkät törmät (ilmeisesti vanhat rantatörmät). Tarkastusaikana pelto oli edelliskesäisen sängen ja olkien peitossa ja arviolta vain pari prosenttia pinnasta oli näkyvissä. Pikaisessa tarkastuksessa ei havaittu asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Etelässä, kaakossa ja lounaassa olevat tilaan Pirkkala 20:0 kuuluvat pellot olivat nurmella, joten niitä ei voitu tarkastaa. Alue näyttää olevan samanlaisessa kunnossa kuin vuonna 1971.

b) *Koillinen alue.* Inventoinnin yhteydessä tehtiin pintapoimintaa myös tien itäpuolella, Kenttämäenojan koillispuolella olevalla pellolla. Pintapoiminnassa todettiin uusi kvartsilöytöalue (9 kvartsi-iskosta, KM 31465:1), jonka laajuus on n. 50 m (NNW-SSE) x 25 m. Se sijaitsee n. 80-81 m mpy, em. pellon W-kulmassa, länsirinteellä, noin 30 m läntiseltä löytöalueelta NE. Etäisyys Savilahden rannasta on 30-40 m.

Ympäristö: Asuinpaikan lounainen alue (a) sijaitsee hyvin loivasti pohjoiseen laskevalla peltoniemekkeellä, jota rajaavat Kenttämäenoja koillisessa ja Savilahti pohjoisessa ja luoteessa. Näillä suunnilla pellon reunoilla on 1-2 m korkuiset melko jyrkät törmät (vanhat rantatörmät, 80 m mpy käyrä peruskartalla). Törmän alla on parin kymmenen metrin laajuinen alava vyöhyke, jossa kasvaa lepikkoa. Niemekkeen kärjessä

olevan pellon eteläpuolella on 30-40 m läpimittainen matala moreenikumpare, jolla kasvaa nykyisin pääasiassa kuusikkoa. Kumpareta ympäröi länsi-, etelä- ja itäpuolella pelto, joka liittyy suoraan niemekkeen kärjessä olevaan peltoon. Niemekkeen itäreunan kautta koilliseen Kenttämäenojan yli kulkee Karuniemeen menevä kylätie. Asuinpaikan koillinen alue (b) sijaitsee länteen laskevalla peltoniemekkeellä 80-81 m mpy, jota rajaavat Kenttämäenoja lounaassa ja ed. mainittu tie luoteessa.

Laajuus: Lounaisen alueen laajuus on n. 50 (W-E) x 30 m. Laajuuden arviointiperusteena vuoden 1971 löytöjen löytöalue (niemekkeen kärjessä) ja topografia (tasainen alue niemekkeen kärjessä kumpareen pohjoispuolella). Topografian perusteella asuinpaikka voi jatkua varsinkin kaakkoon pitkin ojan vartta (yksi iskos v.1971 löydetty asuinpaikasta (a) 50 m kaakkoon). Kenttämäenojan ylittävä tie on kaakossa jonkin verran rikkonut törmää. Koillisen alueen (b) laajuus on n. 50 m (NNW-SSE) x 25 m. Laajuuden arviointiperusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja topografia. Asuinpaikan laajuus yhteensä n. $1500 \text{ m}^2 + 1250 \text{ m}^2 = 2750 \text{ m}^2$.

Ehdotus suoja-alueeksi: Sekä alueen a ja b osalta suoja-alueen ulotuttava Kenttämäenojan rantaan ja alueella a myös Pyhäjärven rantaan pohjoisessa ja lännessä. Muutoin lakisääteinen suoja-alue.

Suojelutoimenpiteet: Ei kenttätövävaiheessa. Ks. myös kohta Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat.

Luokitusehdotus: Luokka 2. Kivikautinen asuinpaikka-alue pellolla.

Havaintomahdollisuudet: Tarkastuksen aikana huonot. Sekä niemekkeen kärjessä oleva pelto, että siitä etelään ja kaakkoon olevat pellot olivat nurmen ja vanhan sängin peitossa.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: asuinpaikan lounaisen (a) alueen koillisreunaan ja asuinpaikan lähiympäristöön kohdistui v. 1999 toteutettavan Anian kylän vesijohtohankkeen kaivuutöitä (ks. Vadim Adelin raportti vesijohtokaivuutöiden arkeologisesta valvonnasta 24.3.1999 Tampereen museoiden maakunnallisessa yksikössä, kopio Museoviraston arkeologian osaston arkistossa).

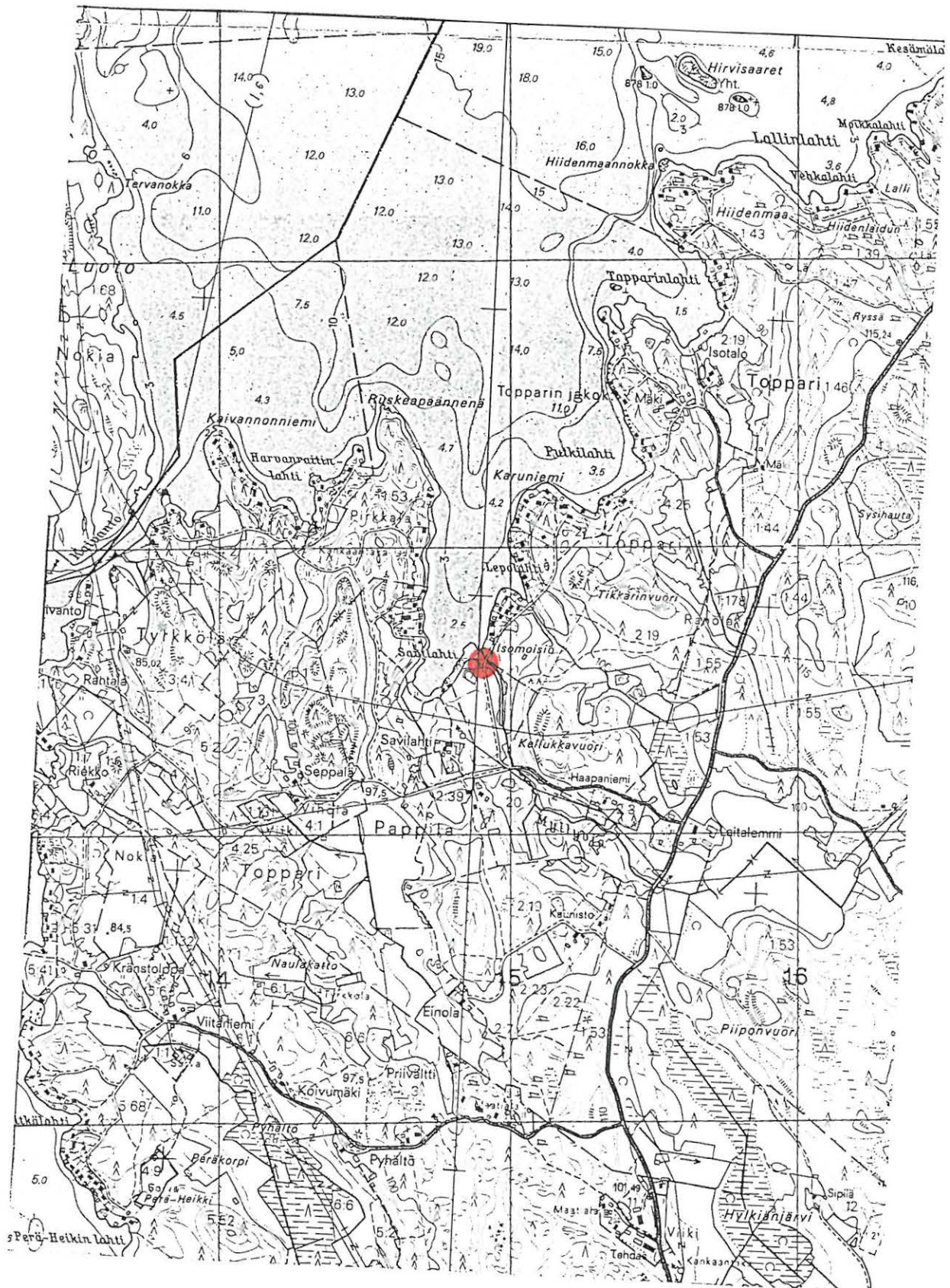
Lähilöytöjä: Savilahti [1], kivikautinen asuinpaikka, 200 m W. Asuinpaikan lounaisen (a) alueen S-puolella on pääasiassa kuusikkoa kasvava peltosaareke, jossa on Isomoisio [2a] kaksi kiven- ja maansekaista rökkiötä. Koillisesta (b) alueesta n. 100 m NE on Isomoisio [2b] rautakautinen asuinpaikka

Jatkotoimenpiteitä:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6812 76, y = 2474 98, z = 80 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

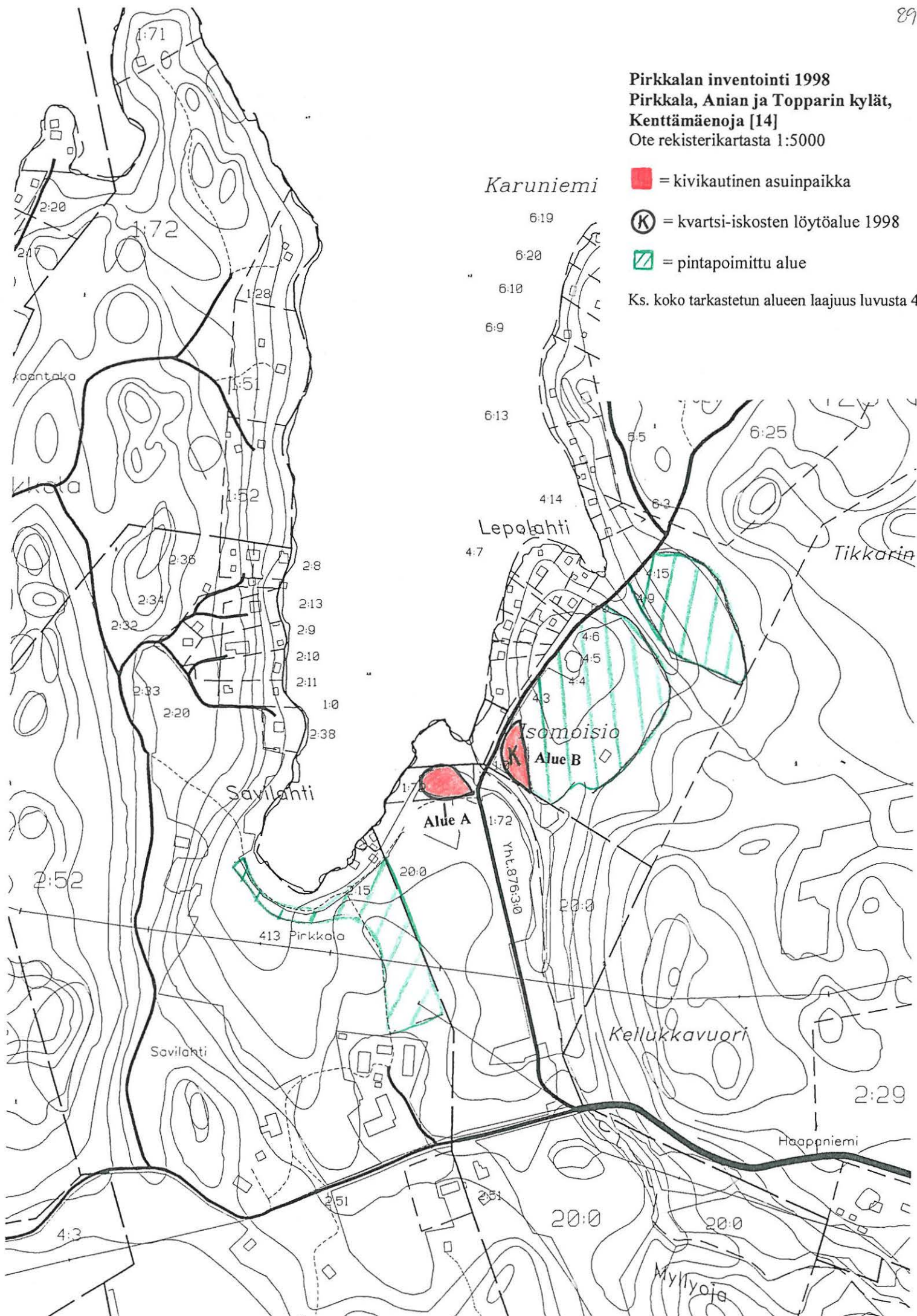
Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Anian ja Topparin kylät,
Kenttämaenoja [14]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

 = kivikautinen asuinpaikka

 = kvartsi-iskosten löytöalue 1998

 = pintapoimittu alue

Ks. koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7

4.1.15. Pirkkala, Tursiannotko [15], esihistoriallinen asuinpaikka-alue

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Tursiannotko

Kohteen laji: Esihistoriallinen asuinpaikka-alue

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi-rautakausi-keskiaika

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 26.4., 28.4., 4-5.5.1998, inventointiryhmässä Antti Bilund, Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA (Hki 1991) Löytörikkain alue: $x = 6816\ 14$, $y = 2476\ 63$, $z = n.$ 80-85 m mpy Kohde sijaitsee n. 1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Hoito ja kunto: Alue on polveilevaa peltoa, josta osa viljelyksellä. Koko muinaisjäännösalue on melko tuhoutunut. Itse notkon alue, jossa esihistoriallinen asuinpaikka-alue sijaitsee, on osaksi tuhoutunut maanviljelyksen ja paikalla sijainneen keskiaikaisen kylän vuoksi. Kylä taas on tuhoutunut myöhemmän maanviljelyksen ja rakennustoiminnan seurauksena. Tursiannotkon pohjoispuolinen alue, josta on löytynyt viikinkiaikainen lusikka on suurimmalta osin kuorittua maata ja maakasoja. Tontti 1:1, josta v. 1998 inventoinnissa löydettiin muinaisjäännökseen viittaavia löytöjä, on muokattua ja hoidettua pihapiiriä. Keskiaikaisen kylän itäosa, tumman maan alue on vanhassa maatalon pihapiirissä, josta kuluneen vuosikymmenen aikana on tullut jonkinlainen teollisuusyritys massiivisine varastointialueineen ja vanha rakennuskanta on ränsistynyt. Kohteita ei ole merkitty maastoon. Kohteet on rajattu pintapoiminnan, koekuopituksen ja aikaisempien tutkimusten perusteella. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

- 5:73 1) 5:56 Sapala, omistaja Esko Prihti, os. Sapalanti 23, 33980 PIRKKALA (MV: Rauhoitusilmoitus 280/301/1992)
- 2) 8:28 Kierikka, omistajat Antti Hakamäki, os. Kierikantie 17, 33980 PIRKKALA ja Jussi Hakamäki, Mattilantie 9, 34180 Länsi-Teisko
- 3) 1:1 Sippola, omistaja Sisko Järvinen, os. Sippolantie 2, 33980 Pla

Kiinteistötunnukset:

1. 604-413-0005-0056, 2. 604-413-0008-0028 3. 604-413-0001-0001

Aiemmat tiedot: Mirja ja Pekka Miettinen 1971, inventointi (inv., kohde nro 15.) Anna-Liisa Hirviluoto, tark. 1987 ja 1988, Tuija-Liisa Soininen, tark. 1992, Päivi Kankkunen osainventointi 1993 (ks. myös A-L. Hirviluoto: Bone spoon from Pirkkala. Iskos 9. Vammala 1990)

Ks. myös aiemmat löydöt ja tutkimushistoria.

Aiemmat löydöt: HM 3064:6 (miekan väistin, Esko Prihti 1964), KM 18537 (piinpala, M. ja P. Miettinen 1971), KM 23788, (myöhäisrautakautinen luulusikka, Esko Prihti 1987), KM 24514:1-2 (viikinkiaikainen rannerengas n. 100 m Kotolahdesta kaakkoon ja luisen harppuunan osa, Esko Prihti 1988) KM 27998 (inventointi 1993 P. Kankkunen

sekä tarkastuslöydöt 1992 T-L. Soininen)

Tarkastuslöydöt: KM 31466:1-21 (kvartsi-iskoksia, rautakautista/hist. keramiikkaa, palanutta luuta, palanutta savea, kaksoistaltoa, savikiekon katkelma, rautaveitsiä, luupiikki ym.) (joukossa Esko Prihdin v. 1997 maakunnalliselle yksikölle luovuttamat peltoa 5:65 tekemänsä löydöt)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:2000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Esihistoriallinen asuinpaikka-alue, keskiaikaisen kylän jäänteet ja mahd. rautakautisen kalmiston jäänteet historiallisen Pirkkalasta Säijään kulkevan Hiidentien molemmin puolin. Esihistoriallista (sekä kivikautista että rautakautista) asuinpaikka-aluetta sijaitsee ainakin tien länsipuolisessa Tursiannotkossa, erityisesti sen länteen viettävällä rinteellä. Kivikaudella mainittu alue on sijainnut n. 80 m mpy Kotolahdesta pienen pohjoiseen työntyvän n. 50 m leveän lahden itärannalla. Tästä ajasta todistavat talteen saadut pieni tasatalta ja kvartsi-iskokset. Viimeistään rautakaudella alue on ollut taas käytössä. Tästä todistaneen varmimmin Tursiannotkon pohjoisreunalta löydetty viikinkiaikainen luulusikka. Muu, varsinaisesti notkosta, kivikautisen asuinpaikan kohdalla löydetty esineistö (mm. useita rautaveitsiä, metallikuonaa, palanutta savea, palanut ja palamaton luuta) on vaikeasti ajoitettavaa. Toisaalta alueelta on löydetty keramiikkaa, joka vaikuttaa rautakautiselta. Historialliseen aikaan viittaavat esim. Tursiannotkon pellolta löydetty panssarinnuolenkärki. Alueen keskiaikaisesta käytöstä on historiallistakin tietoa (Seppo Suvanto 1973, Satakunnan historia III, Keskiaika). Käytettävissä olevan kartan mukaan Pirkkalassa on sijainnut keskiajalla Pirkkalankylä (12 taloa). V. 1769 alueella on sijainnut 11 taloa, joista neljä kivikautisen asuinpaikan kohdalla. Myös luulusikan löytöpaikan kohdalla on ollut talo. Tien itäpuolella on ollut kuusi taloa. Nämä kaikki talot lienevät olleet osaltaan muodostamassa sitä tumman maan aluetta, joka on todettu mm. Kankkusen koekaivauskertomuksessa 1993.

Tutkimushistoria :

- 1) Maanomistaja Esko Prihti löysi Tursiannotkosta miekanväistimen v. 1964 ja toimitti sen Hämeen museoon.
- 2) Mirja ja Pekka Miettinen havaitsivat inventoinnissaan 1971, että Laukaan alueen (nyk. Tursiannotkoksi nimetyn alueen länsiosa) peltomaa on väriltään hyvin tummaa ja lisäksi pellolta löytyi piinpala (KM 18537). Miettiset epäilivät aluetta mm. rautakautiseksi asuinpaikka-alueeksi. Inventoinnin perusteella maanomistajille ei kuitenkaan lähetetty rauhoitusilmoitusta.
- 3) Maanomistaja Esko Prihti ilmoitti v. 1987 Museovirastoon luulusikasta (KM 23788), jonka oli löytänyt Tursiannotkon pohjoispuoliselta pellolta, pintamaata kuorittaessa. Museoviraston tutkija Anna-Liisa Hirviluoto tarkasti paikan v. 1987, mutta ei havainnut luulusikan löytöpaikalta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia rakenteita. Hirviluoto pani kuitenkin merkille, että maa on tummahkoa.
- 4) V. 1988 Esko Prihti ilmoitti Museovirastoon uusista löydöistä; viikinkiaikainen rannerengas (KM 24514:1), joka löytyi Juoksianojan pohjasta n. 100 m Kotolahdesta kaakkoon sekä luisen harppuunan osan (KM 24514:2), joka oli löytynyt n. 100 m Kotolahdesta koilliseen (Hirviluodolla ja Kankkusella kartoilla erilaisia tietoja). Rannerenkaan löytöpaikalta ei v. 1988 A-L. Hirviluodon suorittamassa tarkastuksessa löytynyt kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

5) V. 1992 Esko Prihti toi Tampereen museoihin nähtäväksi Tursiannotkossa, länteen viettävältä, tien vieressä olevalta pellolta löytämiään esineitä: rautatyökalujen katkelmia, sirpin/viikatteen teräkatkelman, kaksi rautaveistä ja harmaan hiekkakivihioimen. Tuija-Liisa Soinisen suorittamassa tarkastuksessa 1992 paikalta löytyi runsaasti metallikuonaa, palanutta savea, saviastianpalanen, (joka oli mahd. myöhäisrautakautista/keskiaikaista) sekä kvartsi-iskoksia (KM 27998). Soininen päätteli tarkastuskertomuksessaan paikan olevan rautakautinen/keskiaikainen asuinpaikka.

6) V. 1993 Museovirasto suoritti tutkija Päivi Kankkusen johdolla Tursiannotkon ympäristössä viikon kestävä inventoinnin. Työ tapahtui Pirkkalan kunnan rahoituksella. Inventointi käsitti koepistoja, pintapoimintaa ja piikkikairausta. Tarkoituksena oli alueen luonteen selvittäminen. Tutkimukset keskittyivät Tursiannotkoon, Juoksianojan suulle, Sapalan vanhan tilan pihapiiriin ja alueen länsireunalle, Laukaan alueelle. Esim. Hiidenmäen alueella ei tehty tutkimuksia. Tutkimuksissa ei löytynyt mitään varmasti esihistorialliselle ajalle ajoittuvaa. Niiden perusteella Kankkunen sai varmistettua kohteen asuinpaikaksi. Asuinpaikan rakenteita ei löydetty.

7) V. 1997 Esko Prihti löysi Tursiannotkosta lisää löytöjä (KM 31466:5-6, 8-13) pienen, kivikautisen taltan sädekiviliuskeesta (KM 31466:5) lisää rautaveitsiä ja rautaesineiden katkelmia, leimallisen savikiekon kappaleen (KM 31466:8), tummanharmaata keramiikkaa, joka voi olla rautakautista/varhaishistoriallista (KM 31466:6), luisen/sarvisen piikin (KM 31466:9) ja kvartsi-iskoksia (31466:13).

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Tursiannotkon lähiympäristöön tehtiin 12 koekuoppaa. Kuopat olivat pääosin kooltaan n. 50 x 50 cm. Kolme niistä tehtiin Laukaan ja Tursiannotkon peltoalueiden väliin jäävälle (1-3) joutomaa-alueelle, kaksi sen eteläpäästä kaksikymmentä metriä lounaaseen olevalle katajaa kasvavalle kallioperäisellä alueen eteläreunaan (4-5), kaksi kuoppaa Tursiannotkon pohjoispuolelle, luulusikan löytöpaikan itäpuoliselle kumpareelle (6-7). Viisi koekuoppaa Hiidenmäelle tai sen lähiympäristöön (8-12). Lisäksi pintapoimittiin Tursiannotkon peltoaluetta ajoittavan, rautakautisen materiaalin löytämiseksi sekä Laukaan peltoaluetta, joka oli kynöksellä. Hiidenmäen pohjoispuolinen pelto oli inventoidessa heinällä. Tursiannotkoon liittyen myös alueen rannat pohjoiseen mentäessä Uittamonnokkaan saakka tarkistettiin. Lisäksi pintapoimittiin Kaipilan tilan pelto Tursiannotkon ja Toivan rautakautisten röykkiöiden [3] välisellä alueella. Viikinkiaikaisen rannerenkaan (KM 24514:1) löytöpaikka tarkistettiin ja ympäristö pintapoimittiin. Tarkoituksena oli löytää Tursiannotkosta ajoittavaa materiaalia (erityisesti rautakautista) sekä etsiä rautakautista kalmistoa. Työssä prospektoitiin erityisesti alueita, joita vuoden 1993 tutkimusten yhteydessä ei tutkittu.

Muinajäännösalueen luonteeseen ja laajuuteen liittyvät havainnot:

1) Tursiannotkon itäisestä, tähän asti löytörikkaimmasta pellosta (5:65), löytyi pintapoiminnassa pieni rautakautinen keramiikanpala (KM 31466:7). Pellosta löytyi myös muita keramiikanpaloja ja savitiivistettä (31466:14), jotka näyttävät olleen kuonaantumisen perusteella kovassa kuumuudessa.

2) Laukaan pellon eteläpäästä eli kohdassa 1 mainitun pellon (5:65) länsipuolelta löytyi pintapoiminnassa kvartsi-iskos (KM 31466:15). Lisäksi vesiputken kaivuutyön valvonnassa 29.5. (Ulla Lähdesmäki) Hakamäen talon kaakkoispuolelta, kellarin ja varastorakennuksen väliseltä alueelta on löytynyt upokkaan katkelma, pala pronssia ja

runsaasti palanutta savea. Löydöt viittaavat siihen, että myös Tursiannotkon länsipäässä on ollut historiallista/esihistoriallista toimintaa ja tämä alue tulisi liittää muinaismuistoalueeseen.

3) Tontin 1:1 (Sippola) pihamaalta löytyi löydöstöä, joka voi viitata rautakautiseen aktiviteettiin, asuinpaikkaan tai tuhoutuneeseen kalmistoon. Päärakennuksen itäkulmasta 15 m länteen, etelään viettävästä pienestä, n. 4 x 4 m suuruisesta perunamaasta löytyi kohtalaisen suuria paloja palanutta luuta (KM 31466:17), keramiikkaa, palanutta savea ja kolme kvartsi-iskosta (31466:20). Keramiikasta yksi pala voi olla historiallinen, toinen, mahdollinen keramiikanpala näyttää savirakenteeltaan rautakautiselta (KM 31466:16). Luut voisivat olla hiljattain poltettuja maanparannuksen vuoksi, mutta iskosten ja saviastianpalojen vuoksi kohde vaatinee vielä lisätutkimuksia. Mainitusta perunapellosta parin kymmenen metrin päässä, päärakennuksesta 7-12 m etelään sijaitsevasta peltotilkusta poimittiin neljä palaneen luun palaa (KM 31466:19) ja kolme metallikuonan kappeletta (KM 31466:20). Tontille tehtiin kaksi koekuoppaa (11-12), joista ei tullut esihistoriaan viittaavaa. Koekuoppa 12 sijaitsi tontin etelärinteelle, päärakennuksen S-kulmasta n. 20 m SE ja koekuoppa 11 talon koillispuolella, kalliomaastossa, päärakennuksen itäkulmasta 10 m NE. Tontin länsipuolella kulkevan tien länsipuolelle tehdystä koekuopasta 8 (tilan 1:1 ulkorakennuksen NW-kulmasta 17 m NW) löytyi n. 10 cm syvyydestä kvartsi-iskos (KM 31466:4).

Tontilla 1:1 mahdollisesti sijainnut muinaisjäännös saattaa olla pääosin tuhoutunut. Asian varmistamiseksi olisi kuitenkin vielä suoritettava lisätutkimuksia. Ko. käsiteltyä puutarhamaata lukuunottamatta tontti on pääosaltaan varsin kallioista.

4) Rannerenkaan (KM 24514:1) löytöpaikan vierestä löytyi rautakautinen asuinpaikka (ks. inventointikohde nro 24, Juoksianoja 1).

5) Hiidenmäen keskiosasta, koekuopasta 9 löytyi kaksi palaa metallikuonaa (ei luett.) n. 0-20 cm syvyydessä ja kuopan maa jatkui likaisena ja hiilisenä aina 70 cm syvyyteen saakka. Mitään varmasti esihistoriallista siitä ei löydetty, joten kyseessä saattaa olla historiallisen aktiviteetin jäljet.

6) Tursiannotkon pohjoispuolelle, luulusikan löytöpaikasta itään olevalle kumpareelle tehdyt koekuopat (6-7) paljastivat, että kumpareella oli historiallinen kulttuurikerros. Koekuopasta 6 löytyi lisäksi pieni kvartsi-iskos (KM 31466:3).

Työn tuloksena muinaismuistoalueen jatkaminen vuoden 1992 tilanteesta koskemaan myös Laukaan peltoaluetta, on perusteltua. Samoin tontin 1:1 puutarhamaa eteläosastaan lienee laitettava luokkaan 2, kunnes sen luonne voidaan tarkemmin selvittää. Tursiannotkosta löytyi pintapöiminnassa pieni pala keramiikkaa, joka vaikuttaa selvästi rautakautiselta. Todennäköisesti notkossa on ollut kivikautisen ja keskiaikaisen asuinpaikkavyöhykkeen lisäksi myös rautakautinen asuinpaikka. Muutoin Pirkkala-Säijä - tieltä länteen erkanevan tilustien pohjoispuoliselta alueelta, Hiidenmäkeä lukuunottamatta ei tässä tutkimuksessa löytynyt varmuudella kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ellei siksi lasketa kvartsi-iskosta koekuopasta 6, kumpareella, Pirkkala-Säijä -tien ja Hiidenmäelle johtavan tien välisessä kulmauksessa. Pirkkala-Säijä -tien itäpuolisen alueen lukemista kiinteään muinaisjäännökseen pitäisin epävarmana ellei sitä haluta lähinnä keskiaikaisen kylän, mahdollisesti säilyneiden

kulttuurikerrosten vuoksi. Tämän inventoinnin yhteydessä ei ollut mahdollista suorittaa tarkempia tutkimuksia viimeksi mainitulla alueella.

Suojelutilanne

Entiselle *Laukaan asuinpaikalle*, (Inventointi 1971, P. ja M. Miettinen, kohde nro 15) on inventoinnin jälkeen rakennettu kaksi omakotitaloa, joista eteläisempi ja uudempi on tarkalleen Miettisten ilmoittamien Laukaan asuinpaikan koordinaattien kohdalla. Näistä taloista muutama kymmenen metriä pohjoiseen on hiljattain rakennettu kolmas omakotitalo. Talot eivät esiinny Pirkkalan kunnasta saadulla 1:5000 kartalla. Vaikka inventoinnissa 1971 määritellyn muinaisjäännösalueen koordinaatit menevät rantakalliolle, ed. mainitun ok-talon kohdalle, ko. inventointikertomuksen tekstissä muinaisjäännöksenä pidetään kuitenkin peltoa, josta havaittiin piitä ja mustaa maata. Siten talon (om. Antti Hakamäki) rakentaminen ei liene aiheuttanut suurta vahinkoa muinaisjäännökselle. V. 1998 ko. talon ympäristössä, kallioalueelta ei havaittu rautakautiseen muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuonna 1992 käytössä olleeseen rekisterikarttaan 1:2000 oli piirretty lisäksi kaksi muinaisjäännösmerkkiä Hakamäen talosta noin 1,2 km N sekä 2,4 km NW. Näiden merkintöjen taustat eivät selvinneet inventoinnin aikana eikä alueilla havaittu muinaisjäännökseen viittaavaa.

Ympäristö: Tursiannotkon alue sijaitsee Pyhäjärveen kuuluvan Kotolahden koillisrannalla. Keskiajalla ja vielä 1700-luvulla vesi on ollut pari metriä korkeammalla ja länsi-itä -suuntaisen Juoksianojan yli on kulkenut silta. Kivikautisen asuinpaikan käyttövaiheen aikana veden pinta näyttää olleen lähes kolme metriä nykyistä veden pintaa (77,2 m mpy) korkeammalla, n. 80 m mpy. Asuinpaikka-alue on polveilevaa peltoaluetta Pirkkalasta Lempäälän Säijään kulkevan historiallisen Hiidentien (nro 302) tuntumassa ja erityisesti sen länsipuolella, Tursiannotkossa. Osa pellosta on viljelyksellä, osa joutomaana. Tursiannotkon pohjoispuolinen alue on suurimmalta osin kuorittua maata ja maakasoja. Keskiaikaisen kylän itäosa, tumman maan alue on vanhassa maatalon pihapiirissä, josta kuluneen vuosikymmenen aikana on tullut jonkinlainen teollisuusyritys massiivisine varastointialueineen ja vanha rakennuskanta on heikentynyt. Myös Tursiannotkon länsipuolisen, Laukaan alueelle rakennetun eteläisen omakotitalon pihamaata on tasoitettu kuorma-autojen paikoittamiseksi ja leimaa ilmeellään muinaisjäännösaluetta. Muinaismiljöö on säilynyt pääasiassa notkon ydinalueella ja näkymänä järvelle. Pari vuotta sitten Pirkkala-Säijä -tien itäpuolella, Sapalan pihapiiriin kuulunut varstorakennus tuhopoltettiin pari vuotta sitten ja uusi rakennus rakennettiin edellisestä parikymmentä metriä kaakkoon. Tursiannotkon pohjoispuolella sijaitsee Hiidenmäki, laajahko kallioinen, mäntyä kasvava mäki, jonka pohjoisreunalla on Neulalähde - perimätietoa sisältävä mahd. uhrilähde [16]. Tämän mäen etelälaidalla sijaitsee tontti 1:1 (Sippola), jonka eteläosista havaittiin tuhoutuneeseen tai osittain säilyneeseen muinaisjäännökseen viittaavia löytöjä. Tontti on lähes kokonaan hoidettua pihamaata. Tursiannotkon alueesta n. 300 m itään sijaitsee Toivan röykkiöalue [2], jossa sijaitsee kaksi tarkemmin ajoittamatonta kiven ja maansekaista röykkiötä ja epämääräinen kumpu.

Laajuus: Esihistoriallinen kiinteä muinaisjäännös sijaitsee Pirkkala-Säijä -tien länsipuolella ja siihen kuuluu paitsi Tursiannotko myös Laukaan peltoalue notkosta länteen, uusien omakotitalojen piharajoille saakka. Mikäli keskiaikaisen kylän alueen suojele katsotaan esim. inventoinnissa 1993 (P. Kankkunen) tien itäpuolella havaittujen tummien maakerrosten perusteella aiheelliseksi, ko. alue tulee liittää

muinaisjäännösalueeseen. Museoviraston rakennushistorian osaston tulisi ratkaista tämä suojelutarve. Tällä hetkellä todennetun esihistoriallisen kiinteän muinaisjäännöksen laajuus on n. 120 x 200 m suoja-alue mukaanlukien. Löytökeskittymäksi luokiteltava peltorinne on kooltaan n. 50 x 50 m ja sijaitsee välittömästi Lempäälä-Säijä -tien ja Hiidenmäelle vievän paikallistien lounaiskulmauksessa. Laajuuden ja "löytökeskittymän" hahmottamista voi kuitenkin vääristää se, että edellä mainittu pelto on ollut vuosittain säännöllisesti kynnettyä ja siitä on siten ollut helppo tehdä löytöjä.

Ehdotus suoja-alueeksi: Esihistoriallinen muinaisjäännös: ks. ed., pohjoisessa rajana Hiidenmäelle kulkeva paikallistie, lukuunottamatta tontin 1:1 pihamaata, jonka päärakennuksen eteläpuoli tulisi ainakin osittain liittää toistaiseksi muinaismuistoalueeseen. Etelässä rajana voi olla Kotolahden ranta, lännessä omakotitalojen piharaja, idässä Pirkkala-Säijä -maantie. Mikäli historiallisen kylän suojelutarve on perusteltua, on ehkä suojeltava Tursiannotkon ja Hiidenmäelle kulkevan paikallistien pohjoispuolella oleva pieni mäen kumpare sekä tumman maan alue Pirkkala-Säijä -tien itäpuolella.

Suojelutoimenpiteet: Rauhoituksesta on kerrottu maanomistajalle tarkastuskäynnin yhteydessä 1998 suullisesti ennen inventointia. Maanomistaja Esko Prihti totesi saaneensa vain v. 1992 (diar. 280/301/1992) rauhoitusilmoituksen Soinisen v. 1992 tarkastuksen pohjalta. Tällöin rauhoitettu alue käsitti Pirkkala-Säijä -tien länsipuolisen Tursiannotkon länteen ja lounaaseen viettävän peltoalueen.

Luokitusehdotus: 2, ympäristöltään osin tuhoutunut esihistoriallinen asuinpaikka ja historiallisen kylän paikka. Muinaisjäännösten kiinteistä rakenteista suuri osa lienee tuhoutunut maanviljelyksen, rakennustoiminnan ja maansiirtotöiden vuoksi. **Ks. myös *Jatkotoimenpiteitä***

Havaintomahdollisuudet: Kohtalaiset.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: kesällä 1998 alueen länsiosan halki vedettiin Tampereen museoiden valvonnassa vesijohtoputki Antti Hakamäen (8:20) taloon. Vesijohtoputki upotettiin ojaan, eikä se näyttänyt kajoavan muinaisjäännökseen. Voimassa olevassa osayleiskaavassa on kaksi rakennuspaikkaa Tursiannotkon alueelle.

Lähilöytöjä: Juoksianoja 1:n rautakautinen asuinpaikka [23] ja viikinkiaikainen rannerengas (KM 24514:1) 300 m SE. Hiidenmäen mahd. uhrilähde [16] n. 100 m N.

Toivan rautakautiset hautaröykkiöt [3] 300 m E.

Jatkotoimenpiteitä: Mikäli Pirkkala-Säijä -tien itäpuolella olevan alueen muinaisjäännösarvosta halutaan selvä kuva, siellä tulisi suorittaa intensiivinen koekuopitus, joka ulottuisi vanhoilta maatilarakennuksilta etelään, Juoksianojan rantavyöhykkeelle saakka. Työn vaatima aika on noin viikko ja sen suorittamista varten tarvitaan useita kaivajia. Tähän ei ollut mahdollisuuksia Pirkkalan inventoinnin yhteydessä.

Muuta: Edellä mainittu työ suoritettiin ainakin osittain v. 1999 Museoviraston koekaivausryhmän toimesta.

Koekuopat :

KK1. Suuren, kahteen osaan haljenneen maakiven pohjoiskärjestä 0,7 m koilliseen, länsipuolella olevan kynnetyn pellon laidasta 9 m itään. Maan pinnalla kasvaa heinää. Ei selvää turvekerrosta (ilm. maa muokattu melko äskettäin). 0-25 cm melko vaaleaa, pehmeää savea (vaikuttaa muokatulta). 25-vaaleampi, kovempi savi (pohjamaa). Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä. Kaiv. A. Bilund

KK2. Halk. 1,5 m laajan matalan maakiven W-reunalla, heinällä olevan pellon reunassa. 0-10 cm heinäturve, 10-40 cm savensek. Multa, josta 20-30 cm syv. nuorempaa lasia ja vähän palanutta savea (KM). 40-puhtaampi, vaalea savi. Ei varmuudella esihistoriaan viittaavia löytöjä. Kaiv. T-L. Soininen ja

M. Meriluoto-Jaakkola.

KK3. Kahden, pohjois-etelä -suunnassa, 2 metrin päässä toisistaan olevan pylväsmäisen katajan keskipisteestä 1,6 m itään, kallion huipulta 4,5 m länsiluoteeseen. Pinnalla kasvaa heinää, pinta voimakkaasti sammaloitunut, turvekerros lähes olematon. N. 40 cm syv. melko tummaa, multaista savimaata, 30-45 cm suurehko kivi (halk. 20-25 cm) ja pari pienempää. 40- vaalea, kova silttisavikerros. Kerrosten rajalla on iso kivi. Multaisessa kerroksessa on joitakin palaneen saven kappaleita ja hiilenmuruja. Ei selvästi esihistoriaan viittaavia löytöjä. Kaiv. A. Bilund

KK4. NW-SE -suuntaisen, pitkän, kapean kalliovyöhykkeen SE-päässä, ympäristö: katajia, kalliokasveja, kotolahden N-rantaan. 20 m (S). 0-15 cm humus + turve, 15-25 cm vaaleanruskea sora, 25-kallio. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä. Kaiv. T-L. Soininen ja M. Jaakkola

KK5. Samalla kalliopaljastumalla kuin kk 4, n. 10 m siitä luoteeseen. 0-20 cm tumma humus ja turve, n. 20 cm syv. Alkaa viisto kalliopohja, n. 20- vaalean kellertävä sora. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä. Kaiv. M. Jaakkola

KK6. Hiidenmäelle kulkevan paikallistien pohjoispuolella, luulusikan löytöpaikasta itään olevan pienen kumpareen etelärinteellä, noin 2 metriä etelään laella olevan tasanteen reunalta. Pinnalla kasvaa heinää ja vadelmanvarsia. 10-15 cm ruohoturvetta, mustaa multaa, josta tiiltä, ikkunaliasia ja yksi kvartsi-iskos (KM). 10-15 cm melko vähäkivistä, alempana paljon pieniä kiviä, 20-30 cm alkaa kallio, sen pinnalla n. viiden senttimetrin paksuinen tumman ruosteisen ruskea soransekainen hiekkakerros. Kaiv. A. Bilund.

KK7. Hiidenmäelle kulkevan paikallistien pohjoispuolella, luulusikan löytöpaikasta itään olevan pienen kumpareen itäreunalla, pinnalla kasvaa heinää. 5-10 cm tummaa multaa, jossa tiilenpalasia, 10-15 cm multaa, jossa kiviä halk. n. 5 cm, n. 15 cm syv. alkaa kallio.

Ei esihistoriaan liittyviä löytöjä. Kaiv. M. Jaakkola.

KK8. Tilan 1:1 ulkorakennuksen NW-kulmasta 17 m NW, ison, pystyssä seisovan kiven (halk. 2 m, h = 2,5 m) S-sivulla. Kasvillisuus: nuorta sekametsää, haapaa.

0-15 cm turve + humus, n. 10 cm syvyydestä pieni kvartsi-iskos (KM). N. 11-15 cm hieman likainen maakerros, 15-25 cm vaaleanpunaruskea, soransekainen hiekka, 25-30 cm hieman tummempi, likaiselta vaikuttava hiekka. 30- kallio ja iso kivi. Koko kuopassa kaikilla syvyyksillä suht. runs. halk. 10-15 cm kiviä.

KK9. Tilan 1:1 pääarakennuksen itäkulmasta 47 m NE, metsäsaareke, kasvillisuus: mänty, haapa. Kuopan N-puolella, n. 3 m päässä halk. 1 m kokoisia, pieniä kiviladelmia. 0-10 turve, 10-35 tummaa metsämultaa, 36-50 laikukas alue, likamaaläikkiä 50-67 cm punertava, ruskea hiekka, joka hieman likainen (hiiltä), 67-vaaleampi, puhtaampi hiekka/siltti. Löydöt: 0-15 cm metallikuonaa (ei talteen), tiiltä, hiiltä, 20 cm syv. Vielä 40 cm vielä hiiltä, n. 30 cm syv. Alkaa SW-kulmassa halk. 10 cm kokoinen tumma läikkä. N. 40 cm syv. se leviää ja sitä ympäröi puhtaampi maa. Tumman läikän vieressä on myös pieni alue halk. 8 cm, punertavaa maata. Vielä 40 cm syvyydessä kuopasta löytyy nuorehko naula, joten maa on sekoittunut melko myöhäisessä vaiheessa. Kaiv. J. Hillukka.

KK10. Hiidenmäen W-reunalla, n. 10 m koekuopasta 9 N (380 gon), kasvillisuus: vanhoja mäntyjä, katajia. 0-10 cm humus ja turve, 10-20 cm metsämulta, 20-vaaleampi hiekansek. Multa, NW-reunalla kallio n. 30 cm syv., SE-reunalla kallio n. 15 cm syv., kallion päällä useita paloja lasia.

Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

KK11. Tilan 1:1 pääarakennuksen itäkulmasta 10 m NE, vanhalla niityllä/hakamaalla, kivistä peltoa, harvakseltaan haapaa, koivua. 0-25 cm multaa, jossa halkaisijaltaan n. 10-20 cm suuruisia kiviä sekä lasia, rautaesineen katkelma, 25-30 cm punertavaa hiekansekaista multaa, 30 cm syv. alkaa kallio. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

KK12. Tilan 1:1 S-reunalla, pääarakennuksen S-kulmasta n. 20 m SE, puutarhaa, omenapuita, istoja maakiviä N-puolella. 0-25 cm tumma multa, josta metallikuonaa melko pinnasta. 25- vaalea, savansekainen siltti. Kuopan N-puolella iso kivi peittää kuopan. Ei esihistoriaan selvästi viittaavia löytöjä.

Lisäksi Hiidenmäen mahd. uhrilähteen (Neulalähteen) [16] tarkastuksen yhteydessä Hiidenmäelle, neulalähteen eteen tehtiin koekuoppa (ks. kohteen tarkastus), josta ei tullut esihistoriaan viittaavia löytöjä.

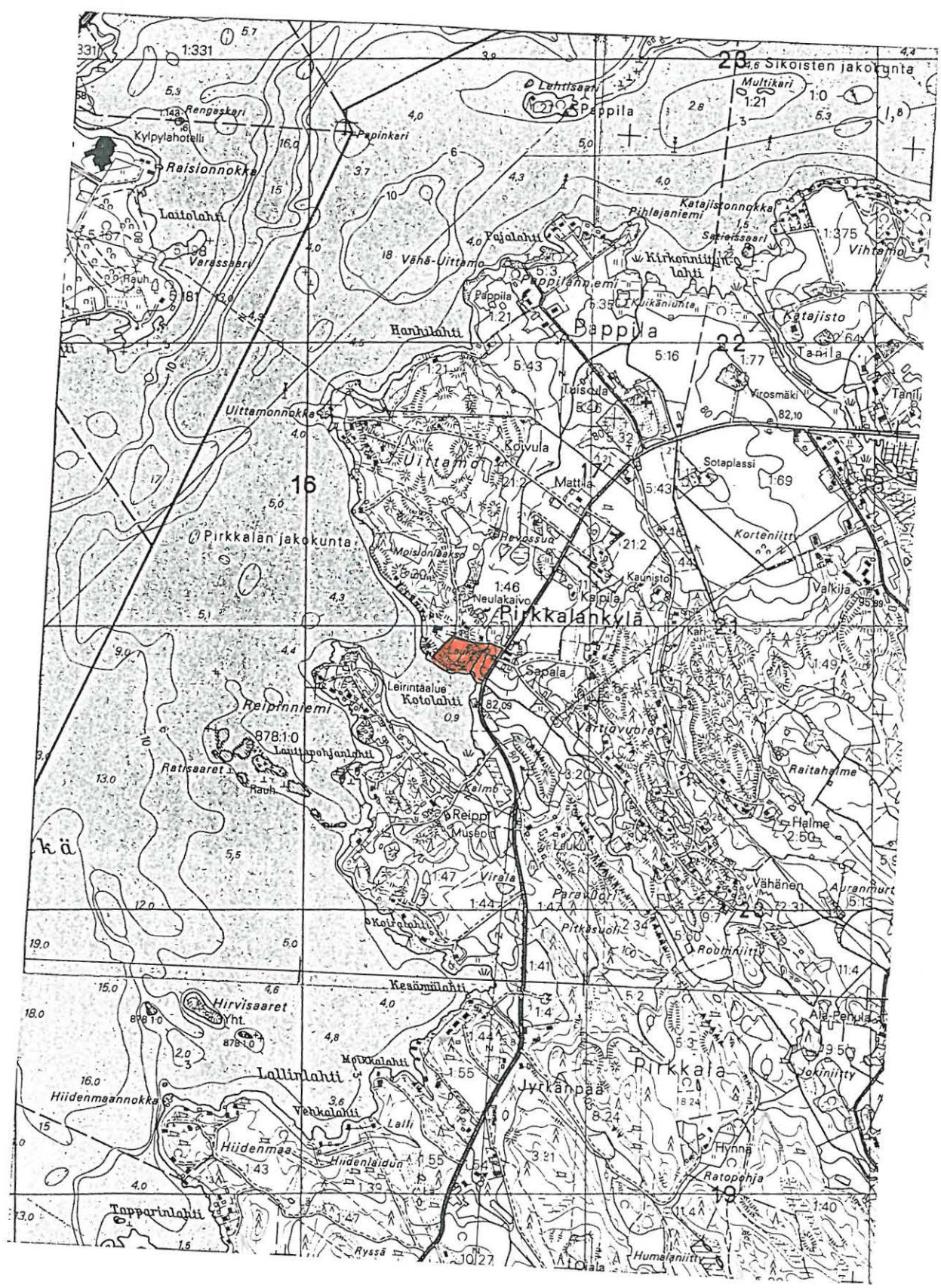
Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998

Pirkkala, Pirkkalankylä, Tursiannotko [15]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,

Keskusteen koordinaatit: x = 6816 14, y = 2476 63, z = n. 80-85 m mpy

■ = esihistoriallinen ja historiallinen asuinpaikka-alue

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
 Pirkkala, Tursiannotko [15]
 Ote rekisterikartasta 1:2000 (Pirkkalan kunnasta 5/1999)

- = esihistoriallinen ja hist. asuinpaikka-alue
- = koekuoppa ja sen numero
- = pintapoiminta 1998
- = kvartsia pintapoiminnassa 1998
- KM 23788 = luulusikan (KM 23788) löytöpaikka
- KM 24514:2 = luisen harppuunan kärjen (KM 24514:2) löytöpaikka
- KM 24514:1 = Viikinkiaikaisen rannerenkaan (KM 24514:1) löytöpaikka
- [16] = Hiidenmäki [16] uhrilähde
- [24] = Juoksianoja 1 [24], rautakautinen asuinpaikka
- [27] = Katajamäki [27], mahd.esihistoriallinen kiviladelmä

4.1.16. Pirkkala, Pirkkalankylä, Hiidenmäki [16], uhrilähde

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Hiidenmäki

Kohteen laji: mahd. uhrilähde

Lukumäärä: 1

Ajoitus: esihist./hist.

Rauhoitusluokka: 1

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 28.4. ja 5.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, x = 6816 26 y = 2476 56 z = 85 m mpy

Kohde sijaitsee 900 m Pirkkalan vanhasta kirkosta lounaaseen

Hiidenmäki, uhrilähde. Neg.nro 113566. Kuv. T-L. Soininen.

Hoito ja kunto: Hiidenmäen itäreunalla pieni kalliosyvennys, johon sadevesi keräytyy. Kohde on hyväkuntoinen ja miljööltään alkuperäistilassa. Ympäristö on kallioista, mäntyä kasvavaa, avaraa metsikköä, joka ei kaipaa hoitoa. Itse "lähteestä" voitaisiin havunneulaset ja muu karike poistaa ajoittain. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Sen eksakti laajuus on rajattu mittaamalla. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

1:70 Nikkilä, om. Mirja Prihti, Sapantie 26, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnukset: 604-413-0001-0070

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:2000

Negatiivit: 113566

Diat: 41908

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Hiidenmäen itäreunalla pieni kalliosyvennys, johon sadevesi keräytyy. Perimätiedon mukaan sitä on kutsuttu "Martin kaivoksi", "Neulalähteeksi" ja Hiidenkaivoksi" ja sen mukaan kohteeseen on uhrattu.

Tutkimushistoria : Erä-Esko kertoo inventoinnissa 1948, että hänelle kerrottiin lähteestä, mutta hän ei oppaansa kanssa onnistunut löytämään sitä. Hänen informantinsa, mv Paavo Leukun mukaan " Hiidenmäellä, Tursiannotkon kohdalla on kalliossa Martin kaivo. Seppälän Aukustin (kuollut n. v. 1939) lapsuudessa nuoret kävivät heittämässä sinne rahaa ja neuloja onnentiedusteluun. Kerrotaan, että Äijälän isäntä oli lapsena (noin 1800-luvun puolivälissä) käytetty viimeksi Martin kaivolla saamassa parannusta ihotautiin, joka sitten parani." Leukun mukaan kaivo oli kallionkolo, jossa kuuminkin kesinä oli aina vettä. Erä-Esko luokitteli lähteen kuulemansa perusteella sammalähteeksi.

Miettisten inventoinnissa 1971 lähde löytyi sillä sen ympäriltä oli perattu pois ruohoa ja turvetta. Miettiset saivat selville, että lähettä kutsuttiin paikkakunnalla myös Neulalähteeksi.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Mainittu lähde löytyy helposti Hiidenmäen itälaidalta, kumpuilevassa kalliomaastossa. Se on halk. n. 18 x 10 cm, hieman pyöreähkö ja n. 16 cm syvä, kalliossa oleva rosopohjainen kuopanne. Kyseessä saattaa olla luontainen hiidenkirnu, joka poiketen selvästi luonnonympäristöstä on voinut kiinnittää ihmisten huomiota ja houkuttaa uskomuksellisiin riitteihin myös esihistoriallisella ajalla. Lähteessä oli tarkastushetkellä seisonutta sadevettä. Lähteen ympäristöstä oli poistettu sammalta ennen tutkijoiden paikalle tuloa.

Lähteen pohjoispuolelle, n. 50 cm päähän lähteestä tehtiin koekuoppa (n. 50 x 50 cm), josta ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa. Lisäksi Hiidenmäelle ympäristöineen tehtiin 12 koekuoppaa Tursiannotkon alueen kokonaisinventoinnin yhteydessä, ks. kohde [15]. Hiidenmäelle tehdyt koekuopat eivät paljastaneet kiinteää muinaisjäännöstä eivätkä auttaneet uhrilähteen ajoituksessa. Kohteen lähellä olevat pellot olivat heinällä, joten niiden pintapoisuus ei tullut kysymykseen.

Ympäristö: Kallioista mäntymetsikköä Hiidenmäeltä pohjoiseen pistävän metsäniemekkeen itäreunalla. Niemekettä ympäröi pohjoisessa, idässä ja lännessä pelto. Alueella kasvaa myös katajaa. Etelässä Hiidenmäki viettää Tursiannotkon [15] muinaisjäännösalueelle. Hiidenmäen eteläosassa on vanhaa torppa-asutusta. 200 metrin päässä lännessä ja etelässä on Pyhäjärven ranta, 100 m päässä idässä kulkee Pirkkalasta Vesilahdelle kulkeva tie (nro 302), historiallinen Hiidentie. Kohteesta 25 m suuntaan 220 goonia sijaitsee kallio, jossa on luonnonmuodostelmana useita soikeita, 1-3 cm syviä, halk. 2-10 cm laajoja "kuppeja". Kuppien syntymekanismi voi olla sama kuin uhrilähteessä.

Laajuus: Lähteen laajuus 18 x 10 cm, suoja-alue oltava riittävä.

Ehdotus suoja-alueeksi: 10 m joka suuntaan lähteestä.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 1 Poikkeava luonnonmuodostuma, johon liittyy perimätietoa. Kohde on todennäköisesti kiinnittänyt huomiota myös esihistoriallisessa miljöössä, jonka jäänteitä on näkyvissä Tursiannotkossa.

Havaintomahdollisuudet: hyvät, pintapöimintä ei kuitenkaan peltoalueella mahdollista

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Tursiannotko [15] muinaisjäännösalue n. 100 m etelään, Sapalan Toivan [2] röykkiöalue n. 700 m itään. Viikinkiaikainen rannerengas (KM 24514:1) ja Juoksianoja 1:n rautakautinen asuinpaikka [23] Kotolahden NE-rannalta lähtevän Juoksianojan koillisrannalla, lähteestä 400 m kaakkoon,

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat

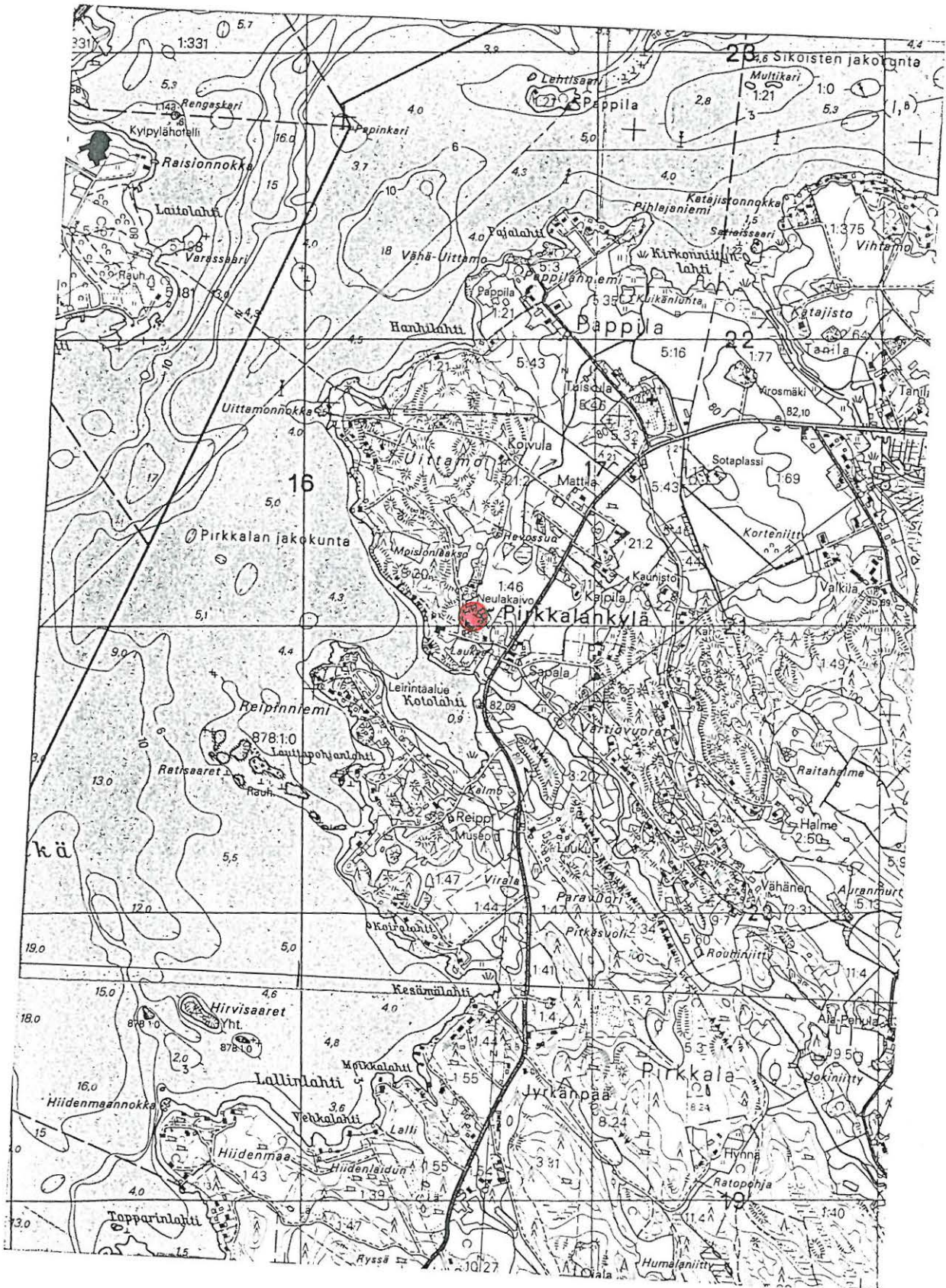
KK1. N. 30 cm lähteestä pohjoiseen, kallioisessa mäntymetsässä. 0-10 cm tumma humus, 10-30 cm humuksen sekainen hiekka. Ensi vaiheessa kuoppaa voitiin kaivaa 30 cm syvyyteen, jolloin 30 cm syvyyteen ulottuva kallio peitti kuopan osittain ja muualta routa esti kuopan kaivamisen. 5.5. kuopan kaivamista jatkettiin: kuopan N-osassa humus n. 0-10 cm, sen alla 10-28 cm syv. tumma kerros, jossa kiviä ja multaa. 28- alkaa vaaleanruskea hiekka. koko kuopan alueella on jonkin verran kiviä, joista suurimman halk. 25 cm. Kuopan S-osan peittää kallio 10 cm syvyydessä.

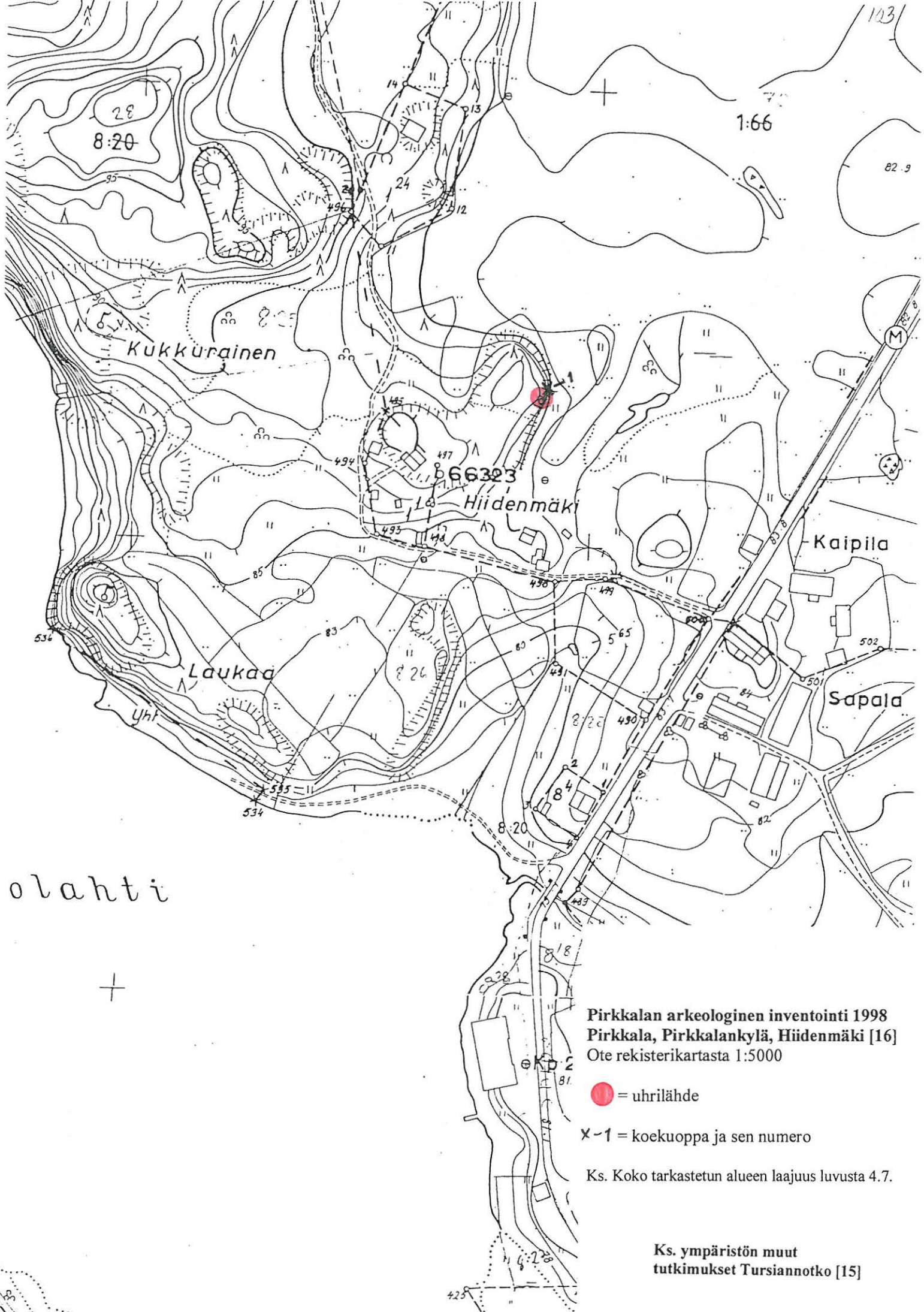
Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,

Keskipisteen koordinaatit: x = 6816 26 y = 2476 56 z = 85 m mpy

 = uhrilähde

olahti

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalankylä, Hiidenmäki [16]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

● = uhrilähde

X-1 = koekuoppa ja sen numero

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

Ks. ympäristön muut tutkimukset Tursiannotko [15]

4.1.17. Kirkkoveräjä [17], kiven- ja maansekaisia röykkiöitä

Kunta: Pirkkala

Kylä: Haikka

Paikannimi: Kirkkoveräjä

Kohteen laji: 2 kiven- ja maansekaista röykkiötä (?) ja 3 historiallisen ajan kiviröykkiötä

Lukumäärä: 2 (-5)

Ajoitus: rautakausi?/historiallinen aika

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 18.5.1998

Sijainti: PK 2123 08 PIRKKALA, koordinaatit: röykkiöalueen keskipiste: $x = 6817\ 88$, $y = 2483\ 16$, $z = 100$ m mpy; röykkiö A: $x = 6817\ 90$, $y = 2483\ 18$, $z = 102$ m mpy; röykkiö B: $x = 6817\ 87$, $y = 2483\ 16$, $z = 100$ m mpy.

Kohde sijaitsee noin 6,2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ENE .

Kirkkoveräjä, röykkiö b. Neg.nro 113603. Kuv. A. Bilund.

Hoito ja kunto: Röykkiöalue kasvaa lähes pelkästään suuria haapoja. Alue on selvästi ollut aiemmin viljelysmaata (röykkiöiden eteläpuoli ja osin niiden välinen alue, missä on oja ja peltosarkoja) ja todennäköisesti tonttialuetta (selvät rakennusjäännökset). Tampereen-Pirkkalan-tie ja sen etelälaidassa oleva pyörätie sivuavat aluetta. Metsikön länsikärjessä oleva parituvan perustuksen pohjoislaita on jäänyt pyörätien penkereen

1:609 Loukko, omistaja Dreiss Helene, Lagerbohm Barbara, Kirkkokatu 60, 33960
PIRKKALA

Kiinteistötunnus: 604-402-0001-0593, 604-402-0001-0609

Aiemmat tiedot: Inventointi 1971 Mirja ja Pekka Miettinen (kohde 17). Miettiset havaitsivat kaksi rökkiötä (A-B), joista rökkiö A oli suurempi. Rökkiötä B he epäilivät kiukaan tms. pohjaksi, rökkiö A sen sijaan saattoi olla muutakin kuin pellosto poistettuja kiviä.

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: palanutta savea, palaneita kiviä (ei luetteloitu)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113603-04

Diat: 41945-46

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus:

Paikalla on vuoden 1971 inventoinnissa todettu kaksi kivirökkiötä. Ne sijaitsevat Pirkkala-maantien eteläpuolella ja Killon omakotitaloalueelle vievän tien itäpuolella olevassa vajaan hehtaarin laajuudessa metsikössä. Rökkiö A (halk. n. 4 m, kork. lähes 1 m) on lähellä metsikön itäpäättä, rökkiö B (halk. n. 3 m, kork. 50 cm) siitä lounaaseen lähellä pellon reunaa.

Vuonna 1998 metsikön itäpäässä oli yksi rökkiö, ja se vastaa mitoiltaan rökkiötä A. Rökkiö on noin 10 m päässä Tampereen tien varressa olevan uuden pyörätien reunasta, n. 10 m päässä eteläpuolisesta pellonreunasta ja n. 20 metrin päässä metsäsaarekkeen itäisimmästä kärjestä. Rökkiö näyttää koostuvan pääasiassa maasta (vuoden 1971 inv. kertomuksen mukaan kivirökkiö). Ainakin pinnalla kiviä on melko vähän ja ne ovat pieniä (halk. 10-15 cm, suurempia on vain muutamia). Maa on tummaa multaa. Siinä on vähän palanutta savea pieninä paloina. Osa pikkukivistä vaikuttaa palaneelta (paikallinen liuske tosin vaikuttaa joskus luonnostaankin palaneelta). Rökkiön läpimitta n. 4 m ja korkeus lähes 1 m.

Rökkiön B tunnistaminen on vaikeampaa sillä metsikön lounaislaidalla on useita rökkiöitä. Todennäköisesti vuoden 1971 inv. kertomuksessa tarkoitetaan rökkiötä, joka sijaitsee n. 35 m Killoon menevän tien risteyksessä olevan ladon itäkulmasta itäkaakkoon, n. 10 m lounaassa olevan pellon laidasta, pellon laidan suunnassa kaakkoon menevän polun vieressä sen koillispuolella. Rökkiön mitat (läpimitta on n. 3 m, korkeus n. 50 cm) ja se, että siinä on suuria kiviä (n 50 cm) täsmäävät vuoden 1971 kuvaukseen. Tämäkin rökkiö on vahvasti maansekainen. Maa-aines on multaa (ehkä vähän vaaleampaa kuin rökkiössä A) ja siinä on erittäin runsaasti palanutta savea, osin useiden senttien kokoisina paloina (savi on punertavaa, mutta melko vaaleaa ja pehmeää, eikä paloissa ole yleensä suorja pintoja, joten savi ei ehkä ole tiiltä).

Tästä rökkiöstä vajaan 10 m kaakkoon, polun toisella puolella, aivan pellon reunassa on saman kokoinen rökkiö, joka nyt on (pellolta tuodun?) kasvijätteen peitossa. Alla näyttää olevan suurehkoja (pellolta raivattuja?) kiviä. Näistä n. 30 m luoteeseen, Killoon menevän tien haarassa, tien koillislaidalla (latoa vastapäätä) on kaksi rökkiötä vierekkäin 5 m päässä toisistaan. Kaakkoisempi rökkiö on mitoiltaan ja

koostumukseltaan hyvin samanlainen kuin rökkiö B ja luoteisempi kuten rökkiö A. Nämä kaksi rökkiötä ovat paritupa-tyyppisen rakennuksen tulisijoja; rakennuksen perustukset erottuvat selvästi. On hyvin mahdollista, että myös rökkiöt A ja B ovat tulisijojen jäännöksiä, vaikka niiden ympärillä ei olekaan selviä rakennusten perustuksia. Rökkiön A ympärillä on kuitenkin mahdolliset kulmakivet, lounainen rökkiön lounaisreunalla, luoteinen ja koillinen siitä pohjoiseen. Kaakkoinen kivi puuttuu, mutta sen paikalla on maakuopanne.

Ympäristö: Metsikkö, jossa rökkiöt ovat, kasvaa lähes pelkästään suuria haapoja. Alue on selvästi ollut aiemmin viljelysmaata (rökkiöiden eteläpuoli ja osin niiden välinen alue, missä on oja ja peltosarkoja) ja todennäköisesti tonttialuetta (selvät rakennusjäännökset). Tampereen-Pirkkalan-tie ja sen etelälaidassa oleva pyörätie sivuavat aluetta. Metsikön länsikärjessä oleva parituvan perustuksen pohjoislaita on jäänyt pyörätien penkereen alle. Maaperä on multaa, kiviä on runsaasti, ja osittain niitä on ilmeisesti raivattu.

Laajuus: rökkiöalueen laajuus on n. 50 x 50 m (= n. 2500 m²). Rajattu näkyvien rakenteiden perusteella.

Ehdotus suoja-alueeksi: rökkiöalue, rajoina pohjoisessa Tampere-Pirkkala-tie, lännessä Killoon vievä tie, etelässä ja idässä pellon reuna.

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: Luokka 2. Kaksi ajoittamatonta (mahdollisesti rautakautista) ja kolme historiallisen ajan rökkiötä.

Havaintomahdollisuudet:-

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: ei tiedossa

Lähilöytöjä:

Jatkotoimenpiteitä:-

Muuta: -

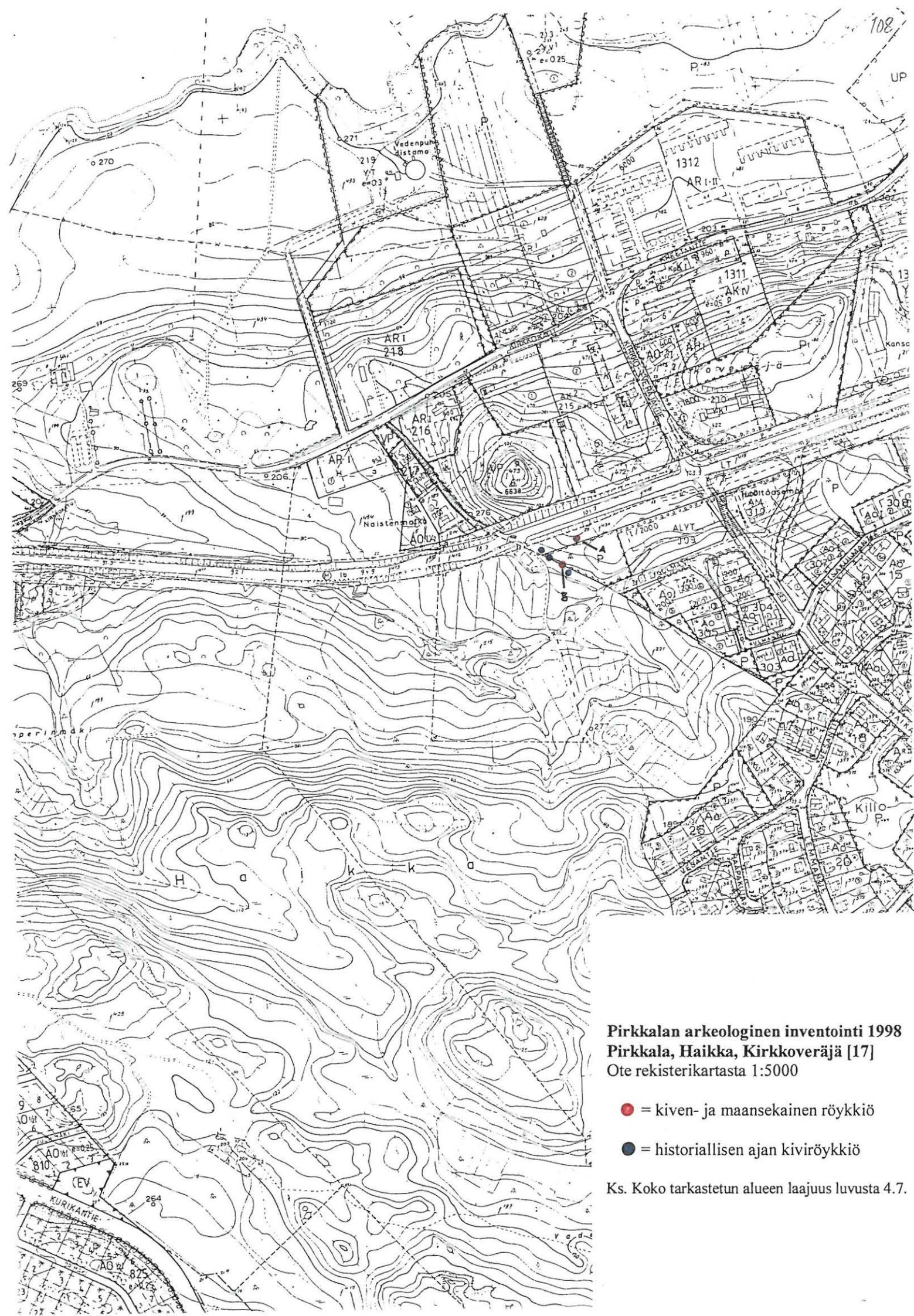
Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 08 PIRKKALA (Hki 1991)

Keskapisteen koordinaatit: $x=6815\ 20$; $y=2481\ 84$; $z=n.113-115\ m\ mpy$ VÄÄRÄT!

$x=6817\ 86$ $y=2483\ 16$ $z=100\ m\ mpy$

■ = muinaisjäännösalue

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Haikka, Kirkkoveräjä [17]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kiven- ja maansekainen röykkiö
- = historiallisen ajan kiviröykkiö

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.18. Vesala [18], kiviaita**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Sankila**Paikannimi:** Vesala**Kohteen laji:** kiviaita**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** historiallinen aika**Rauhoitusluokka:** 2**Tarkastus:** Antti Bilund 18.5.1998**Sijainti:** PK 2123 08 PIRKKALA, keskipisteen koordinaatit: $x = 6815\ 20$, $y = 2481\ 84$, $z = n.$ 113-115 m mpy. Kohde sijaitsee 5 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ESE.

Vesala, kiviaita. Neg.nro 113605. Kuv. A. Bilund.

Hoito ja kunto: Metsässä sijaitseva kiviaita. Suhteellisen hyväkuntoinen, sammaloitunut, paikoin rauennut. Aitauksessa ja sen ympärillä kasvaa melko vanhaa ja harvaa havumetsää (mäntyä, kuusta). Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Kasvillisuuden harventamista voitaisiin harkita.

Tila- ja omistajatiedot:

1:435 Sankila, omistaja Sasi Martti, Sankilantie 37, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnus: 604-418-0001-0435**Aiemmat tiedot:**

Inventointi 1971 Mirja ja Pekka Miettinen (kohde 18).

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivivaitaus sijaitsee Pirkkalan keskustasta n. 2,4 km SSE, Pyhäjärventiestä (valtatie 3:sta) n. 400 m etelään, metsässä, mäen harjanteella, sen laella ja itärinteellä. Se muodostaa 5-kulmaisen kehän 20 x 16 m alueella. Aita on ladottu, n. 0,5 m leveä ja 0,4 - 0,6 m korkea. Kaakkoissivulla on 1,5 m leveä aukko, jonka reunoilla on suuremmat kivet. Luoteiskulmassa aidan sisällä on 3,5 x 3,5 m kokoinen, kapeammalla ja matalammalla (kork. ja lev. noin 0,2 - 0,3 m) aidalla erotettu tila. Sen lounaiskulmassa länsipuolisessa aidassa on vähän yli metrin levyinen, reunoiltaan sortunut aukko. Aitauksen sisäpuolella maa on vähäkivisempää kuin ulkopuolella. Aidan kaakkoisesta aukosta länsiluoteeseen, noin 4-5 m päässä on muutaman kymmenen sentin syvyinen ja 2 - 2,5 metrin läpimittainen pyöreähkö kuoppa.

Ympäristö: Aitaus sijaitsee luode-kaakko -suuntaisella moreeniharjanteella, sen laella ja sen luoteispäässä olevan korkeamman kumpareen itärinteellä. Maaperä on kivistä hiekkamoreenia. Lounais- ja kaakkoispuolella on lievästi soistuneet notkelmat, lounaassa notko on raivattu pelloksi. Harjanteella, aitauksessa ja sen ympärillä kasvaa melko vanhaa ja harvaa havumetsää (mäntyä, kuusta). Vajaan sadan metrin päässä kaakossa pellon laidassa on uusi omakotitalo. Vesalan talo sijaitsee aitauksesta n. 200 m SE. Pyhäjärventie (valtatie 3) kulkee W-E-suuntaisesti n. 400 m päässä pohjoisessa.

Laajuus: 20 x 16 m = 320 m²

Ehdotus suoja-alueeksi: Aita ja muutaman metrin vyöhyke sen ulkopuolelta.

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: luokka 2. Historiallisen ajan kivivaitaus (karjansuoja?).

Havaintomahdollisuudet: Hyvät.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: ei ole tiedossa

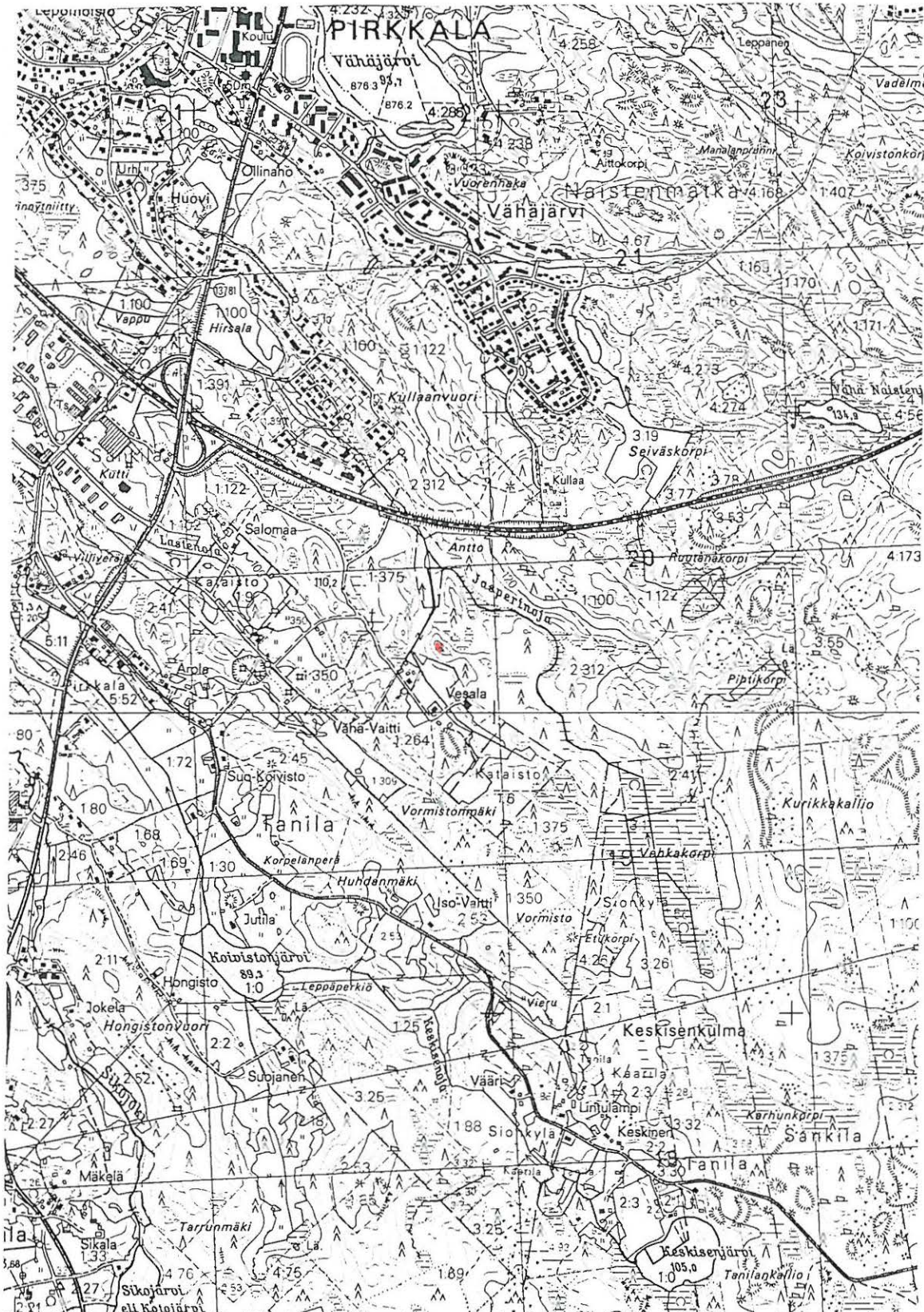
Lähilöytöjä:

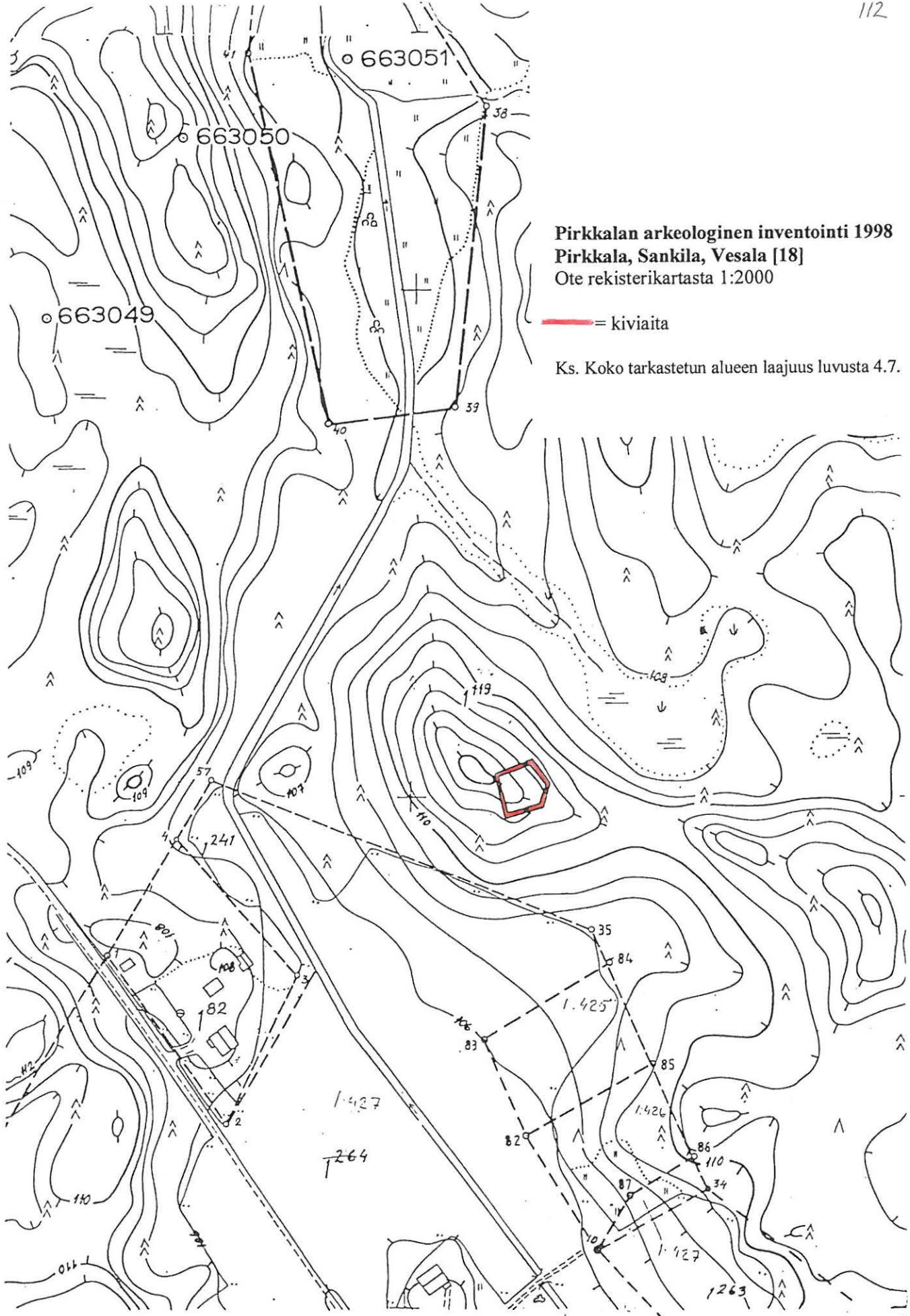
Jatkotoimenpiteitä:-

Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 08 PIRKKALA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6815 20, y = 2481 84, z = n. 113-115 m mpy

 = kiviäitä

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sankila, Vesala [18]
 Ote rekisterikartasta 1:2000

— = kiviaita

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

FIJÄ HÄMEEN LÄÄNIN MAANMITTAUS-
 KONTTORIN KAAVOITUSTOIMISTO

1966-67

KARTOITUS 1965-70

YHTELMÄ STEREOKARTOITUS, A8

	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86
19											
18											
17											
16											
15											

Uusio

4.1.19. Ania [19], 2 historiallisen ajan hiilimiilua ja kuusi viljelysröykkiötä

Kunta: Pirkkala

Kylä: Ania

Paikannimi: Ania

Kohteen laji: 2 hiilimiilua ja 6 viljelysröykkiötä

Lukumäärä: 8

Ajoitus: historiallinen aika

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 12.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, koordinaatit: x = 6811 90-6812 00, y = 2473 71-74, z = 85 - 87 m mpy. Kohde sijaitsee n. 6,1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SSW.

Ania, kiviröykkiöitä. Neg.nro 113630. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Maakumpuja ja kiviröykkiöitä lehtipuita ja katajia kasvavassa peltosaarekkeessa. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Kasvillisuuden harventamista voitaisiin harkita.

Tila- ja omistajatiedot:

5:31 Rajalahti, omistaja Pirkkalan kunta, Suupantie 11, 33960 Pirkkala

Kiinteistötunnus: 604-401-0005-0031

Aiemmat tiedot:

Tarkastus 1986 Tuula Heikkurinen-Montell ja Leena Söyrinki-Harmo. Havaittiin kaksi maakumparettia joissa keskellä kuopanteet sekä neljä röykkiötä.

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kaksi halkaisijaltaan noin 10 m:n mittaista maakumpareta, joita ympäröi matala oja, ja neljä 2-3 m läpimittaista kiviröykkiötä peltosaarekkeessa.

Toimenpiteet ja havainnot 1998:

Kohteessa on aikaisemmassa tarkastuksessa todettu kaksi halkaisijaltaan noin 10 m:n mittaista maakumpareta, joita ympäröi matala oja, ja neljä 2-3 m läpimittaista kiviröykkiötä. Samat muodostumat havaittiin nytkin kohdetta tarkastettaessa. Kumpaankin maakumpuun tehtiin koekuopat. Niissä havaittiin heti turpeen alla vahva, suurelta osin hiilestä koostuva kerros (15-20 cm ja 40 cm). Sen alla oli hiekkamoreenia. Kumpareet ovat selvästi *hiilimiiluja*. Niiden ympärillä oleva katkelmallinen oja muodostuu kuopista, joista on otettu peitemaata miilun päälle. Peitemaasta ja miiluun jääneestä hiilestä on muodostunut matala kumpu. Kumpujen korkeus maanpinnasta on n. 10-20 cm. Kumpujen keskellä aiemmin havaitut kuopanteet (jotka eivät ainakaan nyt ole mitenkään selviä) lienevät satunnaisia muodostumia.

Kumpareista kaakkoon olevat kiviröykkiöt (havaittiin kuusi, aiemman tarkastuksen mukaan neljä) ovat ilmeisesti kaskiröykkiöitä. Röykkiöiden muoto ja koko vaihtelee, niiden korkeus on 0,5-1 m. Useimmat on koottu suurempien maakivien päälle, väliin tai kiveä vasten. Vain yhdessä (ilmeisesti aiemmassa tarkastuskertomuksessa mainittu kekomainen röykkiö) ei näy selvää suurempaa maakiveä. Kekomaista röykkiötä arvellaan aiemmassa tarkastuskertomuksessa uuniksi, mutta siinä ei ole havaittavissa rakennepiirteitä, jotka viittaisivat tähän (järjestystä, laakeita tai kulmikkaita kiviä). Röykkiö koostuu sekalaisista pyöreähköistä moreenikivistä, kuten muutkin. Röykkiön muoto tai korkeus ei ole mitenkään poikkeuksellinen kaskiröykkiölle. Röykkiöiden ympäristö on raivatun näköistä ja viljelyyn kelpaavaa.

Maakumpujen välisellä alueella havaittiin kolmas matalampi ja pienempi kumpu (halk. noin 3,5 m, kork. 20-30 cm). Se sijaitsee harjanteen laella n. 20 m pohjoisemmasta miilusta lounaaseen ja 25 m eteläisemmästä pohjoiseen. Kumpu on säännöllisen pyöreä, kupera ja pinnalta täysin kivetön (toisin kuin ympäröivä maasto), joten se ei vaikuta luonnonmuodostumalta. Kummun länsi- ja luoteisreunaa kiertää matala ojamainen kuoppa. Kummun lounaisosaan, n. 1 m keskikohdasta tehtiin koekuoppa. Kummun todettiin koostuvan vähäkivisestä hiekkamaasta. Vaikka kuoppaa kaivettiin 55 cm syvyyteen ei havaittu mitään kerroksellisuutta tai rajaa, joka osoittaisi missä kumpu loppuu ja pohjamaa alkaa. Hiekan väri ehkä vaalenee asteittain vähän alempana, mutta tämäkään muutos ei ollut selvä. Koekuopan perusteella ei siis voi sanoa, että kumpu olisi ihmisen rakentama.

Ympäristö: Kummut ja röykkiöt sijaitsevat noin 200 m pitkällä 30-60 m leveällä matalalla N-S-suuntaisella moreeniharjanteella, jota savikot ympäröivät. Harjanne kohoaa 2-5 m savikon yläpuolelle. Harjanteessa on pohjoisessa n. 150 m mittainen korkeampi osa, jonka eteläpuoliskossa kummut ovat. Selvän notkelman siitä erottamana on kaakossa n. 30 m läpimittainen kumpare, jolla kiviröykkiöt ovat. Maaperä harjanteella on hiekkamoreenia. Pinnalla on monin paikoin paljon kiviä, mutta koekuoppia kaivettaessa todettiin, että maa on ainakin jollakin kohdin syvemmillä melko vähäkivistä. Harjanteella kasvaa lehtipuuvaltaista sekametsää, mutta se on selvästi ollut äskettäin laitumena ja ehkä osittain viljelyksessäkin (röykkiöt). Harjanteen itäpuolella on laaja peltoalue, lännessä vain kapea kaista, jota pitkin kulkee N-S-suuntaisesti Riekontie. Sen takana on kallioinen mäenkumpare ja noin 200 m päässä

lännessä Pyhäjärven ranta.

Laajuus: Kumpu-/röykkiöalueen laajuus on n. 120 m (NNW-SSE) x 50 m = n. 6000 m².

Ehdotus suoja-alueeksi: kumpu-/röykkiöalue lakisääteisine suoja-alueineen

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: Luokka 2. Historiallisen ajan hiilimiiluja ja kiviröykkiöitä.

Havaintomahdollisuudet:-

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Ei ole tiedossa.

Lähilöytöjä:

Jatkotoimenpiteitä:-

Muuta: -

Koekuopat

KK 1 Pohjoisemman kummun keskellä. Pinnalla ruohovartista kasvillisuutta. Turvekerros vajaan 10 cm:n paksuinen. Turpeessa ja sen alla 35 - 40 cm asti suurelta osin puuhiiltä, osin suurina paloina, osin pieninä siruina, nokea, sekoittuneena hiekkamaahan. Noin 20 cm syvyydessä muutaman sentin kerros, jossa enemmän hiekkaa. 40 cm alaspäin keltaista hiekkamaata, jossa vähän kiviä.

KK 2 Eteläisemmän kummun tasaisella laella, n. 1 m länsireunasta. Pinnalla ruohokasvillisuutta, pensaita. Turvekerros - noin 10 cm:n paksuinen. Turpeessa ja sen alla 15 - 20 cm syvyyteen asti suurelta osin puuhiiltä ja nokea, joiden seassa hiekkaa. 15 - 20 cm alaspäin keltaista hiekkamoreenia. 20 cm syvyydessä iso kivi, joka esti kuopan syventämisen.

KK 3 Pohjoisen ja eteläisen kummun puolivälissä olevan matalan kummun päällä, keskeltä vajaa metri länsilounaaseen. Pinnalla ruohokasvillisuutta. Turvekerros - vajaan 10 cm. Turvekerroksessa tummahkoa hiekkamultaa, alapinnasta alkaen keltaista melko vähäkivistä hiekkamaata. Kuoppaa kaivettu 55 cm syvyyteen, (arviolta ainakin 25 cm ympäröivän luontaisen maanpinnan alapuolelle). Maa jatkui samanlaisena pohjaan asti, selvää rajaa kummun ja pohjamaan välillä ei havaittu (mahdollisesti vähäistä värinmuuttumista vaaleammaksi alaspäin mentäessä).

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskapisteen koordinaatit: x = 6811 90-6812 00, y = 247371-74, z = 85-87

■ = muinaisjäännösalue

4.1.20. Outinen [20], 2 kiviröykkiötä**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Ania**Paikannimi:** Outinen**Kohteen laji:** 2 kiviröykkiötä**Lukumäärä:** 2**Ajoitus:** historiallinen aika?**Tarkastusluokka:** 2**Tarkastus:** Antti Bilund 13.5.1998**Sijainti:** PK 2123 04 VESILAHTI, keskipisteen koordinaatit: x = 6808 46, y = 2475 60, z = n. 90 m mpy. Kohde sijaitsee 8,7 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SSW.

Outinen, röykkiö 2. Neg.nro 113613. Kuv. A. Bilund.

Hoito ja kunto: Kaksi kiviröykkiötä metsäsaarekkeella tien varrella. Röykkiö 1 on ehjä, röykkiö 2 on osittain rikkoutunut sen keskellä kasvaneen suuren kuusen kaatuessa. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Kasvillisuuden harventamista voitaisiin harkita.

Tila- ja omistajatiedot:

3:7 Outinen, omistaja Outinne Hannu, Outinne Armi, Outinne Lasse, os. Levonmäenkatu 21, 33710 TAMPERE

Kiinteistötunnus: 604-401-0003-0007

Aiemmat tiedot: Tarkastus P. Kankkunen 1993.

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: ei löytöjä

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113612-13

Diat: 41954-55

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Paikalla on vuonna 1993 tarkastettu kaksi rökkiötä, jotka sijaitsevat pienellä, lehtimetsää kasvavalla kumpareella kahden pellon välissä, Pirkkala-Lempäälä - tien W-puolella.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Rökkiö 1 sijaitsee kumpareen pohjoisrinteellä. Sen reuna on 7 m päässä pohjoisessa olevan pellon reunasta. Rökkiö on pyöreähkö, halkaisijaltaan noin 3,5 m ja korkeudeltaan noin 0,5 m. Se on profiililtaan säännöllisen kupera ja ehjä.

Rökkiö 2 sijaitsee etelään rökkiöstä 1 ja sitä ylempänä, kumpareen luoteeseen laskevalla rinteellä. Rökkiöiden reunojen etäisyys toisistaan on noin 3,5 m. Rökkiö 2 on kooltaan noin 5,5 x 3 - 3,5 m, N-S -suunnassa pitkulainen, ja enimmillään noin puolen metrin korkuinen. Rökkiön pohjois-, länsi-, ja eteläreunoilla on suurempia (yli 50 cm) kiviä ja rökkiö on näiltä reunoilta säännöllisen muotoinen, lähes suorakulmainen (rökkiön keskiosassa kivet ovat pienempiä, 20 - 50 cm). Sen sijaan rökkiön ylärinteen puoleinen itäosa on vähäkivinen ja reuna epäselvä. Tämä ei ainakaan kokonaan johdu siitä, että rökkiössä kasvanut suuri kuusi on kaatuessaan rikkonut rökkiötä.

Rökkiöt koostuvat pääosin kivistä, mutta Kankkunen sanoo kaatuneen juurakon kohdalta näkyvän, että rökkiö 2:ssa on myös hiekkaa. Kuusen juurien välissä on kyllä kiviä ja hiekkaa. Ne näyttävät kuitenkin olevan peräisin rökkiön alta. Juurien päällä olleet kivet ovat pudonneet juurakon itäpuolelle, eikä niitä edes ole ollut kovin paljon, kuten ei muuallakaan rökkiön itäosassa. Kaikki rökkiön pintaosassa paikallaan olevat kivet ovat aivan irrallaan.

Rökkiön 2 luoteispuolelle, puoli metriä rökkiön reunasta kaivettiin koekuoppa. Siinä todettiin muutaman senttimetrin paksuinen runsaasti hiiliä ja nokimaata sisältävä kerros, turpeen alla ja pohjalla olevan hiekkamorean päällä, noin 15 - 20 cm syvyydessä. Noin 15 metrin päähän lounaaseen kaivetusta koekuopasta ei todettu samanlaista kerrosta mutta pintamaassa oli hajallaan hiilenmuruja. Juurakon rökkiöön jättämässä kuopassa näkyi joitakin hiilenmuruja, joiden alkuperäisestä asemasta ei voi sanoa mitään koska maa on voinut valua.

Edellä mainitut hiilihavainnot selittyvät ehkä parhaiten siten, että alueella on kaskettu. Rökkiö 2:n reunan vieressä palokerros on säilynyt ehjänä, mutta kauempana hajonnut pintamaahan maata muokattaessa. Tällä perusteella ei voi varmasti päätellä, mikä on rökkiöiden rakentamisen ja kaskeamisen ajallinen järjestys. Rakenteensa perusteella rökkiöt voivat hyvin olla kaskirökkiöitä; niissä ja niiden sijainnissa ei myöskään ole sellaisia piirteitä, jotka viittaisivat esihistorialliseen alkuperään.

Ympäristö: Rökkiöt sijaitsevat peltojen välissä kumpareella tai oikeammin harjanteen kärjellä, jonka äskettäin tehty tien oikaisu on leikannut erilleen muusta harjanteesta.

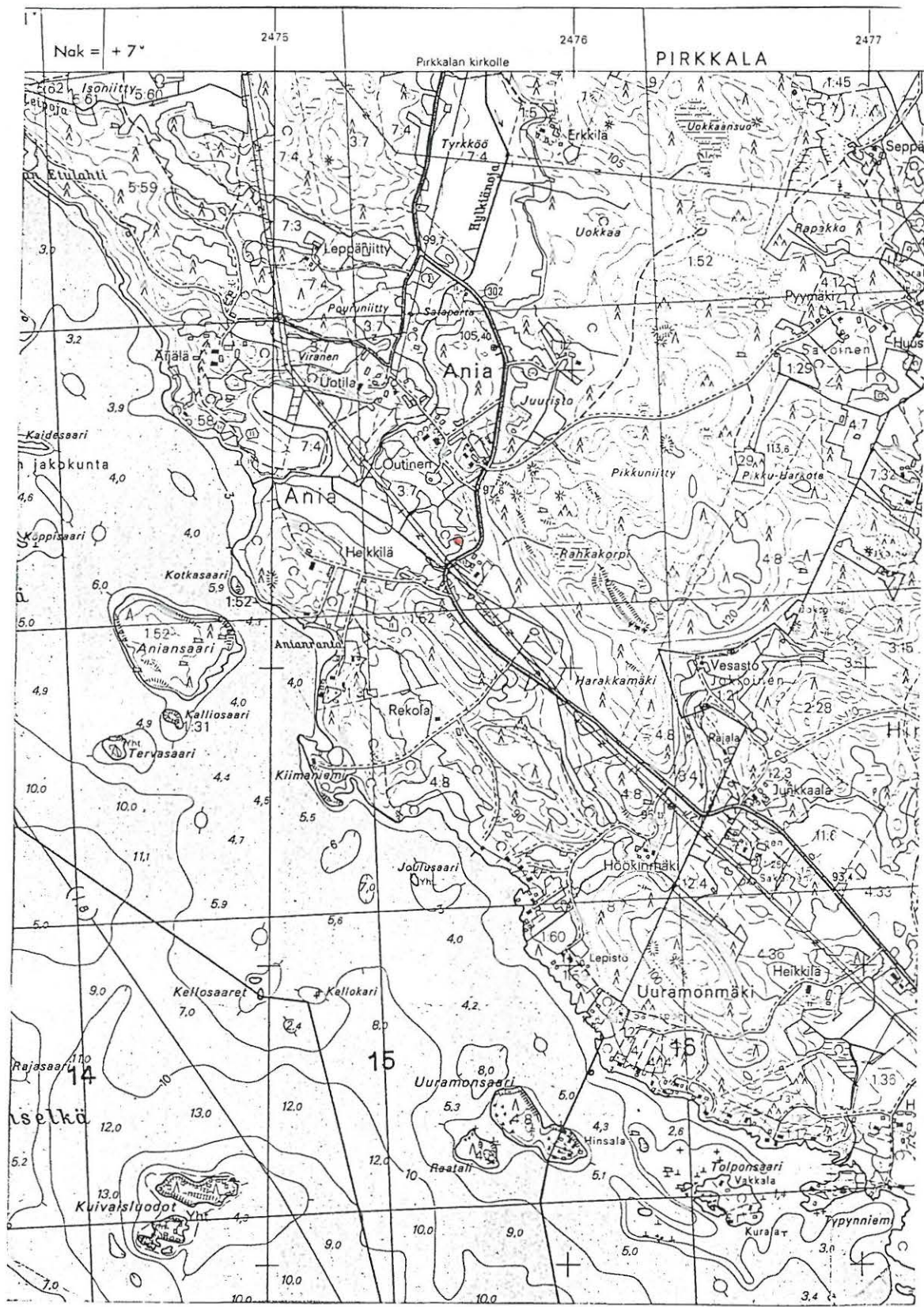
Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998

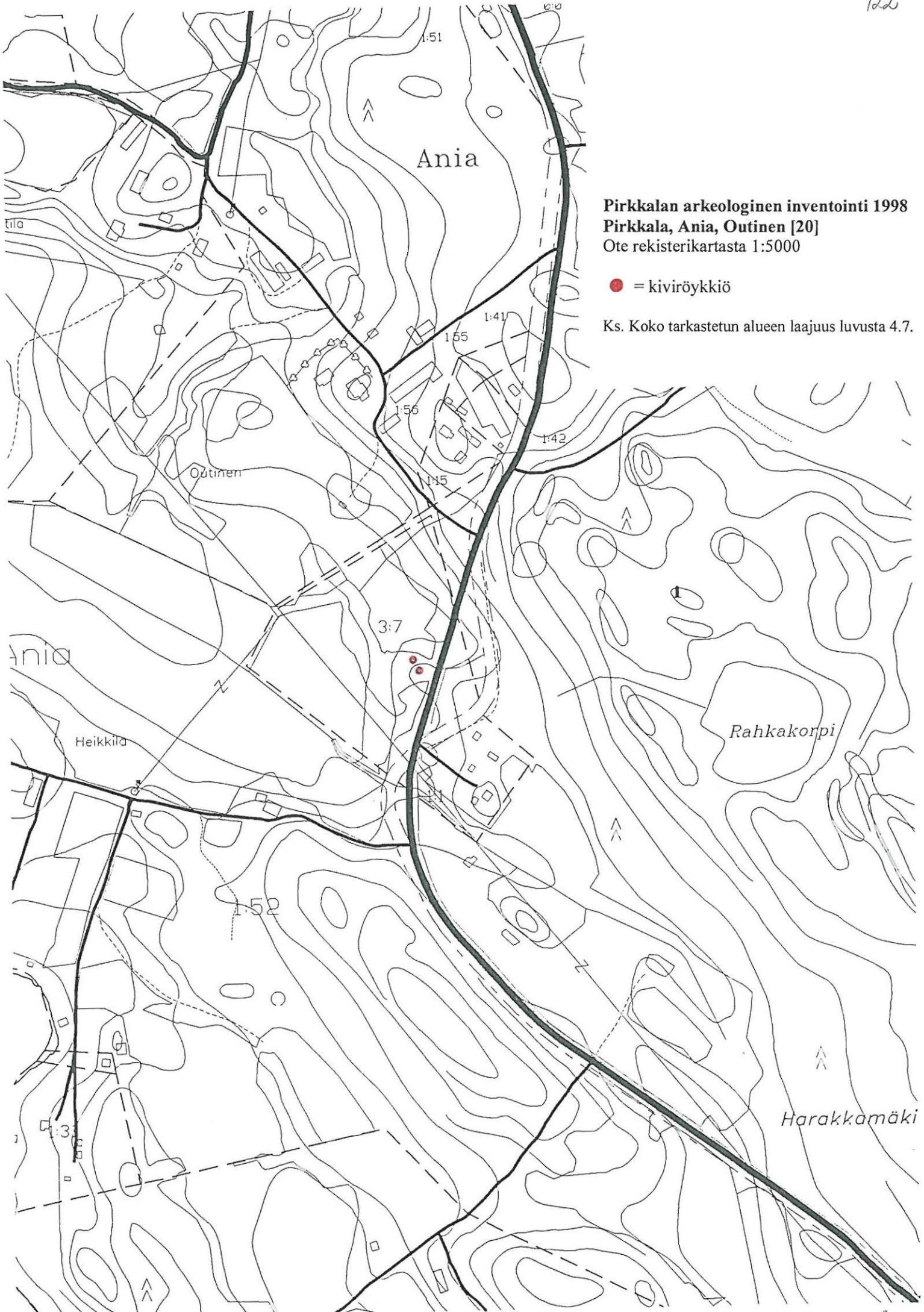
Pirkkala, Ania, Outinen [20]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 04 VESILAHTI (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6808 46, y = 2475 60, z = n. 90 m mpy

● = kiviröykkiö

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Ania, Outinen [20]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

● = kiviröykkiö

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.1.21. Heikkilä [21], kiven- ja maansekainen röykkiö ja kivilatomus**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Ania**Paikannimi:** Heikkilä**Kohteen laji:** kiven- ja maansekainen röykkiö ja kivilatomus**Lukumäärä:** 2**Ajoitus:** historiallinen aika**Tarkastusluokka:** 2**Tarkastus:** Antti Bilund 12.5.1998**Sijainti:** PK 2123 04 VESILAHTI, keskipisteen koordinaatit: x = 6808 46, y = 2475 73, z = 95 m mpy. Kohde sijaitsee 8,7 km Pirkkalan vanhasta kirkosta SSW.

Heikkilä. Edessä latomus, takana röykkiö koivun juurella. Neg.nro 113610. Kuv. A. Bilund.

Hoito ja kunto: Röykkiö ja kivilatomus osin ketomaisella, osin rehevän ruohokasvillisuuden peittämällä, harvapuustoisella entisellä tonttialueella. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Rakenteet voitaisiin paljastaa kasvillisuudesta.

Tila- ja omistajatiedot

1:52 Heikkilä, omistaja Tapola Mikko, Runeberginkatu 5 D, 33710 Tampere. Puh: 03-2131253

Kiinteistötunnus: 604-401-0001-0052

Aiemmat tiedot: Tarkastus 1995 Vuorinen, Adel, Rajala

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113610-11

Diat: 41952-53

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Soikea kiviröykkiö, NW-SE -suunnassa pit. 5,7 m, lev. 3,8 m ja korkeus n 0,6 m (max), suorakaiteen muotoinen kiveys ja 1-2 muuta epämääräistä kivikkoa.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Vuonna 1998 röykkiön itäisivulle, aivan röykkiön reunan viereen kaivettiin koekuoppa. Kuopassa todettiin olevan 35 cm syvyyteen asti mustaa, hyvää multaa. Maassa oli runsaasti erikokoisia kiviä (suurin halk. 20 cm, useita halk. 10 cm, soraa). Multakerroksesta löytyi palanutta savea, vähän hiilenpaloja, lasittamatonta punasavikeramiikkaa ja rautanaula (hevosenkenkänaulan mallinen, mutta melko suuri, venenaula?), joita ei luetteloitu. Alempana oli kellertävää hiekkamoreenia, jossa oli paljon kiviä.

Suorakaiteen muotoinen kiveys sijaitsee noin 10 m kaakkoon röykkiöstä. Se on kooltaan noin 5 x 4 m (pituusakseli N-S -suunnassa) ja korkeudeltaan noin 20 cm maan pinnasta. Kiveyksen eteläpuolella on siihen liittyvä, W-E -suunnassa saman levyinen, N-E -suunnassa 3 m pituinen suorakaiteen muotoinen painanne, jonka eteläreunalla on kiviä. Noin 5 m tästä länteen on kellarikuoppa (mahdollisesti sama kuin vuoden 1995 tarkastuskertomuksessa mainittu.) Suorakaiteen muotoiseen kiveykseen tehtiin koekuoppa, 2,5 m eteläreunasta pohjoiseen ja 1,5 m itäreunasta länteen. Kiveys oli ladottu melko suurista kivistä (halk. 20-30 cm) ja tiivistetty ja yläpinnalta tasoitettu asettamalla niiden väleihin pieniä kiviä. Kivien välit olivat täynnä mustaa multaa. Varsinkin alempana mullan seassa oli hiilenpaloja ja nokimaata. Osa pienemmistä kivistä oli palaneita. Kivien väleissä oli mustaa multaa 45 cm syvyyteen. Alempana maa-aines oli vaaleampaa. Kuitenkin vielä 50 cm syvyydessä, missä kivet estivät kuopan syventämisen, maa-aines oli voimakkaasti tummaksi värjäytynyttä hiekkamoreenia.

Suorakaiteen muotoinen kiveys ja siihen liittyvä painanne muodostavat ilmeisesti rakennuksen pohjan. Latomus voisi olla kotieläinsuojan lattia. Lannan ja virtsan valuminen kiveykseen selittäisi kivien välisen mustan mullan ja maan värjäytymisen syvälle kiveyksen alle. Röykkiökin saattaa liittyä paikalla olleeseen asutukseen. Vaikka röykkiön pinnalla on joitakin tiilenkappaleita, röykkiö ei välttämättä ole tulisijan jäännös. Röykkiö näyttää sisältävän vain kiviä, joten se voi olla viljelysröykkiö. Vuoden 1995 tarkastuskertomuksessa mainittuja epämääräisiä kiveyksiä ei voitu tunnistaa maastossa.

Ympäristö: Kohde sijaitsee lounaaseen laskevalla kivisellä moreenirinteellä. Heti sen lounaispuolella on notko, jonka pohjalla maa on savisempaa (mutta kivistä) ja hieman soistunutta. Ylempänä rinteellä on hakkuualueita, lounaassa notkossa pensaikkoista joutomaata. Itse kohteen ympäristö on osin ketomaista, osin rehevän ruohokasvillisuuden peittämää, harvapuustoista entistä tonttialuetta. Asuinrakennuksen jäännökset (mm. tiiliä sisältävä tulisijan jäännös) ovat noin 20 m päässä röykkiöstä koillisessa, ylempänä rinteellä. Ilmeisesti suorakulmainen kiveys ja kellarikuoppa kuuluvat saman pihapiirin rakennuksiin. Noin 20 m lounaaseen on vanha, tien oikaisussa käyttämättömäksi jäänyt kylätien mutka. Nykyinen tie on noin 100 m päässä lännessä. Pyhäjärven Anianselkä on paikasta n. 800 m länteen.

Laajuus: ks. Kohteen kuvaus

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Luokitusehdotus: Luokka 2. Historiallisen ajan asutukseen liittyvät röykkiö ja kivilatomus.

Havaintomahdollisuudet: Hyvät.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: ei ole tiedossa

Lähilöytöjä: Outinen [20], 2 kiviröykkiötä, n. 110 m W.

Jatkotoimenpiteitä:-

Muuta: -

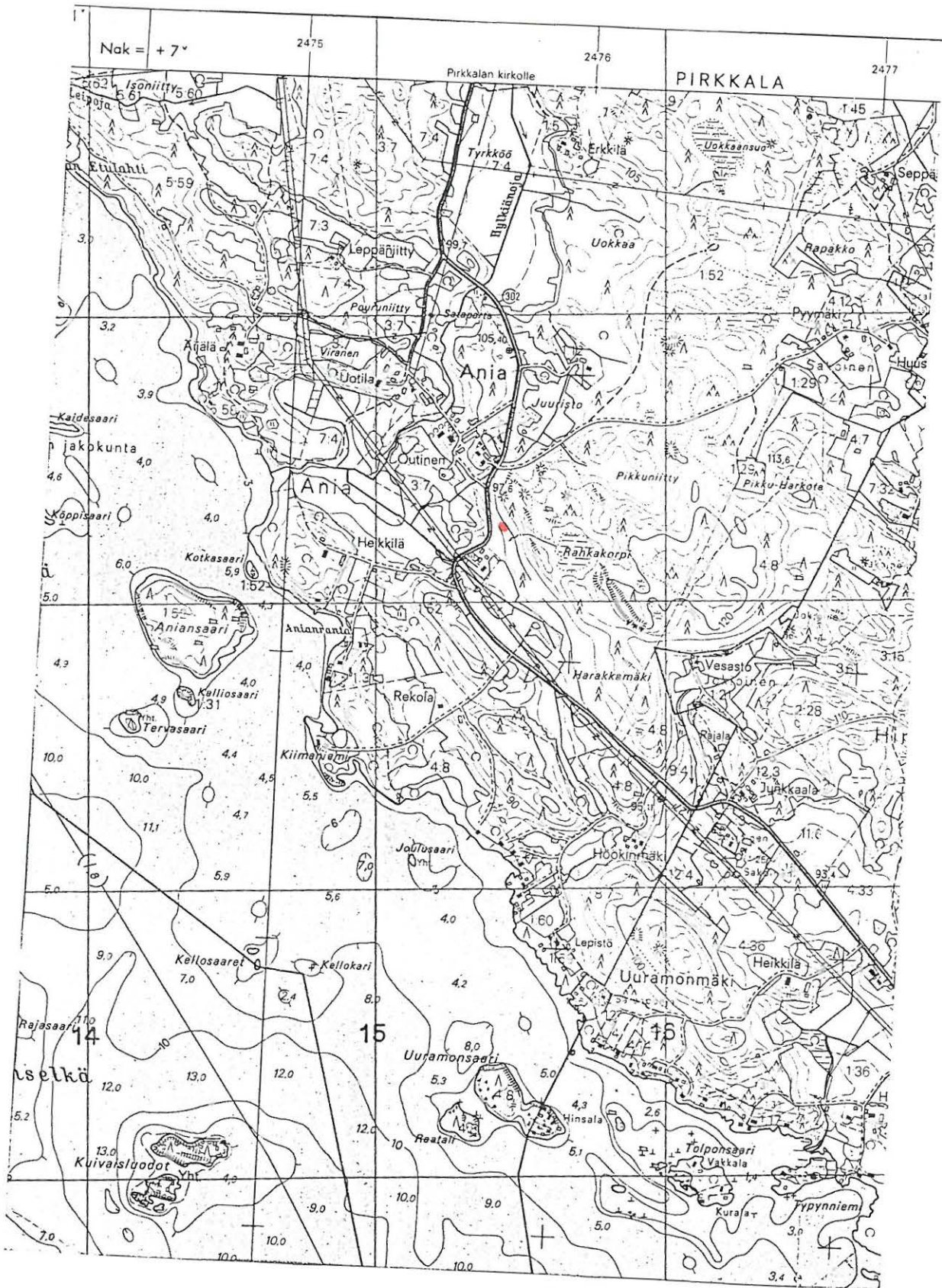
Koekuopat

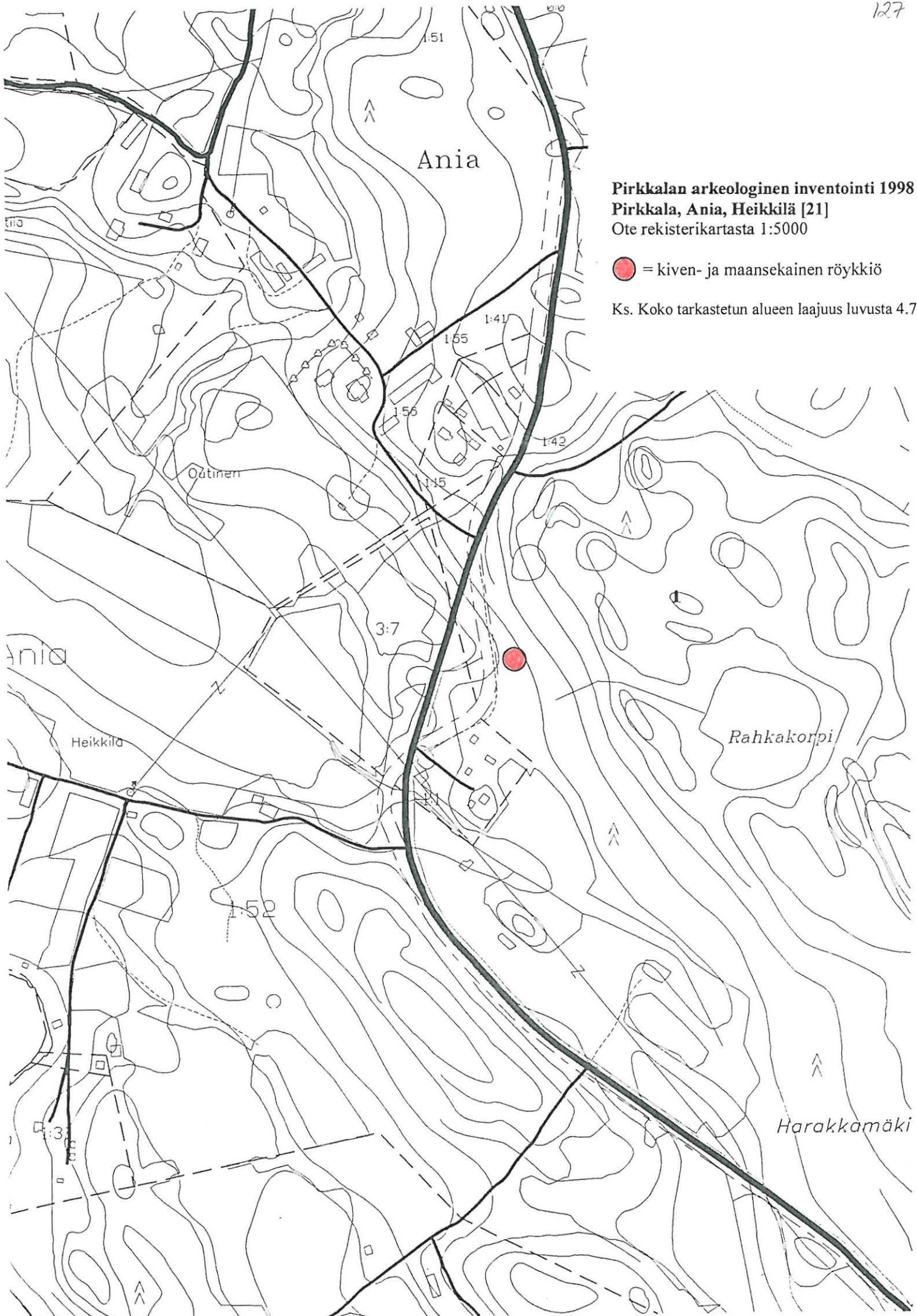
KK 1. Röykkiön itäisivulla, aivan röykkiön reunan vieressä. Maan pinnalla rehevää ruohovartista kasvillisuutta, mm. vuohenputkea. Pinnasta alkaen noin 35 cm syvyyteen maa on mustaa hyvää multaa (erittäin runsaasti kastematoja). Maa-aines on kivistä (yksi kivi halk. 20 cm, useita halk. 10 cm), soransekasta. Mustasta mullasta löytyi palanutta savea, vähän hiilenpaloja, punasavikeramiikkaa (lasittamatonta, myös profiloitu reunapala), hevosenkenkä- tai venenaula. Alempana kellertävää hiekkamoreenia, jossa paljon kiviä (pohjamaa).

KK 2. Röykkiöstä noin 10 m kaakkoon olevan suorakulmaisen latomuksen keskellä, noin 2,5 m sen eteläreunasta pohjoiseen ja 1,5 m itäreunasta länteen. Pinnalla kasvaa heinää. Aivan pinnassa on tiheä kiveys, joka muodostuu suurista kivistä ja niiden väleihin asetetuista pikkukivistä. Latomus muodostaa melko tasaisen vaakasuoran pinnan (kotieläinsuojan lattia?). Tiheä kiveys, jonka välit olivat täynnä mustaa multaa jatkuen noin 45 cm syvyyteen. Mullassa oli varsinkin alempana hiilenpaloja ja nokimaata. Osa pienemmistä kivistä oli palanutta. Noin 45 cm syvyydestä alkaen maa-aines muuttui vaaleammaksi. Maa oli tiiviimpää ja kivet tiukemmin maassa kiinni. Kuoppaa voitiin kaivaa 50 cm asti. Maa oli vielä pohjalla voimakkaasti tummaksi värjäytynyttä. Esinelöytöjä ei tullut.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 04 VESILAHTI (Hki 1991)
 Keskipisteen koordinaatit: x = 6808 46, y = 2475 73, z = 95 m mpy

● = kiven- ja maansekainen röykkiö

4.2. Ennalta tuntemattomat kiinteät muinaisjäännökset

4.2.1. Hirvisaaret, kivikautinen pyyntipaikka [22]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalan, Pappilan ja Topparin kylien yhteismaata

Paikannimi: Hirvisaaret

Kohteen laji: leiripaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 1

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 13-14.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Jaakkola ja Tapani Koironen

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: $x = 6814\ 82$ $y = 2475\ 76$ $z = 78,5$ m mpy. Kohde sijaitsee 2,6 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Hirvisaaret, kivikautinen leiripaikka. Neg.nro 113598. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Hirvisaarten eteläpäässä oleva hyväkuntoinen, miljööltään alkuperäisstilassa oleva esihistoriallinen leiripaikka. Saari on nykyäänkin suosittu leiripaikka. Maasto on avointa ja kallioista eikä vaadi muuta hoitoa kuin alueen siivousta roskista vuosittain. Muinaisjäännösalue on rajattu koe-kuopan ja topografian perusteella. Aluetta ei ole merkitty maastoon. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

1:0 Hirvisaaret, omistaja Pirkkalan, Pappilan ja Topparin kylien yhteisalue, yhdyshenkilö mitt.tekn. Arimo Kyllönen/Pirkkalan kunta, Suupantie 11, 33960 Pirkkala

Kiinteistötunnukset: 604-878-0001-0000

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31467:1 (5 kvartsi-iskosta)

Aiemmat löydöt: -**Tarkastuslöydöt:** KM 31467:1 (5 kvartsi-iskosta)**Kartat:** peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000**Negatiivit:** 113598-113600**Diat:** 41940-42**Tarkastuksen aihe:** Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen/esihistoriallinen leiripaikka Pyhäjärven Hirvisaarten suurimman saaren eteläkärjessä, loivalla SSW-rinteellä n. 78-79 m mpy. Alue on topografian perusteella 12 x 35 m laaja. Sitä rajaa pohjoisessa ja lännessä kallio ja etelässä ja idässä ranta. Alue on nykyisin suosittu tuulensuojainen leiripaikka, joten se on säilynyt alkuperäiskäytössään ehkä tuhansia vuosia. Koekuopasta havaittiin kvartsi-iskoksia.

Tutkimushistoria -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue katsottiin inventoinnissa topografialtaan kiinnostavaksi ja korkeutensa vuoksi mahdolliseksi esihistorialliseksi leiripaikaksi. Alueen keskelle kaivettiin yksi 60 x 70 cm suuruinen koekuoppa, josta tuli 2-10/15 cm syvyydestä viisi kvartsi-iskosta (KM 31467:1) ja liesityypistä kiveystä, jossa kivien halkaisija oli n. 15 cm. Paikkaan oli kerrostunut vain vähän humusta, maaperä oli moreenia ja kalliota. Koska alue oli suppea ja topografian luontaisesti rajaama sitä ei katsottu tarpeelliseksi kuopittaa enempää. Lisäksi saaren kaakkoisrannalla, rantavedessä oli usieta kvartsien lohkokappaleita, joita ei otettu talteen.

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* Esihistoriallinen leiripaikka, Pyhäjärven Saviselän Hirvisaarten saariryhmän suurimman saaren eteläkärjessä. Vajaan hehtaarin (150 x 50) suuruinen saari on pitkänomainen, jyrkkä ja kalliainen. Saaren korkein kohta kohoaa 82,5 m mpy leiripaikan ollessa n. 78-79 m mpy. Leiripaikka sijaitsee hyvässä tuulensuojassa kallioiden suojassa, vanhan männyn alla, hieman loivalla SSW-rinteellä. Muu kasvillisuus lähiympäristössä oli katajia ja mäntyjä Saassa ei ole rakennuskantaa.

Laajuus: n. 12 x 35 m (topografian ja yhden koekuopan perusteella)

Ehdotus suoja-alueeksi: Mielellään vähintään saaren eteläosa saaren laskettuna eteläkärjestä 60 m luoteeseen. Eteläosassa muinaisjäännösalue ulotettava ehdottomasti rantaan saakka, koska löytöjä on havaittu myös rantavedestä.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 1, saassa sijaitseva hyvin säilynyt esihistoriallinen leiripaikka alkuperäismiljöössään

Havaintomahdollisuudet: hyvät**Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -**

Lähilöytöjä: Mäkitalon kivikautinen asuinpaikka 1 km S, Reipin [45] kivikautinen asuinpaikka 1,1 km NE. Kalmon [12] kivikautinen kohde 1,4 km NE

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: Alue on kolmen kylän yhteismaata, jota ei luultavasti lähiaikoina uhkaa rakentaminen.

Koekuopat :

KK1. Saaren S-kärjessä, 10 m päässä rannasta: itärantaan on matkaa 15,1 m, S-rantaan 10,2 m,

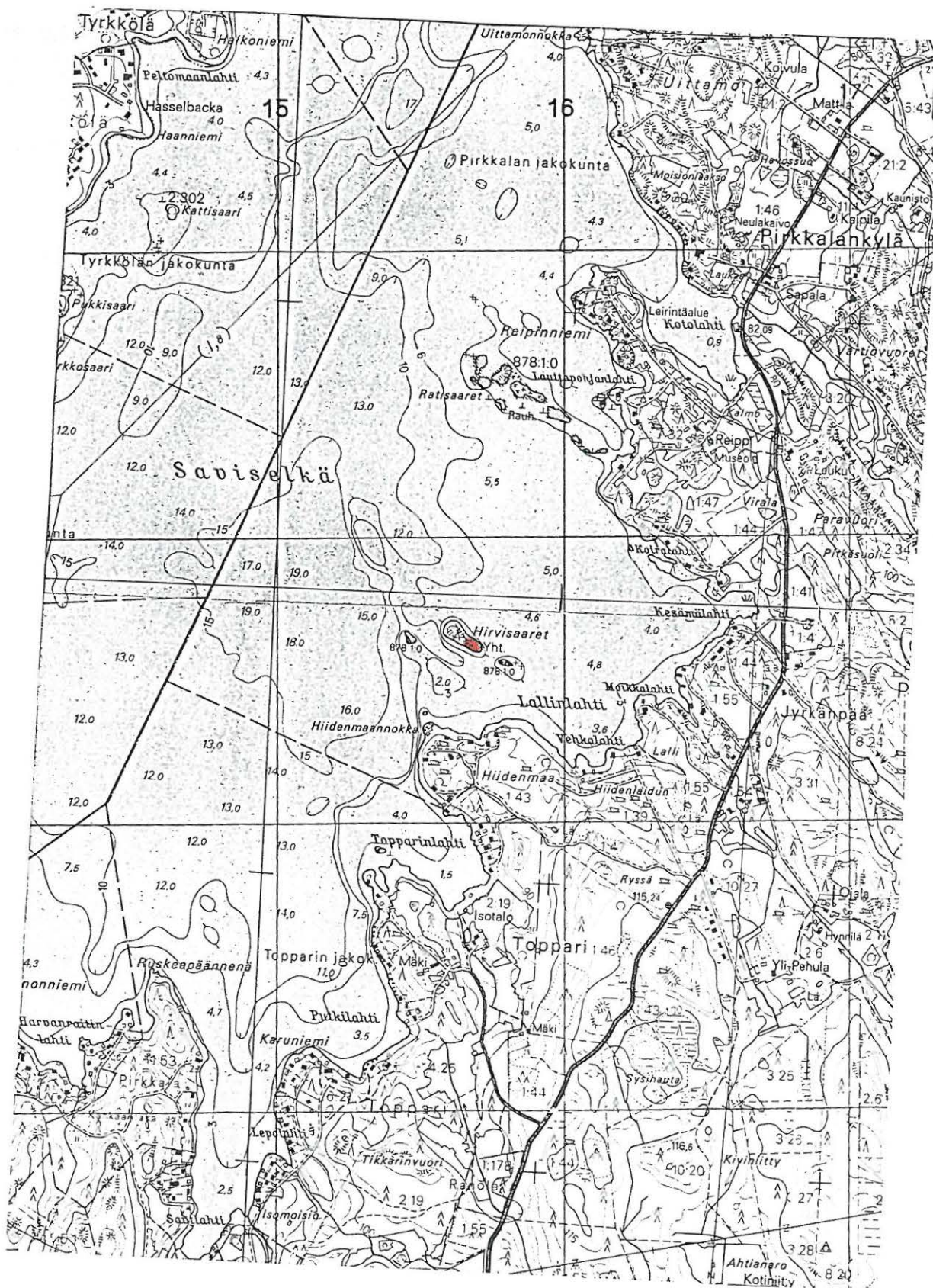
0-5 turve, 5-10 ruskea mullansekainen hiekka, jossa runsaasti hiiliä, 10-15 cm hieman puhtaampi maa, savensekainen sora-moreeni, n. 5 cm syv. runsaasti teräviä, litteitä, halk. n. 5-10 cm suuruisia kiviä sekä liesi tyyppistä kiveystä, halk. n. 15 cm. Löydöt: 3-10 cm syv., useita kvartseja. Kuopan koko 70 x 60 m.

Pirkkalan inventointi 1998

Pirkkala, Pirkkalan- Pappilan-, ja Topparin kylä, Hirvisaaret 1 [22]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
 Keskipiste: x = 6814 82 y = 2475 76 z = 78,5 m mpy.

● = kivikautinen pyyntipaikka

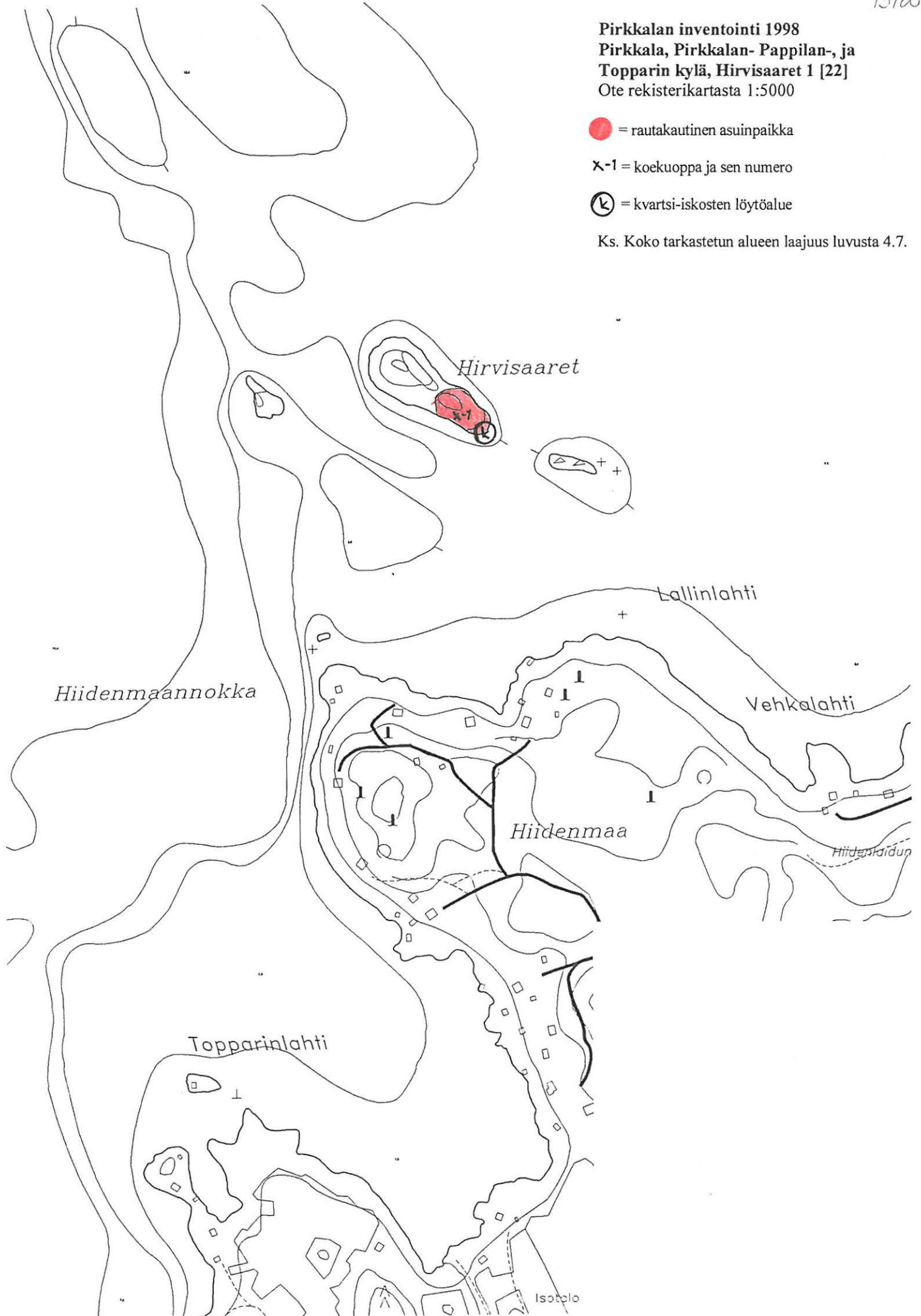
Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalan- Pappilan-, ja
Topparin kylä, Hirvisaaret 1 [22]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

● = rautakautinen asuinpaikka

✕-1 = koekuoppa ja sen numero

Ⓚ = kvartsi-iskosten löytöalue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.2.3. Pirkkala, Pirkkalankylä, Juoksianoja 1, rautakautinen asuinpaikka [23]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Juoksianoja 1

Kohteen laji: asuinpaikka

Ajoitus: rautakausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 22.5. ja 25.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: $x = 6815\ 93$ $y = 2476\ 83$ $z = 78-80$ m mpy

Kohde sijaitsee 1,1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Juoksianoja 1, rautakautinen asuinpaikka. Neg.nro 113620. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola

Hoito ja kunto: Pieni joutomaana oleva peltosaareke ja peltoalue sen lähiympäristössä. Peltosaareke kasvaa heinää ja harvakseltaan nuorta lehtipuuta eikä tarvitse hoitoa. Kyntöpeltona oleva alue on osittain tuhoutunut maanviljelyksen seurauksena. Peltosaarekkeella saattaa olla säilynyttä kulttuurikerrosta. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännösalue on rajattu pääasiassa pintapoiminnalla. **Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä**

Tila- ja omistajatiedot

8:28 Kierikka, omistaja Antti Hakamäki Kierikantie 17, 33980 PIRKKALA ja Jussi Hakamäki, Mattilantie 9, 34180 LÄNSI-TEISKO

Kiinteistötunnukset: 604-413-0008-0028

Aiemmat tiedot: Tarkastus 1988 A-L. Hirviluoto

Aiemmat löydöt: viikinkiaikainen rannerengas KM 24514:1 n. 20-30 m kohteesta luoteeseen

Tarkastuslöydöt: KM 31468:1-5, 3 rautakautista saviastianpalaa, runsaasti palanutta savea (vain osa luett.), 3 palaa metallikuonaa, 2 kvartsi-iskosta, koekuopasta 1 pala palanutta savea

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113620

Diat: 41961

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Juoksianojan koillisrannalla, ojasta n. 15 m koilliseen sijaitseva halk. n. 30 x 10 m laaja peltosaareke välittömästi Tenhiälään kulkevan paikallisten koillispuolella. Peltosaarekkeen lähiympäristöstä pelloilta löytyi pintapöiminnassa rautakautiseen toimintaan viittaavia löytöjä; kohde on tulkittavissa asuinpaikaksi.

Tutkimushistoria: V. 1988 Esko Prihti ilmoitti Museovirastoon löytäneensä Juoksianojan pohjasta, nyt löydetyistä kohteesta n. 20-30 m luoteeseen, n. 100 m Kotolahdesta kaakkoon rannerenkaan, joka tutkimuksessa paljastui viikinkiaikaiseksi (KM 24514:1). Anna-Liisa Hirviluoto suoritti paikalla tarkastuksen v. 1988, mutta silloin löytöpaikan läheisyydestä ei löytynyt mitään muinaisjäännekseen viittaavaa.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Rannerenkaan löytöpaikan kaakkoispuolinen pelto pintapöimittiin. Peltosaarekkeen keskelle tehtiin yksi koekuoppa. Pintapöiminnassa erityisesti peltosaarekkeen NW-, W- ja SW-puolelta havaittiin rautakautteen viittaavaa löydöstä: kolme rautakautiselta vaikuttavaa keramiikanpalaa (KM 31468:2), runsaasti palanutta savea (KM 31468:4), kolme palaa (W-puolelta) metallikuonaa (KM 31468:3) ja ehkä kivikautteen viittaavat kaksi kvartsia (KM 31468:5) saarekkeen SW-puolelta. Savisessa pellossa on runsaasti pientä kiveä ja historiallista materiaalia. N. 20-30 m peltosaarekkeesta luoteeseen on Juoksianojaan liittyvä kosteikko, ehkä entinen suo/pieni lahdelma, josta on löytynyt ruopatessa v. 1988 rannerengas. Mikäli veden pinnan korkeus rautakaudella on ollut 79-80 m mpy, asuinpaikan etelä- ja lounaispuolella on ollut tällöin vähintään 100 metriä leveä lahti ja peltosaareke ympäristöineen on ollut siihen koillisesta työntynyt n. 50-60 m pitkä ja saman levyinen niemi. Vaikka veden pintakorkeudet viittaisivat siihen, että rannerenkaan löytöalue oli rautakaudella veden alla, eksaktien vedenpintavaihtelutietojen puuttuessa on jätettävä myös varaus, että löytöpaikka on saattanut olla rautakaudella lähde/suota. Tällöin rannerengas on voinut olla myös uhriesine. Sen kaakkoispuolella oleva rautakautinen asuinpaikka/löytöalue on kuitenkin ollut vedenpinnan yläpuolella ainakin peltosaarekkeen osalta (80 m mpy).

Kaivetusta koekuopasta tuli yksi pala palanutta savea melko pinnasta, mutta ei muuta esihistoriaan viittaavaa.

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* (muinainen ympäristö) Pieni joutomaana oleva NW-SE -suuntainen peltosaareke ja peltoalue sen lähiympäristössä. Peltosaareke kasvaa heinää ja harvakseltaan nuorta lehtipuuta, pihlajaa ja tuomea. Saarekkeella on kolme kivirykelmää: saarekkeen NW- ja SE -päissä sekä keskemmällä. 1:5000 karttaan merkitty sähköpylväs sijaitsee saarekkeen SE-päissä. Ympäristö on kumpuilevaa, Juoksianojaan lounaassa laskevaa peltomaisemaa. N. 100 m NE sijaitsevat Vartiovuoret ja n. 100 m SE Kalmon kiviäitä. Vierestä, alueen itäpuolelta kulkee Vartiovuorten ja Paravuorten välinen tie. Pelto on pääasiassa savista. Kohteesta n. 200 m

länteen kulkee Pirkkalasta Vesilahdelle kulkeva tie (nro 302), historiallinen Hiidentie. 300 m W sijaitsee nykyinen Pyhäjärven ranta, Kotolahti.

Laajuus: n. 40 x 50 m suoja-alueineen. Vaikka itse peltosaarekkeelle tehdystä koekuopasta ei löytynyt kuin palanutta savea, se lienee syytä ottaa suoja-alueeseen, koska alueella saattaa olla säilynyt tuhoutumatonta kulttuurikerrosta.

Ehdotus suoja-alueeksi: ks. ed.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2, peltoalueella sijaitseva rautakautinen löytöpaikka, jossa saattaa olla säilyneitä kulttuurikerroksia peltosaarekkeella

Havaintomahdollisuudet: hyvä

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Tursiannotko [15] muinaisjäännösalue 300 m NE, Sapalan Toivan [3] röykkiöalue n. 240 m pohjoiskoilliseen

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat :

KK1. 13 m tiestä, 1:5000 karttaan merkitystä, peltosaarekkeella sijaitsevasta sähkötolpasta 11 m ESE (130 gon), kahden maakiven välissä, peltosaarekkeen itäpäässä. 0-5 cm heinäturve, 5-25 cm hiekan ja mullansekaisista savea, 25 cm- savensekainen sora.

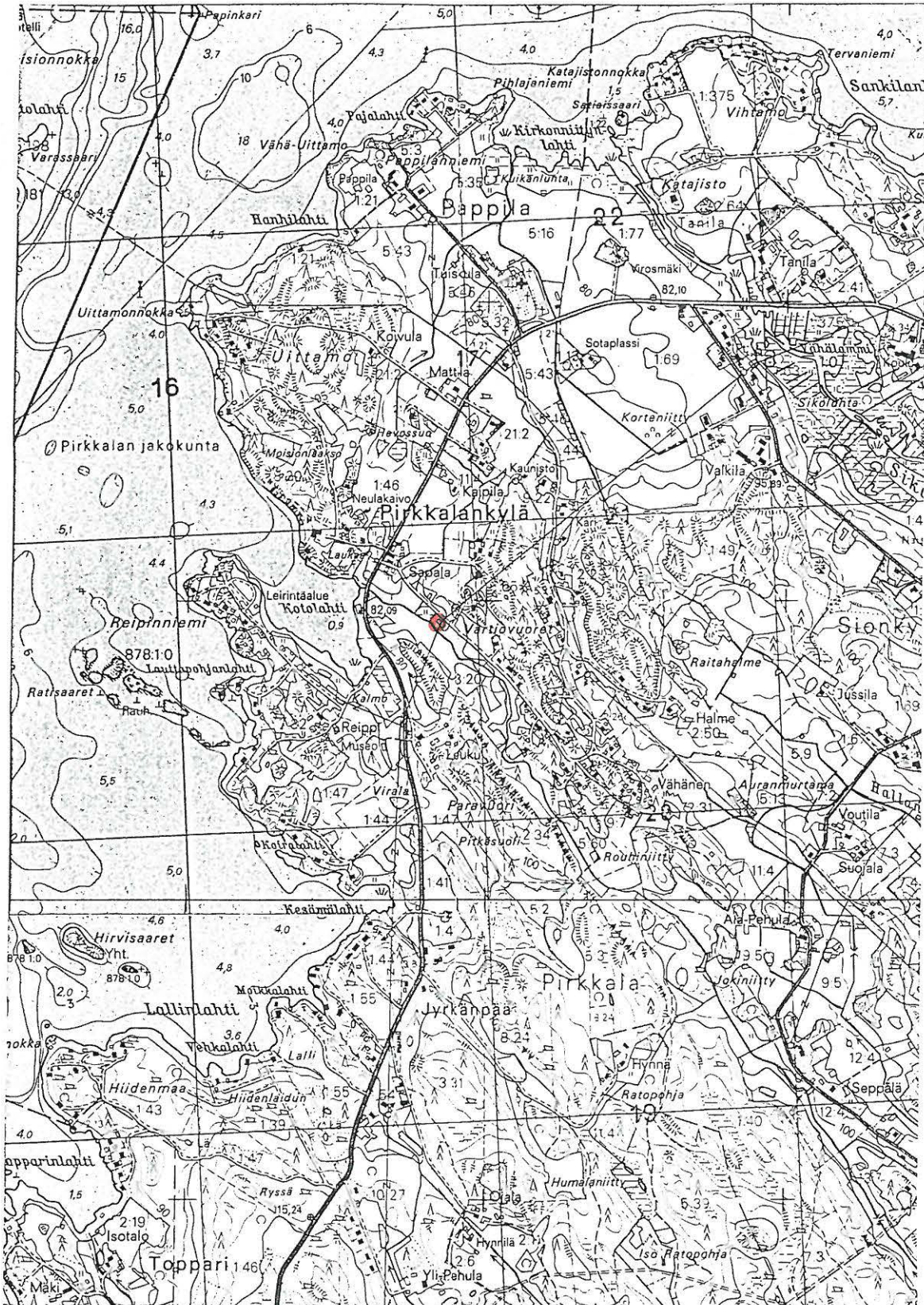
Löydöt: 10 cm syvyydestä palanutta savea (KM 31468:1)

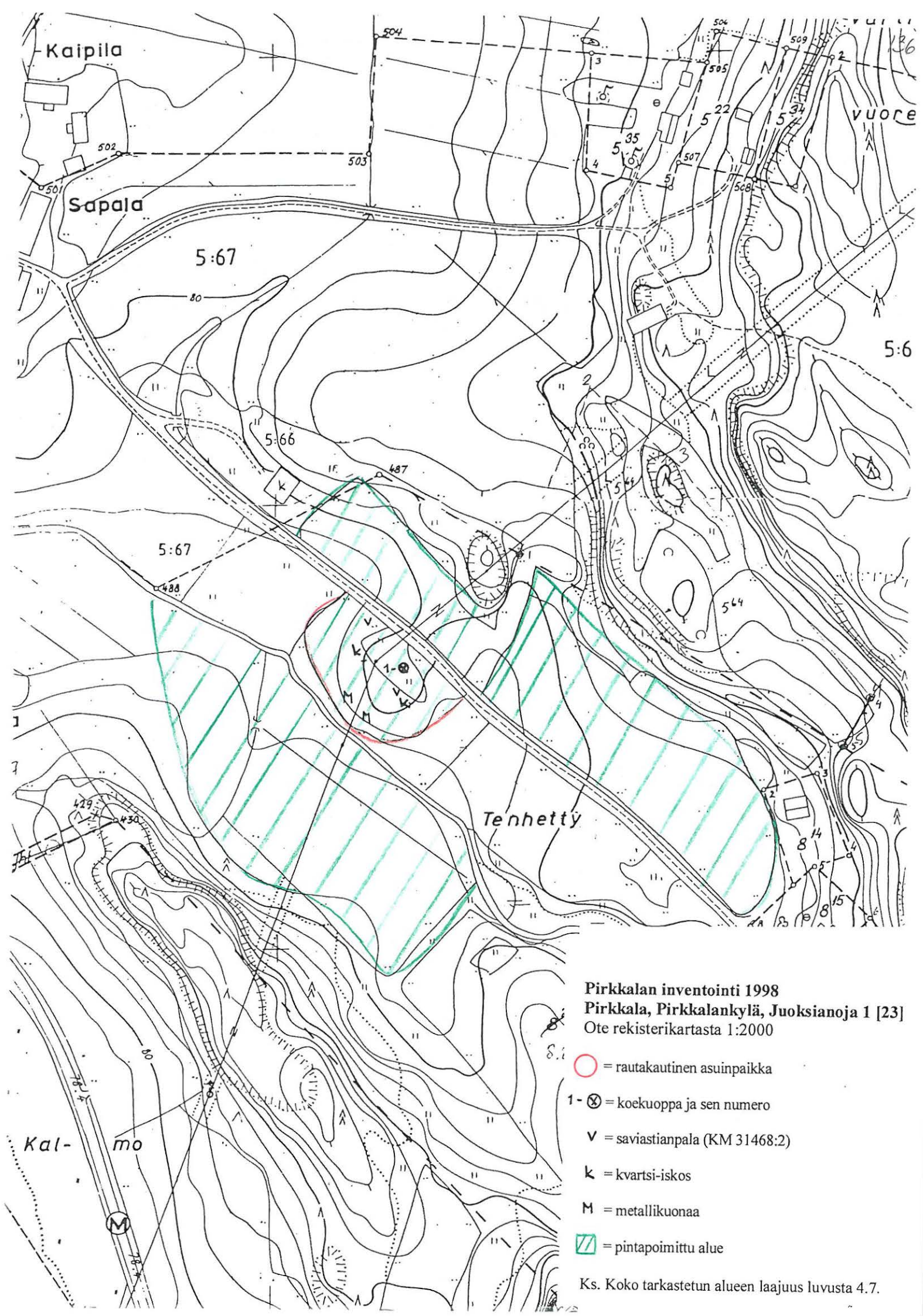
Pirkkalan inventointi 1998

Pirkkala, Pirkkalankylä, Juoksianoja 1 [23]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
Keskipiste: x = 6815 93 y = 2476 83 z = 78-80 m mpy

● = rautakautinen asuinpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalankylä, Juoksianoja 1 [23]
 Ote rekisterikartasta 1:2000

- = rautakautinen asuinpaikka
- 1-⊗ = koekuoppa ja sen numero
- V = saviastianpala (KM 31468:2)
- k = kvartsi-iskos
- M = metallikuonaa
- = pintapoinittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.2.4. Juoksianoja 2, kivikautinen asuinpaikka-alue [24]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Juoksianoja 2

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 2

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 25.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, alue a) keskipiste: $x = 6815\ 88$, $y = 2476\ 97$, $z = n. 79-82$ m mpy, b) keskipiste $x = 6815\ 92$, $y = 2477\ 03$, $z = 85-89$ m mpy

Kohde sijaitsee n. 1,1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelään

Juoksianoja 2 b. Neg.nro 113617. Kuv. M- Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka-alue peltomaalla. Kohteet lienevät osittain tuhoutuneita kyntökerroksen osalta. Alueet eivät kaipa hoitoa. Kohteita ei ole merkitty maastoon. Ne on rajattu pintapoiminnan perusteella. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot: a) Kierikka 8:28, omistaja Antti Hakamäki, Kierikantie 17, 33980 Pirkkala, ja Jussi Hakamäki, Mattilantie 9, 34180 Länsi-Teisko b) Tenhetty, 5:64, om. Matti Prihti, Kranaatinmäentie 31, 33980 Pirkkala

Kiinteistötunnukset: a) 604-413-0008-0028 b) 604-413-0005-0064

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: - .

Tarkastuslöydöt: KM 31469:1-5 a) kvartsi-iskoksia, piitä (iskoksia?), palanutta luuta b) kvartsi-iskoksia

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113617-19

Diat: 41958-60

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen, laaja asuinpaikka-alue Juoksianojan koillisrannalla, Vartiovuorten loivalla lounaisrinteellä. Löytöjä on saatu Juoksianojan ja samansuuntaisen pikkutien NE-puolelta, vanhalla peltoalueella kahdessa eri tasossa a) 79-82 m mpy ja b) 85-89 m mpy, jotka ovat luultavasti eri ikäisiä.

Tutkimushistoria : -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Juoksianojan peltoalueet pintapoiettiin molemmin puolin koska esihistoriallisena aikana alueella oja on ollut n. 500 m pitkä ja jopa 200 m leveä muinaislahti. Pintapoiinnassa havaittiin, että molemmat Juoksianojan rannat ovat olleet esihistoriallisella ajalla tiiviin nautinnan kohteena. Kohteet sijaitsevat nykyään Paravuoren ja Vartiovuorten välisessä laaksossa, jonka pohjalla mutkittelee kapea Juoksianoja. NW-SE -suuntaisesti.

Juoksianojan koillisrannalta todennettiin korkeudeltaan kaksitasoinen asuinpaikka-alue, a-b, jotka ovat todennäköisesti peräisin esihistorian eri aikakausilta. Kohteet ovat nykyään n. 400 m päässä Pyhäjärvestä (suunnassa W). Mainituista kohteista kohde b on arvokkaampi sillä se näyttää suhteellisen hyvin säilyneeltä ja sijaitsee rantapintaan nähden korkeammalla kuin muut Pirkkalan kivikautisista asuinpaikoista, vastarannalla sijaitsevaa Juoksianoja 3b aluetta lukuunottamatta.

a) Alueelta a poiittiin Juoksianojan pohjoispuolisen tien pohjoispuolelta, hyvin loivasti lounaaseen laskevalta peltorinteeltä, n. 150 (W-E) x 50 m suuruiselta alueelta melko tasaisin etäisyyksiin 11 kvartsi-iskosta (KM 31469:2), muutamia pii-iskoksia (KM 31469:1) ja vähän palanutta luuta (KM 31469:3). Iskoksia löytyy tien eteläpuoleltakin tien ja Juoksianojan välistä harvakseltaan. Pelto on maaperältään hyvin savista.

b) Alue b sijaitsee 85 metrin muinaisterassin yläpuolella, loivasti lounaaseen laskevalla vanhalla pellolla noin korkeudella 85 -89 m mpy. Itse löytöjä poiittiin n. 40 x 40 m suuruisesta hiekkaperäisestä perunapellosta. Löydöt; 4 kvartsi-iskosta (KM 31469:4) ja palanutta luuta (KM 31469:5). Topografisin perustein on oletettavaa, että asuinpaikka jatkuu alaspäin aina 85 m rantapenkereelle saakka, jolloin asuinpaikan laajuudeksi saadaan 50 x 50 m. Pellolla on myös nuorehkoa palanutta savea kertomassa historiallisen ajan asutuksesta. Kohde vaikuttaa kuitenkin melko hyvin säilyneeltä siitä huolimatta, että se on vanhaa peltomaata; mahd. entistä niittyä. Kohteen eteläpuolella on punainen puutalo, jonka pihamaata on hiljattain kaiveltu ja talon NE-puolinen hiekkarinne oli avoimena leikkauksena. Sen profiili tarkastettiin, mutta ei havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä.

Ympäristö: Loivasti etelään laskevaa peltorinnettä, josta kohde b 85 metrin muinaisen rantapenkereen yläpuolella ja kohde a sen alapuolella, ydinalue Juoksianojan pohjoispuolella sijaitsevan tien ja 85 m rantapenkereen välissä. Alueille antaa tuulensuojaa koillisessa sijaitseva noin 600 x 200 m laaja, pohjois-eteläsuuntainen vaihtelevasti polveileva Vartiovuorten kalliomäkialue (n. 90 m m mpy). Maaperä on

alueella melko savensekaista ja alueella b hiekkaperäistä. Mahdollisesti alue b on ollut aiemmin vanhaa niittyä.

Myös Juoksianojan lounaisrannalla on kaksi kivikautista asuinpaikkaa (Juoksianoja 3 a-b [26]). Kohteet sijaitsevat nykyään laaksossa, jonka pohjalla mutkittelee kapea Juoksianoja. NW-SE -suuntaisesti, n. 400 m päässä Pyhäjärven rannasta (koillisessa). Alueen a kaakkoisreunasta alkaa tien viereen sijoittuva omakotitalojen ketju. Alueen b länsipuolella, n. 100 m päässä siitä sijaitsee 80-90-luvulla rakennettu omakotitalo. Kohteista n. 300 m lännessä kulkee Pirkkalasta Lempäälän Säijään kulkeva tie (nro 302).

Alueen b koillispuolella kasvaa sekametsää, mm. mäntyä ja kuusta. Lähialueella on runsaasti kivikautisia asuinpaikkoja. **(ks. havainnot ja toimenpiteet 1998).**

Laajuus: a) n. 150 x 50 (SW-NE) m b) n. 50 x 50 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue 2 m.

Suojelutoimenpiteet: Alueen a ja b löydöistä kerrottiin alustavasti toiselle maanomistajalle, Antti Hakamäelle 25.5.

Luokitusehdotus: 2, kivikautinen asuinpaikka-alue peltoalueella

Havaintomahdollisuudet: hyvät (alue a) kostea, äestetty pelto, b) kostea perunapello)

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Juoksianoja 3 [26], kivikautinen asuinpaikka-alue n. 50 m S. Katajamäki [24], mahd. esihistoriallinen kiviladelmä n. 30 m alueesta a NW. Tursiannotko [15], esihistoriallinen asuinpaikka-alue n. 330 m NW.

Jatkotoimenpiteitä:

Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 08 PIRKKALA

koordinaatit: alue a) keskipiste: $x = 6815\ 88$, $y = 2476\ 97$, $z = n.$ 79-82 m mpy,

b) keskipiste $x = 6815\ 92$, $y = 2477\ 03$, $z = 85-89$ m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

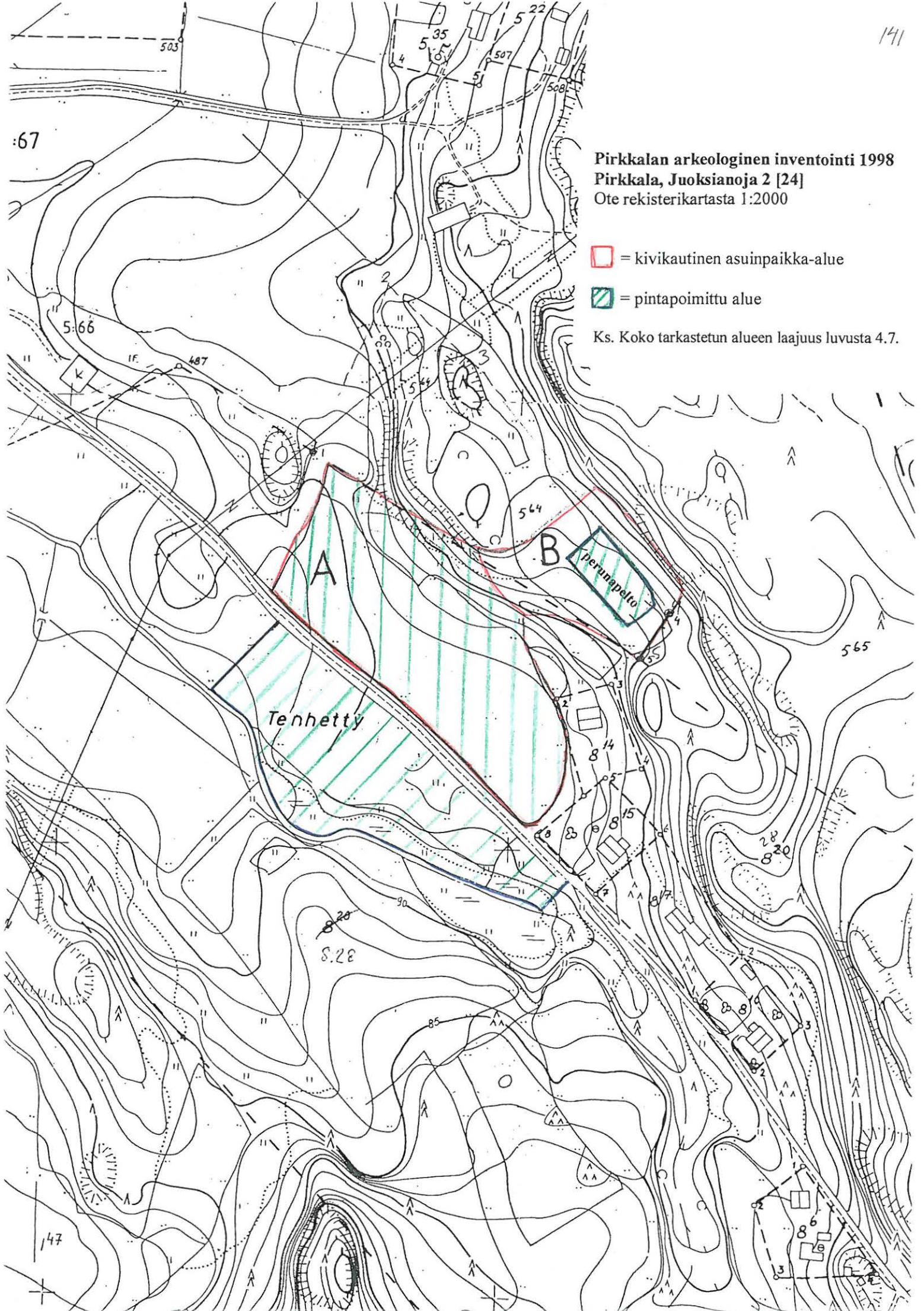

:67

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Juoksianoja 2 [24]
 Ote rekisterikartasta 1:2000

- = kivikautinen asuinpaikka-alue
- = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

147

4.2.5. Juoksianoja 3, kivikautinen asuinpaikka-alue [25]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Juoksianoja 3

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 25-26.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, alue a) keskipiste: $x = 6815\ 74$, $y = 2476\ 94$, $z = n. 79-84$ m mpy, b) keskipiste $x = 6815\ 63$, $y = 2477\ 04$, $z = (84)85-89$ m mpy

Kohde sijaitsee n. 1,3 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelään

Juoksianoja 3 a, kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113621. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka-alue peltomaalla, vanhassa, melko rikkoutumattomassa maanviljelysmaisemassa. Kohteet lienevät osittain tuhoutuneita kyntökerroksen osalta. Alueet eivät kaipaa hoitoa. Kohteita ei ole merkitty maastoon. Ne on rajattu pintapoiminnan perusteella. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot: Kierikka 8:28, omistaja Antti Hakamäki, Kierikantie 17, 33980 Pirkkala, ja Jussi Hakamäki, Mattilantie 9, 34180 Länsi-Teisko

Kiinteistötunnukset: 604-413-0008-0028

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: - .

Tarkastuslöydöt: KM 31470:1-9 a) kvartsi-iskoksia, piitä (iskoksia?) b) reikäkiven katkelma, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, piitä,

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113621, 113625-28

Diat: 41962, 41965-69

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka-alue Juoksianojan lounaisrannalla, Kalmovuoren-Paravuoren ja Vartiovuorten välissä, loivalla pohjois- ja luoteisrinteellä. Löytöjä on saatu Juoksianojan ja samansuuntaisen pikkutien SW-puolelta, vanhalla peltoalueella kahdessa eri tasossa a) 80-85 m mpy ja b) 85-89 m mpy, jotka ovat luultavasti eri ikäisiä. Kohteiden välillä ei ole nykyisellään selvästi havaittavaa rantapenkerettä, mutta koska Juoksianojan toisella, NE-rannalla sellainen on havaittavissa kohteen 2 a ja b:n välillä, lienee vastarannallakin kyse kahdesta eriaikaisesta asuinpaikkakerrostumasta.

Tutkimushistoria : -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Juoksianojan peltoalueet pintapoimittiin molemmin puolin koska esihistoriallisena aikana alueella oja on ollut n. 500 m pitkä ja jopa 200 m leveä muinaislahti. Pintapoiminnassa havaittiin, että molemmat Juoksianojan rannat ovat olleet esihistoriallisella ajalla tiiviin nautinnan kohteena. Kohteet sijaitsevat nykyään Kalmovuoren-Paravuoren ja Vartiovuorten välisessä laaksossa, jonka pohjalla mutkittelee kapea Juoksianoja. NW-SE -suuntaisesti. Juoksianojan lounaisrannalta todennettiin asuinpaikkavyöhyke, jonka korkeudet vastaavat Juoksianojan koillisrannan asuinpaikka-alueen tasoja a-b. Koska myös kohteen 3 ylä- ja alaosan välillä oli n. 80 m leveä löydötön vyöhyke 85 m korkeuskäyrän tuntumassa, alueet jaettiin kahteen eri osaan: a ja b, jotka lienevät eri aikaisia. Kohde on nykyään n. 300 m päässä Pyhäjärvestä (järvi suunnassa W). Osa-alueista alue b on arvokkaampi sillä se sijaitsee rantapintaan nähden harvinaisen korkealla (vrt. kohde 2b). Osa-alue a on sijainnut Juoksianojan -muinaisen lahden lounaisrannalla, siten, että myös alueen NNW-puolella nykyään olevan notkon kohdalla on todennäköisesti tällöin kulkenut vähintään puro (80 m korkeuskäyrän mukaan). Osa-alue b taas sijaitsee muinaislahden kaakkoispäässä, kuitenkin melko suojaisassa paikassa sekä koillis-, että lounaispuolella kohoavien mäki-alueiden suojassa. Mikäli kohteen b aikana rantapinta on ollut 85 m mpy, kohde on ollut muinaislahden kaakkoispään lounaisrannalla noin 120 m leveässä muinaislahteen, kohti pohjoiseen työntyvässä niemekkeessä.

a) Alueelta a, loivasti luoteeseen laskevalta peltorinteeltä n. 79-85 m mpy poimittiin n. 80 (W-E) x 50 m suuruiselta alueelta melko tasaisin etäisyyksiin 5 kvartsi-iskosta (KM 31470:2) ja pii-iskos (KM 31470:1). Iskoksia löytyy pellon NW-puoleltakin harvakseltaan. Pelto on maaperältään melko savista. Pellossa on myös hieman punasavikeramiikkaa ja palanutta savea.

b) Alue b sijaitsee pääosin 85 metrin muinaisterassin yläpuolella, loivasti lounaaseen laskevalla vanhalla pellolla noin korkeudella 85-89 m mpy. Itse löytöjä poimittiin kolmelta toisissaan kiinni olevalta peltolohkolta, kivisen n. 30 x 70 m laajan joutomaa-alueen itä-, etelä- ja länsipuolelta. Todennäköisesti ko. joutomaa-alue kuuluu muinaisjäätösalueeseen, jonka laajuus joutomaa-alue mukaan lukien on 110 x 80 m. Joutomaa-aluetta ei ehditty koekuopittaa inventoinnin yhteydessä, mutta alue voi sisältää rikkoutumatonta kulttuurikerrosta. Alueen b pellot ovat maaperältään karkeaineksisempia kuin alue a; hieman hiekkansekaista ja kivistä. Löydöt: 14 kvartsi-iskosta (KM 31470:5,7,9), 1 palanut luu (KM 31470:6), reikäkiven katkelma (KM 31470:3), pii-

iskos (KM 31470:8) (ei luett.) pelloilta. Alueen b eteläisen peltolohkon länsikulmasta löytyi pintapoininnassa myös mahd. rautakautisen saviastian pala (KM 31470:4). Pellossa on myös hieman punasavikeramiikkaa ja modernia materiaalia.

Ympäristö: Kohteet sijaitsevat melko rikkoutumattomassa maanviljelysmaisemassa. Alue a on loivasti luoteeseen, alue b loivasti pohjoiseen laskevaa peltorinnettä. Alue a sijaitsee n. 80-85 m mpy ja alue b 85-89 m mpy, n. 70-80 m leveän löydöttömän vyöhykeen toisistaan erottamina. Alueiden välillä ei ole selkeää muinaista rantaterassia, vaan kohteet ovat yhtenäistä peltoaluetta. Mahdollisesti muinainen rantavalli on tasoittunut kyntämisen seurauksena. Molemmat kohteet ovat sijainneet muinaisen lahden rannalla, josta nykyisin on jäljellä luoteis-kaakko -suuntainen n. 3-4 m leveä, Kalmovuoren-Paravuoren ja Vartiovuorten välisen laakson pohjalla mutkittileva Juoksianoja. Alueet ovat luoteisesta ja pohjoisesta suuntauksestaan huolimatta olleet muinoin melko suojaisia ed. mainittujen mäki-alueiden välisen sijainnin vuoksi. Osa-alue a on sijainnut Juoksianojan - muinaisen lahden lounaisrannalla, osa-alue b taas muinaislahden kaakkoispäässä.

Alue a sijaitsee muinaislahden SW-rannalla, joka asuinpaikan käyttöaikana (80 m mpy mukaan) lienee muodostanut n. 30-40 m leveän ja 140 pitkän kapean lahden pohjukan, jonka yli on ollut mahdollista harjoittaa tuottoisaa pyyntiä. Myös alueen a NNW-puolella on on notko, jossa on saattanut kulkea vähintään puro kivikaudella (80 m korkeuskäyrän mukaan). Kohteen SW-puolella on "Kalmovuoreksi" tässä kutsutun mäen SW-osa (kuivaa sekametsää), SE-puolella kasvaa kuivan maaston kasvillisuutta: katajaa ja mäntyä. Pellon NW-osassa, pienellä peltosaarekkeella on isoja, pellostä vieritettyjä kiviä. Mikäli osa-alueen b aikana rantapinta on ollut 85 m mpy, alue on ollut muinaislahden kaakkoispään lounaisrannalla noin 120 m leveässä muinaislahteen, kohti pohjoiseen työntyvissä niemikkeessä. Alueen b eteläpuolella jatkuu pienten vanhojen peltojen alue. Pelot ovat heinällä ja osaa metsitetään. alueen b keskellä on kivinen luontaisesti pihlajaa ja katajaa kasvava joutomaa-alue, johon on istutettu koivua. Noin 50 m päässä alueesta b lännessä alkaa nousta jyrkäkkoisesti Paravuoren pohjoispään kalliorinne, jonka pohjoiskärjessä on kallioinen näköalapaikka n. 100 m mpy. Kalioalue kohoaa lopulta, etelämpänä 110 m mpy.

Kohteista n. 200 m lännessä kulkee Pirkkalasta Lempäälän Säijään kulkeva tie (nro 302). Lähiympäristössä on runsaasti kivikautista/esihistoriallista aktiviteettia, mm. Juoksianoja 2 [25], Tursiannotko [15], Katajamäki [26] ja Kalmo [12].

(ks. havainnot ja toimenpiteet 1998).

Laajuus: a) 80 (W-E) x 50 m b) 110 x 80 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue 2 m.

Suojelutoimenpiteet kentällä: -

Luokitusehdotus: 2, kivikautinen asuinpaikka-alue peltoalueella

Havaintomahdollisuudet: hyvät: äestetyt, märät pelot

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Juoksianoja 2 [24], kivikautinen asuinpaikka-alue n. 50 m N. Katajamäki [26], mahd. esihistoriallinen kiviladelmä n. 200 m alueesta a N. Tursiannotko [15], esihistoriallinen asuinpaikka-alue n. 500 m NW.

Jatkotoimenpiteitä: -

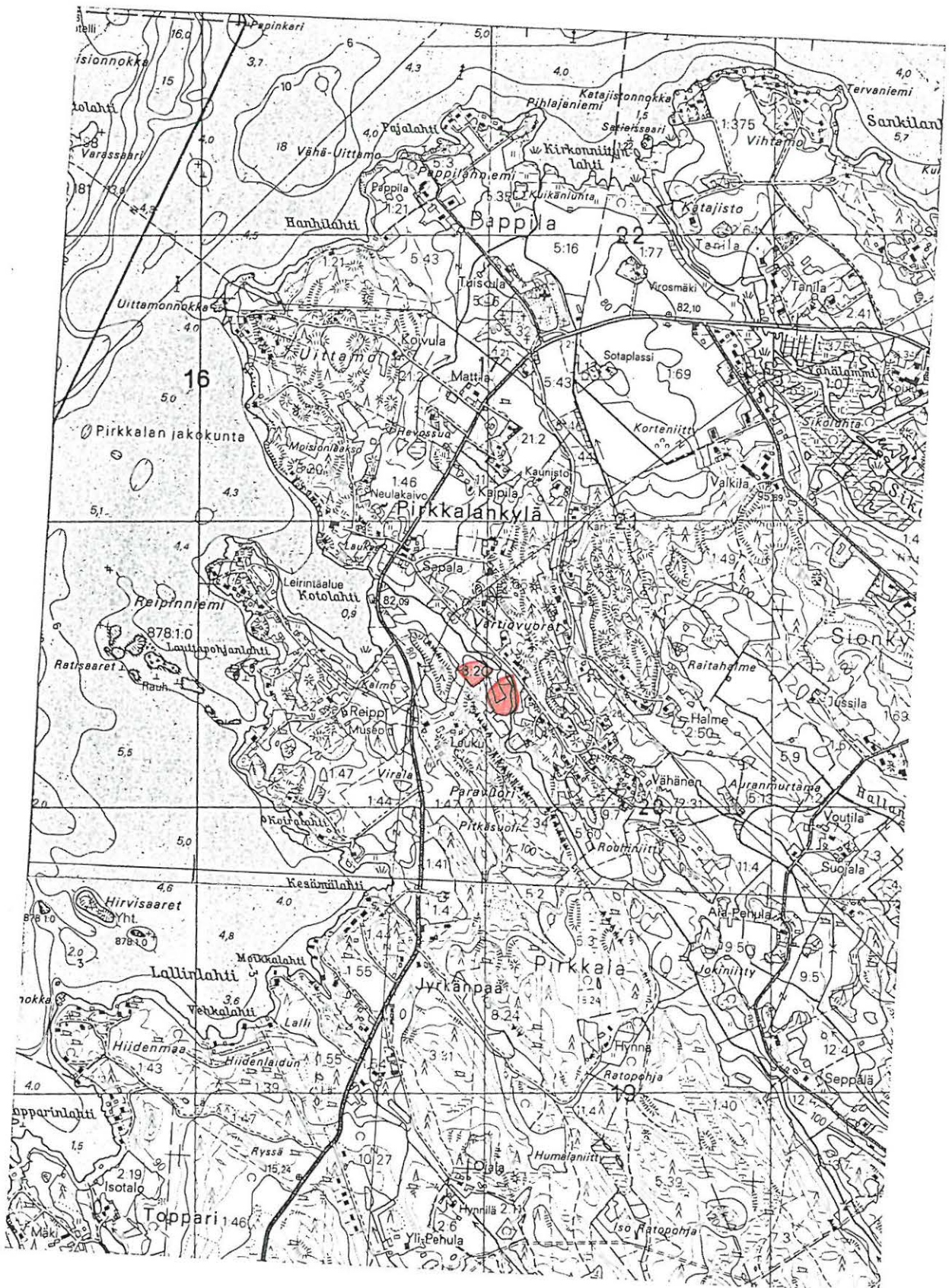
Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA

Koordinaatit: a) keskipiste: x = 6815 74, y = 2476 94, z = n. 79-84 m mpy

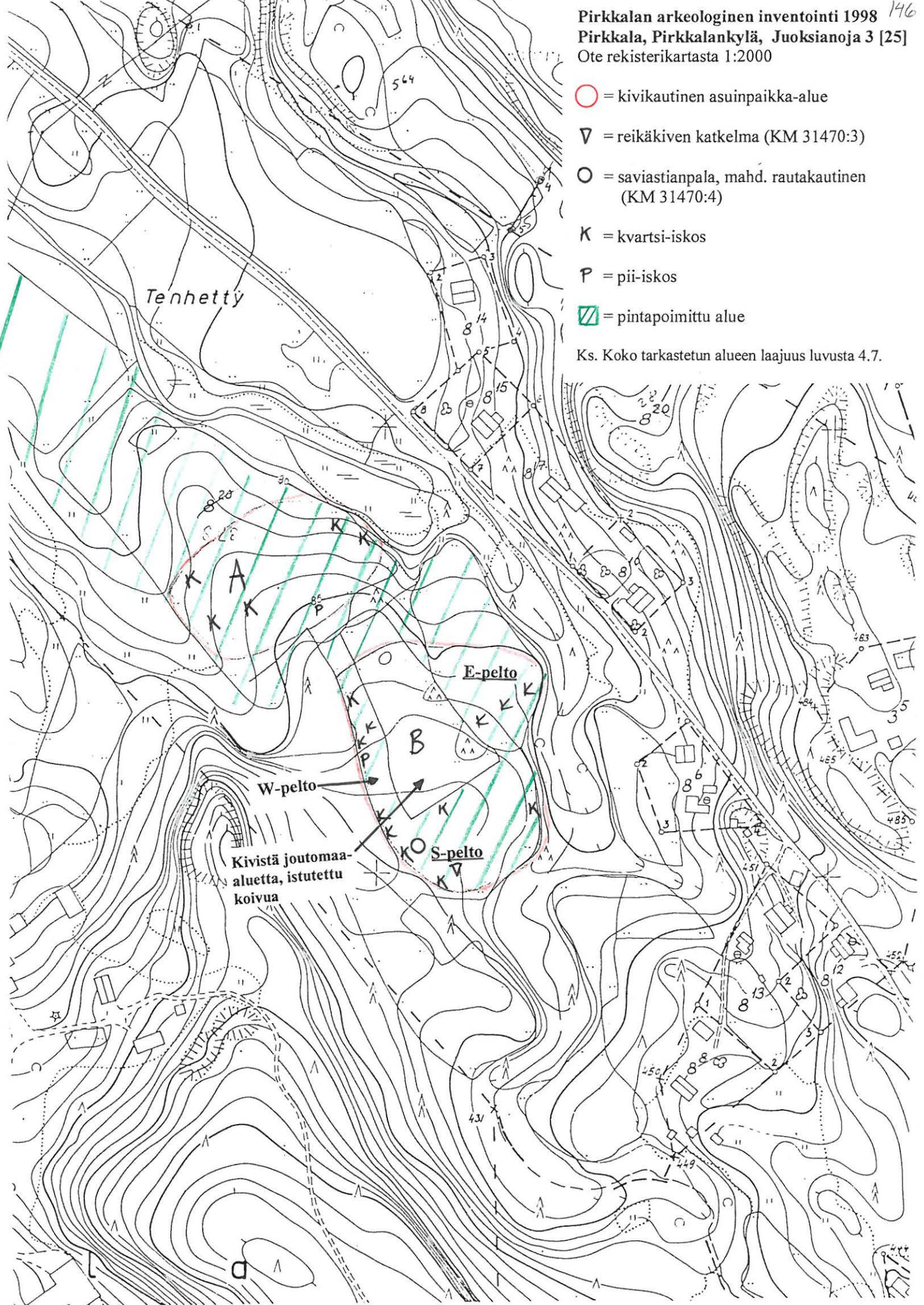
b) keskipiste x = 6815 63, y = 2477 04, z = (84)85-89 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

- = kivikautinen asuinpaikka-alue
- ▽ = reikäkiven katkelma (KM 31470:3)
- = saviastianpala, mahd. rautakautinen (KM 31470:4)
- K = kvartsi-iskos
- P = pii-iskos
- ▨ = pintapoimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.2.7. Pirkkala, Katajamäki, mahd. esihistoriallinen kiviladelmä [26]

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Katajamäki

Kohteen laji: kiviladelmä

Lukumäärä: 1

Ajoitus: esihistoriallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 22.5. ja 25.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola ja Ulla Torniainen

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 88 z = 82,5 m mpy
Kohde sijaitsee 1,1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Katajamäki. Neg.nro 113616. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola

Hoito ja kunto: Pieni kalliainen saareke pellon ja metsän rajalla, tilustien vieressä. Sähköpylväs on rikkonut aluetta, mutta muuten kohde on miljööltään ehjä ja hyväkuntoinen. Saareke kasvaa katajaa ja nuorta lehtipuuta eikä tarvitse hoitoa. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännösalue on rajattu pintapoiminnalla ja kahden koekuopan avulla.
Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä

Tila- ja omistajatiedot

8:28 Kierikka, omistaja Antti Hakamäki Kierikantie 17, 33980 PIRKKALA ja Jussi Hakamäki, Mattilantie 9, 34180 LÄNSI-TEISKO

Kiinteistötunnukset: 604-413-0008-0028

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31471:1-3 kvartsi-iskosta, palanutta luuta, palanutta savea

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113616-17

Diat: 41956-57

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Katajainen halk. 30 x 20 m laaja kalliokumpare tilan 8:20 (ent. Kierikka?) peltojen NE-puolella. Kallion päällä osittain paljasta kalliota, mutta kuitenkin osittain jopa 25-30 cm maata. Ainakin kallion korkeimman kohdan W- ja N-puolella on melko pian turpeen alla ihmisen tekemää, laajahkoa, tarkemmin rajaamatonta maansekaista kiviladellmaa ainakin kahdessa kerroksessa (kivet halk. 10-20 cm), jonka seassa runsaasti hiiltä ja hyvin hiiltynyttä puuta, palanutta, hienontunutta savea, hieman palanutta luuta ja muutamia kvartsi-iskoksia.

Tutkimushistoria : -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Katajamäelle kaivettiin kallion korkeimman kohdan W- ja N-puolelle kaksi vajaan neliömetrin suuruista koekuoppaa viiden metrin päähän toisistaan. Niistä paljastui turpeen alta ei luontaista, maansekaista kiviladellmaa ainakin kahdessa kerroksessa (kivet halk. 10-20 cm), jonka seassa oli runsaasti hiiltä palanutta, hienontunutta savea, hieman palanutta luuta ja muutamia kvartsi-iskoksia. Kuopat kaivettiin lastoilla.

Koekuoppa 1 sijaitsi Katajamäen päällä olevasta sähköpylvästä 5,5 m NNE (15 gon). Kuoppa oli kooltaan 80 x 60 cm ja siitä paljastui turpeen alta erityisesti kuopan W-osasta melko tiivis maansekainen kiveys, jossa hiiltä ja kolme pientä kvartsi-iskosta (KM 31471:1). Kivet olivat teräväkulmaisia, halkaisijaltaan keskimäärin 20 cm. Kuopan E-kulman kiveys purettiin, W-osassa jätettiin pääosin purkamatta. Kuoppa kaivettiin E-kulmassa n. 40 syvyyteen. 15-30 cm syvyydessä maa oli punaruskeaa savensekaista soraa, jonka alla oli vaaleampi savensekainen moreeni.

Koekuoppa 2 sijaitsi ed. mainitusta sähkötolpasta 2,6 m länteen (295 gon), n. 5 m kuopasta 1 etelään. Kuoppa oli kooltaan 92 x 70 cm ja siinä havaittiin tiivis maansekainen halk. vähintään 70 x 70 suuruinen kiveys melko pian turpeen alta. Kiveys jatkui ainakin koilliseen, lounaaseen ja kaakkoon. Kiveyksen E- ja erityisesti N-puolella oli palaneen ja hienontuneen saven keskittymiä n. 15-20 cm syvyydessä. E-puolisen keskittymän (1) halkaisija oli n. 5 cm ja N-puolisella alueella oli kaksi halkaisijaltaan 5 ja 10 cm suuruista keskittymää n. 10 cm päässä toisistaan. Niiden ympäristössä oli runsaasti hiiltä. Kivien halkaisija oli 10-20 cm, kuopan SW-sivulla oli runsaasti hiiltä. Kuopasta löytyi 10 cm syv. palanutta savea (KM 31471:2), 15 cm syvyydestä resentiä löydöstöä (mm. kampa), 18 cm syv. palaneen saven pohjoisesta keskittymästä palaneen luun siru (KM 31471:3). Kuoppa valokuvattiin ja piirrettiin (luonnosmaisesti) 20 cm syvyydessä. Sen jälkeen kiveys purettiin keskeltä. Kiviä oli kahdessa kerroksessa, minkä alla oli kallio. Kivien välissä oli ruskeaa multaa, mutta ei enää löytöjä 20 cm syvyyden jälkeen. Kuopan W-puolelta otettiin hiilinäyte 20 cm syvyydestä ja lisäksi N-puolisesta palaneen saven keskittymästä (2) otettiin näyte. Kuopan jäljellä olevien kivien päälle levitettiin musta jätesäkki ja kuoppa peitettiin.

Saarekkeen ympäröivät peltoalueen pintapoimittiin. Katajamäen W-puoliselta kyntöpellolta ei löytynyt esihistoriaan viittaavaa, mutta itäpuoliselta pellolta alkoi välittömästi tilustien E-puolelta kivikautinen asuinpaikka-alue (Juoksianoja 2), joka on luokiteltu eri kohteeksi tässä kuvaillun kohteen ajoituksen epävarmuuden vuoksi.

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* Katajainen halk. 30 x 20 m laaja kalliokumpare metsän reunassa, 80 m Juoksianojasta NE. Sitä rajaa pohjoisessa ja lännessä pelto ja idässä tilustie. Noin 50 m kohteesta itään sijaitsee omakotitalo, johon liittyvä autotalli-varastorakennus sijaitsee kohteesta n. 10 m NNE. Kallion itäpuolitse kulkee tähän taloon kulkeva tie. S-puolella kulkee n. 30 m päässä Vartiovuorten ja Paravuorten välistä menevä, Lempäälä-Pirkkala tieltä erkaantuva paikallistie. Pirkkala-Lempäälä -tie (nro 302) kulkee 300 m lännessä, Pyhäjärven Kotolahteen on matkaa 340 m (W). Kivikaudella kohde on sijainnut todennäköisesti järven rannan tuntumassa (yleinen kivikautinen asuinpaikkakorkeus alueella on 80 m mpy). N. 100 m idässä kohoaa noin 600 x 200 m laaja, pohjois-eteläsuuntainen vaihtelevasti polveileva Vartiovuorten kalliomäki n. 90 m korkeuteen. Katajamäen poikki kulkee SW-NE -suuntainen, karttoihin merkitty sähkölinja.

Laajuus: n. 10 x 10 m, tarkemmin rajaamaton kiveysalue, suoja-alueen olisi hyvä käsittää koko kalliomäen, laajuus n. 30 x 20 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: *ks. ed.*

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2, ajoitukseltaan varmentamaton ihmisen tekemä maanalainen kiviladelmä maisemallisesti kauniilla paikalla

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Juoksianoja 2, kivikautinen asuinpaikka [24] 30 m SE, Juoksianoja 1, rautakautinen asuinpaikka [23] 40 m SW. Juoksianoja 3, kivikautinen asuinpaikka [25] 200 m S, Tursiannotko [15] muinaisjäätösalue 300 m WNW, Sapanan Toivan [3] röykkiöalue n. 200 m NNE

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: Kallion NE-reunalla (kallion päällä) halk. 1,5 x 1,5 m laaja, pyöreä, kivetty (kivien halk. 30-40 cm) ja n. 0,5 m syvä kuoppa, ehkä vanhan sähköpylvään perusta.

Koekuopat :

KK1. Katajamäen päällä olevasta sähköpylvästä 5,5 m NNE (15 gon), mäen päällä sen NNE-osassa. 0-15 cm humus ja turve, josta kaksi kvartsi-iskosta (KM 31471:1) ja vähän hiiltä. 15-30 cm punaruskea, savensekainen sora, 30 cm - vaaleampi, savensekainen sora (moreeni). Erityisesti kuopan W-osassa melko tiivis maansekainen kiveys, jossa kivet teräväkulmaisia, halk. keskim. 20 cm. Kuopan E-kulman kiveys purettiin (30 cm syv. vaaleampi savensekainen sora; puhtaalta näyttävä maa), W-osassa kiveys jätettiin pääosin purkamatta. Kuopan laajuus 80 x 60 cm.

KK2. Katajamäen keskellä, SE-reunalla, 20,9 m mäen NE-puolella olevan autotallin SE-kulmasta SE (253 gon), mäen päällä olevastasähkötolpasta 2,6 m W (295 gon). Koekuoppa alunperin 65 x 70 cm, sen NE-puolella havaittiin turpeen alla tiivis, maansekainen kiveys, kiven halkaisijan ollessa 10-20 cm. 10 cm syvyydestä löytyi palanutta savea/keramiikkaa. Kuopan SW-sivulla oli 10-20 cm syvyydessä runsaasti hiiltä ja iso täysin hiiltynyt puun osa (halk. 10 x 10 cm). Kuoppaa laajennettiin tässä syvyydessä NE-suuntaan siten, että kuopan kooksi tuli 92 x 70 cm. Kiveys osoittautui jatkuvan ollen ainakin 70 x 60 cm laaja ja jatkuvan kaakkoon ja luoteeseen. 15 cm syvyydestä löytyi resentiä materiaalia ja mm. kampa. Kiveyksen E- ja erityisesti N-puolella, n. 15-20 cm syvyydessä oli palaneen ja hienontuneen saven keskittymiä: E-puolella keskittymän 1 halkaisija oli 5 cm ja N-puolella oli halkaisijaltaan 5 ja 10 cm suuruiset keskittymät n. 10 cm päässä toisistaan (keskittymä 2). Erityisesti keskittymän 2 ympäristössä oli runsaasti hiiltä sekä pieni palaneen luun siru 18 cm syvyydessä. Kuoppa valokuvattiin ja piirrettiin (luonnos) 20 cm syvyydessä. Sen jälkeen kiveys purettiin keskeltä. Siinä oli kiviä kahdessa kerroksessa ja sen alla alkoi kallio n. 25 cm syvyydessä. Kivien välissä oli ruskeaa multaa, ei löytöjä. Kiveyksen W-puoliselta hiilialueelta otettiin hiilinäyte ja kiveyksen N-puolelta otettiin näyte palaneesta savesta. Kuopan jäljellä olevien kivien päälle levitettiin musta jätösäkki ja kuoppa peitettiin.

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998

Pirkkala, Pirkkalankylä, Katajamäki [26]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,

Keskapisteen koordinaatit: x = 6815 56 y = 2476 88 z = 82,5 m mpy

● = muinaisjäännösalue

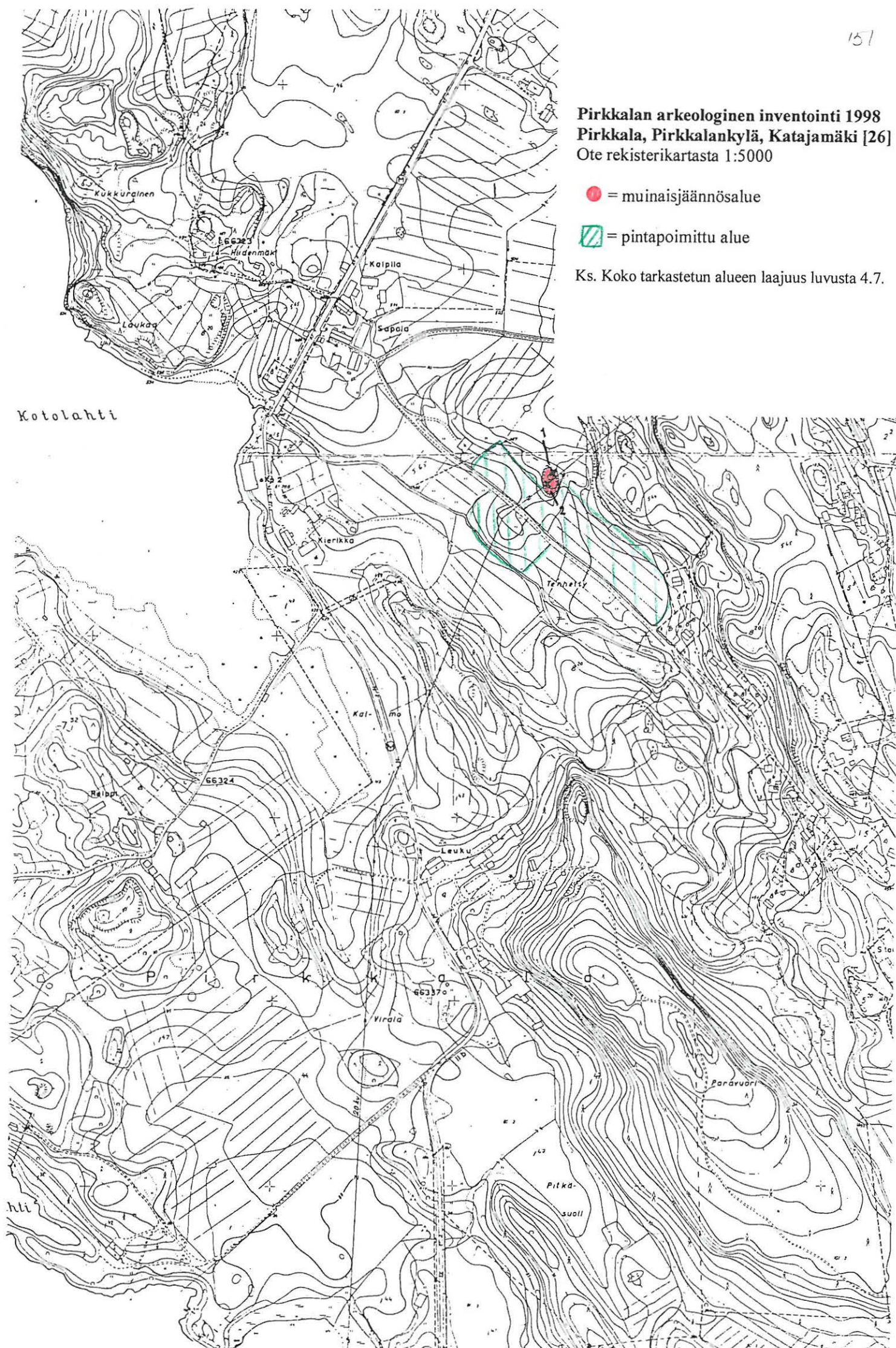

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalankylä, Katajamäki [26]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

● = muinaisjäännösalue

▨ = pintapoitettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.2.8. Lehtisaari, kivikautinen asuinpaikka [27]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pappila

Paikannimi: Lehtisaari

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 1

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 13.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola ja Tapani Koiranen

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6818 07 y = 2476 71 z = 78-80 m mpy

Kohde sijaitsee 1,1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta pohjoisluoteeseen

Lehtisaari, kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113597. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola

Hoito ja kunto: Lehtisaaren eteläosassa oleva kivikautinen asuinpaikka, jossa toiminta näyttää keskittyneen saaren eteläosaan. Kohde on pääosin hyväkuntoinen ja miljööltään alkuperäistilassa. Saarella on kaksi rossiperustaista vuokramökkiä, joista toinen luoteisreunalla ja toinen itäkärjessä. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännöalue on rajattu koekuopittamalla. Alue voi kaivata kasvillisuuden osittaista harventamista. Toisaalta kivikautisella asuinpaikalla on nyt hoitamaton Akivikautinen lehtometsämiljöö, joka voi olla säilyttämisen arvoinen. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

1:21 Pappila, omistaja Pirkkalan seurakunta, Suupankuja 1 B, 33960 Pirkkala

Kiinteistötunnukset: 604-411-0001-0021

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31472:1-6 kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, koristelematon keramiikanpala

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113597

Diat: 41939

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka Pyhjärven Lehtisaaren eteläosassa, hyvin loivalla rinteellä, Isosaaren [28] kivikautisesta asuinpaikasta vain 400 m SW 78 metrin hiekkaperäisellä rantaterassilla. Asuinpaikka sijaitsee noin 150 m pitkällä ja 50 m leveällä rantakaistaleella. Koekuopista alueelta löytyi mm. kvartsi-iskoksia, palanutta luuta ja keramiikkaa. Lisäksi kuopista tehtiin kulttuurikerroshavainnoja 10-30 cm syvyydestä.

Tutkimushistoria -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue katsottiin inventoinnissa topografialtaan kiinnostavaksi ja Isosaaresta tavatun hiekka/moreeni linssin epäiltiin jatkuvan saarelle. Tämän vuoksi alueelle tehtiin koekuoppa (1), josta paljastui saviastianpala (KM 31472:1), runsaasti palanutta luuta (KM 31472:2) sekä hiiltä sisältävä likamaakerros. Tämän jälkeen alueelle tehtiin vielä neljä intuitiivista koekuoppaa rajaamaan kohdetta. Koekuoppien perusteella koko Lehtisaaren eteläosa on ollut kivikautista asuinpaikkaa, jota saaren itäpäässä oleva huvila-asutus on hieman tuhonnut. Kulttuurikerroshavainnoja on 10-30 cm välillä ja siltä syvyydeltä tulevat myös esihistorialliset löydöt koekuopista. Maaperä on tasaista ja osin hiekkaperäistä eikä saarella ole juurikaan tuulensuojaa. Alue sijaitsee n. 78-80 m mpy. Veden pinnan korkeus Pyhjärvenväessä on 77, 2 m mpy. Huomattavaa on, että kvartsi-iskoksia löydettiin myös rantavedestä (KM 31472:6), erityisesti saaren etelärannan pienestä poukamasta saaren itäpäähän ja länsiosan välillä, n. 77 m mpy (11 kpl, KM 31472:6). Lehtisaarella kulkee vähäisiä oja, jotka voivat kertoa historiallisen ajan aktiviteetista (kuten Isosaarellakin [28]). Sijainti löytöriikkaan Isosaaren välittömässä läheisyydessä voi viitata siihenkin, että Lehtisaari on ollut Isosaaren asuinpaikan väestön käytössä.

Ympäristö: ks. myös *toimenpiteet ja havainnot* Kivikautista asuinpaikkaa Pyhjärven kuuluvan noin kahden hehtaarin suuruisen Lehtisaaren eteläosassa, Rajasalmen sillasta ja valtatiestä 11 (Rajasaarista) n. 1,8 km W. Ympäristö on melko avointa, mutta kuitenkin hoitamaton lehtometsää, jossa on kivikautinen atmosfääri. Topografialtaan saari on melko tasainen ja vailla hyvää tuulensuojaa. Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee pääosin hyvin loivalla S-rinteellä. Saarella on kaksi kesämökkiä, toinen asuinpaikan luoteis- ja toinen itäpäässä. Mökit ovat rossiperustuksella ja näyttävät rakenteeltaan samanlaisilta vuokramökeiltä kuin Isosaaren mökit ja omistussuhteista päätellen (alueen omistaa Pirkkalan seurakunta) niitä ovatkin. Itäinen mökki ei ole v. 1991 painetulla peruskartalla eikä peruskartan pohjakartalla 1:10 000. Lehtisaari sijaitsee tavallaan Sikojoen suulla, kuten Isosaarikin [28] siitä (Kirkkonniityn lahdelta) noin 800 m NW. Sikojoen varrella sijaitsee kymmenkunta kivikautista asuinpaikkaa, joiden hyödyntämiseen Lehtisaaren kivikautinen asuinpaikka yhdessä Isosaaren kohteen kanssa voi liittyä. Lähin mantereen kivikautinen asuinpaikka, Katajisto a [6] sijaitsee n. 1 km SE. Lähin toinen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee viereisessä Isosaarella [28] 600 m NE. Pappilaniemestä löydetty kivikautinen irtolöytöpaikka [46] sijaitsee Lehtisaaresta 600 m S.

Laajuus: n. 50 x 150 m

Ehdotus suoja-alueeksi: Mielellään koko saari, vähintään 5 metriä koekuoppien perusteella suoritettujen rajauksen ympärillä. Eteläosassa muinaisjäännösalue ulotettava ehdottomasti rantaan saakka, koska löytöjä on havaittu myös rantavedestä.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 1, saarella sijaitseva hyvin säilynyt kivikautinen asuinpaikka alkuperäismiljöössään

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Sikojoen varrella sijaitsee kymmenkunta kivikautista asuinpaikkaa, joiden hyödyntämiseen Lehtisaari yhdessä Isosaaren kivikautisen asuinpaikan kanssa voi liittyä. Lähin mantereen kivikautinen asuinpaikka, Katajisto a [6], kivikautinen asuinpaikka, 1 km SE. Isosaari [29], kivikautinen asuinpaikka 600 m NE. Pappilaniemen [45] kivikautinen irtolöytöpaikka 600 m S.

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: Alue on Pirkkalan seurakunnan omistuksessa, joka on vuokrannut saaren lomakäyttöön pitkäaikaisin vuokrasopimuksin Valmetin työntekijöille.

Koekuopat (kuopan koko 50 x 50 ellei muuta todeta):

KK1. Saaren S-rannalla, loivalla etelärinteellä 79-80 m mpy, 17,5 m saaren S-rannalla olevasta pienestä poukamasta W (301 gon), lehtometsää, S-rantaan matkaa 14 m.

0-8 turve, 8-20 ruskea multa, 20-27 mahd. likamaakerros, jossa runsaasti hiiltä. 27-38 savensekainen hiekka, 38- savensekainen sora. Löydöt: 20-30 cm syv. saviastianpala (KM 31472:1) ja 9 palaa palanutta luuta (KM 31472:2)

KK2. Saaren S-rannan keskiosassa, loiva S-rinne, 79-80 m mpy lehtimetsää, 45 m koekuopasta 1 W (288 gon), saaren etelärantaan matkaa 20 m. 0-8 turve, 8-15 metsämulta, jonka alaosassa mahd. likamaata, 15-30 likainen punaruskea hiekka, jossa kohtalaisesti hiiltä, kuopan W-puolella iso vähint. 40 cm laaja kivi, N-profiilissa halk. 20 cm laaja kivi. Löydöt: 10-20 cm syv. viisi kvartssia (KM 31472:3) (15-20 cm: 3 kvartssia). Kuopan kaivaminen lopetettiin pian kvartsien löytymisen jälkeen (n. 30 cm syv.).

KK3. Saaren S-rannalla, lehtometsässä, melko tasaisella maalla (lievä S-rinne), n. 80 m mpy, 23 m koekuopasta 1 WNW (311). Etelärantaan koekuopasta on matkaa 28 m. 0-9 turve, 9-15 ruskea multa, mahd. likamaakerrosta alaosassa, 15- (20), punaruskea, hiililäikkäinen, tahmea likamaakerros, josta kvartsi-iskos (KM 31472:4). Kuopan kaivuu lopetetaan 20 cm syvyydessä kvartsin löytyttyä. Kuopan koko 70 x 70 cm.

KK4. Lehtisaaren itäpäässä, itäisen kesämökin itäpuolella, 3,8 m mökin NE-kulmasta E (115 gon). Kuoppa sijaitsee 18 m päässä etelärannasta n. 78-79 m mpy, maasto on hieman avointa, itään loivasti laskevaa heinikkoa, jossa kasvaa koivua, mäntyä ja pihlajaa. 0-10 turve, 10-20 ruskea mullan, hiekan ja savensekainen tahmea maa, 15 cm syv. tulee esiin kuopan N-kulmassa halk. 20 cm suuruinen kivi, jonka N-puolella ja ympärillä huomattavan tummaa maata. Samalta syvyydeltä tämän kiven vierestä löytyi iso kvartsi-iskos (KM 31472:5). 20-40 savensekainen keltainen hiekka, 40- hiekkansekainen vaalea savi.

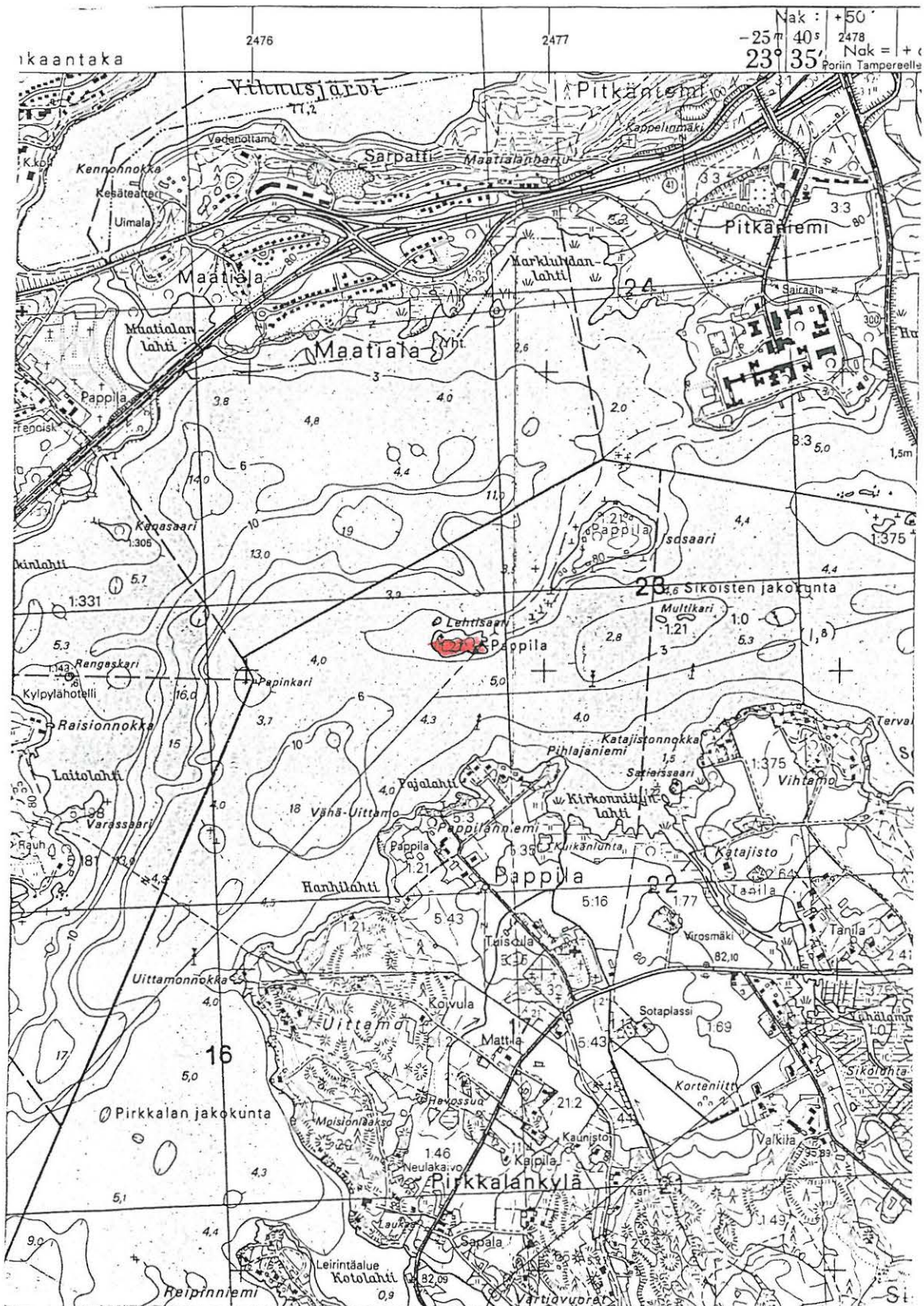
KK5. Koekuopasta 1 30,5 m NNW (375 gon), saaren keskiosassa, lähempänä N- kuin S-rantaa, noin 32 m päässä pohjoisrannasta, tasainen maa n. 80 m mpy, lehtimetsää. 0-12 turve, 12-30 ruskea multa jonka alaosassa saattaa olla likaista maata. 30-40 hiekkansekainen savi, 40-(50) puhtaampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä. Maa oli kuitenkin 20-30 cm syvyydessä tummalta ja läikikkäältä, mikä voi kertoa kulttuurikerroksesta.

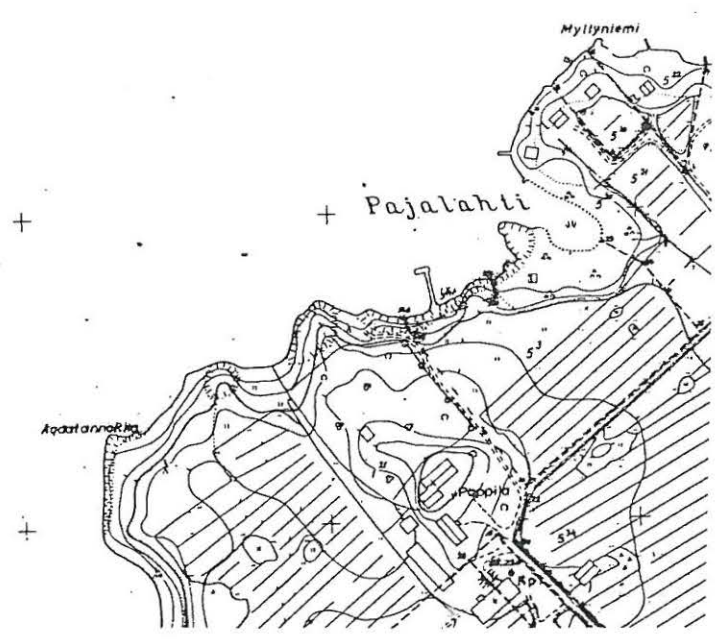
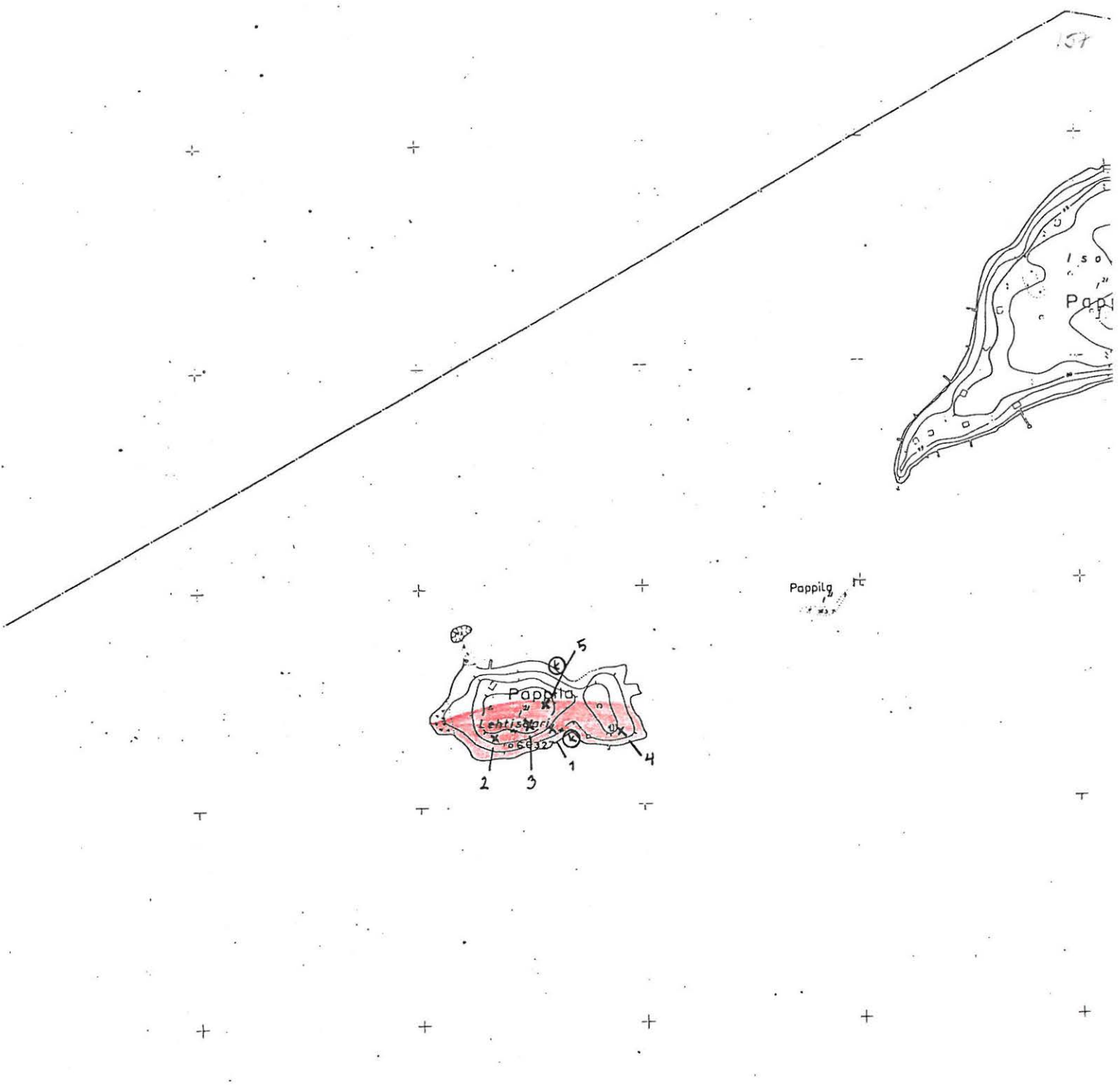
Pirkkalan inventointi 1998

Pirkkala, Pappila, Lehtisaari [27]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
 Keskipiste: x = 6818 07 y = 2476 71 z = 78-80 m mpy

■ = kivikautinen asuinpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pappila, Lehtisaari [27]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kivikautinen asuinpaikka
- 1 = koekuoppa ja sen numero
- = kvartsi-iskosten löytöalue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.2.9. Isosaari, kivikautinen asuinpaikka [28]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pappila

Paikannimi: Isosaari

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 1

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 11.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola ja Tapani Koironen

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: $x = 6818\ 40$ $y = 2477\ 30$ $z = 80-82$ m mpy

Kohde sijaitsee 1,3 km Pirkkalan vanhasta kirkosta pohjoisluoteeseen

Isosaari, kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113595. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola.

Hoito ja kunto: Isosaaren hiekkaperäisellä etelärannalla oleva terassi, jossa kivikautinen asuinpaikka. Kohde on pääosin hyväkuntoinen ja miljööltään alkuperäistilassa. Alue ollut joskus historian aikana maataloustoiminnan kohteena, jonka seurauksena asuinpaikan pohjoisreunassa on havaittavissa historiallisen asutuksen jäänteitä, rakennuksen pohjia sekä koko saaren alueella vanhoja oja ja koekuopista jonkin verran historiallisen ajan löydöstöä. Muinaisjäännösalueella nyt sijaitsevat kaksi mökkiä varastoineen ovat rossiperustaisia. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännösalue on rajattu koekuopittamalla. Alue voi kaivata asuinpaikan pohjois- ja itäosan kasvillisuuden harventamista, historiallisen ajan asuinjäännösten esilläraivaamista ja mahdollisesti tulevaisuudessa mainittujen rossiperustaisten vuokramökkien siirtämistä pois muinaisjäännösalueelta. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

1:21 Pappila, omistaja Pirkkalan seurakunta, Suupankuja 1 B, 33960 Pirkkala

Kiinteistötunnukset: 604-411-0001-0021

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31473:1-16, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, keramiikkaa, kivilaji-iskos, hiotun kiviesineen katkelma, piitä

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113594-96

Diat: 41936-38

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Melko runsaslöytöinen kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven Isosaaren etelärannalla, 80 metrin hiekka/moreeni -peräisellä rantaterassilla (n. 80-82 m mpy) 30 m leveällä ja 150 m pitkällä rantakaistaleella. Koekuopista alueelta löytyi mm. Pintapöiminnassa alueelta löytyi mm. kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, keramiikkaa, kivilaji-iskos, hiotun kiviesineen katkelma ja piitä.

Tutkimushistoria -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue katsottiin inventoinnissa topografialtaan kiinnostavaksi ja ed. mainitulle tuulensuojaiselle rantaterassille tehtiin ensimmäinen intuitiivinen koekuoppa (KK1), saaren korkeimman kohdan eteläpuolelle, korkeuskäyrän 80 m tuntumaan, 7,9 m rossipohjaisesta vuokramökistä (mökki 1) ENE. Siitä paljastui hiekkaperäisestä maasta kvartsi-iskoksia (KM 31473:2) ja pii-iskos (KM 31473:1), minkä vuoksi ympäristöön tehtiin lisää koekuoppia. Koekuopasta 2, joka sijaitsi mainituilla 80 m rantaterassilla n. 9 m koekuopasta 1 W, havaittiin selvä kulttuurikerros 10-30 cm syv. ja runsaasti hiiltä. Kulttuurikerroksesta löytyi mm. useita kvartsi-iskoksia (KM 31473:4,7), palanutta luuta (KM 31473:8) ja kampaleimakoristeista keramiikkaa (KM 31473:6). Alueen rajaamiseksi saaren eteläosaan tehtiin yhteensä 11 koekuoppaa, joiden (sekä topografian) perusteella voitiin todeta 150 m pitkä ja 30 m leveä kivikautinen asuinpaikkavyöhyke Isosaaren etelärannalle, saaren korkeimman kohdan etelä- ja itäpuolelle. Koekuopista löytyi mm. kampaleimaista keramiikkaa (KM 31473:11), pii- ja kvartsi-iskoksia (KM 31473:12) ja palanutta savea (KM 31473:13). Maassa näkyy paikoitellen hiilensekainen kulttuurikerros n. 10-30 cm syvyydessä löytörikkaimman kerroksen ollessa 15-30 cm. Asuinpaikka sijaitsee topografisesti saaren otollisimmalla paikalla, halkaisijaltaan n. 120 x 80 m (max. 84 m mpy) laajan mäen loivalla etelärinteellä, tuulensuojassa. Veden pinnan korkeus Pyhäjärvässä on 77,2 m mpy. Maaperä on hiekkaa tai hiekkamoreenia. Saarta koskeva 1:5000 kartta ei ole ajan tasalla. Saaren itäpäässä on karttaan merkitsemättömiä mökkejä ja länsipäähän on merkitty mökkejä, joita sieltä ei enää löydy. Itäinen (mökki 2) ei esiinny myöskään v. 1991 painetulla peruskartalla. Saaren W-puolelta ei tullut esihistoriaan viittaavia löytöjä. Maa muuttuu siellä koekuopasta 8 lähtien saviseksi eikä houkuttele välttämättä asumiseen tuulisuutensa vuoksi.. Pohjoisessa löydöt loppuvat koekuopista vuokramökin 2 pohjoispuolella. Huom! Vuokramökkiä 2 ei ole merkitty 1:2000 eikä peruskarttaan. Se sijaitsee 22 m peruskartassa Isosaaren SE-rantaan merkityn laiturin tyvestä WNW (320 gon). Rossipohjaisen mökin ala on 4 x 5 m. Koekuoppa 1 sijaitsee asuinpaikan etelärannalla, vuokramökin 1 SW-puolella sijaitsevan kivilaiturin tyvässä olevasta korkeuspisteestä (nro 66328) 18,5 m NNW (370 gon). Asuinpaikan pohjoisreunassa on historiallisen asutuksen (torpan) jäänteitä, rakennuksen pohjia sekä alueella muutoin

vanhoja ojia ja koekuopista jonkin verran historiallisen ajan löydöstöä (lasitettua keramiikkaa).

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* Kivikautista asuinpaikkaa Pyhäjärven kuuluvan Isosaaren itäosan etelärannalla, Rajasalmen sillasta (Rajasaarista) n. 1 km W. Ympäristö on osittain raivattua, avointa sekametsää. Asuinpaikan pohjoispuolella, kiinni asuinpaikassa on historiallisen ajan rakennuksen (torpan?) jäänteitä. Tästä toiminnosta lienevät peräisin aluetta halkovat matalat ojat ja lasitettu keramiikka n. 10 cm syvyydessä koekuopissa. Isosaari sijaitsee tavallaan Sikojoen suulla, siitä (Kirkonniityn lahdelta) noin 800 m N. Sikojoen varrella sijaitsee kymmenkunta kivikautista asuinpaikkaa, joiden hyödyntämiseen nyt löydetty Isosaaren kivikautinen asuinpaikka voi liittyä. Lähin mantereen kivikautinen asuinpaikka, Katajisto a [6] sijaitsee n. 700 m SSE. Lähin toinen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee viereisessä Lehtisaarella [28] 600 m SW. Pappilaniemestä löydetty kivikautinen irtolöytöpaikka [45] sijaitsee Isosaaresta 1,1 km SW. Isosaaresta 1 km E kulkee valtatie 11 ja Rajaniemen silta.

Laajuus: n. 30 x 150 m

Ehdotus suoja-alueeksi: Ehdotus rajoiksi: N => 83 m korkeuskäyrä, E => 30 m koekuopasta 7 itään, W vuokramökistä 2 10 m pohjoiseen, S: ranta

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 1, saarella sijaitseva mahdollisesti hyvin säilynyt kivikautinen asuinpaikka, josta koekuopista runsaasti löytöjä ja mm. keramiikkaa. Selkeä 80 m rantapenkere helpottaa asuinpaikan havainnoimista.

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Isosaaresta 1 km E kulkee valtatie 11 ja Rajaniemen silta. Ko. tien leventämistä suunnitellaan ja levennetty silta voi tuoda tien lähemmäksi Isosaaren kivikautista asuinpaikkaa.

Lähilöytöjä: Sikojoen varrella sijaitsee kymmenkunta kivikautista asuinpaikkaa, joiden hyödyntämiseen nyt löydetty Isosaaren kivikautinen asuinpaikka voi liittyä. Lähin mantereen kivikautinen asuinpaikka, Katajisto a [6], kivikautinen asuinpaikka, 700 m SSE. Lehtisaari [28], kivikautinen asuinpaikka 600 m SW. Pappilaniemen [45] kivikautinen irtolöytöpaikka 1,1 km SW.

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: Alue on Pirkkalan seurakunnan omistuksessa, joka on vuokrannut saaren lomakäyttöön pitkäaikaisin vuokrasopimuksen Valmetin työntekijöille.

Koekuopat (kuopan koko 50 x 50 ellei muuta todeta):

KK1. 17,2 m vuokramökin 1 SE-kulmasta suuntaan 89 gon ja 18,5 m Pyhäjärven rannasta, mökin SE-puolella sijaitsevan kivilaiturin tyvessä olevasta korkeuspisteestä (66328) 18,5 m NNW (370 gon). Loivasti etelään laskeva rinne. Vanhaa peltomaata? Matalia ojia halkoo aluetta. Metsä avointa sekametsää, jossa koivuja. 0-5 turve, 5-20 tumma metsämulta, jossa hiiltä. Löydöt: 2 kvartsi-iskosta ja pii-iskos, 20-25 metsämulta vaihtuu vaaleanruskeaksi, melko kivettömäksi hiekaksi. Tästä kerroksesta yksi kvartsi-iskos, 25-(40) puhtaampi, vaaleampi siltti.

KK2. Vuokramökistä 1 7,9 m ENE (85 gon), n. 9 m koekuopasta 1 W, loiva S-rinne, Pyhäjärven rantaan 9 m. 0-3 turve, 3-10 cm ruskea multa, 10-30 cm kulttuurikerros, jossa erityisesti 15-25 cm runsaasti hiiltä. 25-30 cm syv. likamaa jatkuu vaaleten. Löydöt kulttuurikerroksesta: 10-20 cm syv. useita kvartsi-iskoksia, 25 cm syv. palanutta luuta, 30 cm syv. kampaleimakoristeista keramiikkaa. Noin 30 cm syv. kellertävää, melko kivetöntä hiekkaa. Kuopan kaivaminen lopetetaan muuten 30 cm syv., paitsi N-

kulmassa, jossa kaivetaan kulttuurikerroksen paksuuden selvittämiseksi 50 cm syvyyteen. Noin 50 cm syvyydessä alkaa hiekkansekainen, vaalea, puhdas savi.

Tihein löytökerros 15-30 cm.

KK3. Vuokramökin 2 SW-kulmasta 13 m etelään (189 gon), n. 81 m mpy., 20 m SE-rannasta, 7 m 80 metrin rantapenkereen SE-reunasta SW, 1:2000 karttaan merkitystä laiturin tyvestä (SE-rannalla) 25 m W (280 gon). Huom.! Vuokramökkiä 2 ei ole merkitty 1:2000 eikä peruskarttaan. Se sijaitsee 22 m peruskartassa Isosaaren SE-rantaan merkityn laiturin tyvestä WNW (320 gon). Rossipohjaisen mökin ala on 4 x 5 m. Alue on raivattua sekametsää. 0-5 turve, 5-10 vanhaa peltomultaa, jossa tiilenpalasia ja hiiltä, 10-15 vanhaa peltomultaa, ei tiiltä, mutta kolme kvartsi-iskosta, hiotun kiviesineen katkelma ja keramiikanpala, jonka löytämisen jälkeen kaivaminen lopetettiin 15 cm syvyydessä. Löydöt tulevat peltomullan ja hiekkamaan rajalla, n. 15 cm syv.

KK4. Vuokramökin 2 NE-kulmasta 20 m N (396 gon), 22 m päässä rannasta (E). Loiva itärinne, sekametsää, vanhaa pellon päätä (alueella sarkaojia). 0-5 turve, 5-15 ruskea metsämulta, 15-35 kellertävä savensekainen hiekka, 35-(50) hienon hiekkansekainen vaalea savi, ei esihistoriaan viittaavia löytöjä. Kuopan koko 60 x 70 cm

KK5. Vuokramökin 2 NE-kulmasta 35 m N (395 gon), kuusivaltaisessa sekametsässä, vanhaa viljelysmaata (ojia), 79 m korkeuskäyrä sijaitsee kuopasta 18 m E, kuoppa sijaitsee 16,6 m koekuopasta 4 N (380 gon). 0-9 turve, 9-25 ruskea multa, 25-(50) vaalea puhdas savi. Noin 10-12 cm syv. palaneen saven kappale. Ei esihistoriaan selvästi viittaavia löytöjä. Kuopan koko 50 x 60 cm.

KK6. Vuokramökin 1 SW-kulmasta 31 m WSW (285 gon), kuusimetsässä pieni aukea, loiva S-rinne, noin 7 m 80 m rantaterassin S-reunasta N. 0-3 turve, 3-15 metsämulta, jonka seassa hiiltä. Tämän jälkeen näyttäisi alkavan kulttuurikerros. Koekuopan kaivaus lopetettiin, kun 10-15 cm syvyydestä löytyi 2 kvartsi-iskosta. Kuopan koko 50x40 cm.

KK7. Mökin 1 SE-kulmasta 41,7 m WSW (284 gon), kuopasta 6 12 m SW (260 gon), n. 2 m 80 metrin rantaterassin S-reunasta N, kuusivaltaisessa sekametsässä, loiva S-rinne. Metsässä sijaitsee kaivo n. 11 m koekuopasta 7 NW (340 gon), 0-8 turve, jonka alaosa löytyy epämääräinen kvartsi, 8-22 ruskea mullan ja hiekkansekainen maa, joka näyttää kulttuurikerrokselta 12-22 cm välillä. Ed. m. kerroksessa on runsaasti isoja hiilenpaloja, kuopan kaivuu lopetetaan 22 cm syvyydessä kvartsi-iskoksen löydyttyä. Kuopan koko 70 x 60 cm.

KK8. Sij. n. 31,6 m koekuopasta 7 suuntaan WSW (283 gon), hoidettua kuusimetsää n. 79-80 m mpy, 0-5 turve, 5-20 metsämulta, jossa seassa hiiltä, 20-35 vaaleanruskea hienon hiekkansekainen savi, 35-(50) vaaleanruskea puhtampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

KK9. Sij. n. 29,4 m koekuopasta 8 W (300), hoidettua kuusimetsää, tasainen maa, 80 m rantaterassin S-reunalle matkaa n. 10 m (S). 0-5 turve, 5-20 ruskea savensek. multa, 20-30 vaaleampi mullansekainen savi, 30-(50) puhdas vaalea savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

KK10. Sij. n. 54 m koekuopasta 9 N (394), tasainen sekametsä, saaren W-rantaan matkaa 40 m, vanhaa peltomaata, N-puolella halk. 2 m suuruinen peltoröykkiö. 0-3 turve, 3-35 multa, 35-45 huuhtoutunut kerros, 45 -puhdas hiekkansekainen savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

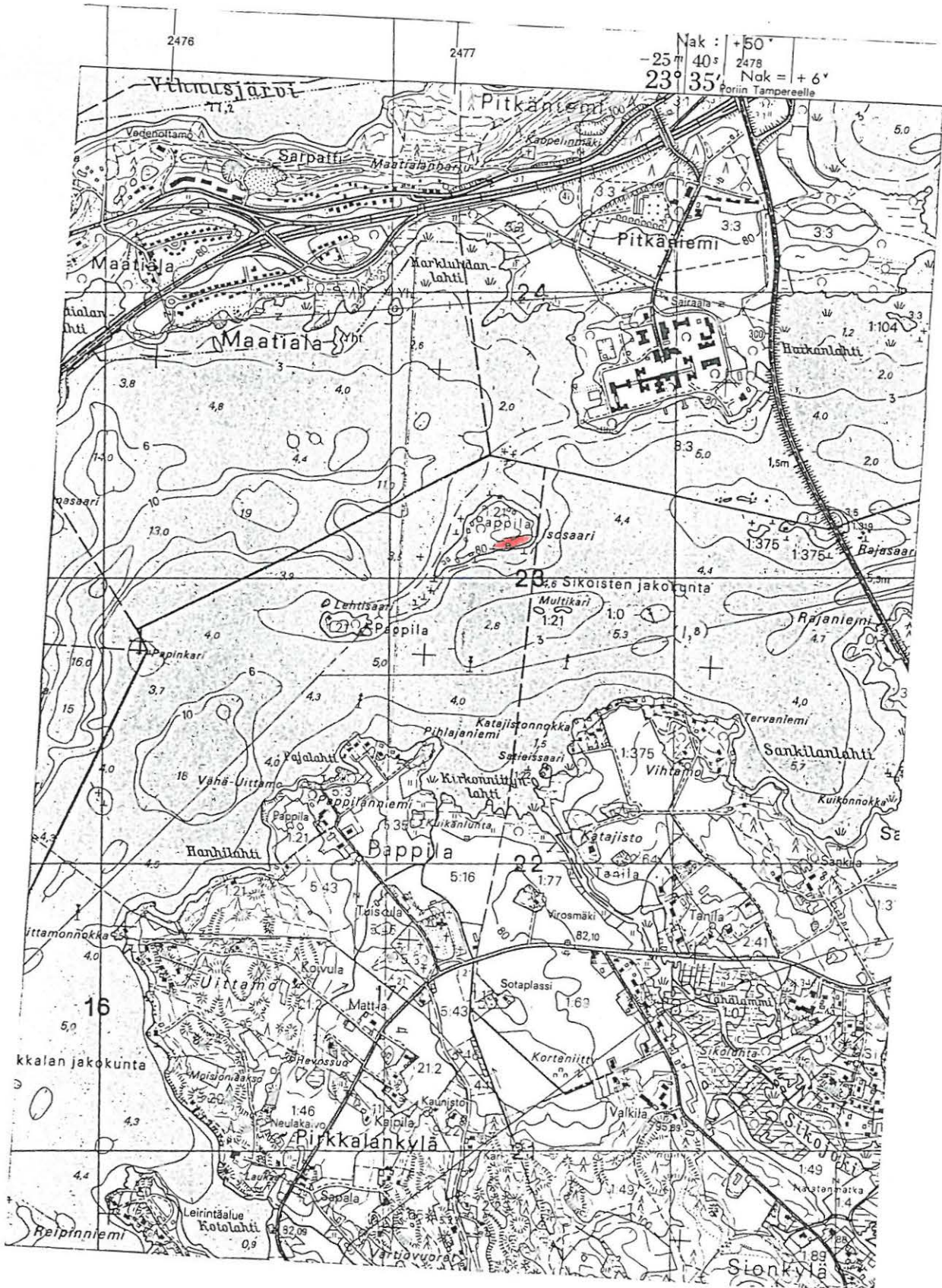
KK11. Sij. mökin 3 NE-kulmasta 12,6 m N (395 gon), tasainen maa saaren W-kärjessä n. 80 m mpy, tasainen sekametsä, jossa kaksi vuokramökkiä 20 m säteellä. 0-3 turve, 3-30 savensakeinen ruskea multa, 30-(50) vaaleampi savi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

Pirkkalan inventointi 1998

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
Keskipiste: x = 6818 40 y = 2477 30 z = 80-82 m mpy

Pirkkala, Pappila, Isosaari [28]

 = kivikautinen asuinpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pappila, Isosaari [28]
Ote rekisterikartasta 1:2000

- = kivikautinen asuinpaikka
- x-1 = koekuoppa ja sen numero

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.2.10. Lepolahti [29], kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Toppari

Paikannimi: Lepolahti

Kohteen laji: asuinpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 30.4.1998, inventointiryhmässä Marjo Jaakkola ja Antti Bilund

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: $x = 6812\ 96$ $y = 2475\ 25$ $z = 80-86$ m mpy

Kohde sijaitsee 4,4 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Lepolahti, kivikautinen asuinpaikka. Neg.nro 113576. Kuv. M. Meriluoto-Jaakkola

Hoito ja kunto: Kivikautinen asuinpaikka peltomaalla. Kyntöpeltona oleva alue on osittain tuhoutunut maanviljelyksen seurauksena. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännösalue on rajattu pääasiassa pintapoiminnalla ja pohjoisosastaan topografian avulla. Alue ei kaipaa hoitoa. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

4:25 Mäki, omistaja Mikko Mäki, Topparintie 71, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnukset: 604-423-0004-0025

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31474:1-2, kvartsi-iskoksia, rautakautinen/hist.ajan saviastianpala

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113576

Diat: 41919

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven Lepolahden itärannalla, siitä kaakkoon työntyvän Lepolahden ojan muoin muodostaman muinaislahden pohjoisrannalla, kohtalaisen jyrkästi lounaaseen laskevalla savipellolla n. 60 x 150 m laajalla alueella 80-86 m mpy. Pintapöiminnassa alueelta löytyi useita kvartsi-iskoksia sekä pellon eteläpäästä keramiikanpala.

Tutkimushistoria -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Pellon topografia, vesistöympäristö ja asettuminen ilmansuuntiin nähden vaikutti kivikautisesti mielenkiintoiselta, minkä vuoksi pelto pintapöimittiin Iso-Moision rautakautisen asuinpaikan tarkastuksen yhteydessä. 60 x 150 m laajalta alueelta havaittiin kohtalaisesti kvartsi-iskoksia, iskentäytimiä ja muutama mahdollinen kvartsesine (KM 31474:2) sekä pellon eteläpäästä n. 81-82 m mpy mahd. rautakautinen keramiikanpala (KM 31474:1). Esihistoriallisella ajalla Lepolahti on ulottunut nykyistä n. 10-15 m syvemmälle kaakkoon, josta laskee nyt puro Lepolahteen. Asuinpaikkaa on siis rajannut lännessä Pyhäjärvi ja lounaassa hieman leveämpi puro. Asuinpaikka on maaperältään hiekkansekaista savea, mahdollisesti myös kyntötoimet ovat voineet sekoittaa ohuen hiekkalinssin saveen. Aluetta on kuitenkin suojannut koillisessa ja osittain pohjoisessakin korkea mäki, Tikkarinvuori, mikä on parantanut asumisolosuhteita. Asuinpaikan W-osassa kulkee Karuniemeen kulkeva paikallistie. Topografisesti sen NW-puolinen n. 30 x 30 m laaja niittyalue liittyyne asuinpaikka-alueeseen, vaikka sille ei ehditty tehdä koekuoppia asian todentamiseksi.

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* Lepolahdenojaa kohti, etelään laskevaa suhteellisen jyrkkää savipeltorinnettä lähellä Pyhäjärven Lepolahtea, n. 25 m päässä Pyhäjärven rannasta. Alueen koillispuolella kohoaa Tikkarinvuori 115 m mpy antaen tuulensuojaa. Kohteen luoteispäässä, todennäköisesti asuinpaikan halki, kulkee Karuniemeen kulkeva kapea paikallistie. Metsä on NE-puolisella mäellä kuusivaltaista sekametsää. Muinainen, pitempi ja kapea Lepolahti (nyk. osa Lepolahden ojaa) on luultavasti ollut hyvä kalastuspaikka. Ojan vastarannalla, n. 30 m kivikautisesta asuinpaikasta SW sijaitsee Isomoisioin rautakautinen asuinpaikka samassa puromiljöössä. Kivikautinen asuinpaikka puron NE-puolella muodostaa ehjän, maisemallisen kokonaisuuden, jossa ei näy juurikaan rakennuskantaa. Sen sijaan kohteesta 50 m SW alkaa tiheähkö, rantaan sijoittunut kesämökkiasutus. Kohteesta 600 m idässä kulkee Lempäälän Säijästä Pirkkalaan kulkeva paikallistie (nro 302). Lähellä Lepolahden asuinpaikkaa sijaitsevat Kenttämäenojan [14] ja Savilahden [1] aiemmin tunnetut kivikautiset asuinpaikat.

Laajuus: n. 60 x 150 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: NE: pellon yläreunaan saakka, SW: Lepolahdesta jatkuvan puron rantaan, W: tiestä 25 m länteen.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2, peltoalueella sijaitseva kivikautinen asuinpaikka

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Anian vesiputkihanke toteutetaan pääosin v. 1999 ja suunnitelmat ovat koskeneet osittain myös Lepolahden kohdetta. Tampereen museot on lähettänyt sen suunnittelijoille tiedot uusista löydettyistä muinaisjäännöksistä ja ohjeet putken linjauksista keväällä 1999 (diar. 2/5423/1999, diar. 3/5423/1999 ja diar. 4/5423/1999).

Lähilöytöjä: Kenttämaenoja [14] kivikautinen kohde 302 m SW, Savilahti [1], kivikautinen asuinpaikka 400 m WSW.

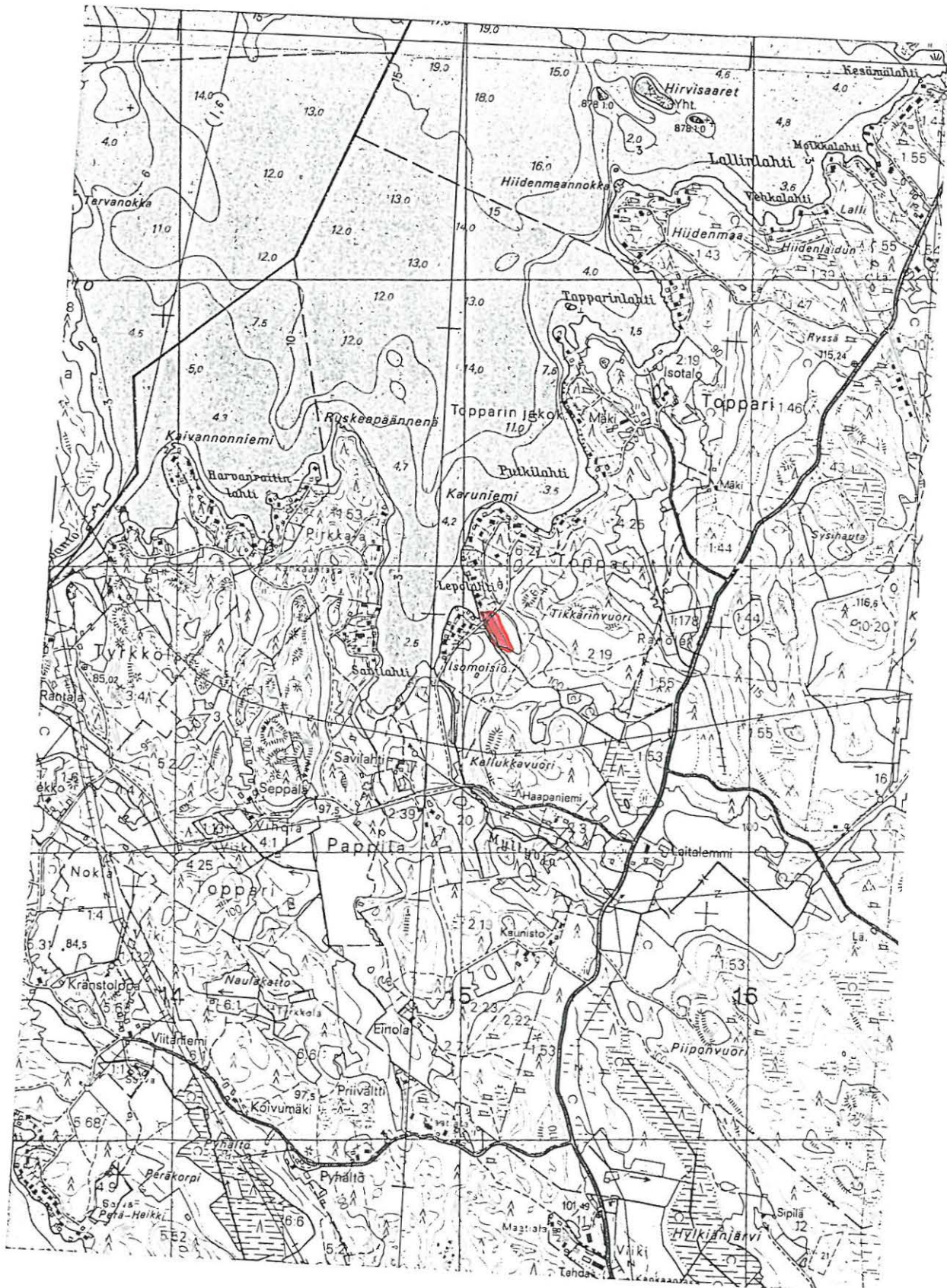
Jatkotoimenpiteitä: -

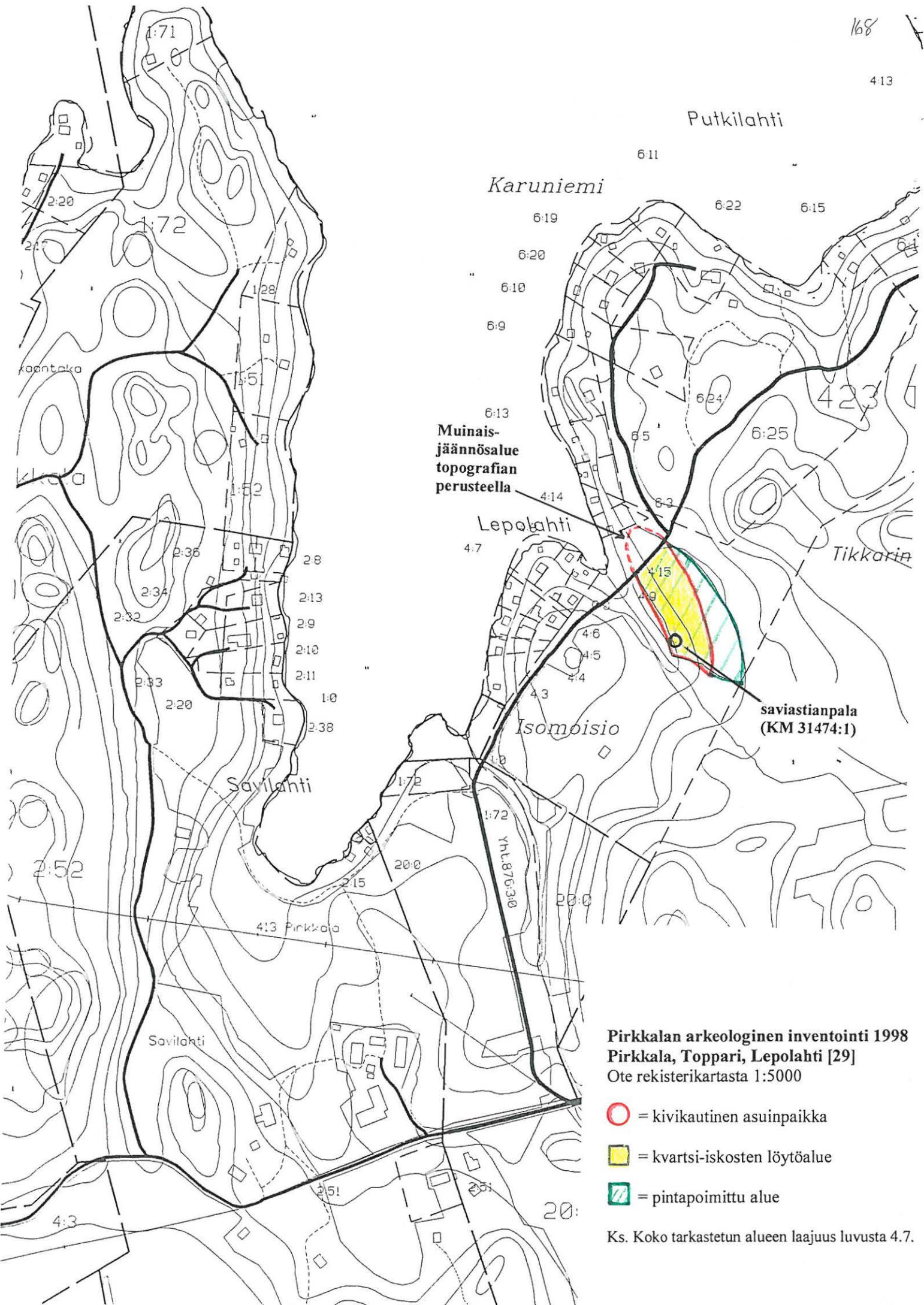
Muuta: -

Koekuopat : -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
 Keskipiste: x = 6812 96 y = 2475 25 z = 80-86 m mpy

 = kivikautinen asuinpaikka

Putkilahti

Karuniemi

Muinais-
jännösalue
topografian
perusteella

Lepolahti

Isomaisio

Tikkariin

saviastianpala
(KM 31474:1)

Savilahti

Savilahti

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Toppari, Lepolahti [29]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kivikautinen asuinpaikka
- = kvartsi-iskosten löytöalue
- = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

Tuula Heikkurinen-Montell

From: Adel Vadim <Vadim.Adel@tt.tampere.fi>
To: <tuula.heikkurinen-montell@nba.fi>
Sent: 24. elokuuta 2000 16:03
Subject: Koordinaattikorjaus

Hei!

Muinaisjäännösluetteloä tehdessäni huomasi, että Pirkkalan inventointiraportissa Kalmon [kohde 30] koordinaatit on väärin.

Oikeat koordinaatit ovat:

Kiviaidan NW-pää: $x = 6815\ 83$, $y = 2476\ 74$,

kiviaidan SE-pää: $x = 6815\ 75$, $y = 2476\ 79$,

Z = 84-87 m mpy.

Kuoppa: $x = 6815\ 77$, $y = 2476\ 81$, $z = n. 86$ m mpy.

Terveisin
Vadim

4.2.11. Kalmo [30], kiviaita ja kuoppa**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Pirkkalankylä**Paikannimi:** Kalmo**Kohteen laji:** kiviaita ja kuoppa**Lukumäärä:** 2**Ajoitus:** historiallinen aika?**Rauhoitusluokka:** 2**Tarkastus:** Tuija-Liisa Soininen. Antti Bilund 28.4.1998**Sijainti:** PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: $x = 6815\ 56$ $y = 2476\ 91$ $z = 90-100$ mmpy Kiviainan luoteispää: $x = 6815\ 83$, $y = 2476\ 74$ Kaakkoispää: $x = 6815\ 75$

Kohde sijaitsee 1,5 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

 $y = 2476\ 70$

Hoito ja kunto: Kiviainaus metsäisellä mäenharjanteella, loivasti luoteeseen laskevalla rinteellä. Aitaus on pääosin ehjä, mutta rakenteeltaan vaihteleva eri osistaan. Koillissivun kaakkoisosassa ja kaakkoissivulla aita on katkelmallinen. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännösalue on rajattu silmämääräisen tarkastelun perusteella. Aluetta voitaisiin hoitaa raivaamalla kiveykset esiin ja karsimalla aluskasvillisuutta. Koska kohde kuitenkin sijaitsee yksityisen maalla, talon takana olevalla mäellä, jonne ei ole tieyhteyksiä Leukun taloon tulevaa lukuunottamatta, kohdetta ei voida ajatella opetus- tai matkailukohteeksi *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

1:47 Leuku, omistaja Seppo Leuku, Leukuntie 30, 33980 Pirkkala

Kiinteistötunnukset: 604-413-0001-0047**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**Tarkastuslöydöt:** -**Kartat:** peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000**Negatiivit:** 113567**Diat:** 41910

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998. Kiviainan havaitsi Antti Bilund Kalmon kivikautisen asuinpaikan tarkastuksen yhteydessä. Myöhemmin alueelta löytyi myös suurehko kuoppa.

Kohteen kuvaus: Noin 120 m pitkä ja 1-5 m leveä kiviaita Kalmovuoren lounaislaidalla, Leukun talon pohjoispuolella, n. 175 m Leukun talosta pohjoiseen.

Tutkimushistoria: -**Toimenpiteet ja havainnot 1998:**

Mäki tarkastettiin rutiinomaisesti, kiviaita kartoitettiin, mäen Koillislaidalta löydetty kuoppa dokumentoitiin. Lisäksi Mäen luoteispääähän tehtiin kaksi koekuoppaa, koska alue katajaisena kalliomäkenä ja Kalmo-nimen vuoksi oli mahdollinen rautakautinen kalmisto.

Mäen lounaislaidalta havaittiin n. 120 m pitkä ja 1-5 m leveä kiviaita, joka koostuu useista kivikerroksista. Kohde sijaitsee Leukun talon pohjoispuolella, n. 175 m Leukun talosta pohjoiseen. Kun selvä kiviaita kaakkoispäästään päätty se jatkuu vielä noin 20 m hyvin epämääräisenä. Vastaavanlaista aitarakennelmaa ei havaittu mäen koillisreunalla, mutta kuitenkin suuresta kuopasta lähtien, sen pohjoispuolella oli epämääräistä

vallia/aitaa noin 15 metrin matkalla. Mäen koillisreunalla kulkee Leukun ja Kierikan välinen tilanraja. Ko. rajaa pitkin on kulkenut myös piikkilanka-aita, jonka paaluja on tuettu kivin. Siten on myös mahdollista, että piikkilanka-aita kertoo mäen varhaisesta käyttötarkoituksesta. Mahdollisesti kyseessä on jonkinlainen aitaus, jota lounaispuolella on rajannut kiviaita ja kaakkoispuolella jokin muu aitasysteemi, joka myöhemmin on vaihtunut piikkilanka-aidaksi.

Kohteesta oli ollut tietoinen jo aiemmin Jouko Hillukka, joka oli haastatellut aidasta Leukun talon vanhaa isäntää. Hillukan mukaan Leukun talon väki ei tiennyt, milloin kiviaita oli rakennettu. Ottaen huomioon, että Leukun talo on yksi Pirkkalankylän vanhimpia taloja ja periytyy keskiajalle, kyse voi olla joko tradition katkeamisesta tai siitä, että kiviaita olisi hyvin vanha.

Mäen itäreunalta löytyi n. 210 m Leukun tilan päärakennuksesta pohjoiseen kuoppa, jonka halkaisija on 5 x 4 m ja syvyys 2,5 m. Kuoppa on hieman suorakulmainen, N-S-suuntainen. Kuopan ympärillä on n. 1 m levyinen ja 30-40 cm korkea maavalli. Kyseessä voi olla joko ampumakuoppa tai jonkinlainen pyyntikuoppa. Jos kyseessä olisi ampumakuoppa, sen näkyvyys olisi N, NE ja E ja tällöin näköpiirissä olisi Juoksianoja, eikä esim. Pyhäjärven Kotolahti, joka tuntuisi luontevimmalta vihollisen tulosuunnalta. Myöskään Pirkkala -Lempäälä (Säijä) -välistä tietä (vanha Hiidentie) ei voi tarkkailla kuopan alueelta. Mahdollisesti kyseessä voikin olla jonkinlainen pyyntikuoppa. Pelkän maan ottaminen kuopasta ei olisi luultavasti aikaansaanut valjeja kuopan ympärille. Toisaalta kaikki kuopasta otetut maat eivät liene kuopan ympärillä, vaan ne on kuljetettu jonnekin.

Mikäli kiviaita olisi tehty puolustustarkoituksessa, kuoppa ja se saattaisivat liittyä käyttötarkoitukseltaan toisiinsa.

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* Noin 120 m pitkä ja 1-5 m leveä kiviaita sijaitsee Kalmovuoren lounaislaidalla, Leukun talon pohjoispuolella, n. 175 m Leukun talosta pohjoiseen. Kuoppa sijaitsee vuoren kaakkoislaidalla n. 210 m Leukun tilan päärakennuksesta pohjoiseen. Kuopan alueelta on näkyvyys lähinnä Juoksianojan alueelle. Mäki on kallioista, kohoaa 90 m korkeuteen ja on kasvillisuudeltaan kuivaa. (mäntyä, katajaa, pihlajaa ja alarinteellä kuusta). Mäki on samaa kalliomuodostelmaa sen kaakkoispuolella olevan saman suuntaisen (NW-SE) Paravuorten kanssa. Nykyään n. 100 m mäestä lännessä kulkee Hiidentien (Pirkkala-Lempäälän Säijä, tie nro 302) nykyinen linjaus. Jouko Hillukan mukaan vanha linjaus on kulkenut lähempää Kalmo- ja Paravuorta. Kiviaita sijaitsee 200 m päässä lännessä olevasta Pyhäjärven kotolahdesta.

Laajuus: aita: n. 120 x 5 m., kuoppa, 4 x 5 m

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen 2 m suoja-alue.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2 historiallinen?, kohtalaisen hyvin säilynyt kiviaita sekä ihmisen kaivama kuoppa, jotka periaatteessa voivat liittyä myös toisiinsa

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Leuku [31] kiviaita 200 m SE, Tursiannotko [15] esihistoriallinen ja historiallinen asuinpaikka-alue m NW

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: Kohteelle on annettu tässä paremman puutteessa nimi Kalmo sillä se on lähin kartalla alueella osoitettu paikannimi. Tähän liittyen ko. vuorta on tässä kutsuttu Kalmovuoreksi. Historiallisista syistä yhtä hyvä nimi olisi voinut olla Leukun vuori sillä kohde on Leukun talon maalla ja Leukun talo on eräs Pirkkalan keskiajalle saakka menevistä tiloista.

Koekuopat:

KK1: 23 m Kalmomäen NW-päässä olevasta rajapyykistä nro 430 SSW (216 gon), 17,7 mäen NW-päässä olevasta sähköpylvästä SW (155 gon), luoteeseen viettävän pitkän kallioharjanteen NW-päässä, sähkölinjan (ei merkitty 1:5000/1:10 000 karttoihin) alapuolella, n. 2 m sähkölinjasta SW. Kasvillisuus kataja, mänty, koivu tuomi. 0-10 turve, 10-25 ruskea metsämulta, 25-kallio. Kuopassa muutama pieni kivi, keskellä halk. 20 x 15 cm laaja kivi alkaen 10 cm syvyydessä. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

KK2: 7,2 m Kalmomäen NW-päässä olevalta rajapyykiltä SW (262 gon), heinää ja vattua kasvavan loivan NW-rinteen laella. Ympäristössä kasvaa katajia, tuomia, mäntyjä ja koivuja. 0-2 turve, 2-10 humuksensekainen multa, 10-20 savensekainen ruskea hiekka, 20-puhdas savimoreeni. Kuopassa kaksi halkaisijaltaan 20 cm suuruista kiveä, jotka alkavan n. 10 cm syvyydessä sekä muutama pienempi kivi halk. max 10 cm.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,

Keskipisteen koordinaatit: x = 6815 56 y = 2476 91 z = 90-100 m mpy

 = kiviaita ja kuoppa

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalankylä, Kalmo [30]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

— = kiviaita

— = epämääräinen kiveys

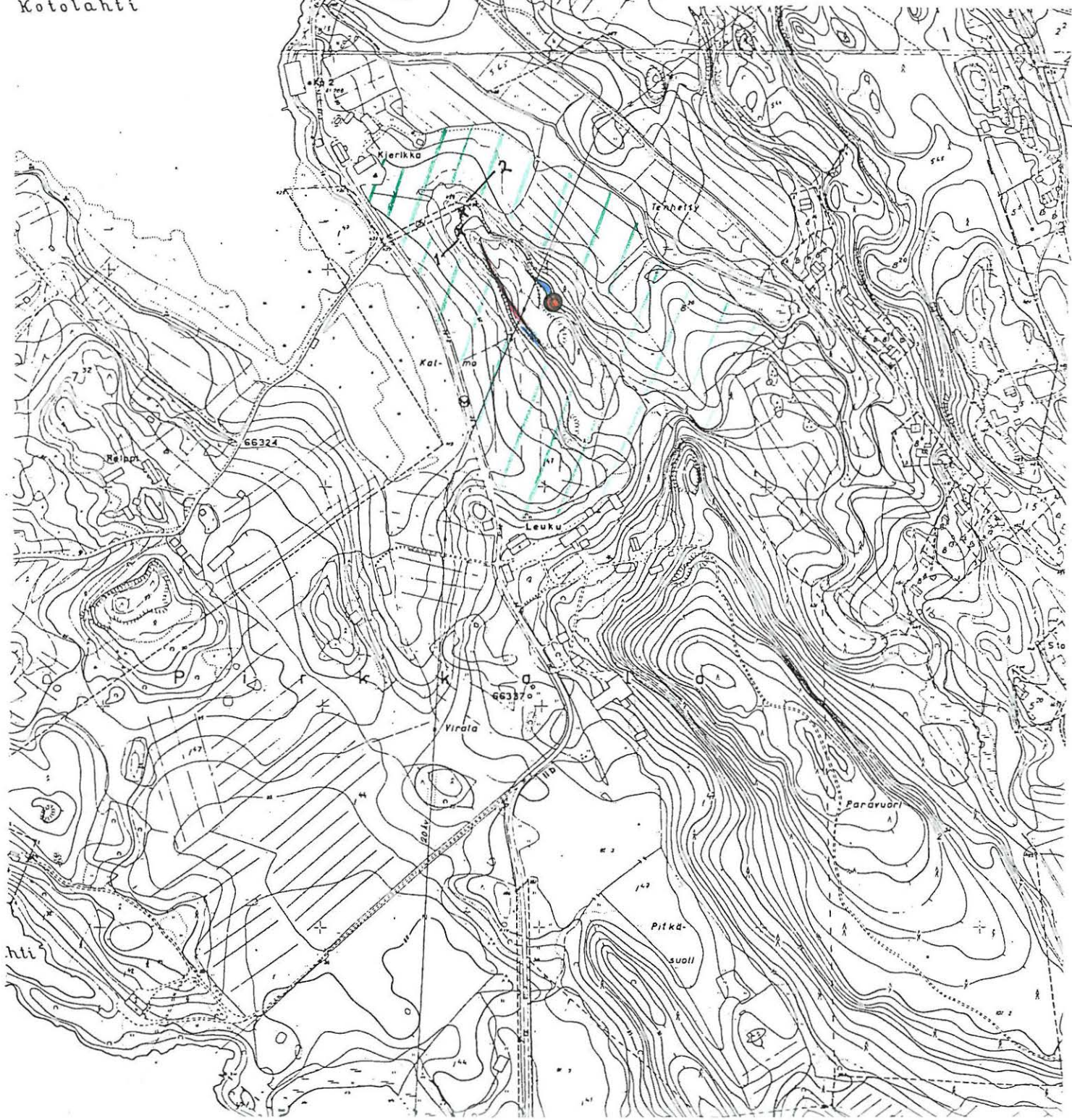
● = kuoppa

× - 1 = koekuoppa ja sen numero

▨ = pintapoimittu alue

Ks. koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

Kotolahti

4.2.12. Leuku [31], kiviaitaus**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Pirkkalankylä**Paikannimi:** Leuku**Kohteen laji:** kiviaitaus**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** historiallinen aika**Rauhoitusluokka:** 2**Tarkastus:** Antti Bilund 20.5.1998**Sijainti:** PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 91 z = 90-100 m
mpy

Kohde sijaitsee 1,5 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Hoito ja kunto: Kiviaitaus metsäisellä mäenharjanteella, loivasti luoteeseen laskevalla rinteellä. Aitaus on pääosin ehjä, mutta rakenteeltaan vaihteleva eri osistaan. Koillissivun kaakkoisosassa ja kaakkoissivulla aita on katkelmallinen. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännösalue on rajattu silmämääräisen tarkastelun perusteella. Aluetta voitaisiin hoitaa raivaamalla kiveykset esiin ja karsimalla aluskasvillisuutta. Koska kohde kuitenkin sijaitsee yksityisen maalla, talon takana olevalla mäellä, jonne ei ole tieyhteyksiä Leukun taloon tulevaa lukuunottamatta, kohdetta ei voida ajatella opetus- tai matkailukohteeksi *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

1:47 Leuku, omistaja Seppo Leuku, Leukuntie 30, 33980 Pirkkala

Kiinteistötunnukset: 604-413-0001-0047**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**Tarkastuslöydöt:** -**Kartat:** peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000**Negatiivit:** -**Diat:** -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998. Kohde tarkastettiin pirkkalalaisen Jouko Hillukan ilmoituksen perusteella. Hillukalle siitä oli kertonut aitauksen lounaispuolella, Leukun talon pihan laidassa olevassa mökissä asuva henkilö.

Kohteen kuvaus: Noin 60 m pitkä ja 10-25 m leveä kiviaitaus, jossa on sisäisiä rakenteita. Kiviaitaus sijaitsee Paravuorten pohjoispäässä, Leukun talon itäpuolella, lähellä talon rakennuksia, luoteeseen laskevalla metsärinteellä Paravuorten pohjoispäässä.

Tutkimushistoria: -**Toimenpiteet ja havainnot 1998:**

Kiviaitaus on luode-kaakko -suunnassa noin 60 m pitkä. Koillissivu on suora. Luoteissivu on jokseenkin kohtisuorassa sitä vastaan, melko suora ja noin 25 pituinen. Lounaissivun luoteisosa on melko suora ja suuntautuu itäkaakkoon niin, että aitaus kapenee kaakkoon päin. Aitauksen puolivälissä (NW-SE-suunnassa) lounaissivu kääntyy jyrkästi lounaaseen ja noin 5 m päässä taas itäkaakkoon. Lounaissivun kaakkoisosa jatkuu sitten suorana lähelle koillissivun kaakkoispäätä niin, että aitauksen kaakkoispää on vain noin 10 m levyinen.

Aitauksen keskellä, sen lounaissivulla olevan mutkan kohdalla, on kiviaidan rajaama "huone". Se on jokseenkin neliömäinen (sivun pituus noin 5 m). Sen eteläkulmassa, lounaisseinällä, on 1-1,5 m levyinen (osittain sortunut) "oviaukko". "Huoneen" luoteisseinä on aitauksen lounaissivun SW-NE -suuntaisen osan jatkeella. Lounais- ja koillisseinien ja aitauksen vastaavien sivujen välillä on vain muutaman metrin levyiset aukot, joten "huone" jakaa aitauksen kahteen osaan. Itse aitauksessa on kaksi ulos johtavaa aukkoa, kummatkin kaakkoisosassa. Koillissivulla on rakenteeltaan melko epämääräinen aukko "huoneen" itäkulman kaakkoispuolella. Lounaissivulla on aukko muutamia metrejä aidan mutkasta (eli kaakkoisosan länsikulmasta) kaakkoon. Tämä aukko on itse asiassa huolellisesti rakennettu portti. Sen leveys on noin 2,5 m. Portin pielinä on luontaiset, mutta muodoltaan melko suorakulmaiset kivipaadet. Luoteinen on pohja-alaltaan 60 x 50 cm ja 150 cm korkea, kaakkoinen vastaavasti 80 x 80 cm ja 120 cm. Luoteisessa on alhaalla ulkokulmassa jäljellä rautainen saranatappi. Ylhäällä ja kaakkoisessa paadessa on poratut reiät, joista tapit puuttuvat.

Aidan rakenne aitauksen eri osissa on vaihteleva. Parhaimmillaan aidan seinämät on ladottu suurista kivistä pystysuoriksi ja sisäosa täytetty pienemmillä kivillä. Tällaista on aitauksen luoteissivulla, varsinkin kaakkoisosassa (paksuus 1,5-2 m ja korkeus enimmillään noin 1 m) ja "huoneen" seinissä (paksuus 1-1,5 m, korkeus 1 m). Aitauksen muissa osissa aidan rakenne on epämääräisempi. Pohjoisessa ja koillisessa aita on vallimainen, leveä (jopa noin 3 m), mutta matala (noin 0,5 m) ja koostuu sekalaisesta kiviaineksesta. Koillissivun kaakkoisosassa ja aitauksen kaakkoispäässä aita on paikoin niin katkelmallinen, että sen kulkua on vaikea hahmottaa.

Aitauksen kaakkoispäässä, itäkulman ulkopuolella on 4-5 m läpimittainen pyöreä kaivo, jossa tarkastusaikana oli noin 1 m vettä. Kaivon reunoille ja tasanteeksi (noin 2 m leveydeltä) sen ympärille on aseteltu ilmeisesti kaivosta nostettuja kiviä. Kaivon reuna oli 20-30 cm veden pinnan yläpuolella.

Aitauksen kaakkoispäästä noin 40 m etelään, vähän ylempänä rinteellä, etelään menevän vanhan tien länsipuolella on 20 x 7 -10 m kokoinen raivattu alue, ehkä vanha pelto.

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* Aitauksen sijaitsee laajan Paravuorten mäenharjanteen luoteispäässä, luoteeseen laskevalla rinteellä. Aitauksen luoteispää on noin 8 m kaakkoispäätä alempana. Varsinkin aitauksen koillis- ja pohjoispuolella on kallioiset harjanteet. Muuten maaperä aitauksessa ja sen ympäristössä on moreenia. Aitauksen ympärillä kasvaa enimmäkseen havumetsää, ylempänä männikköä ja alempana kuusikkoa. Itse aitauksessa kasvillisuus on rehevää. Yläosassa on sekametsää. Alaosassa kasvaa lähinnä lehtipuupensaikkoa, mutta vanhempaa lepikkoa näyttää kaadetun äskettäin. Välittömästi aitauksen luoteisosan lounaispuolella on Leukun talon pihapiiriin kuuluvan mökin piha. Sen kautta tulee vanha tien pohja Leukun talolta ensin kaakkoon ja sitten aitauksen kaakkoiskulmasta etelään. Tämä Hillukan mukaan vanha tielinja Pirkkalasta Säijään. Nykyinen Pirkkala-Säijä tie (nro 302 kulkee kohteesta 150 m SW.

Laajuus: n. 60 x 25 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen 2 m suoja-alue.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2 historiallinen, kohtalaisen hyvin säilynyt kiviaitus, jossa sisäisiä rakenteita

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Kalmo [31] kiviaita 200 m NW, Tursiannotko [15] esihistoriallinen ja historiallinen asuinpaikka-alue 650 m NW

Jatkotoimenpiteitä: -

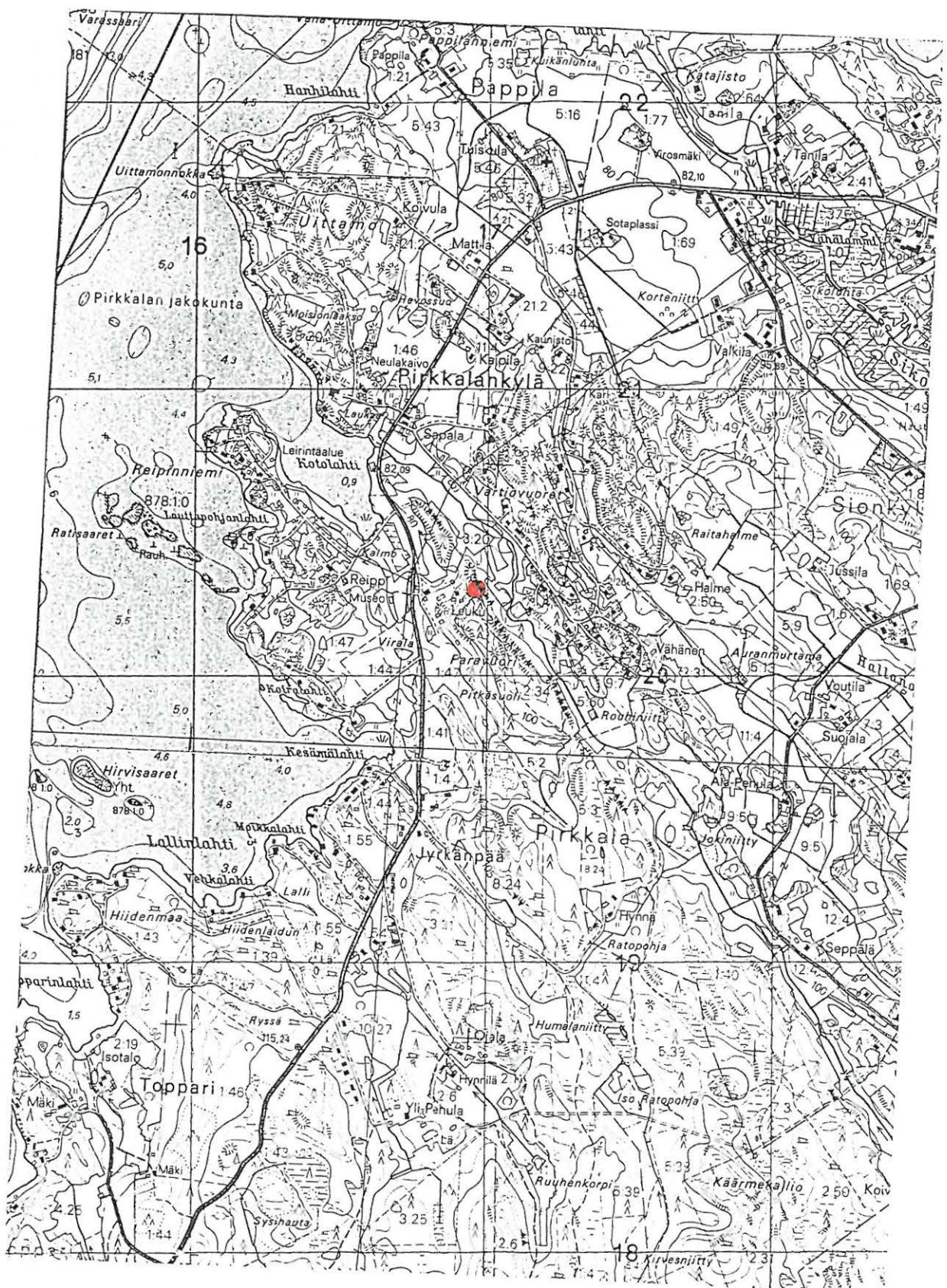
Muuta: Leukun talo on eräs Pirkkalan keskiajalle saakka menevistä tiloista. Myös lähilöydöissä mainittu Kalmon kiviaita on nykyisin Leukun talon maalla.

Pirkkalan inventointi 1998

Pirkkala, Pirkkalankylä, Leuku [31]

Ote peruskartasta 1:20 000, PK 2123 05 Nokia,
Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 91 z = 90-100 m mpy

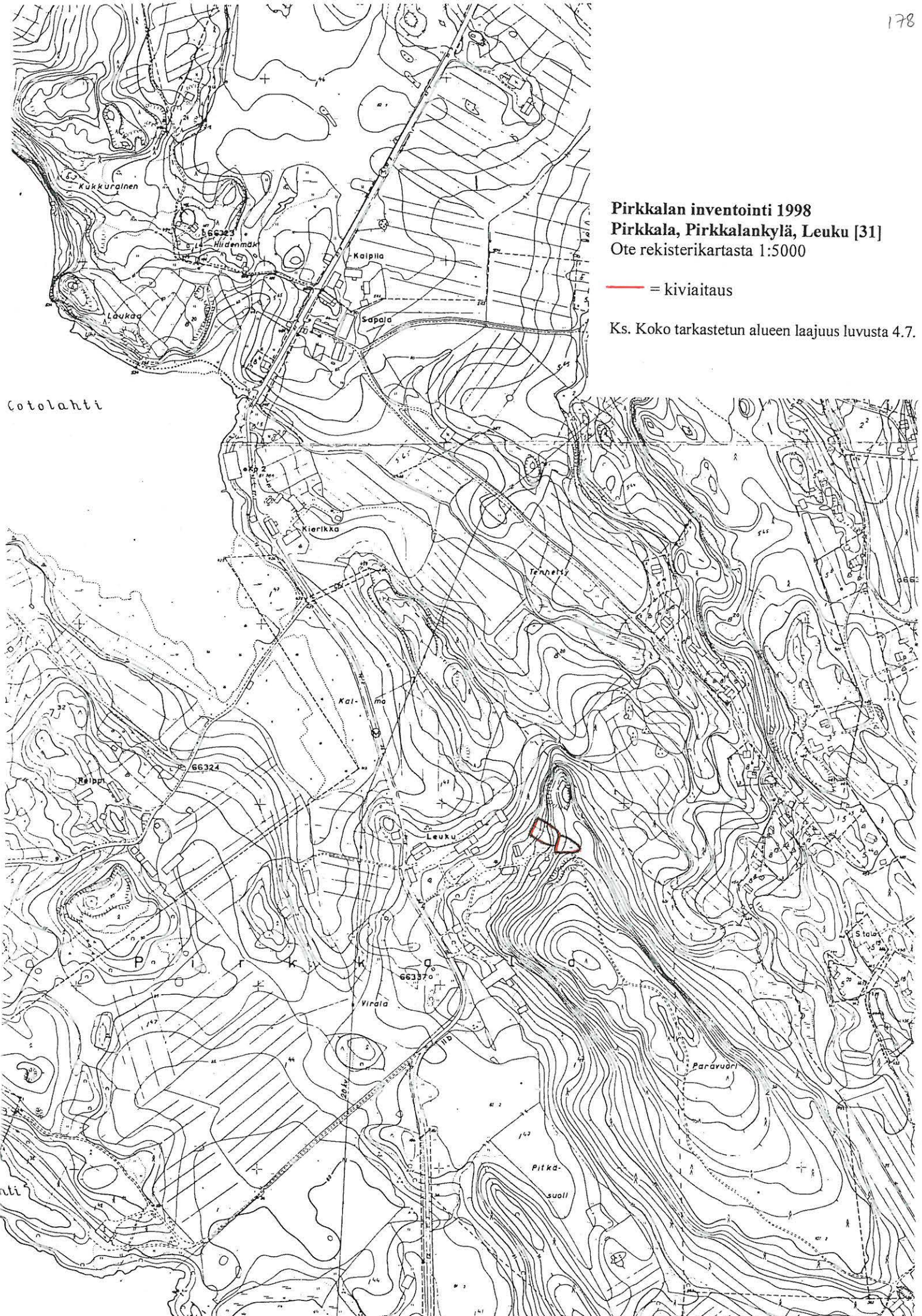
● = kiviaitaus

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalankylä, Leuku [31]
Ote rekisterikartasta 1:5000

— = kiviaitaus

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

Cotolahti

nti

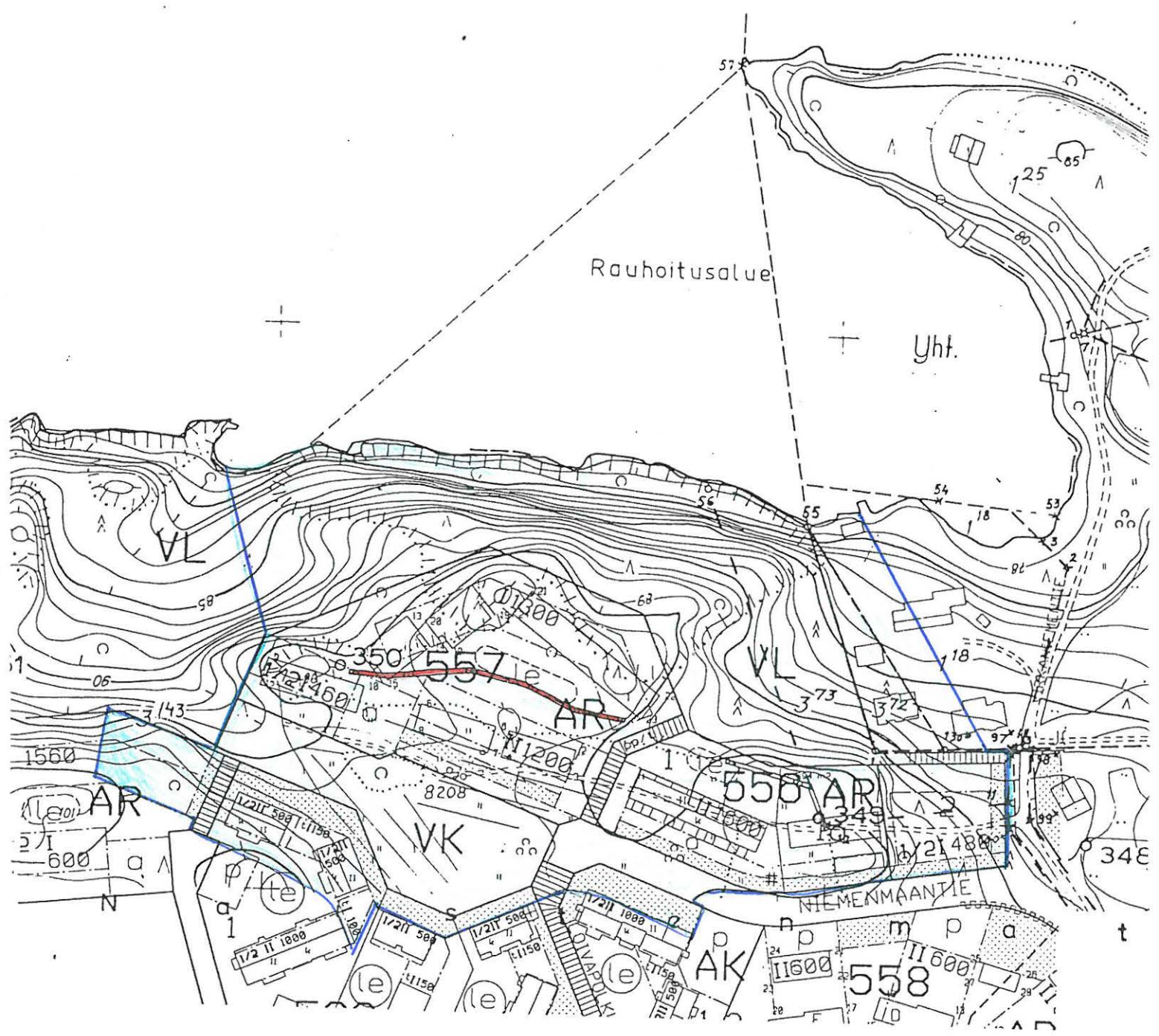
4.2.13. Soukonkallio 1 [32], kiviaita**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Naistenmatka**Paikannimi:** Soukonkallio**Kohteen laji:** kiviaita**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** historiallinen aika**Luokka:** 2**Tarkastus:** Antti Bilund 25.5.1998, Vadim Adel ja Riia Siltanen 19.5.1999**Sijainti:** PK 2123 08 PIRKKALA, keskipisteen koordinaatit: x = 6818 08, y = 2480 68, z = 95-97 m mpy. Kohde sijaitsee 3,9 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ENE.**Hoito ja kunto:** Osittain purettu inventoinnin jälkeen, Skanska rakentaa paikalle rivitaloja.**Tila- ja omistajatiedot:** -**Kiinteistötunnus:** -**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**Inventointilöydöt 1998:** -**Negatiivit:** -**Diat:** -**Tarkastuksen aihe:** Pirkkalan arkeologinen perusinventointi**Kohteen kuvaus:** Kiviaita on peruskartalta mitattuna noin 120-130 m pituinen ja lähinnä itä-länsisuuntainen. Länsiosa suuntautuu itään tai hiukan itäkoilliseen. Noin puolivälissä aita kääntyy itään tai itäkaakkoon. Aita on n. 1 m paksuinen ja korkeimmalta kohdalta n 1m korkea. Rakennettu enimmäkseen suurista, särmikkäistä liuskelohkareista.**Tutkimushistoria:** -**Toimenpiteet ja havainnot 1998:** Kohteen mittaus ja kartoitus. *Ks. kohteen kuvaus.***Ympäristö:** Kiviaita sijaitsee melko tasaisessa, joskin kivisessä maastossa. Pohjoisessa, Pyhäjärven puolella, on rannan suuntainen kallioharjanne. Lännessä, idässä ja myös kauempana etelässä maasto on kallioista. Aidan S-puolella on n. hehtaarin kokoinen alue, joka on ehkä osittain ollut viljelysmaata. Nyt alueella kasvaa nuorta sekametsää ja pensaikkkoa. Aidan S- ja E-puolelle on rakennettu ja rakennetaan pienkerrostaloja, mm. asunto-osakeyhtiö Soukonkallio. Etelässä lähimpien talojen piha-alue ulottuu 20-30 m päähän aidasta.**Laajuus:** n. 130 m x 1 m**Ehdotus suoja-alueeksi:** Lain mukainen, 2 m aidan reunasta**Suojelutoimenpiteet:** Rakentajille kerrottiin aidasta tarkastuksen yhteydessä 19.5.1999**Luokitusehdotus:** Luokka 2. Kohteen luonteen selvittäminen vaatii lisätutkimuksia.**Havaintomahdollisuudet:** Hyvät**Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:** Ympäristössä oli tarkastusaikana erilaisia mittakeppejä ja linjoja, jotka viittaavat siihen, että etelämpänä käynnissä olevat rakennustyöt saattavat ulottua paikalle.**Lähilöytöjä:** Haikanniemi [34]**Jatkotoimenpiteitä:-****Muuta:** -**Koekuopat:** -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 08 PIRKKALA

Keskapisteen koordinaatit: x = 6818 08 y = 2480 68 z = 95-97 m mpy

 = kivaitia

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
 Pirkkala, Naistenmatka, Soukonkallio 1 [32]
 Ote rekisterikartasta 1:2000

- = kiviaita
- = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.3. Epämääräiset kohteet

4.3.1. Toosila [33], mahdollinen kuppikivi

Kunta: Pirkkala

Kylä: Tanila

Paikannimi: Toosila

Kohteen laji: kuppikivi(?)

Lukumäärä: 1

Ajoitus: rautakausi?

Tarkastusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 26.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, keskipisteen koordinaatit: $x = 6816\ 81$, $y = 2478\ 88$, $z = 88 - 89$ m mpy. Kohde sijaitsee n. 1,75 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ESE.

Hoito ja kunto: Kohde on koskematon, ei tarvitse hoitotoimenpiteitä. Kohde on rajattu näkyvien rakenteiden perusteella.

Tila- ja omistajatiedot:

3:25 Toosi, omistaja Maunula Hilikka, Toosintie 17, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnus: 604-422-0003-0025

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: ei löytöjä

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113624

Diat: 41964

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Mahdollinen kuppikivi loivasti etelään laskevalla rinteellä pellon ja metsän rajassa.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Kivi on noin 4,5 m pitkä (N-S) ja 3 m leveä. Kiven itäsivu on lähes suora ja jyrkästi laskeva. Korkein kohta, noin 1,2 m maan pinnasta on lähes kiven itäreunalla ja pohjois-etelä -suunnassa lähes kiven keskikohdalla. Jyrkän itäsivun yläreunassa on terävähkö harja, josta kiven pinta laskee aluksi melko jyrkästi länteen. Kiven keskiosassa on tasanne, jossa lasku on loivempaa. Kiven lounais-, länsi-, ja luoteisreunat laskevat taas noin puolen metrin korkeudesta maahan jyrkemmin. Muotonsa perusteella kivi saattaisi olla myös kallio, mutta todennäköisemmin se on irtokivi. Lähialueen kallioid ovat yleensä liuskeista kivilajia. Kivilaji on melko karkearakeista vaalean harmaata graniittia tai heikosti metamorfoitunutta graniittigneissä, sillä kivessä on jonkin verran kvartsipitoisempia juonteita. Mahdollinen kuppi on kiven itäosan harjasta vajaan metrin länteen, kohdassa, jossa länteen laskeva kiven pinta tasaantuu loivemmaksi.

Ympäristö: Kivi sijaitsee loivasti etelään laskevalla rinteellä pellon ja metsän rajassa. Koillisessa on kivikkoista hakamaata, jolla kasvaa vanhoja kuusia ja jonkin verran lehtipuita. Muuten ympäristö on savista peltoa. Pellon yläreunasta on raivattu kiviä pellon reunaan. Kuppikivi on kuitenkin alkuperäisellä paikallaan. N. 200 m kivistä etelään ja n. 10 m alempana virtaa Hanhonoja idästä länteen. Toosin talon rakennukset

ovat 150 m päässä lännessä. Lähin tie on Toosin talon lounaispuolitse ja edelleen Hanhonojan yli kaakkoon kulkeva Heikkiläntie 100 m kivistä lounaaseen.

Laajuus: n. 4,5 m x 3 m

Ehdotus suoja-alueeksi: Lain mukainen, 2 m kiven reunasta.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 2

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Tanila [36], Valkila [11]

Jatkotoimenpiteitä:-

Muuta: -

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998

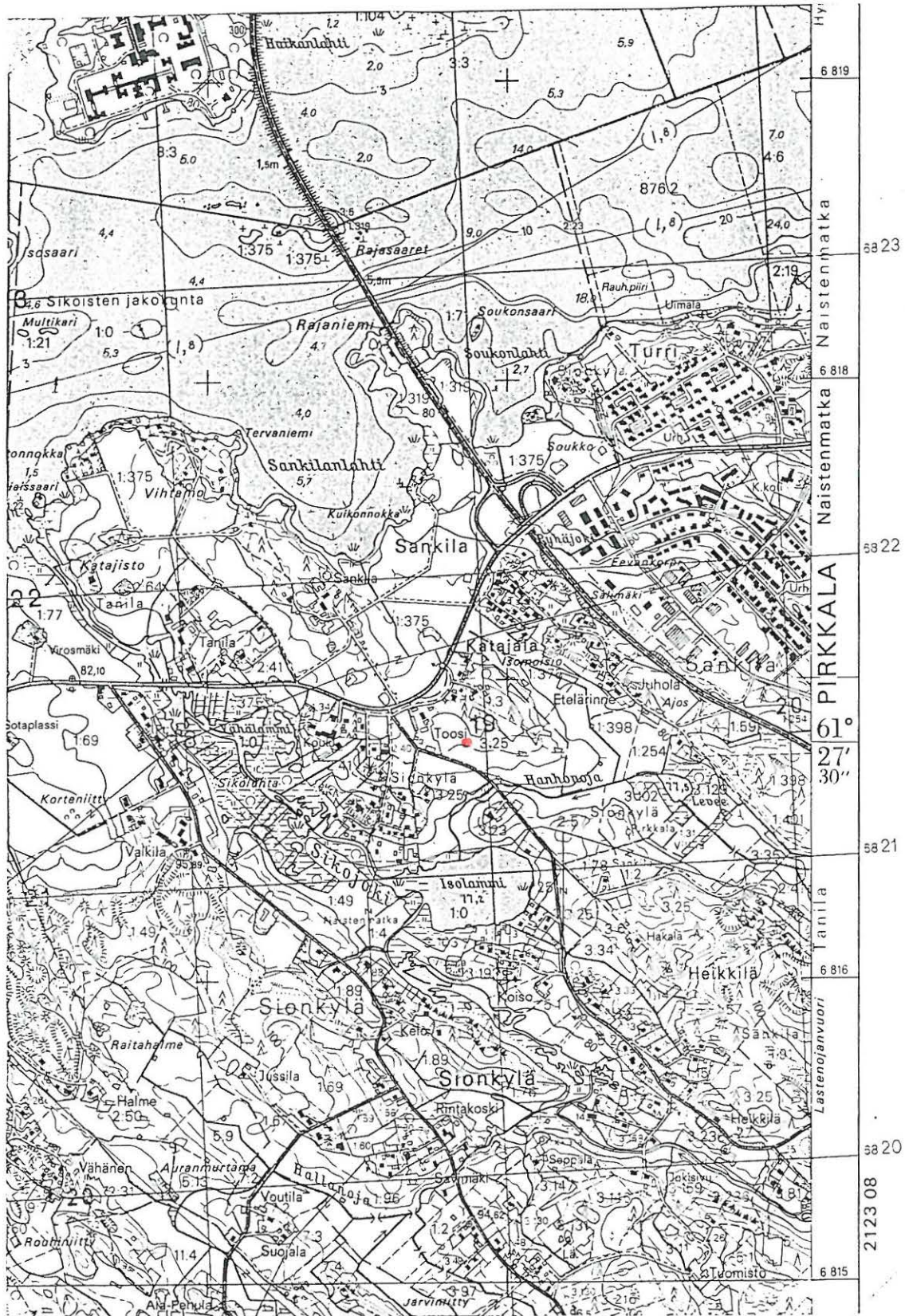
Pirkkala, Tanila, Toosi [33]

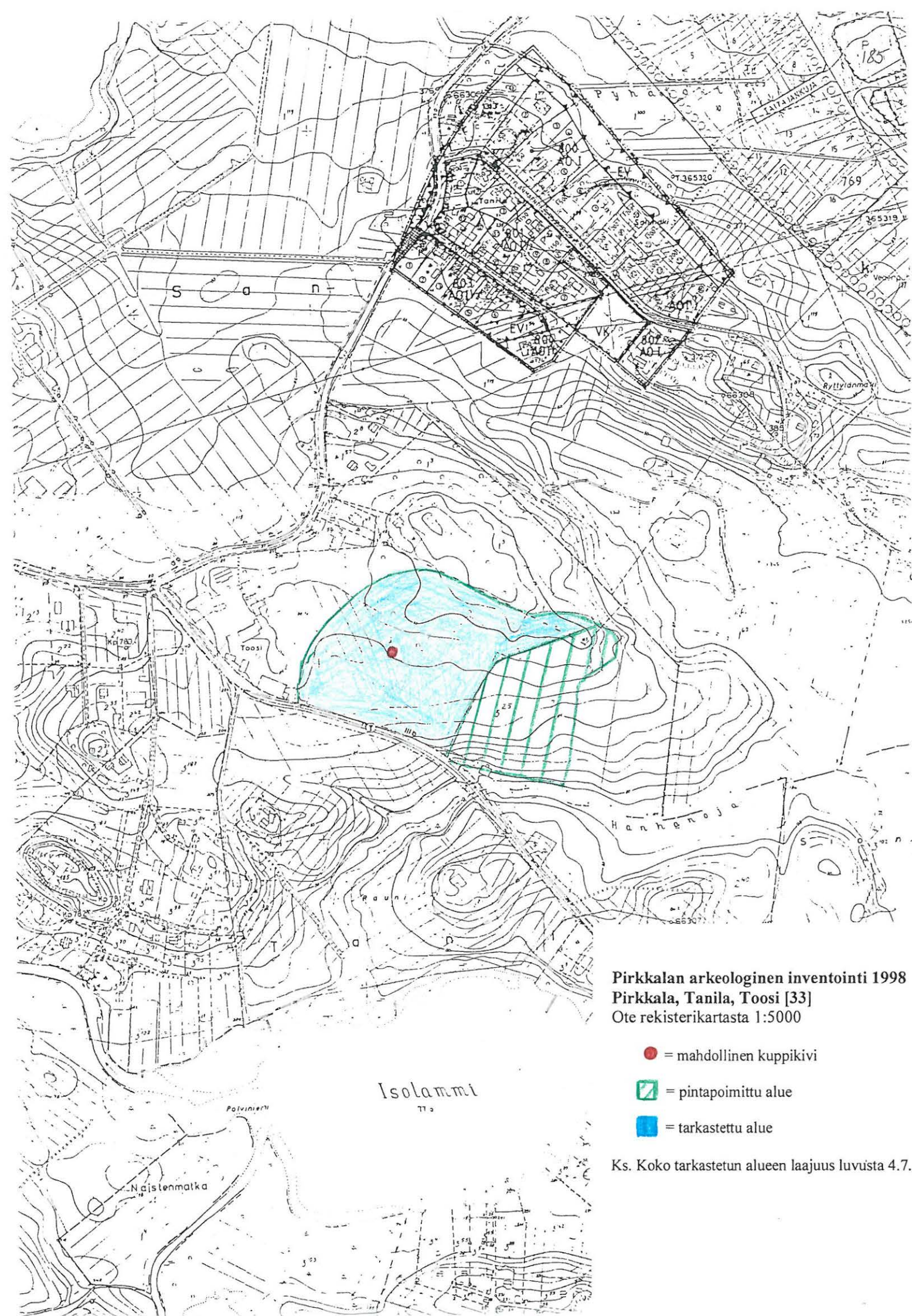
Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: alue 1) x = 6816 47, y = 2478 86, z = n. 80 m mpy

alue 2) x = 6816 47, y = 2479 02, z = n. 80 m mpy

● = mahdollinen kuppikivi

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Tanila, Toosi [33]
Ote rekisterikartasta 1:5000

- = mahdollinen kuppikivi
- = pintapöimittu alue
- = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.3.2. Haikanniemi [34], kiven- ja maansekainen röykkiö

Kunta: Pirkkala

Kylä: Haikka

Paikannimi: Haikanniemi

Kohteen laji: kiven- ja maansekainen röykkiö?

Lukumäärä: 1

Ajoitus: ajoittamaton

Tarkastusluokka: 2

Tarkastus: Antti Bilund 25.5.1998

Sijainti: PK 2123 08 PIRKKALA, keskipisteen koordinaatit: x = 6818 65, y = 2482 01, z = 81 m mpy. Kohde sijaitsee 5,3 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ENE.

Hoito ja kunto: Turpeen peittämä kiven- ja maansekainen röykkiö silokalliolla. Kiviä on pinnalla näkyvissä lähinnä keskiosassa. Keskellä kasvaa muutamia pieniä mäntyjä ja koivuja. Kiveyksen luoteisreunalla ohut (ja vähäkivinen) maakerros on kulunut reunoiltaan rikki. Kohdetta ei ole merkitty maastoon.

Tila- ja omistajatiedot: 2:0, omistaja Haikan omakotialueen yhteisalueiden osakkaat, Haikan omakotiyhdistys, pj. Risto Pirttimäki, Lentäjänkatu 4, 33960 PIRKKALA

Kiinteistötunnus: 604-878-0002-0000

Aiemmat tiedot:-

Aiemmat löydöt:-

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113623

Diat: 41963

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus:

Kohde on Haikanniemen kärjessä, tanssilavan koillispuolella, loivasti luoteeseen laskevalla silokalliolla sijaitseva matala, pyöreähkö (halkaisija n. 4 m) maansekainen kiveys. Se näyttää enimmillään noin 20 cm paksuiselta ja ohenee melko tasaisesti reunoilla. Sen ympärillä on paljasta silokalliota. Kiveys on pinnaltaan sileä ja lähes kokonaan turpeen peittämä. Kiviä on pinnalla näkyvissä lähinnä keskiosassa. Keskellä kasvaa muutamia pieniä mäntyjä ja koivuja. Kiveyksen luoteisreunalla ohut (ja vähäkivinen) maakerros on kulunut reunoiltaan rikki. Rikkoutuneesta kohdasta näkyy, että maa on vahvasti hiilen murujen sekaista.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Kiveykseen tehtiin koekuoppa sen keskiosaan, siinä kasvavien puiden koillispuolelle ja kiveyksen pohjoisreunalla lähellä laitaa pinnassa näkyvien kivien lounaispuolelle. Kuopassa oli pinnalla ruohoturvetta (n. 7 cm). Sen alla oli tummaa, ruskehtavaa hiekkamaata, jossa oli joitakin hiilenmuruja (ei kuitenkaan niin paljon kuin kiveyksen reunalla). Kallio oli 15 cm syvyydessä. Koko kuopassa oli runsaasti pieniä (halkaisija 5 - 10 cm) kiviä ja yksi suurempi (halkaisija 20 cm) liuskelaaka. Ainakin osa pikkukivistä vaikutti palaneelta.

Kiveyksestä kaakkoon ja sitä ylempänä, kallion laella on myös maata kallion pinnalla. Sinne kaivettiin toinen koekuoppa osittain maaperän vertailemiseksi, osittain koska sielläkin maasta näytti pistävän esiin kiviä. Kuoppa tehtiin neljän suuren, noin metrin läpimittaisen kiven väliin. Pinnalla oli tanssilavan pihalle tuotua soraa noin 5 cm. Sen alla oli osittain maatunut 3 cm paksuinen turvekerros (luontainen maan pinta) ja puhdasta keltaista soransekaisista hiekkamoreenia (luontainen pohjamaa). Kuoppaa kaivettiin männyn juurien vuoksi vain 10- 15 cm.

Kiveys on selvästi ihmisen rakentama. Kivien välissä oleva hiekkamaa on kallioon asti sekoittunutta, likaista ja hiilipitoista. Maa ja kivet on ilmeisesti tuotu paikalle, sillä ympärillä oleva kallio, joka laskee samalla lailla tasaisesti kuin kiveyksen kohdallakin, on paljaaksi huuhtoutunutta. Kiveyksessä on jälkiä tulen pidosta, mutta muuten sen funktio ja ajoitus on epäselvä. Kallio on myös sopiva leiripaikaksi, joten paikalla voisi hyvin olla nuotiopaikan jäännöksiä. Tämä ei kuitenkaan selitä kiveyksen hiekkapitoisuutta. Kallio olisi erittäin sopiva lapinrauniotyypin rökkiön sijaintipaikaksi. Kiveys on kuitenkin lapinraunioksi vähäkivinen ja pieni. Lähinnä se voisi olla kokonaan puretun rökkiön pohja. Mitään selvästi tähän viittaavaa tarkastuksessa ei kuitenkaan tullut ilmi.

Ympäristö: Kiveys sijaitsee muutaman kymmenen metrin läpimittaisella kallioisella kumpareella Haikanniemen kärjessä. Ennen Pyhäjärven säännöstelyn alkua veden pinta on ollut ylempänä ja kumpare on ilmeisesti ollut pieni saari. Mannerranta on ollut noin sadan metrin päässä kaakossa. Lännessä ja pohjoisessa kallio laskee yläosastaan loivana ja alemmaa melko jyrkkänä paljaana silokalliona Pyhäjärveen. Kiveys on tämän silokallion yläosassa. Kumpareen korkein kohta on kiveyksen kaakkoispuolella. Kumpareen laella on muutamia suurehkoja kiviä, lähin ja alin aivan kiveyksen vieressä sen yläpuolella. Laella ja kaakkoisrinteellä kallio on maakerroksen peitossa ja ilmeisesti epätasaisempaa kuin luoteessa. Kumpareen lounaisrinteellä on nykyisin Haikanniemen tanssilava. Sen pihalle on tuotu soraa. Muuten ympäristö on luonnontilassa.

Laajuus:-

Ehdotus suoja-alueeksi: lakisääteinen suoja-alue, 2 m kohteen reunasta.

Luokitusehdotus: Luokka 2. Ajoittamaton kiven- ja maansekainen rökkiö.

Suojelutoimenpiteet: ei kenttätyövaiheessa

Havaintomahdollisuudet:-

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: ei ole tiedossa

Lähilöytöjä:

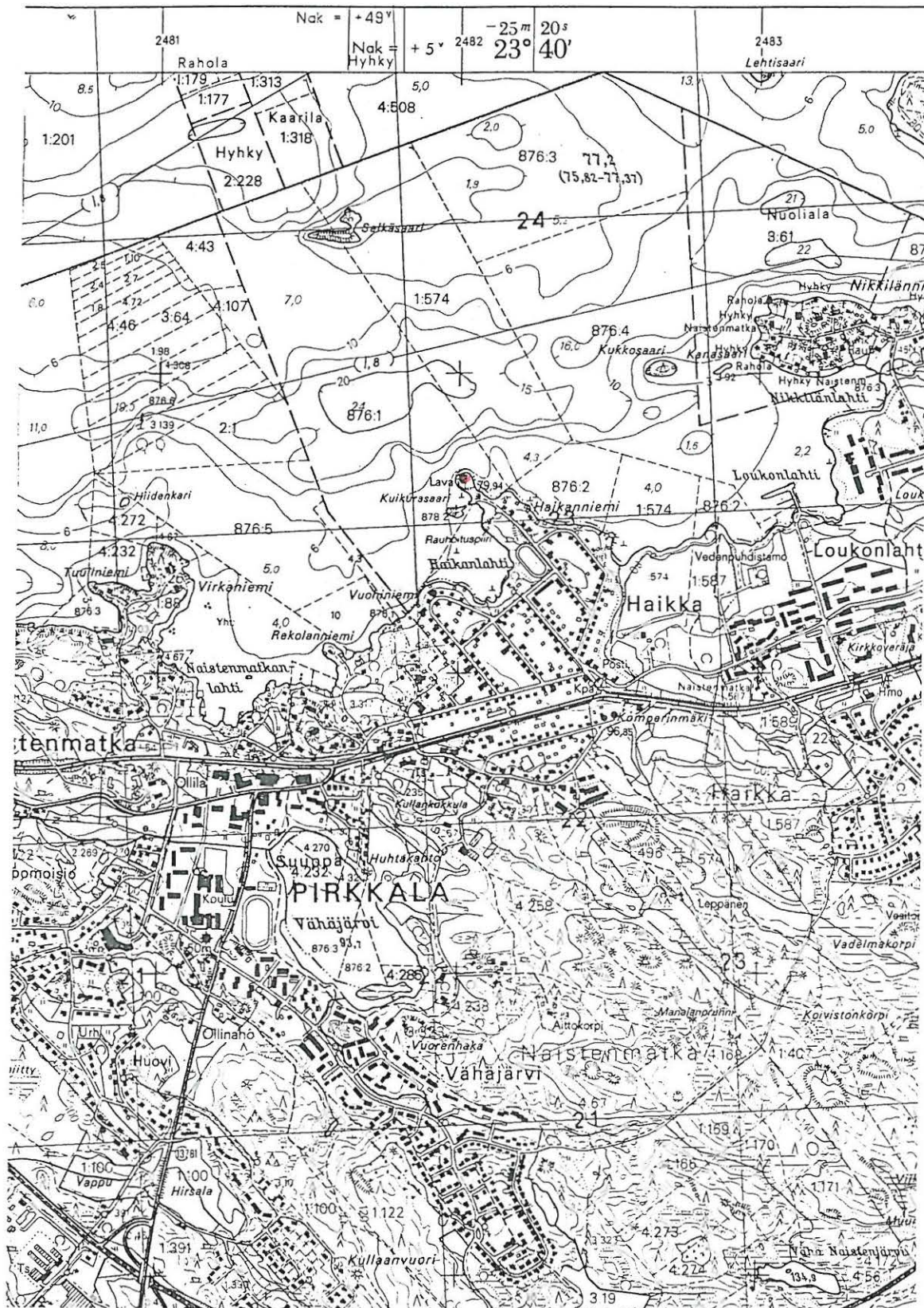
Jatkotoimenpiteitä: Kyseessä on mahdollinen, joskaan ei kovin todennäköinen esihistoriallinen muinaisjäännös. Arviointi vaatii tarkempia tutkimuksia.

Muuta: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 08 PIRKKALA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6818 65, y = 2482 01, z = 81 m mpy

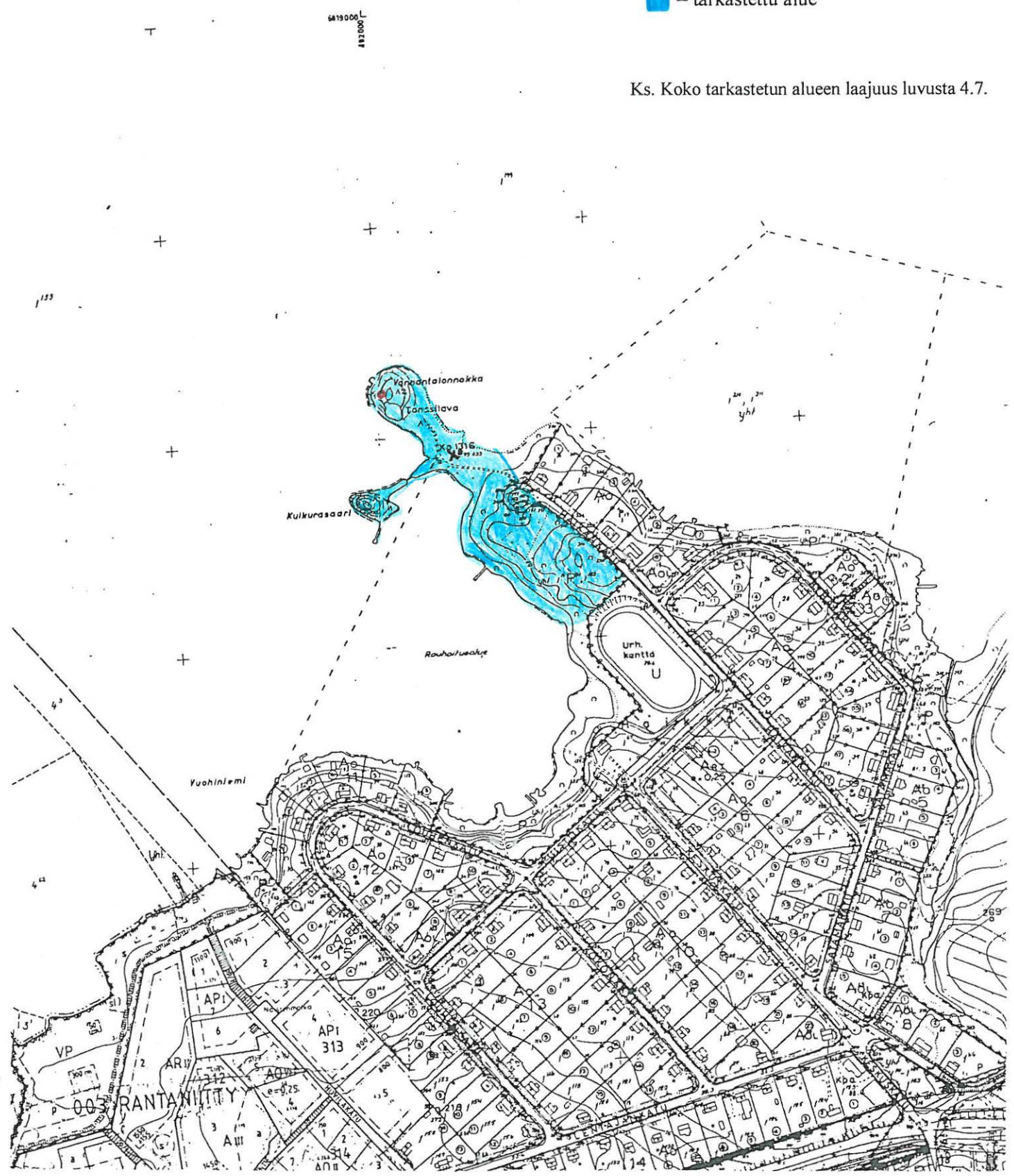
● = kiven- ja maansekainen röykkiö

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Haikka, Haikanniemi [34]
Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kiven- ja maansekainen röykkiö
- ✕ = koekuoppa
- = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.4. Aiemmat esihistorialliset irtolöytökohteet

4.4.1. Pappila/vanha kirkko, kahden kourutaltan (KM 3135:5 ja KM 1889) ja rautakirveen (KM 3135:11) löytöpaikka, ks. luku 4.5.2. Pappilanniemi, kivikautinen irtolöytöpaikka [45]

4.4.2. Soukko [35], rautakautisen kirveen (HM 3120) irtolöytöpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sankila

Paikannimi: Soukko

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: rautakausi

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 11.5. ja 22.5. 1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, x = 6818 02 y = 479 16 z = 81-83 m mpy (x- ja y-tiedot Hämeen museon kortistosta, z laskettu itse x- ja y-tietojen perusteella)

n. 2,2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: HM 3120 rautakirves, Hämeen museon esinekortisto ja pääkirja "löytynyt Aatami Tolkki 1965 kesäasuntonsa mailta, Pirkkala, Sankkila, Soukosta, rantarinteen polulta, pyhäjärven niemeltä. x = 6818 02, y = 479 16" Inventointi 1971 M. ja P. Miettinen: tarkempia tietoja kirveestä, kertomuksessa merkitty löytöpaikka kartalle (rautakirves, HM numerotta)

Aiemmat löydöt: HM 3120 viikinkiaikainen rautakirves, ks. ed.

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Viikinkiaikaisen rautakirveen irtolöytöpaikka Pyhäjärven Soukonlahden itärannalla olevalla jyrkäkkösti länteen laskevalla kivisellä metsärinteellä. Rinteelle on kuitenkin muodostunut (osin tasoitettu) noin 30-40 leveä terassi, johon kesäasuntorakentaminen on mahdollistunut. Alueella on saattanut sijaita esim. hautaröykkiö, josta ei ole kuitenkaan rakennus- ja tasoitustöiden vuoksi jäänyt jälkiä nykypäivään.

Tutkimushistoria: Hämeen museossa on luetteloitu HM 3120 rautakirves (tarkista diariointipäivä), jonka löytötietoihin on merkitty "löytynyt Aatami Tolkki 1965 kesäasuntonsa mailta, Pirkkala, Sankkila, Soukosta, rantarinteen polulta, Pyhäjärven niemeltä. x = 6818 02, y = 479 16". Inventoinnissa 1971 M. ja P. Miettinen ovat tarkastaneet paikan ja saaneet tarkempia löytötietoja: "löytynyt Aatu Tolkki tontiltaan

Soukossa polun painaumasta, josta tuli maata haravoitaessa esiin." V. 1971 inventoinnin tuloksen löytöpaikka on saatu merkittyä kartalle. Alueelta ei kuitenkaan tämän yhteydessä ole havaittu mitään suoranaisesti kalmistoon viittaavaa. Löytöpaikkaa pidettiin kuitenkin sopivaksi kalmiston paikaksi.

Toimenpiteet ja havainnot lähiseudulla 1998: Kesähuvila-alueen ympäristö, rannat ja mökkialueen itäpuolella kohoava korkea mäki tarkastettiin silmämääräisesti. Alueelta ei havaittu selkeitä polttokalmistoon tai muuhun röykkiöön viittaavia ehjiä tai osittain tuhoutuneita rakenteita. Aiemmat koordinaatit viittaavat alueeseen Arvilan huvilatilan päärakennuksesta 5-15 m N tai NW. Löytötiedoissa mainittu "rantarinne" on kesähuvilasta parikymmentä metriä pohjoiseen kasvaa kuusimetsää ja on huvilan varastorakennusten (puucee, puuvaja) ja kompostin alueena. Tässä kuusimetsikössä on useita kivikoita, mutta ei yhtään sellaista, joka näyttäisi todennäköiseltä rautakautisen röykkiön jäänteeltä. Ympäristössä on suoritettu maantasoitustöitä erityisesti puuvajaa (vanha työmaakoppi) paikalle sijoitettaessa. Sen alle on perustaksi tehty matala kiviladelmä. Noin 15 m huvilan päärakennuksen itäkulmasta pohjoiseen sijaitsee kaksi suurta (halk. n. 2 m) kivilohkareita toisissaan kiinni pienessä notkelmassa metsässä. Alueella ei ole muita suuria kiviä. Muutoin lähiympäristö on hoidettua kesämökin pihamaata.

Ko. kesähuvilan omistajista haastateltiin alkuperäisen rautakirveen löytäjän, Aatami Tolkin tytärtä, rouva Arvilaa (n. 60 v.). Hänen käsityksensä mukaan rautakirves oli löytynyt rantasaunan SE-puolella olevasta metsiköstä, joka sijaitsee päärakennuksen E-kulmasta n. 15 m NW, siis melko lähelle ed. mainittuja kivilohkareita, mutta kuitenkin eri suuntaan. Tämän mainitun löytöpaikan yläpuolella oleva terassi (n. 82 m mpy) lienee osittain keinotekoinen ja kivillä pengerrytetty. Kiviä on muutoinkin siirretty ja aseteltu voimaperäisesti kesähuvilan alueella. Mikäli rautakirves on peräisin hautaröykkiöstä, röykkiö on oletettavasti sijainnut melko lähellä nykyistä kesähuvilaa, kenties terassilla, josta kivet on maantasoitustöitä tehtäessä vieritetty pois ja aseteltu 82-83 metrin (mpy) penkereen pengerrykseksi. Siitä, onko paikalla ollut mitään röykkiötä ei ole kuitenkaan todisteita.

Ympäristö: Pyhjärven Soukonlahden itärannalla oleva mäkinen ja kivinen alue, joka laskee jyrkäkkoesti länsirinteellä. Kohteesta 600 m NW sijaitsee Rajaniemen sillan (valtatie 11, tie nro 300) eteläpää. Veden pinta Soukonlahdessa on n. 77,2 m mpy. Kasvillisuus huvila-alueella; pohjois-osassa kuusimetsää, jossa koivua, seljaa, istutettuja vaahteroita. Muualla hoidettua pihamaata. Alueella on kaksi kesähuvilaa, joista pohjoisemman omistaa Kalevi Arvila vaimoineen. Tähän huvilaan kuuluu rannassa oleva saunarakennus sekä kuusimetsässä oleva wc-vaja -rakennus.

Ks. maansiirtotöistä myös *Toimenpiteet ja havainnot 1998*

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: epätäydelliset, maastoa muokattu ja alueella tiheäkö rakennuskanta

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: -

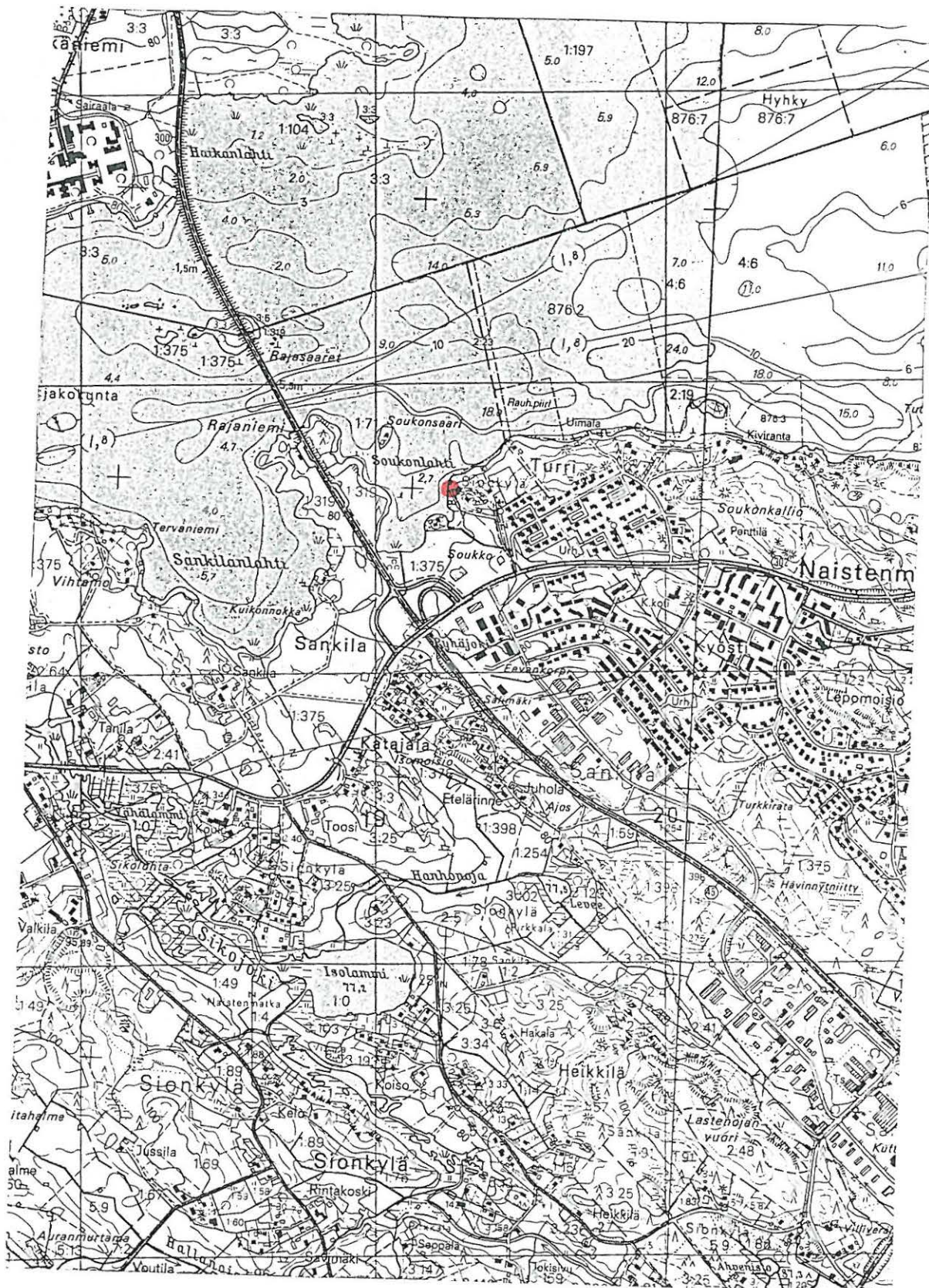
Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
 Keskipisteen koordinaatit: x = 6818 02 y = 479 16 z = 81-83 m mpy

● = rautakautisen kirveen (HM 3120) löytöpaikka

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sankila, Soukko [35]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

● = rautakautisen kirveen (HM 3120)
 löytöpaikka

■ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.4.3. Tanila, kahden rautakautisen helmen (KM 15834:1 sekä Pirkkalan kotiseutumuseo: numerotta) irtolöytöpaikka [36]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Tanila

Paikannimi: Tanila

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: rautakausi

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 7.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, $x = 6817\ 14$ $y = 2477\ 91$ $z = 82,5$ m mpy (Tanilan päärakennuksen koordinaatit)

800 m Pirkkalan vanhasta kirkosta itään

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: Pirkkalan kotiseutumuseossa on säilytetty helmeä, jonka on löytänyt Pauli Tanila. Helmi on löytynyt vanhan pirtin leivinuunin laastista, josta se löytyi v. 1960 uunia hajotettaessa. Tämä helmi oli v. 1971 inventoinnin aikana kadoksissa, mutta löytyi v. 1998 inventoinnin aikana Pirkkalan kotiseutumuseosta. Tanila toi myöhemmin museolle toisen helmen (KM 15834:1), joka on löydetty myös Tanilasta. Tämä helmi on löytynyt Tanilan päärakennuksen W-puoleisesta pellostä.

Aiemmat löydöt: ks. ed. helmi KM 15834:1, helmi Pirkkalan kotiseutumuseossa (numerotta)

Inventointilöydöt 1998: KM 31475:1-2 palanut luu koekuopasta, savihelmi

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Rautakautinen irtolöytöpaikka Tanilan pihapiirissä, ilmeisesti Tanilan päärakennuksen W-puoleisella rinteellä, Sikojoen itärannalla, n. 50 m päässä rannasta, vanhassa historiallisessa maatalopihapiirissä n. 80 m mpy. Kivikautinen irtolöytöpaikka loivasti koilliseen laskevalla savisella pellolla Pyhäjärven Pajalahden rannan tuntumassa n. 50 metrin päässä rannasta n. 80-82 m mpy. Kohteesta löytyi inventoinnissa koekuopasta yksi palaneen luun kappale.

Tutkimushistoria: ks. **Aiemmat tiedot** Museoviraston rautakauden kortistossa on tieto karneolihelmestä (KM 15834:1), joka on löytynyt Tanilan päärakennuksen länsipuolelta Pauli Tanilan toimesta. Lisäksi Pirkkalan kotiseutumuseossa on säilytetty hukassa olevaa helmeä, joka on löytynyt Tanilan vanhan pirtin leivinuunin laastista, josta se löytyi v. 1960 uunia hajotettaessa. Vuonna 1971 inventoinnissa helmien osalta ei ole saatu uutta tietoa.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Toisen helmen kerrottiin löytyneen Tanilan päärakennuksen W-puolelta, pellolta. Tanilassa oli sekä vanha että uusi päärakennus

eikä uuden päärakennuksen iästä tarkastuksen yhteydessä päästy selvyyteen. Uudemman päärakennuksen W-puolelle kaksi koekuoppaa. Lisäksi pintapoisesti Tanilan päärakennuksen luoteispuolella (vanhan päärakennuksen W-puolella) oleva perunapello ja vanhan päärakennuksen pohjoispuolella oleva pelto. Koekuoppa 1 tehtiin n. 15 m Tanilan uudemman päärakennuksen NW-kulmasta SW. Siitä löytyi 35 cm syvyydestä yksi palaneen luun kappale (KM 31475:2) sekoittuneesta maakerroksesta. Samasta kerroksesta löytyi tiilenpaloja. Koekuoppa 2 kaivettiin aivan Tanilan päärakennuksen viereen, sen W-puolelle, jossa maa osoittautui täysin sekoittuneeksi sisältäen vuorotellen irrallista hiekkaa, tiiltä, hiiltä ja savea. Tanilan päärakennuksen luoteispuoleisen perunapellon pintapoisuudessa havaittiin melko runsaasti palanutta savea, jonka ikä ja konteksti ei kuitenkaan viitannut suoraan esihistoriaan.

Alueelta ei löydetty mitään säilyneeseen kiinteään rautakautiseen muinaisjäännökseen viittaavaa, mikä alueen voimakkaan historiallisen aktiviteetin ja maaperän voimaperäisen muokkauksen huomioon ottaen olisikin ollut yllättävää. Taloa tehtäessä perustaksi lienee muodostettu keinotekoinen pengeri rakennusjätteestä ja hiekasta, joka jatkuu talon W-sivulta 4 m länteen pudoten sen jälkeen jyrkästi kohti Sikojokea.

Ympäristö: Sikojoen itärannan rantatöyräällä (79-80 m mpy) oleva historialliselta ajalta peräisin oleva maatilan pihapiiri, jossa on eri aikoina harjoitettu monenlaisia maansiirtotöitä. Lempäälän Säijä-Pirkkala -välinen maantie (tie nro 302) kulkee n. 100 m päässä etelässä. Alueella on tehty runsaasti maansiirtotöitä. Tästä kertoo mm., että pihan S-puolisen nuoren kuusiaidan perustaksi on tehty 0,5-1 m korkea ja 2 m leveä maapenkere. Talon eteläsivun länsipuolella on maakellari. Ympäristö on tyyppillistä maatalon pihapiiriä kasvillisuutena nurmikkoa, omenapuita, marjapensaita, pihan S-puolella on korkeita kuusia ja nurmikolla mm. hevuskastanjaa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: melko heikot maaperän sekoittuneisuuden ja maansiirtotöiden vuoksi

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Tursiannotko [15], esihistoriallinen asuinpaikka-alue (myös rautakautta), 1,6 km SW

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta:

Koekuopat:

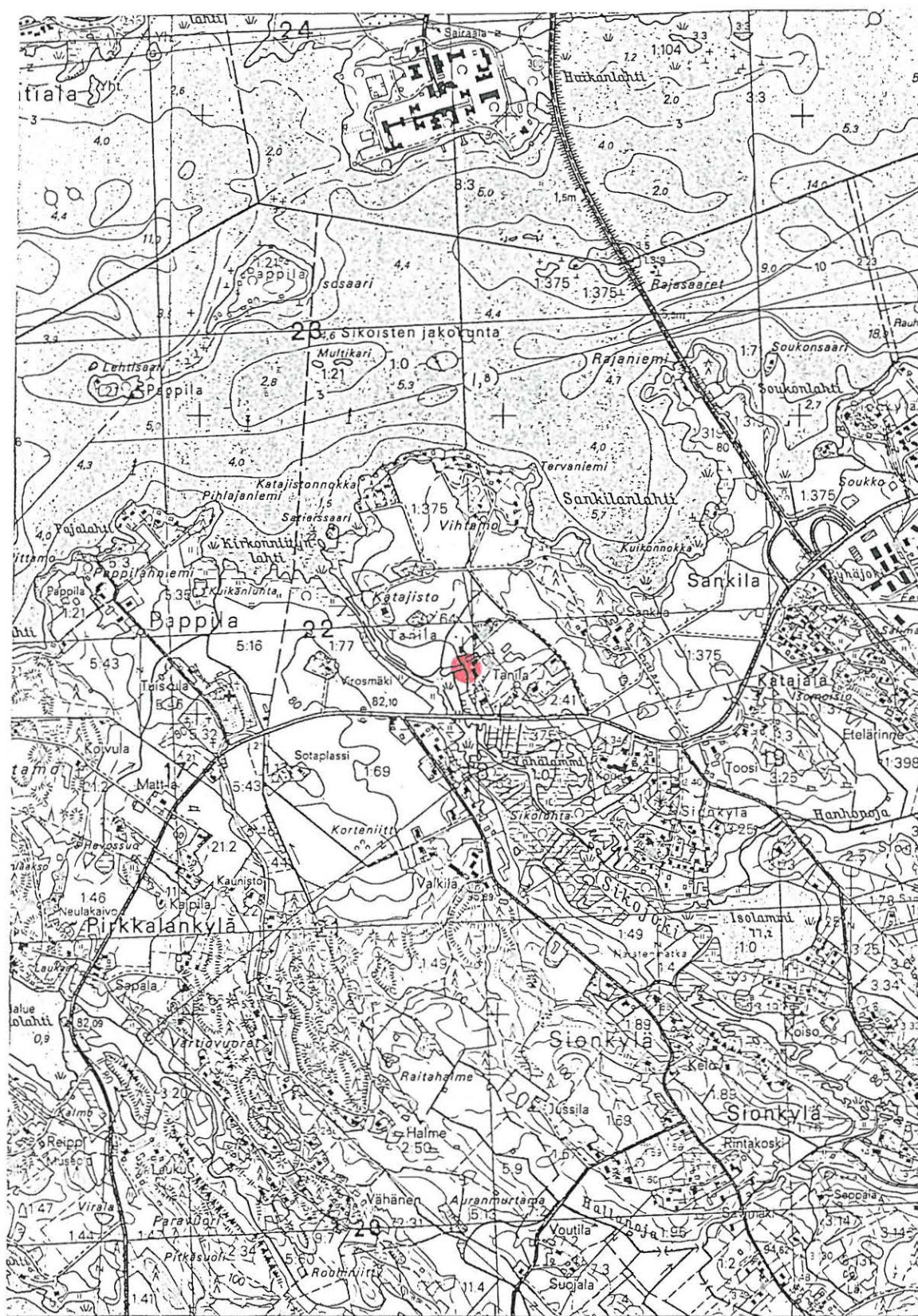
KK1: 14,2 m Tanilan päärakennuksen NW-kulmasta SW (240 gon), loivalla Sikojokeen laskevalla W-rinteellä, 0-4 nurmikko, 4-35 hiekansekainen, sekoittunut savi, jonka alareunassa alkaa hiilensekainen, n. 15 cm paksu kerros, 35-45 sekoittunut savi, jossa hiiltä ja tiilenpaloja. Tästä kerroksesta n. 35 cm syvyydestä palaneen luun pala. 45-55 cm puhtaampi savi.

KK2: Tanilan päärakennuksen W-sivun vieressä, n. 2 m päässä seinästä, rakennuksen keskikohdalla, 0-5 turve (nurmikko), 5-45 täysin sekoittunutta maata: tiiltä, hiiltä, vuorotellen irrallista hiekkaa, savea, pari kiveä => rakennusjätettä. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,

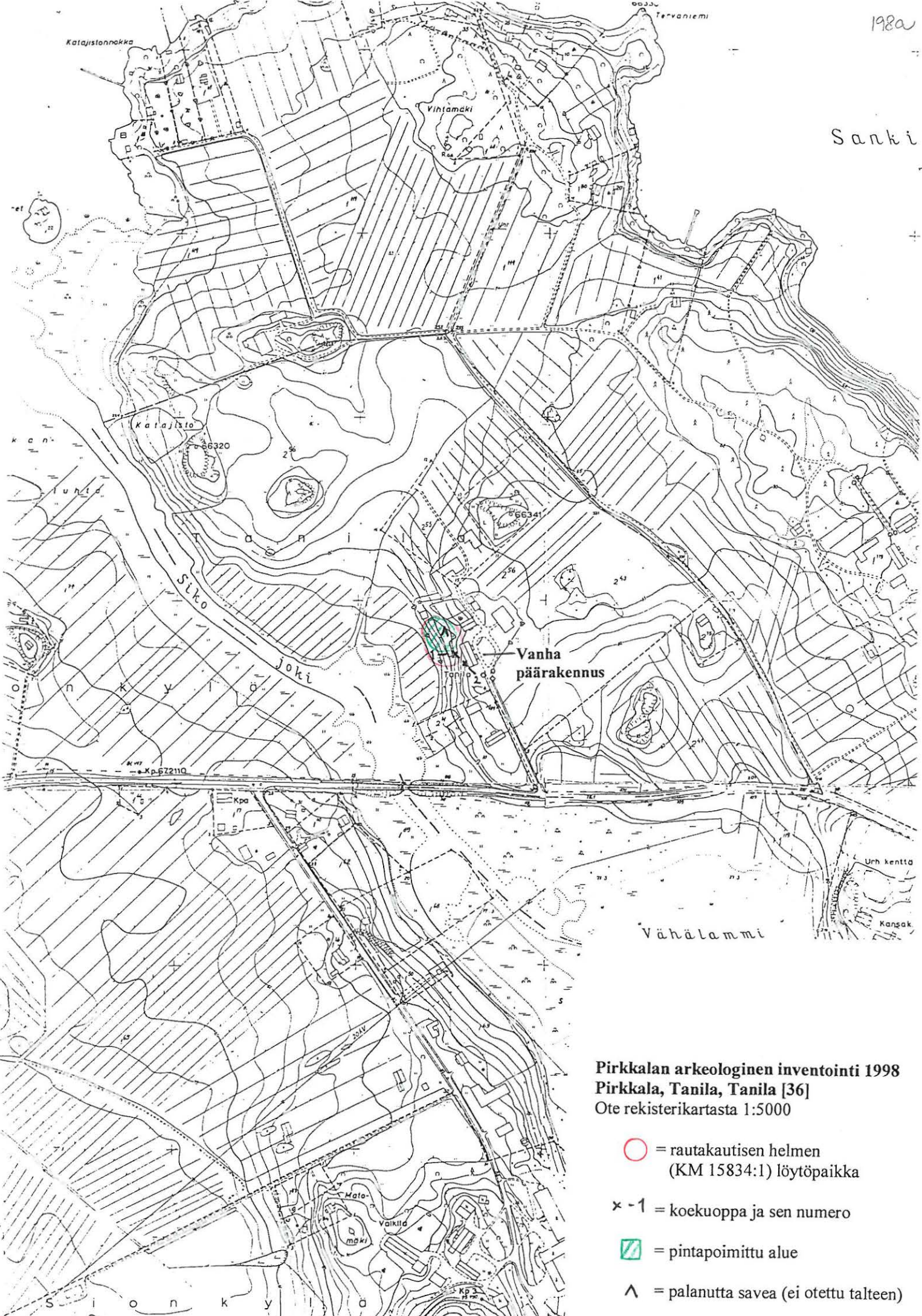
Keskipisteen koordinaatit: x = 6817 14 y = 2477 91 z = 82,5 m mpy

● = kahden rautakautisen helmen (KM 15834:1 ja 31475:2) löytöpaikka

1980

Sankki

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Tanila, Tanila [36]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = rautakautisen helmen (KM 15834:1) löytöpaikka
- × -1 = koekuoppa ja sen numero
- ▨ = pintapöimittu alue
- ∧ = palanutta savea (ei otettu talteen)

Ks. Koko tarkastetun alueen laaiisuus luvusta 47

4.4.4. Virosmäki, hioimen ja teelmän (KM 12530:1-29) löytöpaikka [37]

Kylä: Sionkylä

Paikannimi: Virosmäki

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi?

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 11.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, Virosmäen päärakennus: $x = 6817\ 15$ $y = 2477\ 42$
 $z = 82-85$

n. 350 m Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnukset: -

Aiemmat tiedot: Kansallismuseoon on v. 1950 luetteloitu kaksi kiviesinettä: hioin (KM 12530:1) ja teelmä (KM 12530:2), joista on kivikauden lappuluettelossa seuraavat tiedot: Kenr. maj. A. Puroman KM:oon lahjoittamat esineet. verif. diar. 28.6.1950. Löytynyt Kenr. Puroma Pirkkalan Sionkylän Virosmäeltä maata raivattaessa n. 20 cm syvyydeltä, syysk. 1949. Löytöpaikassa palaneita kiviä. Lisäksi verifikaatissa nro 12530 (28.6.1950 lahja) on lisäksi: "Esineet löytyivät maata raivattaessa n.20 cm:n syvyydestä. Löytöpaikassa palaneita kiviä, mikä viitannee siihen, että siinä aikanaan lienee ollut jonkinlainen tulisija."

Aiemmat löydöt: ks. ed. KM 12530:1-2 hioin ja teelmä

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Tarkemmin ajoittamaton, mahd. kivikautinen hioimen ja teelmän irtolöytöpaikka Sikojoenlaakson kivikautisen asutusvyöhykkeen tuntumassa joen länsipuolella n. 82-85 m mpy. Esineisiin liittyvä paikkatieto on summittainen eikä niiden löytöpaikkaa kyetty inventoinnissa tarkentamaan. Tontin ja ympäröivien alueiden tarkastuksessa ei havaittu mitään selvästi muinaisjäännökseen viittaavaa.

Tutkimushistoria: ks. *Aiemmat tiedot* Vuoden 1971 inventoinnissa Miettiset tarkastivat kohteen. Inventoinnissa todetaan, että "Paikka sijaitsee vastapäätä Sankilan-Tanilan kivikautista asutusta joen länsipuolella ja samalla korkeudella. Asp. merkkejä ei 1971 havaittu, mutta sellainen voi mäellä silti olla."

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Nykyisin Virosmäellä oleva talo näyttää olevan kesäasuntona. Asukkaita ei tavattu. Koko lähes hehtaarin laajuinen mäki kuuluu tonttiin. Mäen kaakkoispuoli on kallioinen. Päärakennus on lähellä kaakkoispäätä korkeimmalla paikalla. Mäen luoteisosa on loivasti laskevaa, kivikkoista rinnettä. Aivan länsi- ja pohjoisreunoilla on vähän tasaista savikkoa. Koko tontti on puistomaisesti hoidettua aluetta, jossa ei näy missään paljasta maanpintaa. Koska alueiden tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa, ja erilaisia raivattuja alueita, joista esineet olisivat voineet löytyä, on runsaasti eri puolella mäkeä, ei koekuopitukseen ryhdytty. Toisaalta, jos mäellä olisi laajempi muinaisjäännös, johon liittyy selvästi havaittavaa esineistöä, tuntuisi todennäköiseltä, että asukkaat olisivat löytäneet muitakin esineitä.

Mäkeä ympäröivät pellot olivat kynnettyinä ja niitä tarkasteltiin muutaman kymmenen metrin säteellä mäen reunoilta, mutta mitään esihistorialliseen muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu.

Ympäristö: Virosmäki on lähes hehtaarin laajuinen kaakkoisosaltaan kallioinen ja luoteisosaltaan kivikkoinen mäki. Sen laki ulottuu noin 5 m ympäröivää savikkoa ylemmäs. Mäen koillispuolitse luoteeseen laskee Sikojoki. Ennen Pyhäjärven pinnan laskua viime vuosisadalla Sikojoen paikalla on ollut kapea, pitkä lahti. Myös järven puolella luoteessa ja todennäköisesti lounaassa ranta on ollut lähempänä kuin nykyisin. Rantaviivan sijaintia on kuitenkin vaikeaa tarkasti määrittää sillä ympäröivä savikko on loivasti kumpuilevaa ja korkeuserot pieniä. Selviä rantamuodostumia ei ole. Mäellä on vanha, nykyisin kesäasuntona oleva talo. Sen ympäristö on kallioista puutarhaa ja kauempana mäen luoteisosassakin on istutuksia. Koillisessa, pellon laidassa on saunarakennus.

Koko tontti on puistomaisesti hoidettua aluetta. Länsi- ja pohjoisreunan tasainen alue on ollut viljelyksessä, mutta kasvaa nyt koivikkoa. Mäen kaakkoispuoli on kallioinen. Mäen luoteisosa on loivasti laskevaa, kivikkoista rinnettä. Aivan länsi- ja pohjoisreunoilla on vähän tasaista savikkoa.

Virosmäen talo sijaitsee 200 m päässä Pirkkala-Lempäälän Säijä -tiestä, tien pohjoispuolella, noin 300 m päässä nykyisestä Pyhäjärven rannasta (N) ja 100 metrin päässä Sikojoen rannasta (E).

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: Ympäröivällä, kynnetyllä peltoalueella hyvät, muutoin mäen havainnointi olisi edellyttänyt laajahkoa koekuopitusta. Tämän koekuopituksen onnistumista voi haitata se, että Mäki on suurelta osin muokattua pihamaata ja puutarhaa.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Sikojoen kivikautisista asuinpaikoista lähin, Rajapelto [7] 200 m, Tanila [36], kahden rautakautisen helmen (KM 15834:1 sekä Pirkkalan kotiseutumuseo: numerotta) irtolöytöpaikka n. 500 m E.

Jatkotoimenpiteitä: Alueelle voitaisiin tehdä jatkossa useampia koekuoppia, mikä saattaisi tuoda lisävalaistusta löytöalueen luonteeseen.

Muuta: -

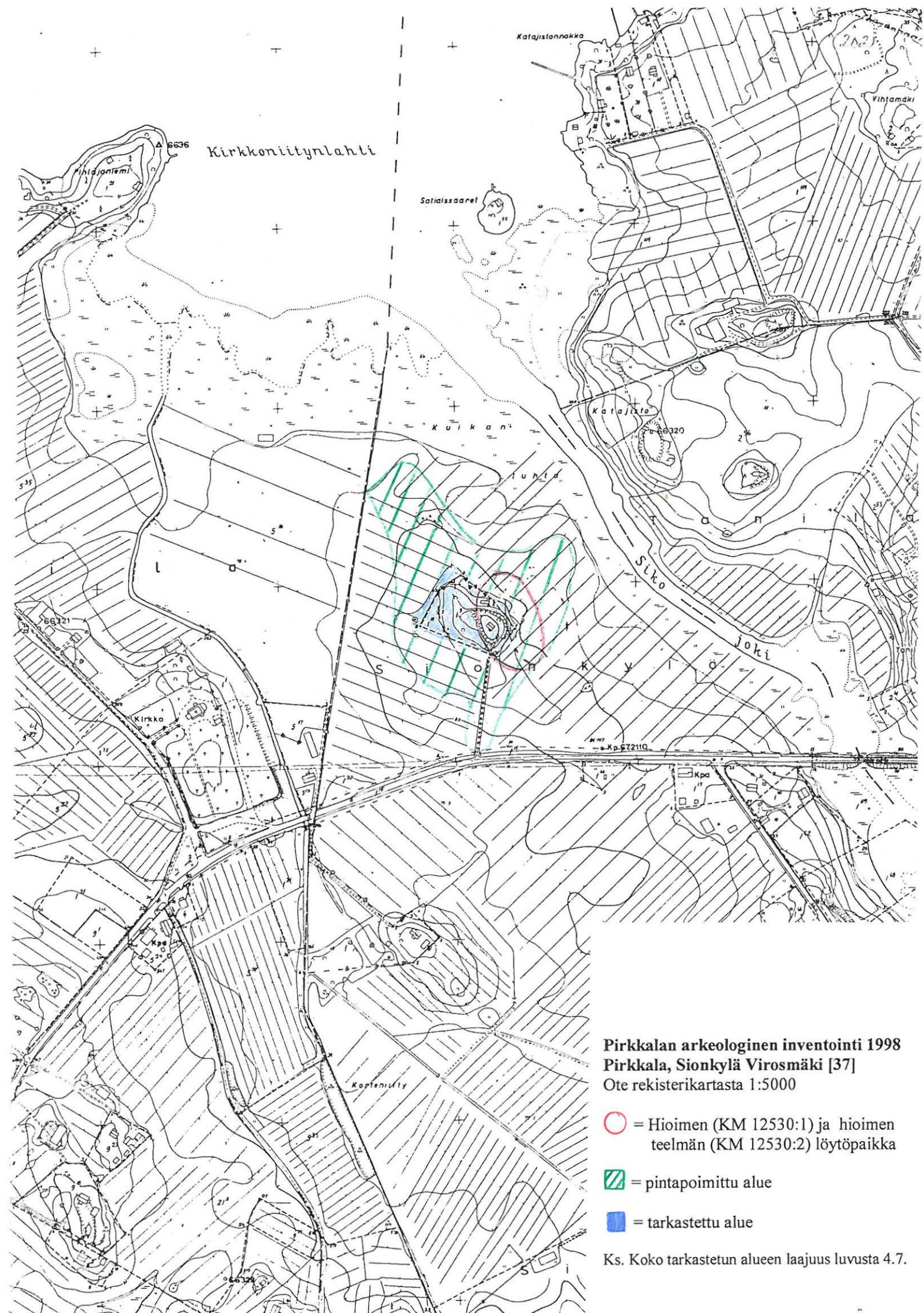
Koekuopat: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,

Keskipisteen koordinaatit: x = 6817 15 y = 2477 42 z = 82-85

① = Hioimen (KM 12530:1) ja hioimen teelmän (KM 12530:2) löytöpaikka

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sionkylä Virosmäki [37]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = Hioimen (KM 12530:1) ja hioimen teelmän (KM 12530:2) löytöpaikka
- ▨ = pintapöimittu alue
- = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.4.5. Sotaplassi, viikinkiaikaisen kirveen (HM 2762) löytöpaikka [38]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sionkylä

Paikannimi: Sotaplassi

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 15.5.1998

Sijainti: PK 2123 08 NOKIA, Koordinaattien tarkkuus 300 m; x = 6817 50 y = 2485 60 z = ? (Koordinaattien tarkkuus n. 300 m)

n. 300 m (epätarkka) Tampereen Pirkkahallista länteen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: Hämeen museoon on luetteloitu viikinkiaikainen kirves (HM 2762), jonka on löytänyt R. V. Turka v. 1965 puutarhastaan kukkamaasta kiven viereltä.

Aiemmat löydöt: ks. ed. HM 2762 (Hämeen museon kokoelmassa)

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Rautakautinen irtolöytöpaikka Sotaplassin tilan puutarhassa. Tontin ja ympäröivien alueiden tarkastuksessa ei havaittu mitään selvästi muinaisjäänökseen viittaavaa.

Tutkimushistoria: ks. *Aiemmat tiedot* Vuoden 1971 inventoinnissa Miettiset tarkastivat R. V. Turkan puutarhan, mutta paikalla ei voitu todeta mitään kalmistoon viittaavaa. Sellaisen toteamiseen olisi tarvittu koekaivaus. Kalmistopaikkana Miettiset pitivät puutarhaa kuitenkin mahdollisena. toteavat, että totesivat, että Lalli-nimisen suon paikalla on nykyisin Härmälän lentokenttä, muinoin Pyhäjärven lahti eikä esineen löytöpaikasta saatu siten lisävalaistusta.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Hämeen museoon on luetteloitu viikinkiaikainen kirves (HM 2762), jonka on löytänyt R. V. Turka v. 1965 puutarhastaan kukkamaasta kiven viereltä. Sotaplassin tonttia tarkastettiin ja ympäröivää kynnöspeltoja pintapoisesti, mutta niistä ei havaittu löytöjä. Sotaplassiin menevän tien varressa oli suuren kiven yläpinnassa hakattu rengaskuvio (rajamerkki/kiintopiste? - ei sijaitse nykyisin rajalla).

Mainittakoon, että inventoinnissa ei erehdyksessä keskitytty nimenomaan puutarhassa sijaitsevan kiven ympäristön tutkimiseen. Tämän vuoksi asian osalta ei ehkä saatu talteen kaikkea käsillä olevaa informaatiota. Toisaalta tontti kuitenkin tarkastettiin päällisin puolin.

Ympäristö: Oletettu löytöpaikka Sotaplassin talon pihassa on villiintyttä puutarhaa. Sotaplassin talo näyttää täysin asumattomalta. Sotaplassin tila sijaitsee reilun hehtaarin (80 m korkeuskäyrä) laajuisen mäen luoteispäässä. Mäki on melko tasaisen savikon keskellä. Maaperä mäen peltona olevassa kaakkoisosassakin on savista, mutta hiekan ja soransekasta. Mäen luoteisosassa, Sotaplassin tontilla ja vielä siitä luoteeseen tasamaalla on runsaasti suuria kiviä. Kaakossa pellolla kiviä on raivattu kasoihin. Mäen rinteet laskevat jyrkästi lounaaseen ja etelään, loivemmin koilliseen ja pohjoiseen. Etelässä, Kortesuon puolella laskua on eniten, noin 3-4 m. Kortesuon laskuoja laskee mäen lounaispuolitse luoteeseen. Ennen Pyhäjärven pinnan laskua viime vuosisadalla mäki on ollut kosteikon keskellä, ehkä jopa saarena. Nykyisin mäen kaakkoisosa ja ympäröivät savikot ovat peltona. Sotaplassin talo sijaitsee 140 m päässä Pirkkala-Lempäälän Säijä -tiestä, tien eteläpuolella.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: Sotaplassin tontilla huonot, itä- ja kaakkoispuolisella pellolla kohtalaisen hyvät.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Tanila [36], kahden rautakautisen helmen (KM 15834:1 sekä Pirkkalan kotiseutumuseo: numerotta) irtolöytöpaikka n. 600 m ENE

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat: -

Pirkkalan inventointi 1998

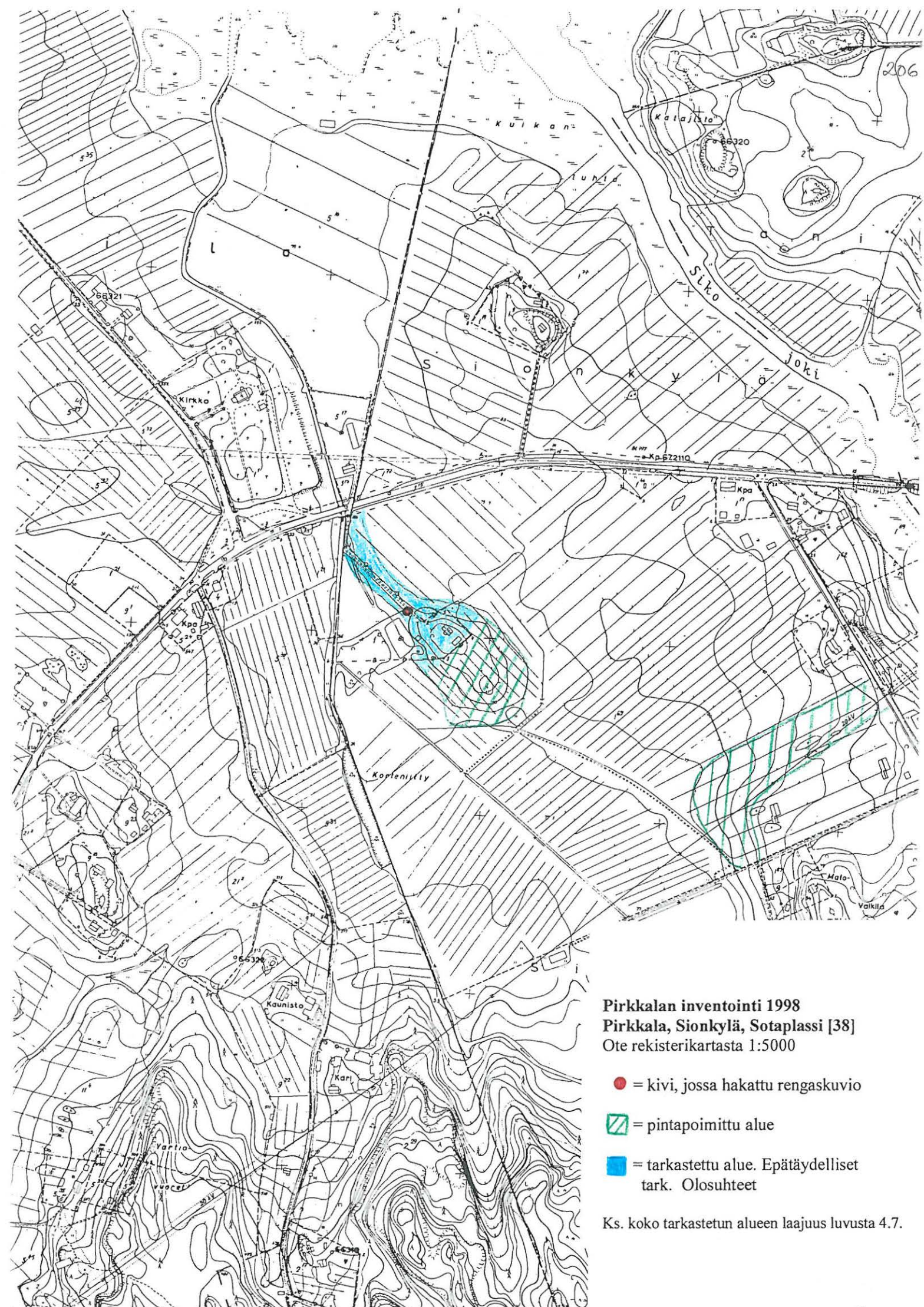
Pirkkala, Sionkylä, Sotaplassi [38]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA (Hki 1991)

Keskipisteen koordinaatit: x = 6816 81, y = 2477 35, z = 80 m mpy

● = kivi, jossa hakattu rengaskuvio

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Sionkylä, Sotaplassi [38]
Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kivi, jossa hakattu rengaskuvio
- ▨ = pintapaimittu alue
- = tarkastettu alue. Epätäydelliset tark. Olosuhteet

Ks. koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.4.6. Pere, Lalli, oikokirveen (HM 927:1) löytöpaikka [40]**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Partola**Paikannimi:** Pereen Lalli**Kohteen laji:** irtolöytöpaikka**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** kivikausi**Rauhoitusluokka:** -**Tarkastus:** Antti Bilund 15.5.1998**Sijainti:** PK 2123 08 PIRKKALA, Koordinaattien tarkkuus 300 m; x = 6817 50 y = 2485 60 z = ? (Koordinaattien tarkkuus n. 300 m)

n. 300 m (epätarkka) Tampereen Pirkkahallista länteen

Hoito ja kunto: -**Tila- ja omistajatiedot:** -**Kiinteistötunnus:** -**Aiemmat tiedot:** Hämeen museoon on v. 1912 luetteloitu kiviaseena HM 927:1, jonka löytötiedoissa mainitaan: "L. Partolan omistamalla maalla Pereen/Lalli - nimisestä suosta kaivettaessa tullut lapioon pohjasavesta n. 3 kyynärän syvyydestä" Museoviraston lappuluettelossa "L. Partolan" on yliviivattu ja korvattu sanalla: "Nuolialan".**Aiemmat löydöt:** ks. ed. oikokirves HM 927:1 (Hämeen museon kokoelmissa)

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen irtolöytöpaikka Pirkkahallin tuntumassa sen W-puolella, Härmälänojan ympäristössä. Alue on ollut kivikaudella suota, mutta löytöalueen tarkempi paikallistus ei ole ollut mahdollista.

Tutkimushistoria: *ks. Aiemmat tiedot* Erä-Esko mainitsee inventointikertomuksessaan v. 1948, että "Niitten kolmen kiviesineen, jotka Pirkkalasta on aikoinaan tuotu Hämeen Museoon, löytötiedot ovat puutteelliset tai ainakin niissä on käytetty niin vanhanaikaisia nimiä, ettei paikkakunnalla niitä enää tuntenut kukaan."

Vuoden 1971 inventoinnissa Miettiset totesivat, että Lalli-nimisen suon paikalla on nykyisin Härmälän lentokenttä, muinoin Pyhäjärven lahti eikä esineen löytöpaikasta saatu siten lisävalaistusta.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alkuperäisten löytötietojen mukaan löytöpaikka on Partolan omistamalla maalla Pereen Lalli -nimisellä suolla. Tämä on kivikauden lappuluettelossa korjattu muotoon "Nuolialan Pereen maalta Lalli-nimisestä suosta". Alkuperäinen tieto on kuitenkin ilmeisesti oikea sillä peruskartalla on Partolan kylän itälaidalla Härmälänojan länsipuolella Pereen Lalli -niminen alue ja isojakokarttaan (Pirkkala 2:a I k-osa) on merkitty siellä ollut niitty aiemmin Pereen talolle kuuluneeksi (Pereen talo on Nuolialan kylässä.). Niitty ja todennäköisesti suolla ollut löytöpaikkakin ovat aivan Härmälän ojan varressa. Peruskarttaan merkitty nimi on kuitenkin 200-300 m lännempänä eikä tämä alue ole suota. Edellisen perusteella löytöpaikka voidaan paikallistaa muutaman sadan metrin tarkkuudella. Eniten epätarkkuutta jää Härmälänojan suunnassa sillä sen varsi on koko matkalta alavaa, aiemmin varmasti suota eikä ole tietoa kuinka laajaa aluetta Pereen Lallilla on vuosisadan alussa tarkoitettu.

Härmälänojan länsipuolisia peltoja oletetun löytöpaikan tienoilta pohjoiseen tarkastettiin noin puolen kilometrin matkalla. (Härmälänojan paikalla on ilmeisesti ollut lahti Pyhäjärven veden pinnan ollessa pari metriä nykyistä ylempänä). Mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa ei kuitenkaan löytynyt.

Ympäristö: Entinen suo Härmälänojan varsilla on nykyisin melko kuivaa maata ojan perkauksen vuoksi. Maaperä notkossa on mudansekaista savea, ylempänä rinteellä savea. Oletetun löytöpaikan eteläpuolella on eritasoristeys sekä Tampereen Lakalaivasta Pirkkalaan ja Nokialle kulkeva tie nro 45. Idässä on Tampereen Pirkkahallin pysäköintialuetta, joka jatkuu Tampereen kaupungin puolelle. Pohjoisessa on aivan Härmälänojan varressa joutomaata, mutta ylempänä rinteellä peltoa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: varsinaisella löytöpaikalla suolla heikot,
pohjoisempaa peltorinteellä kohtalaiset

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: -

Jatkotoimenpiteitä: -

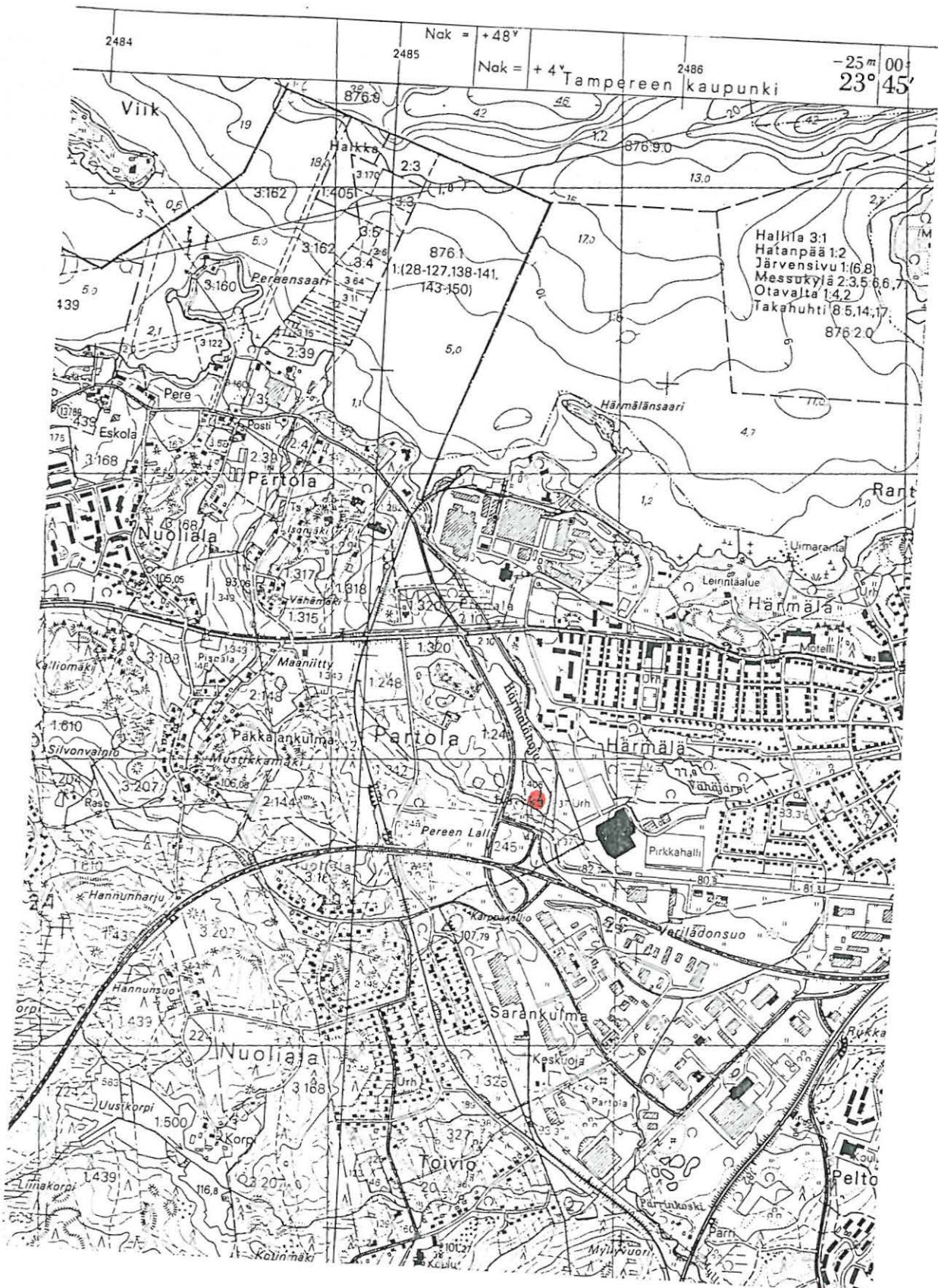
Muuta: -

Koekuopat: -

PK 2123 08 PIRKKALA,

Koordinaattien tarkkuus 300 m; x = 6817 50 y = 2485 60 z = n. 80 m mpy

● = Oikokirveen mahdollinen löytöpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Partola, Preen Lalli [39]
Ote rekisterikartasta 1:5000

○ = Oikokirveen (HM 927:1)
mahdollinen löytöpaikka

■ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.4.7. Ania, Riekko, oikokirveen (KM 11972) löytöpaikka [40]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Ania/Nokia/Viik

Paikannimi: Riekko

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 14.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, Koordinaattien tarkkuus 100 m; x = 6811 80 y = 2473 90 z = ? n. 6 km Pirkkalan vanhasta kirkosta lounaaseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: Kansallismuseoon on luetteloitu länsisuomalainen oikokirves KM 11972, jonka löytötiedot ovat seuraavat: "Yliopp. A. Erä-Eskon Muinaist. Toimik. stip. Kansallismuseoon Tottijärveltä tuoma kiviesine. Kts A. Erä-Eskon stip. kert. top. ark:ssa diar. 14.10.1948". "Löyd. Riekon talosta 600 m etelä-kaakkoon viemäriojaa kaivettaessa savimaasta. Emäntä Elsa Riekko lahjoitti esineen K:museolle 9.10.1948.

Aiemmat löydöt: ks. ed. oikokirves KM 11972

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen irtolöytöpaikka saviperäisellä alueella noin 400 m päässä nykyisestä Pyhäjärven rannasta. Esihistoriallinen Pyhäjärvi ei ole ollut kovin paljon lähempänä. Löytöalueen tarkempi paikallistus ei ole ollut mahdollista.

Tutkimushistoria: ks. *Aiemmat tiedot* Kansallismuseoon on luetteloitu 14.10.1948 ed. mainittu länsisuomalainen oikokirves KM 11972. Koska Erä-Esko mainitaan esineen tuojana, Erä-Eskon inventointi Pirkkalassa kesti 1-10.1948 ja emäntä Elsa Riekko on lahjoittanut esineet 9.10.1948, Erä-Eskolla on siis ollut tilaisuus löytöpaikan tarkastamiseen inventoinnin aikana. Tarkastuksesta tai muista esinettä koskevista havainnoista ei kuitenkaan mainita inventointikertomuksesta. Todennäköisesti tarkastus on kuitenkin tapahtunut eikä sen yhteydessä ole havaittu mitään erikoista.

Inventoinnissa 1971 ei mainita tehdyn toimenpiteitä ko. esineen löytöpaikan tarkistamiseksi.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Aluetta ympäröivät pellot tarkastettiin. Oletetun löytöpaikan pohjois- ja länsipuoliset tilaan 1:4 kuuluvat pellot olivat nurmella, mutta kaakossa tilan Viiki 1:132 puolella olevat pellot olivat kynnettyinä, joita pintapömittiin, kuitenkin vian pikaisesti kaakkoon, Viitaniemen talolle saakka. Maalaji viimeksi mainitussa oli savea, joka oli paikoin vahvastikin hiekansekaista (osittain ehkä mudan sekaista). Mitään esihistorialliseen ihmistoimintaan viittaavaa ei havaittu.

Tila, jolla Riekon talo on, ei nykyisin ulotu 600 m päähän talosta, mutta samaan kantatilaan kuuluvan tilan Nokia 1:4 kaukaisin kaakkoiskulma on 600 m päässä talosta. On mahdollista, että esine on löytynyt niiltä tienoin. jos löytöpaikka on Riekon talon maalla (mitä ei varsinaisesti sanota löytötiedoissa). Tilan 1:4 kaakkoiskulman koillispuolitse kulkee kaakosta tuleva oja, joka pohjoisempaan kääntyy länteen. Ojaa pitkin laskee kauempana idästä Naulakatto -nimiseltä peltoalueelta tuleva puro, joten se voisi olla löytötiedoissa mainittu viemärioja. Alueella on kyllä muitakin oja, mutta ne laskevat tähän ojaan.

Ympäristö: Oletetun löytöpaikan ympäristö on noin 100 m säteellä loivasti kumpuilevaa savimaata (korkeuserot noin 1 m luokkaa). Maaperä on savea, jossa on seassa paikoin melko lailla hiekkaa ja alavammalla kohdalla mutaa. Luonnontilassa ainakin alavimmat kohdat ovat todennäköisesti olleet soistuneita. Nyt alue on peltoa. Kaakosta tulee oja, joka pohjoisempaan kääntyy länteen. Siihen laskee pienempiä pelto-oja. Etelässä ja koillisessa moreenirinteiset mäet ovat noin 100 m päässä. Kaakossa ja lännessä pohjoisessa savikko jatkuu kauemmas. Paikka on ollut noin puolen kilometrin päässä rannasta, ehkä jo Pyhäjärven merestä erilleen kuroutumisesta lähtien.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: osalla peltoaluetta hyvät (kynnetyt alueet), osalla huonot (heinällä)

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Reikäkiven löytöpaikka Anian Riekossa [41] 800 m NW

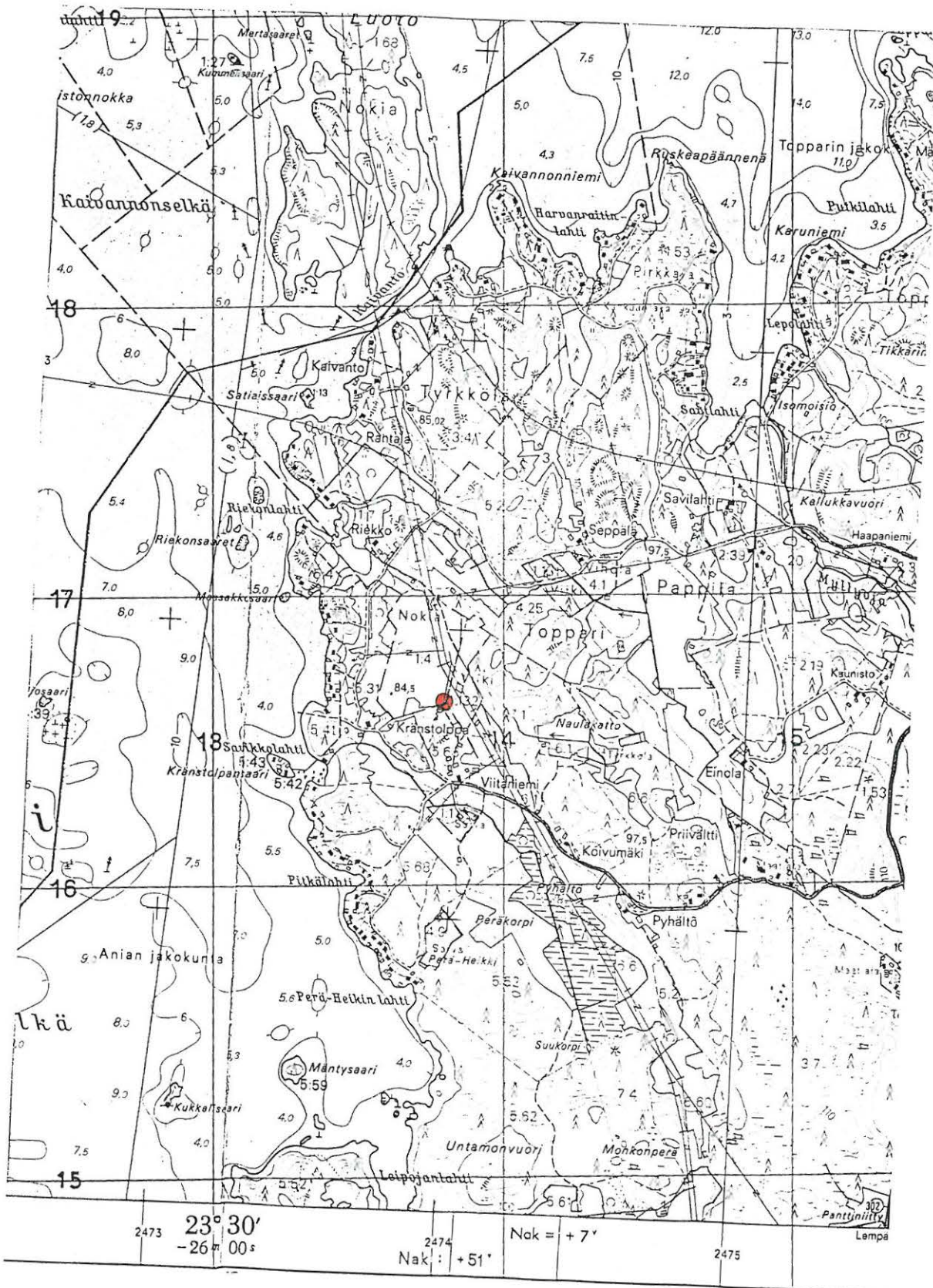
Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat: -

Ote peruskartasta PK 2123 08 PIRKKALA,
 Koordinaattien tarkkuus 300 m; x = 6817 50 y = 2485 60 z = n. 80 m mpy

● = Oikokirveen (KM 11972) löytöpaikka

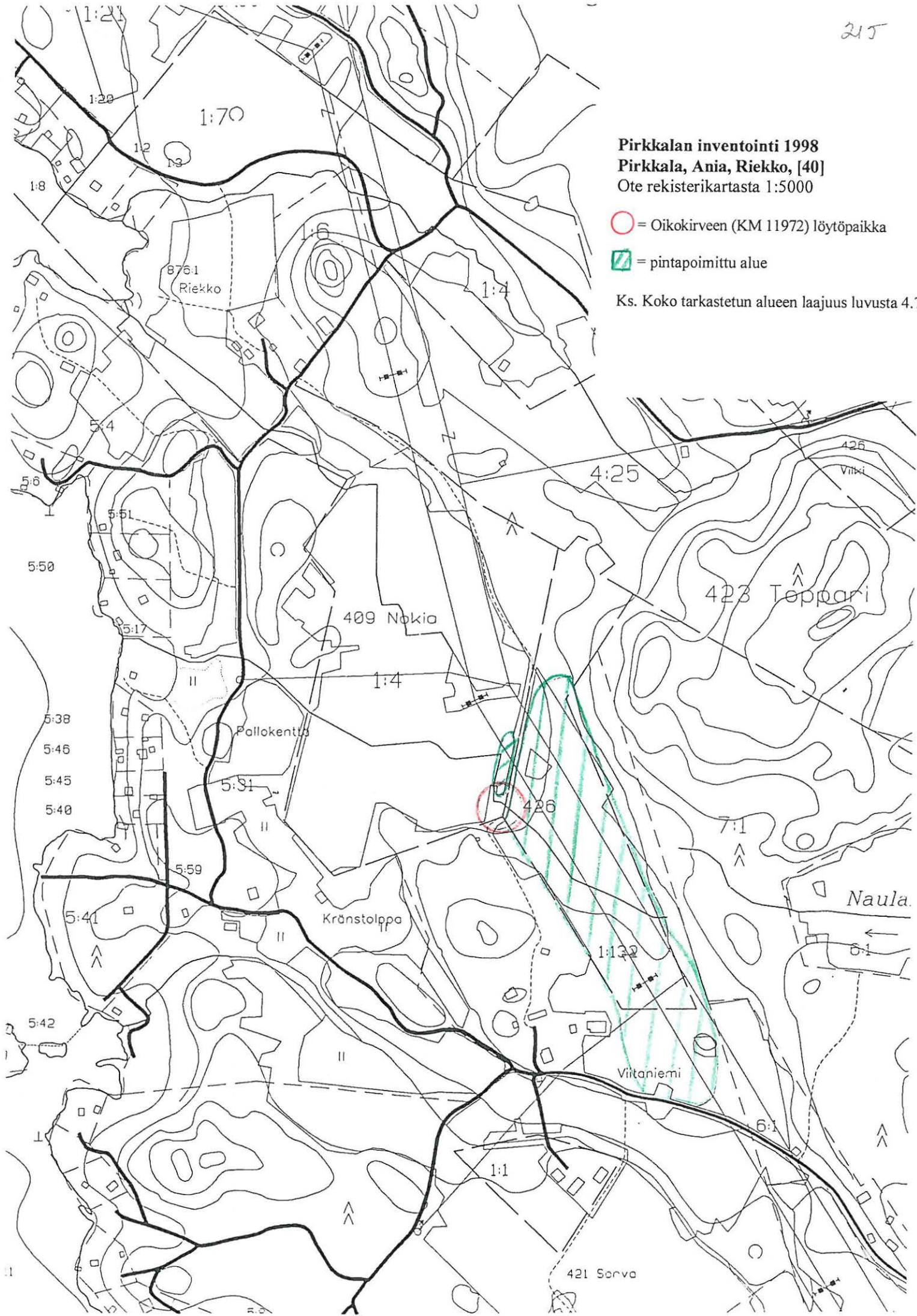

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Ania, Riekko, [40]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

○ = Oikokirveen (KM 11972) löytöpaikka

▨ = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.4.8. Ania, Riekko, reikäkiven (KM 31476) löytöpaikka [41]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Ania

Paikannimi: Riekko

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen ja Ulla Lähdesmäki 1997

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, $x = 6812\ 30$ $y = 2473\ 44$ $z = 80$ m mpy,
n. 6 km Pirkkalan vanhasta kirkosta lounaaseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: Niemi 5:4, omistaja Saimi Palmu

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: Pirkkalan kotiseutumuseoon on tuotu reikäkivi, joka on löydetty Anian Riekosta. Esineen on tuonut kotiseutumuseoon nykyisen omistajan isä n. 50 vuotta sitten. Hän oli löytänyt sen pihamaaltaan, navetan perustuksien tekoon liittyvää ojaa kaivettaessa. Edellä luetut tiedot on saatu tyttäreltä, Saimi Palmulta.

Aiemmat löydöt: ks. ed. KM 31476:1, reikäkivi

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen irtolöytöpaikka Pyhäjärven rannassa, Riekonlahden SW-osassa olevan talon puutarhassa, niemekkeessä n. 80 m mpy. Alue on ollut esihistoriallisella ajalla veden pinnan yläpuolella. Löytökohteen pintapuolisessa tarkastuksessa ei havaittu muinaisjäännökseen viittaavaa.

Tutkimushistoria: ks. *Aiemmat tiedot* Löytö on tehty jo viitisen kymmentä vuotta sitten, joten Erä-Eskon inventoinnin aikana (1948) se on saattanut olla jo tiedossa. Erä-Esko ei kuitenkaan löytöä mainitse eikä sen vuoksi ole luultavasti ollut siitä tietoinen. Vuoden 1971 inventoinnissa reikäkiveä ei mainita lainkaan, joten tieto siitä ei liene vielä tässä vaiheessa välittynyt inventoijille.

Toimenpiteet ja havainnot 1997: Kohde tarkastettiin pintapuolisesti syksyllä 1997 Pirkkalan inventointia suunniteltaessa. Tällöin oli tarkoitus v. 1998 tehdä alueella tarkempi tutkimus. Tähän ei kuitenkaan jäänyt lopulta aikaa Pirkkalan vuoden 1998 inventoinnin yhteydessä, joten tässä yhteydessä on tyytyminen aiempaan tarkastukseen.

Nykyistä omistajaa, löytäjän tytärtä, Saimi Palmua haastateltaessa hän muisteli, että reikäkivi oli löytynyt navetan "kiveyksen" ja siihen liittyvän ojan teon yhteydessä, n. 50 cm syvyydestä, savimaasta. Löytöpaikka, jonka hän näytti allekirjoittaneelle, sijaitsee n. 25 m päässä Riekonlahden rannasta länteen ja asuinrakennuksen etelänurkasta n. 17 m etelään. Kohde sijaitsee loivalla länsirinteellä. Löytöpaikka on ollut esihistoriallisella ajalla veden pinnan yläpuolella (n. 80 m mpy). Löytökohteen pintapuolisessa tarkastuksessa ei havaittu muinaisjäännökseen viittaavaa.

Ympäristö: Pihapiiriä ja puutarhamaata Pyhäjärven Riekonlahden SW-rannalla, pohjoiseen suuntautuvan niemekkeen tuntumassa. Alue lienee melko tuulinen pohjoisen tuulensuojan puuttuessa. Maaperä on maanomistajan mukaan savea. Pirkkala-Lempäälän Säijä tie (nro 302) kulkee kohteesta noin 2,2 km idässä.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: Tarkastushetkellä oli aikaa vain pintapuoliseen tarkasteluun, ilman koekuoppaa havainnointi on puutteellista.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Irtolöytöpaikka: länsisuomalainen oikokirves KM 11972 [41] 800 m SE

Jatkotoimenpiteitä: Alueelle tulisi tehdä jatkossa koekuoppia.

Muuta: -

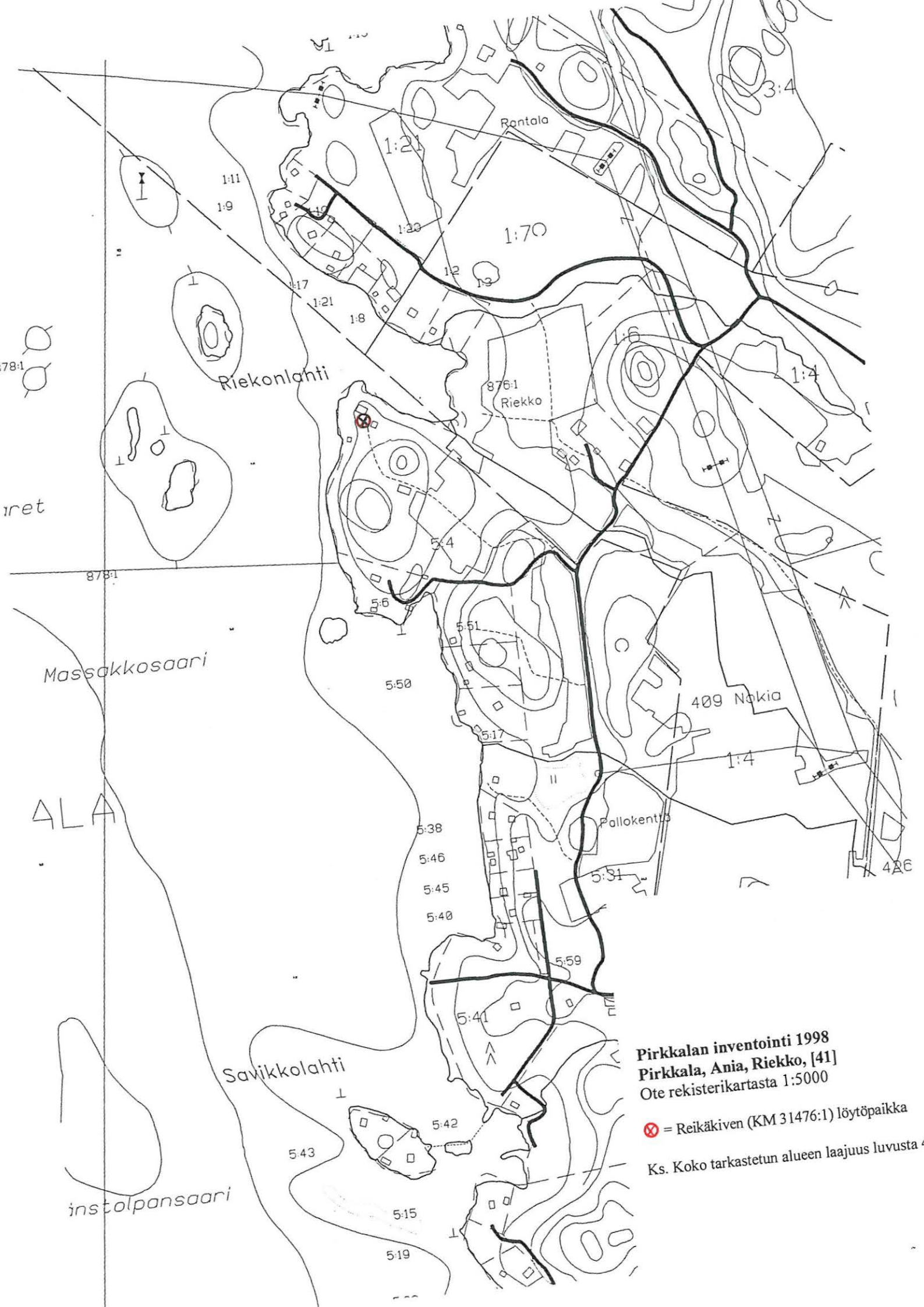
Koekuopat: -

PK 2123 05 NOKIA.

Keskipisteen koordinaatit: x = 6812 30 y = 2473 44 z = 80 m mpy

● = Reikäkiven (KM 31476:1) löytöpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Ania, Riekko, [41]
Ote rekisterikartasta 1:5000

⊗ = Reikäkiven (KM 31476:1) löytöpaikka
Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta

4.4.9. Nuoliala, Eskola, kivitaltan (HM 766) irtolöytöpaikka [42]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Nuoliala

Paikannimi: Eskola

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 25.5.1998

Sijainti: Eskolan talon koordinaatit: PK 2123 08 PIRKKALA, $x = 6818\ 70$ $y = 2484\ 21$ $z = -$

n. 2,2 km Tampereen Pirkkahallista luoteeseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: HM 766; kivitaltta, Hämeen museon kokoelmiin on v. 1911 luetteloitu kivitaltta, joka on peräisin Nuolialan kylän Eskolan pellosta.

Aiemmat löydöt: ks. ed. HM 766 kivitaltta

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen irtolöytöpaikka Nuolialassa Eskolan pellolla. Eskolan taloa ympäröi tarkastushetkellä useita peltoalueita, joista yksikään ei ole kynnetty aivan lähialueella. Tarkastuksen johdosta ei havaita mitään muinaisjäännökseen liittyvää.

Tutkimushistoria: ks. *Aiemmat tiedot* Löytö on ollut tiedossa jo Erä-Eskon inventoinnin 1948 aikaan. Tällöin Erä-Esko kuitenkin toteaa, että "mainitsee inventointikertomuksessaan v. 1948, että "Niitten kolmen kiviesineen, jotka Pirkkalasta on aikoinaan tuotu Hämeen Museoon, löytötiedot ovat puutteelliset tai ainakin niissä on käytetty niin vanhanaikaisia nimiä, ettei paikkakunnalla niitä enää tuntenut kukaan."

Inventoinnissa 1971 (M. ja P. Miettinen) löydön KM-numero on erehdyksessä 966. Eskolan pelloilta ei löydetty inventoinnissa asuinpaikan merkkejä.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Eskolan tilan lähiympäristön kaikki pellot olivat tarkastushetkellä kyntämättömiä. Tämän vuoksi ja koska summittaisten löytötietojen perusteella ei ollut mahdollista tehdä koekuoppia tyydyttiin alueen pintapuoliseen tarkasteluun. Lähimmät kynnetty peltoalueet löytyivät Eskolan tilasta 400 m länsiluoteeseen ja 500 m pohjoiskoilliseen ja ne pintapoimittiin. Eskolan tila itse on nykyisin n. n. 90 m mpy ja lähialueilla on useita paikkoja, jotka ovat potentiaalisia ja jotka ovat olleet veden pinnan yläpuolella esihistoriallisella ajalla. Eskolan tilan lähiympäristön tarkastelussa ei havaittu muinaisjäännökseen viittaavaa. Eskolan talossa käytiin tarkastuksen aikana, se näytti asutulta, mutta ihmisiä ei ollut paikalla.

Ympäristö: Peltoalueita Pyhäjärven rannan tuntumassa. Alueen lounaispuolella on uudempaa omakotitaloaluetta. Alue lienee pääpiirteissään melko tuulista ja vailla pohjoisen tuulensuojaa. Alueen pohjoispuolella, nykyisin noin 200 m päässä Eskolan talosta on Pyhäjärvi, jossa Nikkilänniemi ja siitä itään oleva Preen saari muodostavat eräänlaisen niiden väliin jäävän n. 600 m leveän lahden. Pirkkala-Lempäälän Säijä tie (nro 302) kulkee kohteesta noin 600 m etelässä.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: Huonot; alueella ei ollut juurikaan kynnettyjä peltoja.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Pere, Lalli, oikokirveen (HM 927:1) irtolöytöpaikka [39] 1,9 km SE, Kuikurasaari, kivik.? keramiikanpalan (KM 31482:1) ja palaneiden savenmurusten (ei luett.) irtolöytöpaikka [48] 2,2 km W.

Jatkotoimenpiteitä: Alueelle tulisi tehdä jatkossa koekuoppia.

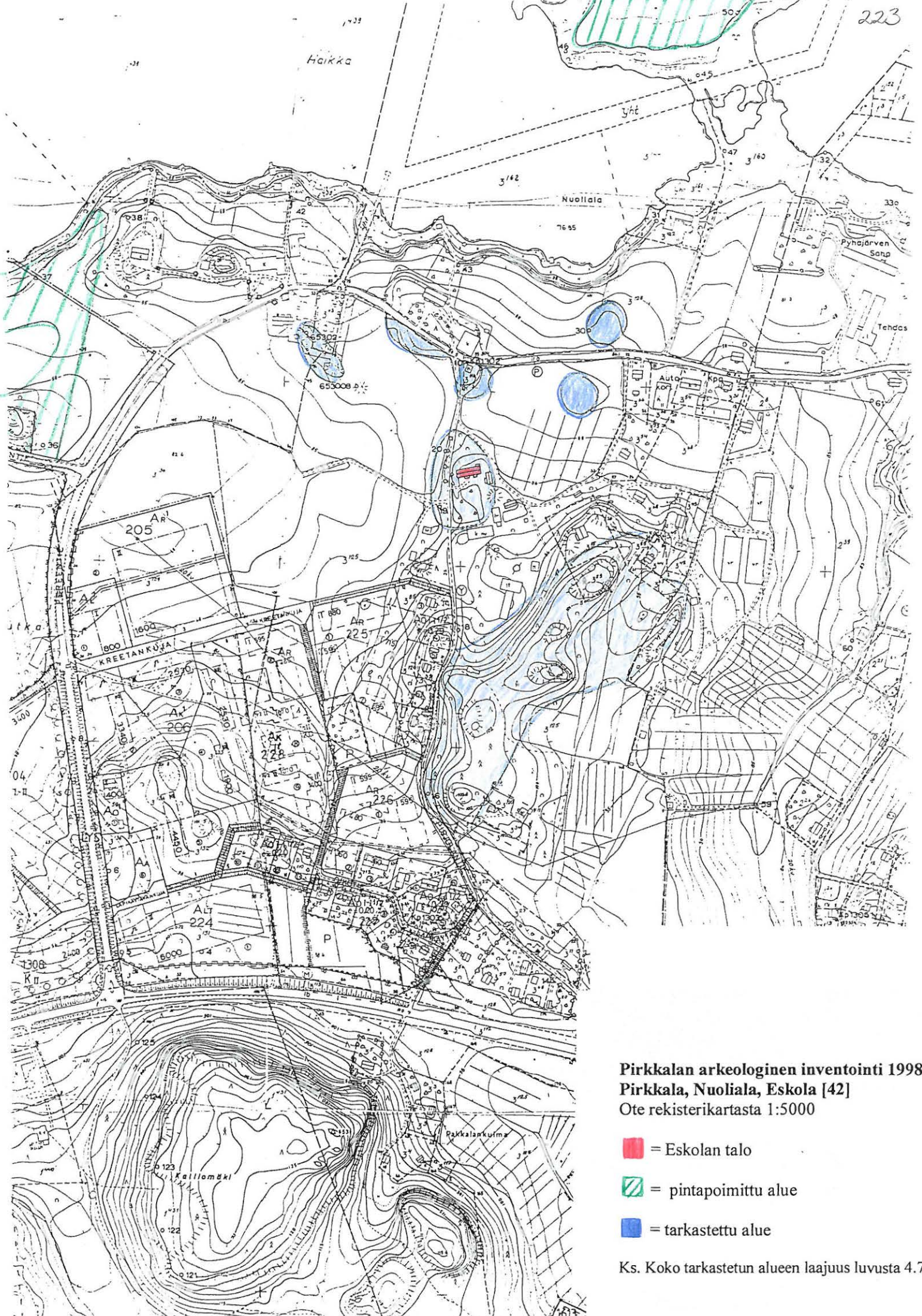
Muuta: -

Koekuopat: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
Eskolan talon koordinaatit: x = 6818 70 y = 2484 21 z = -

 = Eskolan talo. Kivitaltan (HM 766) irtolöytöpaikka tarkemmin määrittelemätön.

Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Nuoliala, Eskola [42]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = Eskolan talo
- ▨ = pintapöimittu alue
- = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.5. Inventoinnin aikana havaitut esihistorialliset irtolöytökohteet

4.5.1. Avesaari, hioimen irtolöytöpaikka [43]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Ania

Paikannimi: Avesaari

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi?

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 13.5.1998

Sijainti: PK 2123 04 VESILAHTI, $x = 6810\ 04$ $y = 2473\ 75$ $z = 80-82$ m mpy
n.7,9 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: KM 31477:1 hioin, n. n. 100 m etelämpää epämääräinen lohkokappale kvartsia (ei luett.)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kivikautinen irtolöytöpaikka loivasti itään laskevalla moreeninsekaisella savipellolla Pyhäjärven Leipojanlahden länsirannalla, n. 100 m päässä rannasta n. 80-82 m mpy. Kohteesta löytyi inventoinnissa hioin (KM 31477:1) ja 100 m hioimesta etelään epämääräinen lohkokappale kvartsia (ei luett.)

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Leipojanlahden itä- ja länsirantoja pidettiin otollisina esihistorialliselle toiminnalle, koska tuona aikana Leipojanlahdesta on päässyt vesitse kaakkoon, Leipojan Etulahdelle. Muinaisen Leipojan salmen rantojen asuttajat ovat siis päässeet hyödyntämään kalastuksellisesti todennäköisesti suotuisaa, kapeaa salmea. Sekä Leipojanlahden että Leipojan Etulahden rannat tarkastettiin avoimena olleiden peltojen osalta. Leipojan lahden länsirannalta, n. 50 m päässä rannasta löytyi siis kyntöpellostä hioinkivi (KM 31477:1) n. 80-82 m mpy, loivasti itään viettävältä rinteeltä. Sen löytöpaikan välittömästä läheisyydestä ei löydetty mitään muuta mahdollisesti esihistorialliseen muinaisjäänökseen viittaavaa. Pellossa oli jonkin verran todennäköisesti modernia jätettä, muun muassa punasavikeramiikkaa. Noin sadan metrin päässä etelästä ($x = 6809\ 95$, $y = 2473\ 77$) löydettiin yksi mahdollisesti isketty, mutta varsin epämääräinen lohkokappale kvartsia.

Ympäristö: Hioimen löytöpaikka Pyhäjärveen kuuluvan Leipojanlahden länsirannalla, n. 50 m päässä rannasta, n. 80-82 m mpy (Pyhäjärven korkeus n. 77 mpy). Löytöpaikan ympäristö on itään laskevaa rinnettä, joka on peltona. maaperä on savea, johon on sekoittunut jonkin verran moreenia (hiekkaa ja pieniä kiviä).

Löytöpaikka on noin 50 metrin päässä idässä olevan Leipojanlahden rannasta. Veden ollessa ylempänä ennen Pyhäjärven säännöstelyn alkamista Leipojanlahden paikalla on ollut Avesaaren mantereesta erottava 150-200 m levyinen salmi ja löytöpaikka on ollut aivan rannalla.

Vain 300 m hioimen löytöpaikasta SE, Leipojanlahden kaakkoisrannalta löytyi neljä kvartsia käsittävä Leipojanlahden irtolöytöpaikka [44]

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Leipojanlahti [44], kivistinen irtolöytöpaikka, 300 m hioimen löytöpaikasta SE, Savilahti [1] kivistinen asuinpaikka ja Kenttämäenoja [14] kivistinen asuinpaikka 2,8 km NNE

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat: -

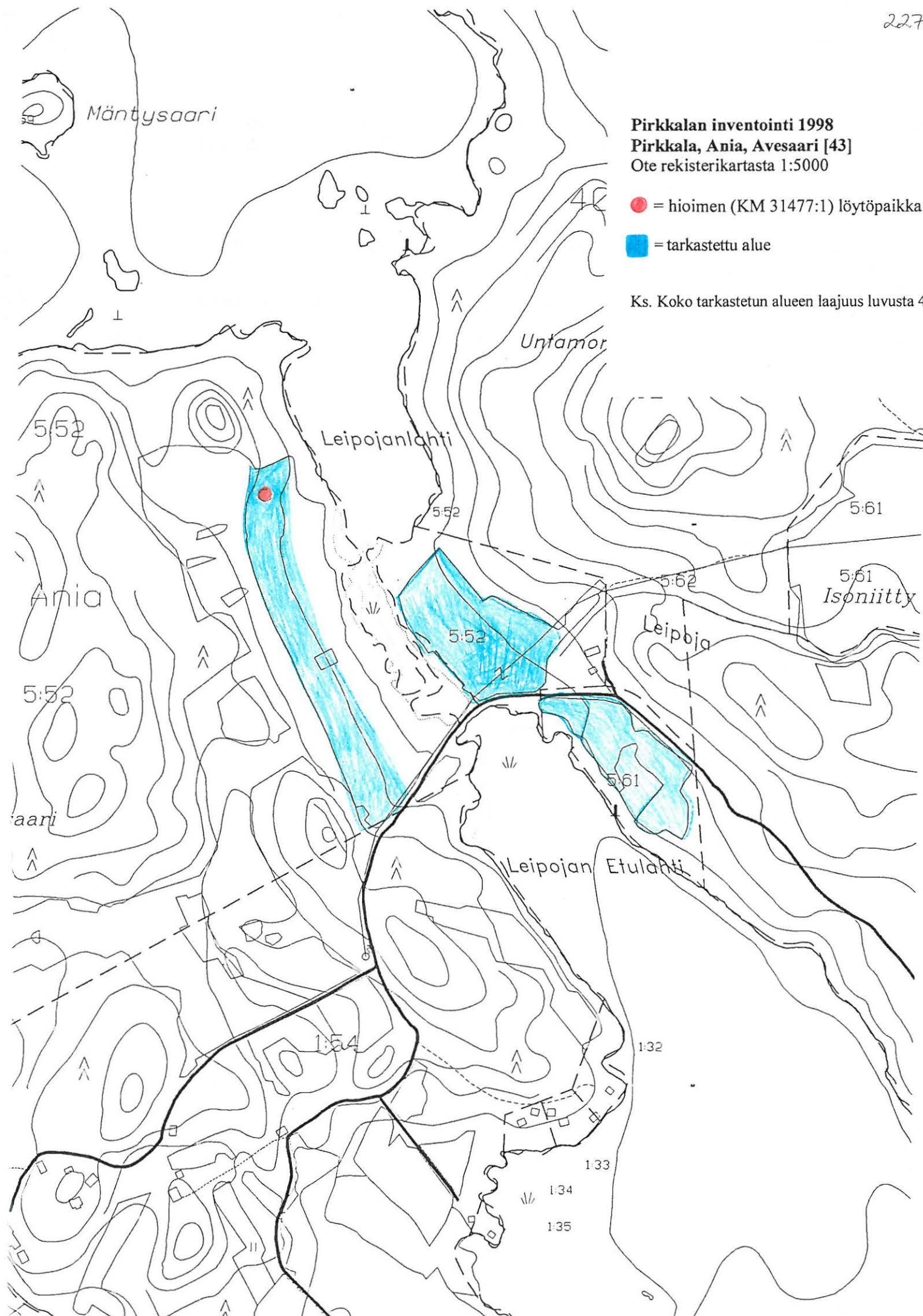
Mäntysaari

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Ania, Avesaari [43]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

● = hioimen (KM 31477:1) löytöpaikka

■ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.5.2. Leipojanlahti, kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka [44]**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Ania**Paikannimi:** Leipojanlahti**Kohteen laji:** irtolöytöpaikka**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** kivikausi?**Rauhoitusluokka:** -**Tarkastus:** Antti Bilund 13.5.1998**Sijainti:** PK 2123 04 VESILAHTI, $x = 6809\ 90$ $y = 2474\ 02$ $z = 80$ m mpy
n.7,9 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen**Hoito ja kunto:** -**Tila- ja omistajatiedot:** -**Kiinteistötunnus:** -**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**Inventointilöydöt 1998:** KM 31478:1, 4 kvartsia**Kartat:** peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000**Negatiivit:** -**Diat:-****Tarkastuksen aihe:** Pirkkalan arkeologinen perusinventointi**Kohteen kuvaus:** Kivikautinen irtolöytöpaikka loivasti lounaaseen laskevalla savipellolla Pyhäjärven Leipojanlahden kaakkoisrannalla, n. 150 m päässä Leipojanlahden nykyisestä eteläpohjukasta SE n. 80 m mpy**Tutkimushistoria:** -**Toimenpiteet ja havainnot 1998:** Leipojanlahden itä- ja länsirantoja pidettiin otollisina esihistorialliselle toiminnalle, koska tuona aikana Leipojanlahdesta on päässyt vesitse kaakkoon, Leipojan Etulahdelle. Muinaisen Leipojan salmen rantojen asuttajat ovat päässeet hyödyntämään kalastuksellisesti todennäköisesti suotuisaa, ehkä n. 150 m leveää salmea. Sekä Leipojanlahden että Leipojan Etulahden rannat tarkastettiin avoimena olleiden peltojen osalta. Leipojan lahden eteläpohjukan kaakkoispuolelta, n. 150 m päästä rannasta löydettiin kaksi selvää ja kaksi epämääräisempää kvartsi-iskosta (KM 31478:1) loivasti lounaaseen laskevalta kynnetyltä savipellolta. Kvartsit löytyivät n. 20-25 m läpimittaiselta alueelta. Ylimmät olivat noin 20 m päässä pellon koillisreunasta. Löytöalue poikkeaa ympäröivästä pellostä siinä olevien pienien lähteiden vuoksi. Ainakin tarkastusaikana, toukokuussa, lähteistä pulppusi jonkin verran vettä ja pelto oli ympäristössä märkää ja upottavaa. Koko pelto tarkastettiin varsin perusteellisesti, mutta muita esihistorialliseen asutukseen viittaavia löytöjä ei havaittu.

Ympäristö: Kvartsien löytöalue sijaitsee n. 300 m päässä hioimen löytöpaikasta [43] kaakkoon, Pyhäjärveen kuuluvan Leipojanlahden kaakkoisrannalla, n. 150 m päässä lahden nykyisen eteläpohjukan SE-puolella n. 80 m mpy (Pyhäjärven korkeus n. 77 mpy). Löytöpaikan ympäristö on lounaaseen laskevaa rinnettä, joka on kynnöspeltona. Maaperä on savea. Koillisessa metsänreuna on 20-30 m päässä. Muissa suunnissa pelto ulottuu noin sadan metrin päähän. Kaakossa pelto rajoittuu Leipojaan, joka laskee noin sadan metrin päässä lounaassa olevaan Leipojan Etulahteen. Löytöpaikka on noin 100 m päässä Leipojan Etulahdesta. Veden pinnan ollessa ylempänä ennen Pyhäjärven säännöstelyn alkamista Leipojanlahden ja Leipojan Etulahden paikalla on ollut Avesaaren mantereesta erottava 150-200 m levyinen salmi ja löytöpaikka on ollut aivan rannan tuntumassa.

Laajuus: löytöalue: n. 25 x 25 m

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Avesaari [43], kivistinen (hioimen) irtolöytöpaikka, 300 m NW, Savilahti [1] kivistinen asuinpaikka ja Kenttämäenoja [14] kivistinen asuinpaikka 2,8 km NNE

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

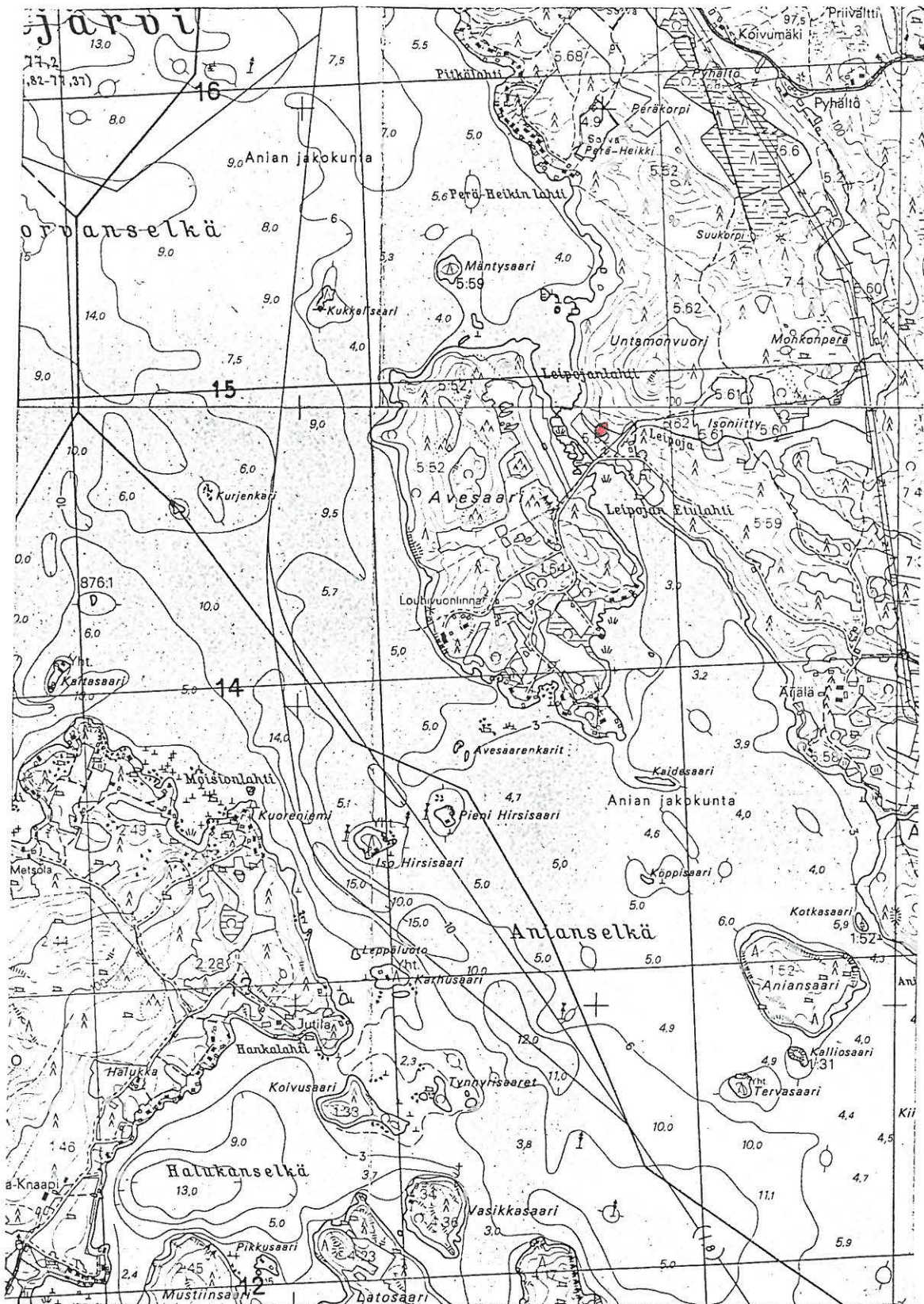
Koekuopat: -

Pirkkalan inventointi 1998

Pirkkala, Ania, Leipojanlahti [44]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 04 VESILAHTI,
Keskipiste: x = 6809 90 y = 2474 02 z = 80 m mpy

● = kvartsi-iskosten (KM 31478:1) löytöpaikka

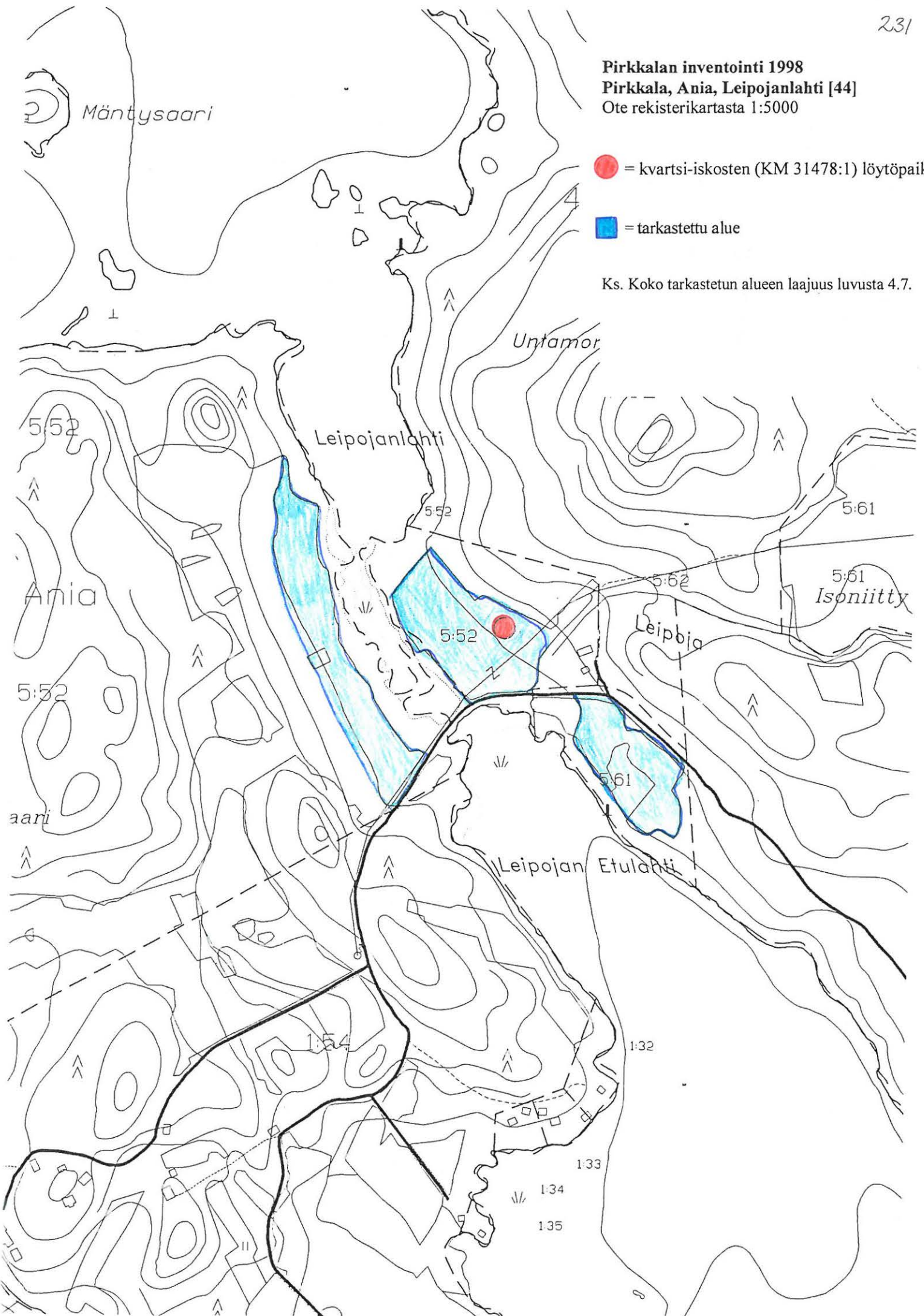

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Ania, Leipojanlahti [44]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

 = kvartsi-iskosten (KM 31478:1) löytöpaikka

 = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.2.2. Reippi, kivikautinen irtolöytöpaikka [45]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Reippi

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi?

Rauhoitusluokka: 2

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 19.5. ja 20.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola ja Ulla Torniainen

Sijainti: PK 2123 05 Nokia, Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 50 z = 82-86 m mpy

Kohde sijaitsee 1,6 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Hoito ja kunto: Pieni joutomaana oleva peltosaareke ja peltoalue sen lähiympäristössä. Kyntöpeltona oleva alue on osittain tuhoutunut maanviljelyksen seurauksena. Kohdetta ei ole merkitty maastoon. Muinaisjäännösalue on rajattu pääasiassa pintapoiminnalla. Alue ei kaipaa hoitoa. *Ks. myös kohta: ympäristö ja jatkotoimenpiteitä*

Tila- ja omistajatiedot

7:32 Reippi, omistaja Pirkkalan kunta, Suupantie 11, 33960 Pirkkala

Kiinteistötunnukset: 604-413-0007-0032

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Tarkastuslöydöt: KM 31479:1-4, 7 kvartsi-iskosta, palanutta luuta, kivilaji-iskos, piitä, palanutta savea (ei luett.)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: 113614

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi 1998

Kohteen kuvaus: Kivikautinen pyyntipaikka/irtolöytöpaikka Kotolahden eteläpohjukkaan laskevalla savipellolla Reipin museoalueen vieressä n. 75 x 75 m laajalla alueella n. 82 -86 m mpy. Pintapoiminnassa alueelta löytyi muutamia kvartseja, palanutta luuta, hioimen katkelma ja piitä.

Tutkimushistoria -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Reipin museon NE- ja E-puoliset peltoalueet pintapoimittiin. Pienelle peltosaarekkeelle (56 m Reipin museoalueen uudehkon SE-NE -suuntaisen punaisen konevaraston E-kulmasta NNE) kaivettiin koekuoppa. Koekuopasta ei löytynyt esihistoriaan viittaavaa. Pintapoiminnassa alueelta löytyi muutamia kvartseja (KM 31479:2), palanutta luuta (KM 31479:4) ja piitä (KM 31479:1). Asuinpaikan N- ja NE-raja kulkee n. 175 m museorakennuksista SE, n. 82 m mpy. Löytöalue alkaa n. 50 m Reipin museoalueesta ja on n. 75 x 75 m laaja. Löydöt: SE-puolisella pellolla kolme kvartsi-iskosta, kolme palaneen luun palaa ja kaksi kivilaji-iskosta.

Ympäristö: *ks. myös toimenpiteet ja havainnot* Koilliseen, Pyhäjärven Kotolahden eteläpohjukkaan loivasti laskevaa saviperäistä peltorinnettä. Pyhäjärven rantaan on nykyisin matkaa n. 140 m. Alue on tuulille altis. Välittömästi kohteen SW-puolella Reipin kotiseutumuseoalue rakennuksineen. Noin 200 m idässä kulkee Lempäälän

Säijästä Pirkkalaan kulkeva paikallistie (nro 302) S-N -suuntaisesti. Noin 300 m NE sijaitsee Kalmon kivikautinen kohde [12]. Kivikaudella kohteet ovat sijoittuneet syvemmälle mantereeseen ulottuneen noin 200 m leveän Kotolahden vastarannoille. Vain 600 m pohjoiseen sijaitsee Tursiannotkon alue, jossa on ollut myös kivikautista aktiviteettia. Kotolahdesta kaakkoon lähtevän Juoksianojan rannoilla on myös vahvoja merkkejä kivikautisesta toiminnasta. Kotolahden ympäristö on siis antanut kivikaudelta lähtien mahdollisuuksia ja resursseja alueen monipuoliseen hyödyntämiseen.

Laajuus: n. 75 x 75 m.

Ehdotus suoja-alueeksi: ks. ed.

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: - peltoalueella sijaitseva kivikautinen irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Kalmo [12] kivikautinen kohde 300 m NE, Tursiannotko [15], esihist. asuinpaikka-alue, jossa myös kivikautta 600 m N.

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat :

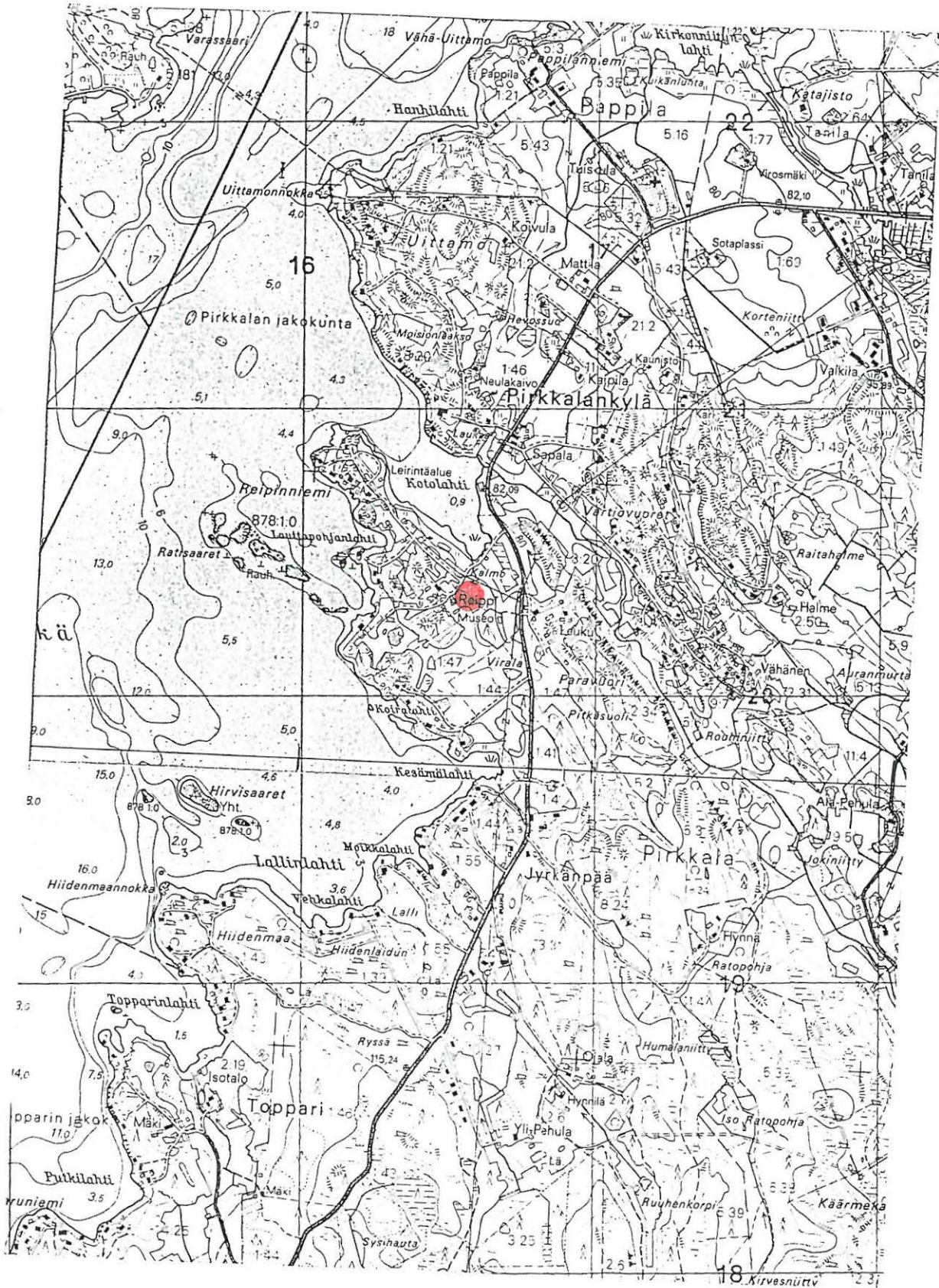
KK1. 56 m Reipin museoalueella olevan uuden, SW-NW -suuntaisen, punaisen konevaraston E-kulmasta NNE (27 gon), pellon saartaman pellonraivauskivikon SE-sivulla, ison maakiven SW-sivulla. 0-20 cm, irtonaista peltomultaa, 20-(37) mullasekaista savea, joka vaalenee pohjalla. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

Pirkkalan inventointi 1998

Pirkkala, Pirkkalankylä, Reippi [45]

Ote peruskartatsta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
Keskipiste: x = 6815 56 y = 2476 50 z = 82-86 m mpy

 = löytöalue

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pirkkalankylä, Reippi [45]
Ote rekisterikartasta 1:5000

- = löytöalue
- X-1 = koekuoppa ja sen numero
- K = kvartsi-iskos
- V = kivilaji-iskos
- L = palanutta luuta
- ▨ = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

6415000
1:5000

4.5.3. Pappilanniemi, kivikautinen irtolöytökohde[46]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pappila

Paikannimi: Pappilanniemi

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 18-19.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, x = 6817 46 y = 2476 74 z = 81 m mpy

550 m Pirkkalan vanhasta kirkosta luoteeseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: Kurikka 5:3, om. Aino Kurikka, Naistenmatkantie 267, 33980 PIRKKALA

Kiinteistötunnus: 604-411-0005-0003

Aiemmat tiedot: Kivikauden lappuluettelo Kourutaltat KM 1889 ja 3135:2 sekä rautakirves KM 3135:11. Näistä ensimmäinen on löytynyt Pyhäjärven rannalta läheltä Pirkkalan kirkkoa ja kaksi jälkimmäistä Pappilan pellostä. Kaikki löydöt on saatu talteen 1800-luvulla. (KM 1889 "löydetty Pyhäjärven rannalta, läheltä Pirkkalan kirkkoa. Seppä Engströmin lahjoitus SMY:lle, ilmoitettu 5.2.1878" sekä KM 3135:5 ja 3135:11 "löytynyt torppari Siltola v. 1854 Pappilan pellostä. Hra Alfons Spären H.M:n 30.9.1895. Spären erityis. Luett").

Aiemmat löydöt: ks. ed. Kourutaltat KM 1889 ja 3135:2 sekä rautakirves 3135:11

Inventointilöydöt 1998: KM 31480: 1-5, koekuopasta mahd. keramiikan pala, savitiivistettä, palanutta savea ja luuta, pintapoiminnasta kvartsi-iskoksia

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Koekuoppa 4 n. 30 m Pyhäjärven rannasta pohjoiseen, pohjoiseen laskevan rinteeseen päällä. Kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka loivasti koilliseen laskevalla savisella pellolla Pyhäjärven Pajalahden rannan tuntumassa n. 50 metrin päässä rannasta n. 80 m mpy. Kohteesta löytyi inventoinnissa kaksi mahdollista kvartsi-iskosta. Aiemmin samoilta tienoilta on löydetty kaksi kourutalttaa (ks. ed.), joiden löytöpaikkoja ei voida kuitenkaan tarkentaa.

Tutkimushistoria: Museoviraston kivikauden lappuluettelossa on tiedot kahdesta ed. mainitusta, 1800-luvun lopulla löydetystä kourutaltasta ja rautakirveestä, jotka saattavat olla peräisin Pappilanniemen lähistöltä. Ei ole tiedossa, onko inventoinneissa v. 1948 ja 1971 yritetty selvittää niiden tarkempaa löytöpaikkaa.

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Koska kourutalttojen ja rautakirveen löytöpaikkatiedot olivat summittaisia, Pappilan ja kirkon ympäristöä tarkasteltiin kokonaisuutena. Pappilan lähiympäristöä tarkasteltiin mahdollisten rautakautisen asutus- tai kalmistohavaintojen näkökulmasta. Tämän vuoksi Pappilan ympäristöön tehtiin seitsemän intuitiivista koekuoppaa, joista viisi (1-5) pappilan tontille. Näistä koekuopan 4 vierestä, maanpinnalta löytyi mahdollinen rautakautinen keramiikanpala (KM 31480:1). Kuopasta löytyi lisäksi savitiivistettä (KM 31480:2). Muista kuopista ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa. Pappilan alueen koekuopat kertoivat

voimakkaasta historiallisen ajan toiminnasta. Esimerkiksi tiiltä löytyi vielä 40 cm syvyydessä ja pihamaalla oli vanhojen rakennusten kivijalkoja. Pappilan W- ja SW-puolisilla pelloilla oli runsaasti kivikkoisia joutomaa-alueita, joista osalle (entistä laidunta) oli istutettu koivua. Pappilan SW-puoleiselle metsitysalueelle, Pappilasta n. 150 m tehtiin kaksi koekuoppaa (6-7). Viimeksi mainitut kuopat tehtiin kivikkoihin, joista ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa.

Lisäksi ympäristön kynnöksellä olevat pellot pintapoimittiin erityisesti 80 m käyrän sisäpuoliselta alueelta (mm. Pappilan SE-puolinen kyntöpelto 200 m SE). Pappilanniemen rannat käveltiin läpi myös veneinventoinnin aikana. Hanhilahden itärannalla oli nähtävissä selkeä 80 m:n korkeuskäyrän rantaterassi. Sen yläpuolinen savipelto oli heinällä. Pihlajaniemessä (pappilasta n. 400 m NE) oli inventoinnin aikana rakenteilla seurakunnan virkistyspaikka, jonka vuoksi maata oli raavittu auki kaivinkoneella. Sen tarkastelussa ei havaittu mitään esihistoriaan viittaavaa. Kirkon ympäristössä ei havaittu mitään silmämääräisesti tarkasteltuna kiinnostavaa eikä työryhmällä ollut aikaa kirkon ympäristön savipeltojen koekuopitukseen.

Ympäristö: Pyhäjärveen kuuluvan Pajalahden S-rannalla, Pappilanniemessä n. 50 m päässä rannasta n. 81 m mpy tasainen, hieman koilliseen laskeva, savinen kyntöpelto Pirkkalan vanhasta pappilasta n. 50 m E, Pihlajaniemeen kulkevan tien N-puolella. Löytöalueen W-puolella on pieni alue viljelemätöntä kivikkoa ja sen takana kulkee Pajalahden rantaan kulkeva tie pappilan ja pellon välistä. Tien W-puolella kasvaa viljeltyjä, vanhaan Pappilaan kuuluneita jalopuita. Pyhäjärven rannan ja löytöalueen välinen alue on kesantopeltoa. Pellon eteläpuolella kulkee tie Pihlajaniemeen. Pappilanniemi kuuluu Sikojoen "kivikautiseen vaikutuspiiriin". Sikojoen suulla sijaitseva Kirkonniitynlahti sijaitsee Pappilan löytöpaikasta vain 300 m itään. Lempäälän Säijä-Pirkkala -välinen maantie (tie nro 302) kulkee n. 700 m päässä kaakossa.

Laajuus: löytöalue: 50 x 40 m

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: huonot: kova ja kuiva savipelto

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Kivikautiset asuinpaikat: Isosaari [29] 1 km NNE, Lehtisaari [27] 600 m N, Sikojoen ympäristön kivikautiset asuinpaikat Katajisto [6], Rajapelto [7], Kotopelto/Riihentausta [8] kilometrin säteellä E ja NE.

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: Pappilan S- ja SE-puolelle oli rakennettu kaksi uudehkoa OK-taloa, jotka eivät näy 1:5000 kartassa. Pappila on vuokrattu. Vanha pappila oli purettu 60-70 -luvulla ja sen päälle oli rakennettu matala tiilitalo. Vanhasta pappilasta on jäljellä väentupa, sauna, aitta ja navetta (jossa oli nyt maalaamo). Asuinpaikan eteläpuolella olevan uudistalon (ei 1:5000 kartalla eikä peruskartalla) isäntä kertoi, ettei ole löytänyt mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa taloa rakennettaessa. Samoin Martinmäen (tila 5:27/5:26, Pappilasta 100 m kaakkoon) tilan emäntä ei tiedä alueelta löytyneen mitään esihistoriaan viittaavaa.

Koekuopat:

KK1: 5,9 m Pappilan saunan S-kulmasta SE (158 gon), loivasti lounaaseen laskeva niitty, vanha omenapuutarha, 0-8 turve, 8-15 tiilensekainen, savinen multa, 15-(30) savensekainen multa, kuopan itäkulmassa halk. 40 x 40 cm (minimi) laaja kivi, alkaa 5 cm syvyydessä, kuopassa lisäksi runsaasti muita halk. 10-20 cm suuruisia kiviä, löydöt resenttejä. Suuret kivet estävät kaivamisen syvemmälle

KK2: 48,5 m pappilan päärakennuksen N-kulmasta NNW (361 gon) , loiva N-rinne, hoitamaton puutarha, halkaisijaltaan 2 x 3 m suuruiseen kiviladelman: 0-10 turve, sekoittunutta savensekaista multaa, n. 15 cm syv. eläimen hammas, n. 40 cm syv. kahden kiven alta vanha tiili, runsaasti halk. 10-20 cm suuruisia kiviä. Kyseessä historiallisen ajan rakennuksen (navetta tms.) kivijalan osa

KK3: Pappilanniemen kärjessä, kallion päällä, n. 15 m päässä rannasta, 0-20 turvetta, jossa tiiltä, 20-sora ei esihistoriaan viittaavia löytöjä

KK4: Peruskarttaan merkitystä monikulmiopisteestä 24 m SE (162 gon), 30 m päässä Pyhäjärven rannasta. Pohjoiseen laskevan rinteiden päällä. 0-35 sekoittunut hiekkansekainen multa, jossa tiiltä ja lasia. Puun juuret estivät kaivamisen syvemmälle. Löydöt: pinnasta savitiivistettä KM 31480:2), mahdollinen rautakautinen keramiikanpala (KM 31480:21), 10-20 cm polttamatonta luuta (KM 31480:4) ja palanutta savea (KM 31480:3).

KK5: 5,5 m koekuopasta 4 SE (237 gon), 0-50 cm sekoittunutta multamaata, josta löytönä 10 cm syv. palamatonta luuta ja uudehko naula, vielä 40 cm syv. liitupiipun pala ja palamatonta luuta

Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä

Lapionpisto 2,3 m koekuopasta 4 NW: tummaa multaa, tiiltä, modernia

KK6: Martinmäen tilan (5:26/5:27) autotallin S-kulmasta 60 m SW (235 gon), kesannolla olevaa kivistä entistä hakamaata, kuoppa halkaisijaltaan 1 x 1 m suuren kiintokiven juuressa sen SW-puolella,

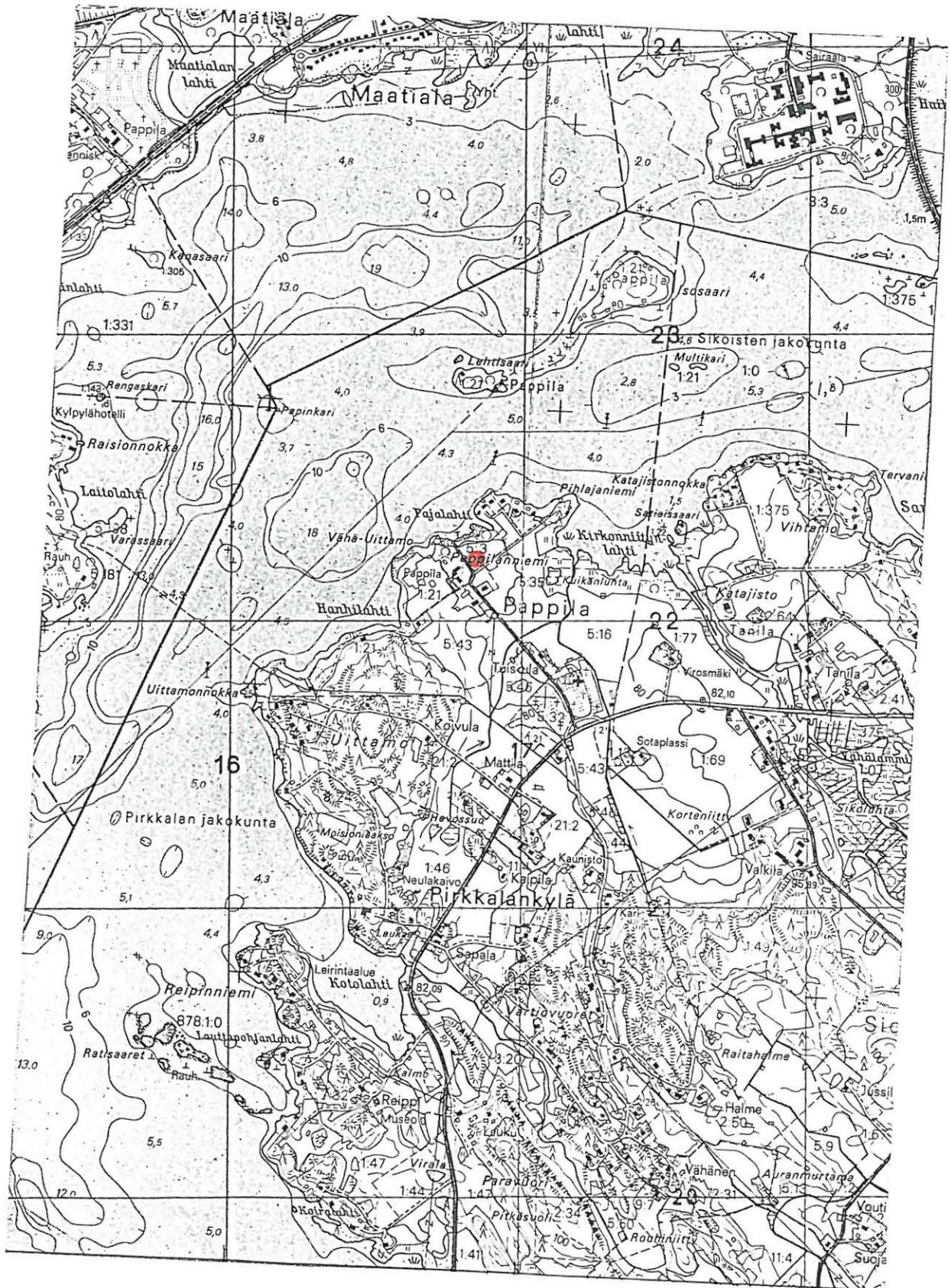
0-5 turve, 5-(40) savensekaista multaa, jossa tiiltä, puolet kuopasta peittää halk. n. 40 cm laaja irtokivi. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

KK7: 9,7 m koekuopasta 6 SSW (272), ympäristö, kuten koekuopalla 6, sij. halk. 1 x 1 m suuruisen kiintokiven juuressa, sen SW-puolella, 0-10 turve, 10-40 savensekainen multa, 40-puhtaampi savi. Löydöt: tiiltä vielä 30 cm syv. Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

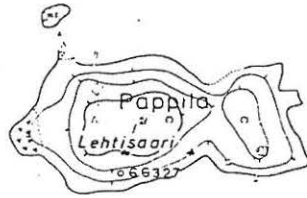
Ote peruskartasta 1:20 000, PK 2123 05 Nokia (Hki 1991)

Keskapisteen koordinaatit: x = 6817 46, y = 476 74, z = n. 81 m mpy

● = kvartsi-iskosten löytöpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Pappila, Pappilanniemi [46]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

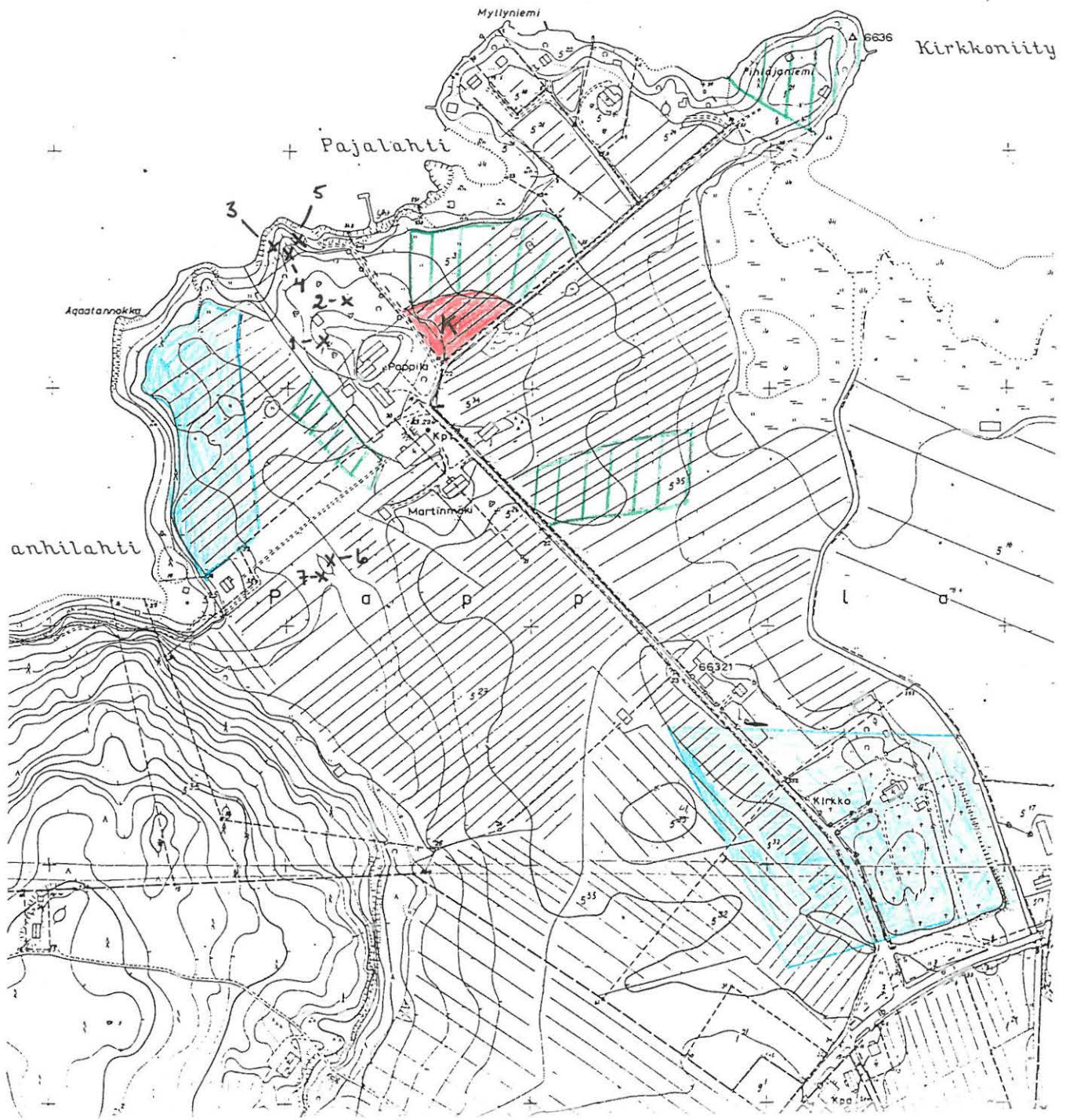
K = kvartsi-iskosten löytöpaikka

X-1 = koekuoppa ja sen numero

 = pintapoitettu alue

 = tarkastettu alue

Ks. koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7

4.5.4. Kuikonnokka, kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka [47]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sankila

Paikannimi: Kuikonnokka

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi?

Luokka: -

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 8.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, $x = 6817\ 51$ $y = 2477\ 60$ $z = 80$ m mpy
1,6 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: Sankila 1:435

Kiinteistötunnus: 604-418-0001-0435

Aiemmat tiedot: Kivikauden lappuuttelo, inventointi 1971 M. ja P. Miettinen

Aiemmat löydöt: KM 5166:133 tasatalta v.1908, jonka löytöpaikkaa ei voitu paikallistaa

Inventointilöydöt 1998: KM 31481:1 kaksi kvartsi-iskosta pintapoiminnassa.

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Pyhäjärven Sankilanlahden eteläpohjukassa, Kuikonnokan niemkkeessä oleva tasainen, tuulensuojaton savipelto n. 80 m mpy, jolta löytyi inventoinnissa kaksi kvartsi-iskosta. Mahdollisesti kyseessä on ollut pyyntipaikka, jonka käyttöintensiteetti ei ole ollut suuri.

Tutkimushistoria: v. 1908 A.O. Heikelin ollessa suorittamassa kaivauksia Vesilahden Kirmukarmun kalmistolla, hän on ilmeisesti käynyt tarkastamassa hänelle tällöin ilmoitetun tasataltan KM 5165:133 löytöpaikan. MV:n kivikauden lappuuttelossa taltan sanotaan löytyneen Sankilan talon maalta Matikkala-nimisestä mäestä perunakuoppaa tehtäessä. Löytöjä on ollut Miina Kristina (ei sukunimeä). Lappuuttelossa esineeseen kerrotaan kuuluvan kartan, mutta sitä ei inventoinnin esitöitä tehtäessä löydetty. V. 1971 inventoinnissa M. ja P. Miettinen eivät voineet paikallistaa kohdetta eikä tällöin Matikkala -nimistä mäkeä enää tunnettu Sankilan talon alueella.

Toimenpiteet ja havainnot lähiseudulla 1998: Sankilan tilan itäpuoliset peltoalueet pellon halki SW-NE-suuntaisesti kulkevan tilustien pohjoispuolelta, Sankilanlahden S- ja SE-rannalla pintapoimittiin ainoastaan peltoalueen länsiosaa, talon SSE-puolinen pelto sekä talon lähialueet olivat kynnettynä, muut heinällä. Taltan löytöpaikasta keskusteltiin Sankilan tilan isännöitsijän vaimon kanssa, joka oli asunut tilalla 28 vuotta. Hän ei ollut kuullut Matikkalanmäestä. Talossa asui vielä talon omaa väkeä (vanha isäntä ja emäntä, n. 80-vuotiaita), mutta isännöitsijän mielestä heiltä ei kannattanut asiaa kysyä. Talon luoteispuolella alkoi noin kuuden hehtaarin laajuinen metsäalue, jolta perunakuoppamäen etsiminen koettiin liian työlääksi.

Kotopelto/Riihentaustan [8] kivikautisen asuinpaikan tarkastuksessa havaittiin kuitenkin kuopanteita kahdella hiekkaperäisellä metsäsaarekkeella, kallioisella metsäsaarekkeella 250 m (n. 83-84 m mpy) Tanilan päärakennuksen NW-kulmasta NW ja toisaalta tästä saarekkeesta 150 m N olevalta toiselta metsäsaarekkeelta. Viimeksi mainittu kuuluu Sankilan kylän puolelle ja Sankilan talon maihin. Periaatteessa KM 5165:133 tasatalta on voinut siis löytyä viimeksi mainitulta metsäsaarekkeelta, jonka aivan lähiympäristössä on useita kivikautisia asuinpaikkoja (mm. Katajisto [6], Rajapelto [7] ja Kotopelto [8]).

Pintapoiminnassa Kuikonnokasta, n. 20 x 30 m suuruiselta alueelta, 40 m säteeltä Kuikonnokan kärjestä, saviselta pellolta, n. 80 m mpy löytyi kaksi kvartsi-iskosta (KM 31481:1). Kyseessä saattaa olla kivikautinen pyyntipaikka, jonka käyttöintensiteetti ei ole ollut suuri. Toisaalta pintapoimintaolosuhteet olivat huonot. Perunakuoppamäen sijoittaminen kvartsilöytöpaikan läheisyyteen ei ollut toteutettavissa. Mahdollisesti talta on löytynyt lähempää itse taloa tai esim. Vihtamon [5] kivikautisen asuinpaikan läheisyydestä. Vihtamon kohde sijaitsee Sankilan talosta 350 m NW ja kuuluu Sankilan tilan maihin.

Ympäristö: Kohde sijaitsee Pyhäjärven Sankilanlahden eteläpohjukassa, Kuikonnokan pohjoiseen pistävässä niemekkeessä n. 40 m säteellä Kuikonnokan kärjestä, savipellolla, 80 m mpy. Noin 20 m Kuikonnokasta etelään sijaitsee isojen kivien ryhmä. Alueella on topografialtaan tasainen eikä sillä ole tuulensuojaa. Pohjoistuuli pääsee puhaltamaan alueen halki vapaasti. Pirkkalan-Nokian yhdistävä Rajasalmen silta (valtatie 11, tie nro 300) sijaitsee alueesta n. 600 m pohjoiseen. Ko. tie sijaitsee lähimmillään n. 400 m E. Kohde sijaitsee Sankilan talon päärakennuksesta n. 300 m NE. Veden pinnan korkeus Sankilanlahdessa on 77,2 m mpy. Pellossa viljeltiin timoteitä.

Laajuus: 20 x 30 m; n. 600 m².

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: kvartsien löytöpaikalla huonot, koska alue oli heinällä

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: Tien parannustyö Pirkkala-Nokia välillä tuo mukanaan leveämmän sillan Rajaniemen sillan kohdalle sekä tien linjauksen muutoksen/levennyksen.

Lähilöytöjä: Kivikautiset asuinpaikat: Vihtamo [5] 600 m NW, Isosaari [29] 1,6 km NW, Sikojoen ympäristön kivikautiset asuinpaikat, Katajisto [6], Rajapelto [7], Kotopelto/Riihentausta [8], Vähälampi [9], Raunila [10] kilometrin säteellä NW, W ja SW.

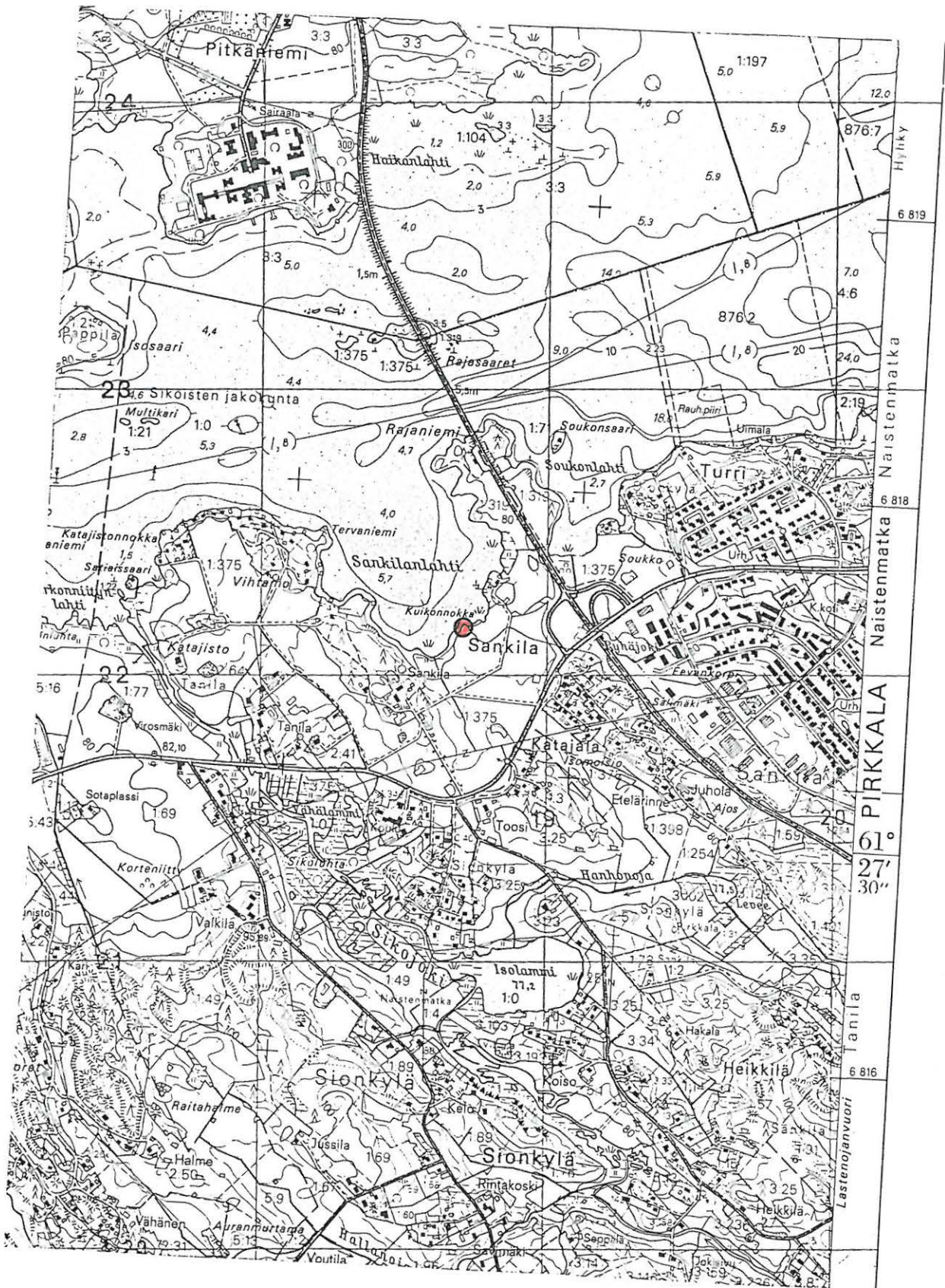
Jatkotoimenpiteitä: Valtatien 11 leventämisen suunnittelun yhteydessä alueen tarkempaan tutkimukseen tulisi varata mahdollisuus. (Koekaivausryhmä: 1 viikko?, koekuopitus)

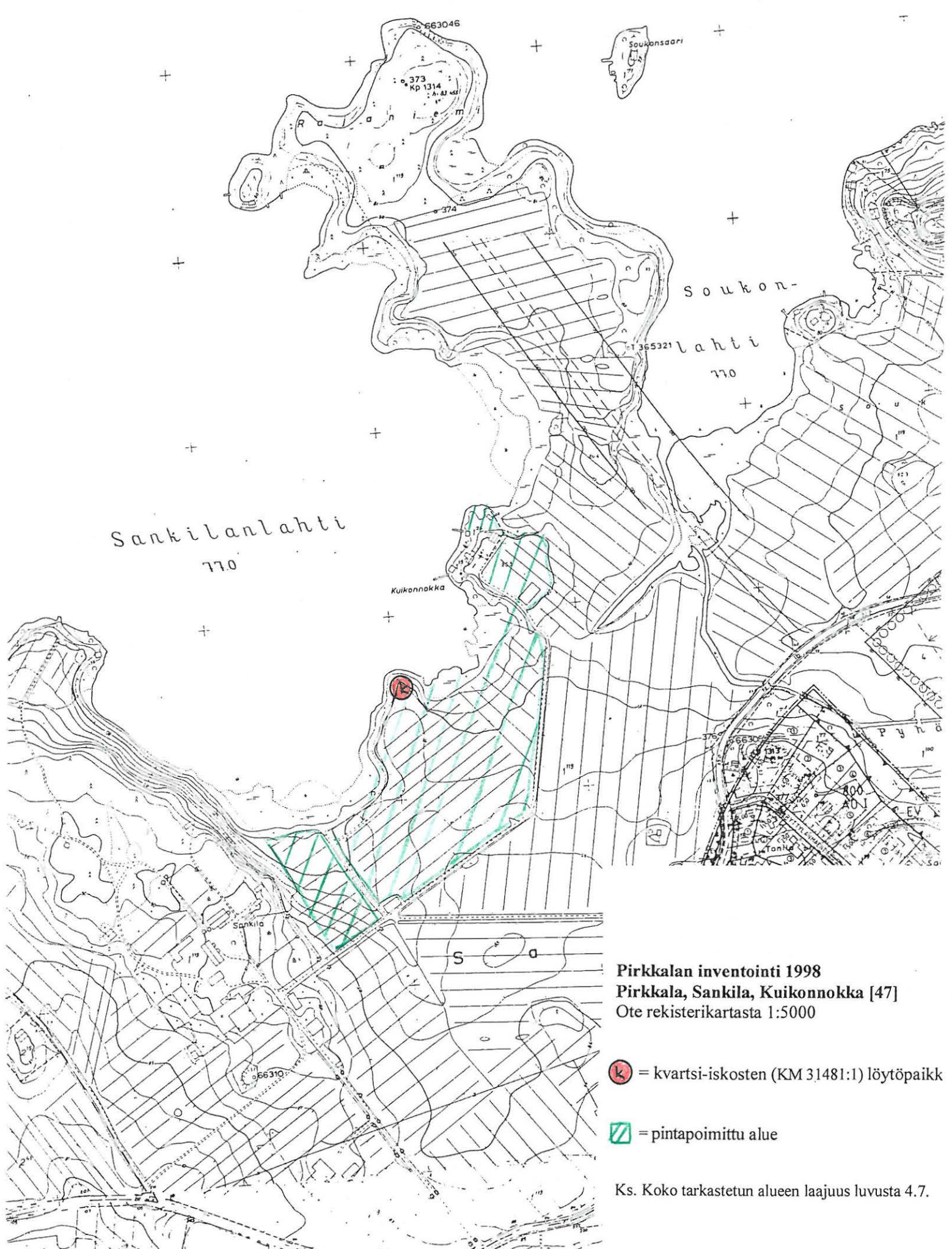
Muuta: -

Koekuopat:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 04 VESILAHTI,
 Keskipiste: x = 6817 51 y = 2477 60 z = 80 m mpy

● = kvartsi-iskosten (KM 31481:1) löytöpaikka

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Sankila, Kuikonnokka [47]
 Ote rekisterikartasta 1:5000

- = kvartsi-iskosten (KM 31481:1) löytöpaikk
- = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.5.5 Kuikurasaari, kivik.? keramiikanpalan (KM 31482:1) irtolöytöpaikka [48]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Haikka

Paikannimi: Kuikurasaari

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi?

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 22.5.1998

Sijainti: PK 2123 08 PIRKKALA, $x = 6816\ 54$ $y = 2481\ 99$ $z = 82-83$ m mpy
n. 5,2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: KM 31482:1, 1 keramiikanpala ja palaneen saven muruja (ei luett.)

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit:-

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Keramiikanpalan ja palaneiden savenmurusten löytöpaikka kallionkolossa Pyhäjärven Haikanlahden pohjoispuolella olevan Kuikurasaaren korkeimmalla kohdalla n. 82-83 m mpy.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Kuikurasaarelta löytyi inventoinnissa pieni pala esihistoriallista keramiikkaa (KM 31482:1) (joka muistuttaa polton ja sekoitteen osalta lähinnä kampakeramiikkaa) sekä muutamia siruja palanutta savea (ei luett.). Keramiikanpala löytyi saaren länsiosassa olevan kallion laelta, kallionkolosta, paljaaksi kuluneelta maanpinnalta. Löytökohta on lähellä kallion laella olevan tasanteen keskikohtaa. Palaneen saven murut löytyivät lakitasanteen länsireunan alta, noin metrin sitä alempana olevalta pieneltä (n. 2 m²) tasanteelta paljaaksi kuluneelta maanpinnalta.

Löytöpaikka, saaren länsiosassa olevan kallion lakitasanne on suurelta osin loivasti länteen laskevaa silokalliota. Kallio on kuitenkin halkeillut ja lohkeillut ja näin muodostuneisiin koloihin on jäänyt hiekkapohjaista, myös hienojakoisempaa ainesta ja soraa sisältävää maata. Maata ei ole kuitenkaan missään muuta kuin muutaman neliömetrin kokoisina yhtenäisinä alueina ja enimmäkseen vain kymmenen sentin levyisinä kaistaleina kallion halkeamissa. Maaston luonteen ja saaren pienen koon vuoksi saari ei varmaankaan ole koskaan ollut pitkäaikainen asuinpaikka mutta sen sijaan hyvin sopiva leiripaikka. Tätä osoittavat nykyisinkin monet nuotionjäännökset sekä kallion päällä että alhaalla rantatasanteella. Vedenpinnan ollessa aiemmin Pyhäjärvestä nykyistä ylempänä vain länsiosan korkea kallio ja ehkä sen juurella idässä oleva pieni tasanne ovat olleet vedenpinnan yläpuolella. Myös viimeksi mainittu vaikuttaa leiriytymiseen sopivalta. Se on ilmeisesti myös ollut helpoin tie

länsiosan kallion lakitasanteelle. Nykyisin sinne voi kiivetä rantatasanteelta myös muutamaa kallionhalkeamaa pitkin lounaasta, lännestä ja koillisesta. Mutta veden pinnan ollessa korkeammalla rantatasanne on ollut veden alla ja kallionhalkeamat ovat nousseet suoraan vedestä.

Alueelle tarkistettiin silmämääräisesti, mutta sille ei tehty koekuoppia.

Ympäristö: Kuikurasaari on noin 50 m x 25 m kokoinen saari, jonka ytimenä on WNW-ESE -suuntainen kallioharjanne. Saaren länsiosassa (noin puolet saaresta) kallio kohoaa jyrkkärinteisenä arviolta 5-6 m korkeuteen järven pinnasta (82-83 m mpy). Kallion laki on melko tasainen ja loivasti länteen laskeva. Kallio on kuitenkin halkeillut niin, että kallion koloissa ja raoissa on hiekkamaata. Tämän osan itäpuolella harjanne on matalampi, noin 3 m järven pinnan yläpuolella. Aivan korkean osan alla on tällä korkeudella 10-20 m² kokoinen tasanne, jossa kallion päällä on maata, joten tasanne on ilmeisesti ollut veden pinnanyläpuolella ennen järven pinnan laskua viime vuosisadalla ja ilmeisesti siis myös esihistoriallisella ajalla. Kallioharjanteen itäisin kärki on matalampi ja epätasaisen kivikkoinen. Alinna saaren rannoilla on noin 1 m nykyisen järven pinnan yläpuolella oleva paikoin kivinen, paikoin hiekkainen tasanne, joka on ollut veden alla viime vuosisadalle saakka. Tasanne on saaren länsiosassa vain noin metrin levyinen, mutta itäpäässä noin 10 m levyinen. Ainakin saaren itäkärkeen on ilmeisesti tuotu rannalle hiekkaa. Järven pinnan ollessa luontaisessa tasossaan nykyistä ylempänä saari on ollut noin sadan metrin päässä Haikanniemen kärjestä. Nyt saareen pääsee mantereelta kävelysiltä pitkin. Saari on ilmeisesti suosittu oleskelupaikka sillä maanpinta on enimmäkseen paljaaksi kulunut, vain neulaskarikkeen peittämää. Saarella oli myös useita tuoreita nuotionpaikkoja sekä rannoilla että kallion päällä. Kalliolla kasvaa harvakseltaan mäntyjä, rannoilla myös lehtipuita.

Laajuus: - (Mikäli kohteesta tehtäisiin kiinteä muinaisjäännös, sen laajuus: 500 m² lakitasanne, jolta löydöt sekä alempana oleva tasanne sen itäpuolella, joka myös leiripaikaksi sopiva, vaikka maanpinnalla ei löytöjä näkynytäkään)

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka (Periaatteessa kohde voi olla myös 2-luokan kiinteä muinaisjäännös: esihistoriallinen leiripaikka. Löydöt osoittavat että paikalla on oleskeltu esihistoriallisella ajalla. Maaston luonteen vuoksi löytöjä ei ole luultavasti juurikaan odotettavissa lisää eikä maasto sisällä kiinteitä jälkiä. Topografialtaan ja nykykäytöltään kohde on kuitenkin selvä ikivanha, myös esihistoriallisella ajalla käytetty leiripaikka, joka ehkä sellaisenaan ansaitsisi rauhoituksen.)

Havaintomahdollisuudet: Kohtalaiset: maanpinta, jota on kallioiden väleissä vain vähän oli paljaaksi kulunut, mutta suurelta osin neulaskarikkeen peitossa. Koekuoppia ei kuitenkaan kaivettu.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Ei saman aikakauden löytöjä lähitienoilla. Sikojoen kivikautiset asuinpaikat n. 4 km WSW.

Jatkotoimenpiteitä: Kohteen arvon tarkistamiseksi alueelle lienee vielä käytävä tekemässä koekuoppa.

Muuta:

Koekuopat: -

Pirkkalan inventointi 1998

Pirkkala, Haikka, Kuikurasaari [48]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 04 VESILAHTI,
Keskkipiste: x = 6816 54 y = 2481 99 z = 82-83 m mpy

 = Saviastianpalan (KM 31482:1) irtolöytöpaikka

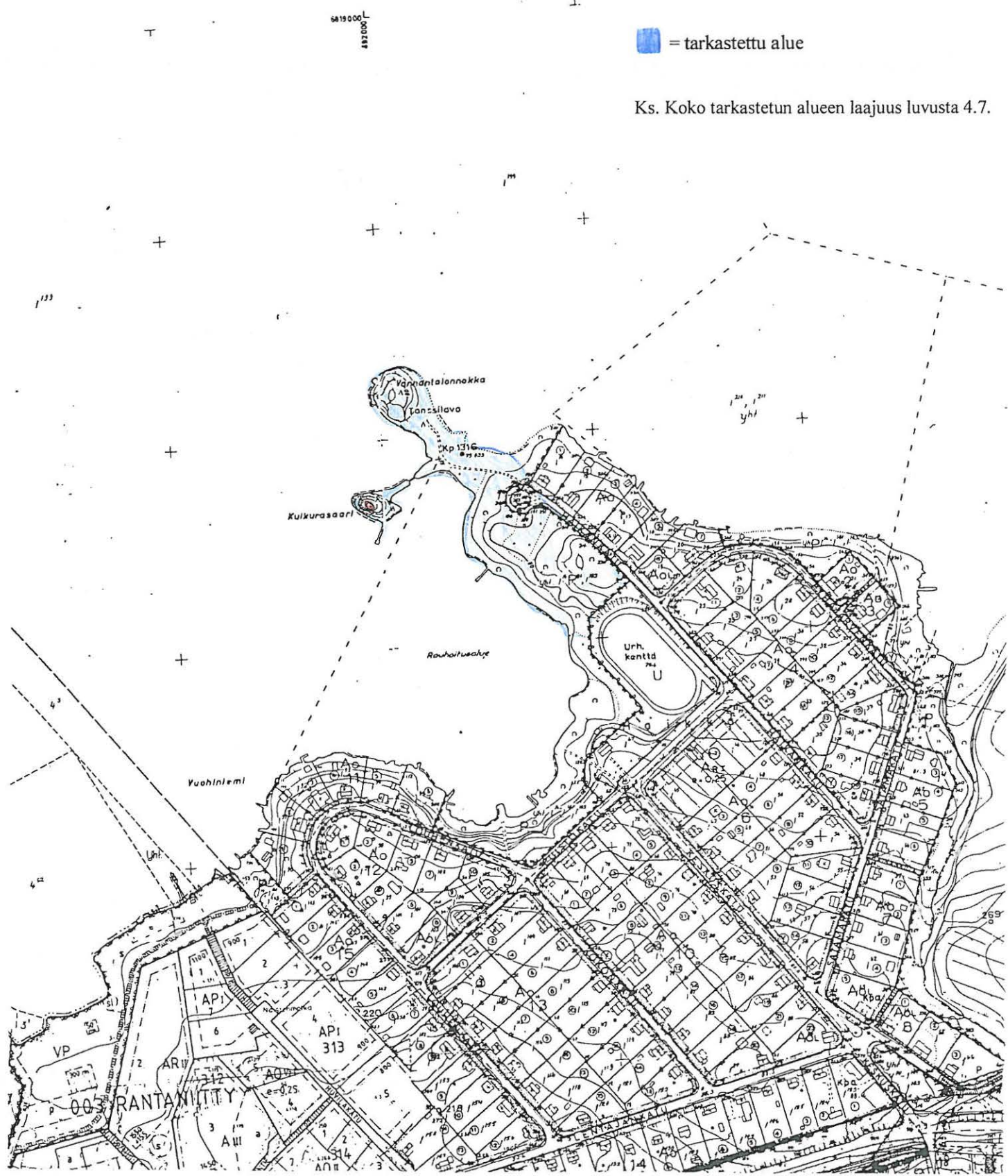

Pirkkalan inventointi 1998
Pirkkala, Haikka, Kuikurasaari [48]
Ote rekisterikartasta 1:5000

● = Saviastianpalan (KM 31482:1)
irtolöytöpaikka

■ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.5.6. Isolammin etelämäki, kvartsi-iskoksen irtolöytöpaikka [49]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sionkylä

Paikannimi: Isolammin etelämäki

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi?

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 11.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, x = 6816 04 y = 2478 78 z = 82 m mpy
n.2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta kaakkoon

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: KM 31483:1, 1 kvartsi-iskos

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit:-

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Kvartsi-iskoksen löytöpaikka loivasti luoteeseen laskevalla pellolla, länteen pistävän saviperäisen niemekkeen keski-osassa n. 80 m mpy Sikojoen Isolammin eteläpuolella, Sikojoen rannalla.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue tarkistettiin Sikojoen rantojen tarkastuksen yhteydessä. Tällöin Isolammin eteläpuolella olevalta mäeltä (n. 100 m päässä Isolammista etelään, Isolammin ja sen eteläpuolella olevan Sikojoen leveän kohdan (50-100 m leveä ja lähes kilometrin pituinen lampi) välissä olevalta peltosaarekkeelta löytyi inventoinnissa kynnöspelloilta yksi kvartsi-iskos (KM 31483:1). Perusteellisesta tarkastuksesta huolimatta pelloilta ei löytynyt muuta asuinpaikkaan viittaavaa. Löytöpaikka on länteen pistävän niemekkeen (kartalla 80 m mpy korkeuskäyrä) keskiosassa. Etelälounaassa 25 m päässä on jyrkkä parin metrin korkuinen rantatörmä ja sen päällä pellon laita. Myös idässä pellon laitaan (saareke, jossa on kalliokumpare) on noin 25 m.

Ympäristö: Löytöpaikka sijaitsee Sikojoen laaksossa, lähinnä itä-länsi -suuntaisella matalalla harjanteella, lähellä sen länsiluoteeseen pistävää kärkeä. Eteläpuolella on 50-100 m leveä ja lähes kilometrin pituinen lampi, joka on osa Sikojoen uomaa. Joki laskee harjanteen länsipään ympäri pohjoiseen Isolammiin. Harjanteen kärjen länsi- ja pohjoispuolella on vesijättöä. Esihistoriallisessa ajalla veden pinnan ollessa korkeammalla harjanne on ollut Sikojoen laakson paikalla olleeseen lahteen pistävä niemi. Harjanteen kärki kohoaa muutaman metrin ympäristöään ylemmäs. Eteläsivulla on jyrkkä parin metrin korkuinen törmä. Kärjessä ja pohjoispuolella maan pinta laskee loivasti vesijätölle. Vajaan sadan metrin pituinen osa harjanteen kärjestä on peltona. Löytöpaikka on tällä pellolla, harjanteen laella, noin 25 m pellon itäreunasta länteen. Maaperä on savea. Peltoa rajoittaa idässä harjanteen katkaiseva

kalliokumpare. Pohjoisessa pelto jatkuu vesijätölle ja edelleen itään kalliokumpareen itäpuoliselle harjanteen osalle.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Raunila [10] kivikautinen asuinpaikka n. 500 m NNE, Valkila [11] kivikautinen irtolöytöpaikka 700 m NW

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: Kohteen nimi on inventointiteknisistä syistä "keinotekoisesti" muodostettu sillä olemassa olevissa kartoissa ei ole kohteelle selkeää nimeä. **Koekuopat:** -

Koekuopat: -

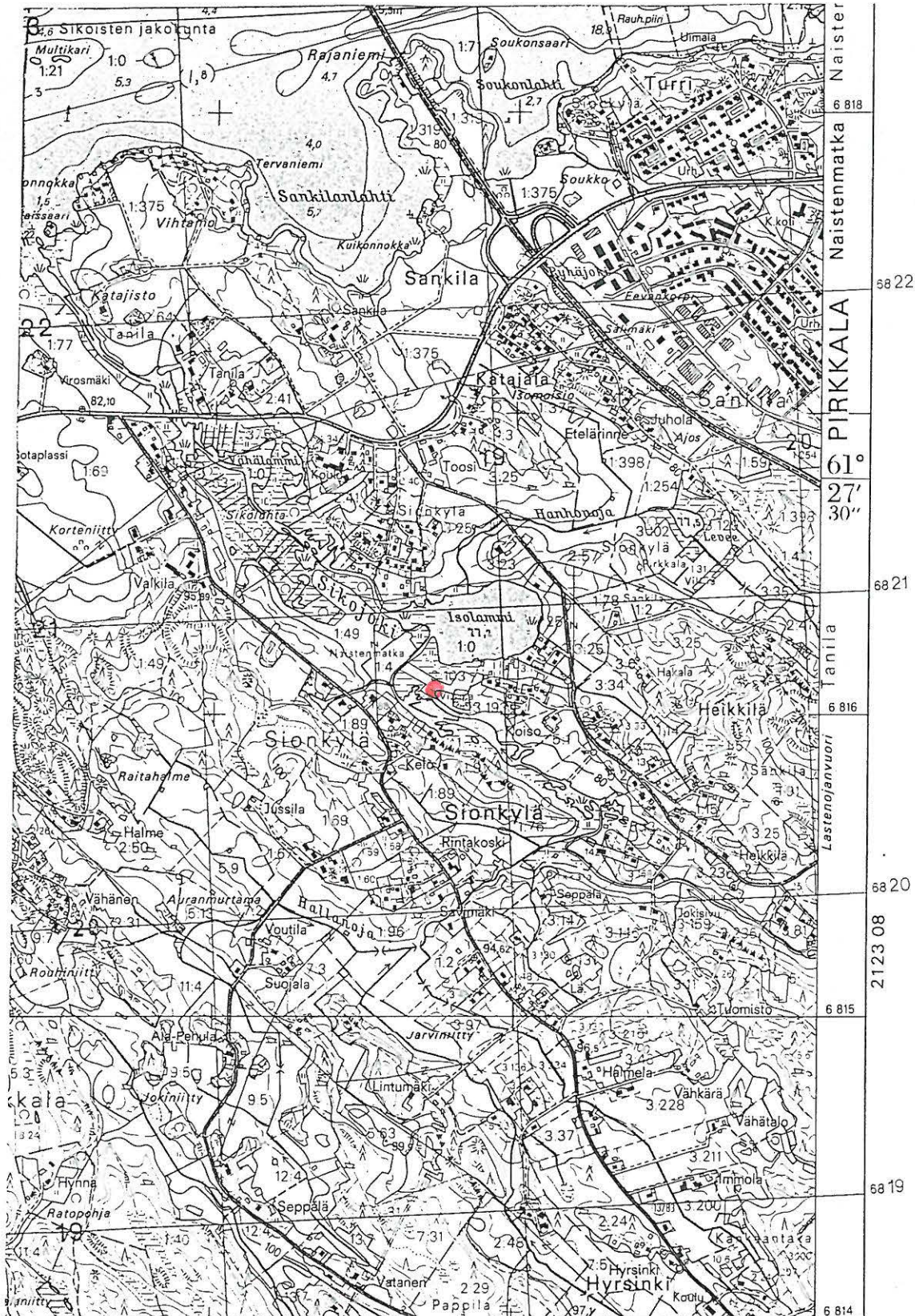
Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998

Pirkkala, Sionkylä, Isolammin etelämäki [49]

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,

Keskipisteen koordinaatit: x = 6816 04 y = 2478 78 z = 82 m mpy

● = kvartsi-iskoksen (KM 31483:1) löytöpaikka

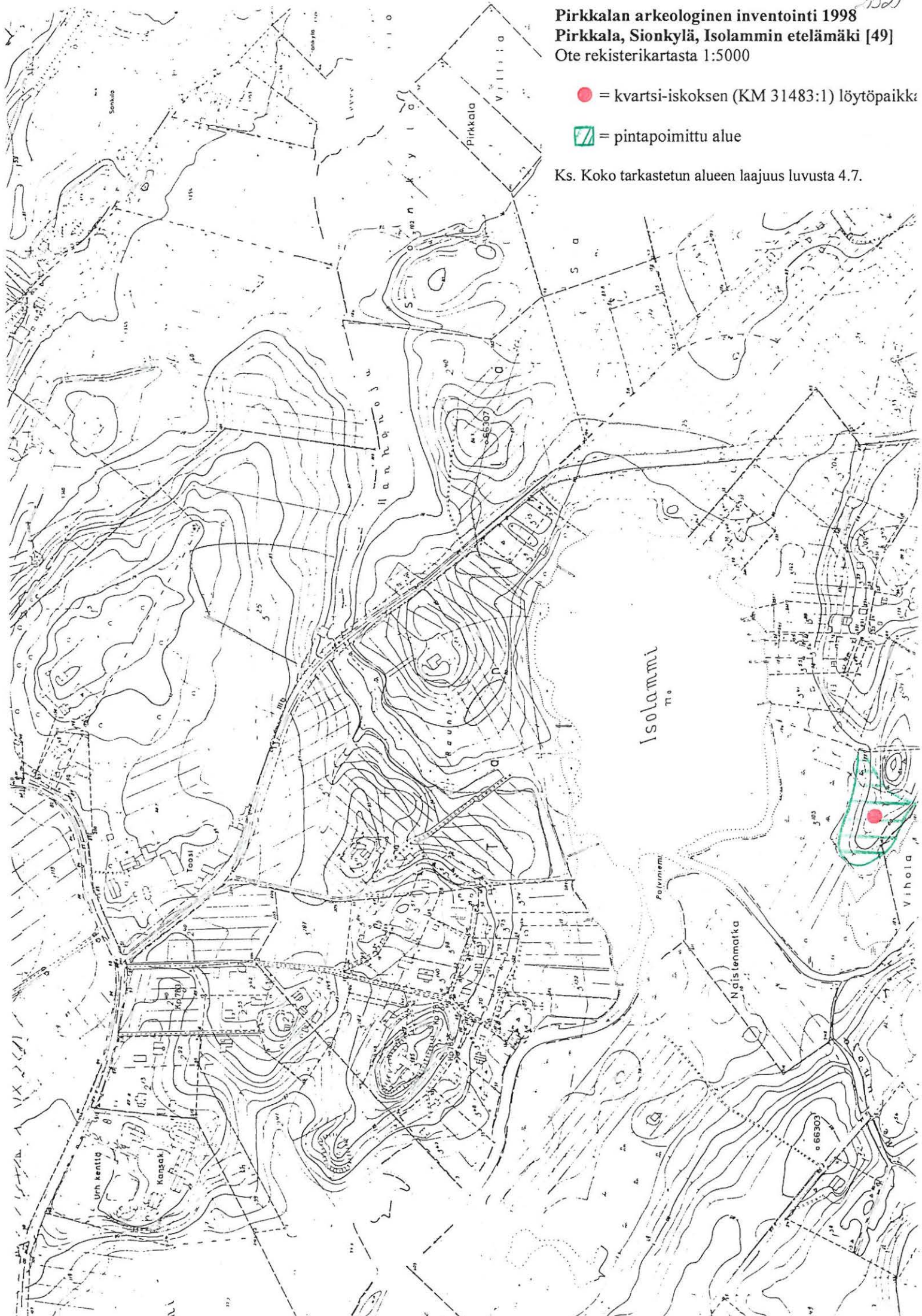

21521
Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Sionkylä, Isolammin etelämäki [49]
Ote rekisterikartasta 1:5000

● = kvartsi-iskoksen (KM 31483:1) löytöpaikka

▭ = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.5.7. Tanila, Hanhonoja [50], kivikautinen irtolöytöpaikka

Kunta: Pirkkala

Kylä: Tanila

Paikannimi: Hanhonoja

Kohteen laji: irtolöytöpaikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikausi?

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 7.5.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, $x = 6816\ 75$ $y = 2479\ 06$ $z = 80-88$ m mpy
n.2 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itään

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: KM 31484:1-5 kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, nappi

Kartat: peruskarttaote 1:20 000, ote rekisterikartasta 1:5000

Negatiivit:-

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Muutamana laadultaan vaihtelevan kvartsi-iskoksen ja viiden palaneen luun kappaleen löytöpaikka pääosin ison kiven ympäristössä, loivasti etelään laskevalla savisella peltorinteellä n. 80-90 m mpy, Sikojoen Isolammiin laskevan Hanhonojan rannalla.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue tarkistettiin Sikojoen rantojen ja Raunilan kivikautisen asuinpaikan [10] tarkastuksen yhteydessä. Tällöin Raunilan ja Hanhonojan pohjoispuolelta, etelän laskevalta saviperäiseltä pelloilta löytyi pintapoiminnassa kynnöspelloilta jonkin verran laadultaan vaihtelevia kvartseja, palanutta luuta sekä metallinen, pyöreä, ohut, levymäinen, takapinnalla olevalla kiinnityslenkillä varustettu nappi (ilmeisesti koristenappi tai hela). Viimeksi mainittu lienee historialliselta ajalta eikä liity kvartseihin ja luuhun. Pääosa palaneesta luusta (KM 31484:3-4) ja kvartseista (KM 31484:1-2) (3 kpl) löytyi peruskarttaan merkityn suuren kiven ($x = 6816\ 75$, $y = 2479\ 06$) ympäristöstä n. 84-88 m mpy. Löytöjä oli 20-30 m säteellä kivistä varsinkin pohjoisessa ja etelässä, pohjoisessa palanutta luuta oli kauempanakin. Vaikka löydöt keskittyivät kiven ympäristöön, niitä ei ollut erityisen paljon kiven välittömässä läheisyydessä. Yksittäiset kvartsi-iskokset löytyivät alemmalla rinteeltä kivistä lounaaseen (likimain $x = 6816\ 70$, $y = 2479\ 00$) ja etelästä Hanhonojan varresta ($6816\ 66$, $y = 2479\ 04$). Metallinappi löytyi kivistä itäkaakkoon ($x = 6816\ 73$, $y = 2479\ 08$).

Hanhonoja on esihistoriallisella ajalla yhdistänyt kahta Pyhäjärven muinaislahtea: hieman laajempaa Isolammia ja Hanhonojan itäpuolella ollutta noin 1 km x 100-200 m laajaa lahtea. Nyt löydetty kvartsien ja luun löytöpaikka on periaatteessa siis sijainnut hyvän kalastuspaikan varrella, tosin löytökorkeutensa mukaan kyse saattaa olla pääosin vaiheesta, jolloin Hanhonoja on ollut merkittävästi leveämpi ja edellä mainitut lahdet laajempia. Koska alueelta ei kuitenkaan löydetty hyvien havainto-olosuhteiden vallitessa enempää löytöjä, kohdetta on pidettävä todennäköisesti vähäintensiteettisenä pyyntipaikkana. Nimitys "irtolöytöpaikka" ei ehkä vastaa kohdetta täysin. Mikäli alueelta myöhemmin löytyy selkeästi lisää löytöjä, kohteen rauhoitusarvo on arvioitava uudelleen.

Ympäristö: Löytöpaikka on etelään laskevaa rinnettä, joka on peltona. Maaperä on savea. Etelässä noin sadan metrin päässä virtaa Hanhonoja idästä länteen. Hanhonojan itäpuolella on ollut esihistoriallisella ajalla (80 m korkeuskäyrän mukaan) todennäköisesti vähintään n. 100-200 m leveä ja lähes kilometrin pituinen (NW-SE) lampi, josta Hanhonoja on kulkenut Sikojoen Isolammiin ja siitä leveänä lahtena Pyhäjärveen. Siten löytöpaikka on ollut luultavasti hyvien kalastuspaikkojen tuntumassa. Hanhonojaa on ilmeisesti perattu melko voimakkaasti. Löytöpaikasta pohjoiseen maasto muuttuu kiviseksi hakamaaksi ja metsäksi 50-100 m päässä. Noin 150 m päässä lounaassa kulkee luoteesta kaakkoon Heikkiläntie, jonka varrella on asutusta.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: irtolöytöpaikka (*ks. vielä toimenpiteet ja havainnot*)

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Raunila [10] kivikautinen asuinpaikka n. 150 m S, Valkila [11] kivikautinen irtolöytöpaikka 1 l, km WSW

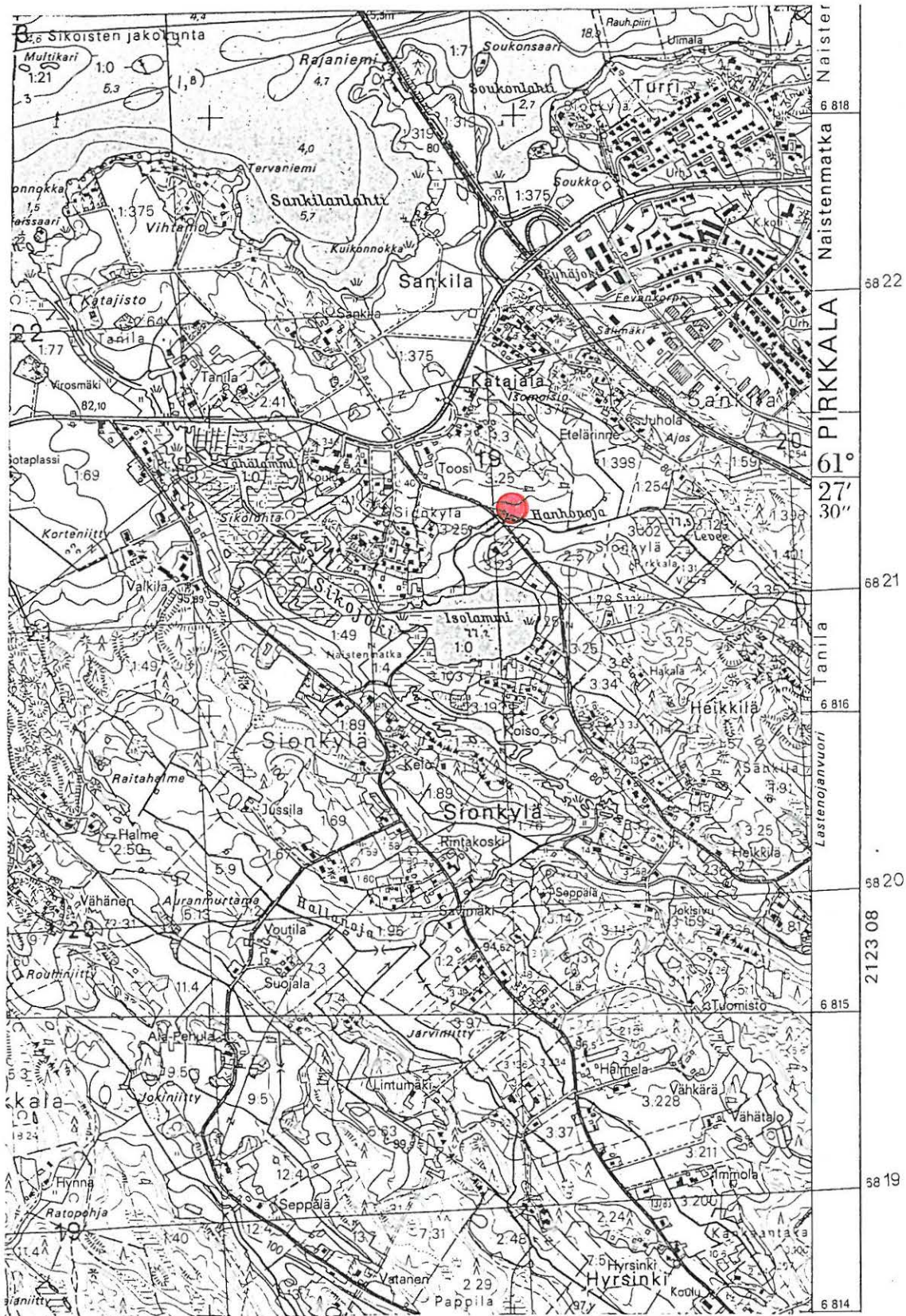
Jatkotoimenpiteitä: Kohteen rauhoitusarvo arvioitava uudelleen mahdollisten lisälöytöjen ilmaantuessa

Muuta: -

Koekuopat: -

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA,
Keskapisteen koordinaatit: x = 6816 75 y = 2479 06 z = 80-88 m mpy

● = löytöalue

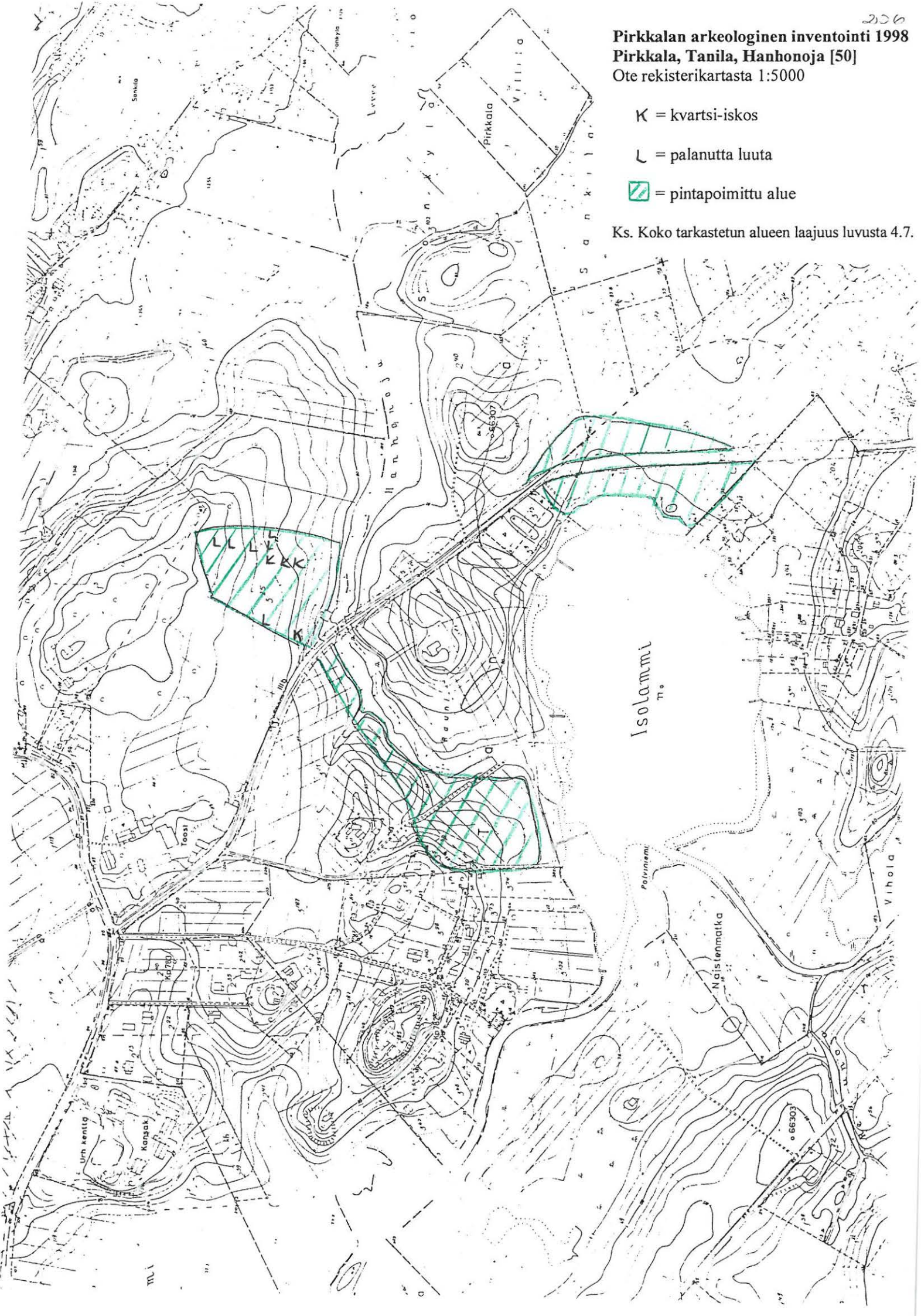
Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Tanila, Hanhonoja [50]
Ote rekisterikartasta 1:5000

K = kvartsi-iskos

L = palanutta luuta

 = pintapöimittu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

4.6. Muut kohteet

4.6.1. Avesaari, tuhoutuneen lapinraunion? paikka [51]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Ania

Paikannimi: Avesaari

Kohteen laji: tuhoutuneen mahd. kiviröykkiön paikka

Lukumäärä: 1

Ajoitus: -

Rauhoitusluokka: 3

Tarkastus: Tuija-Liisa Soininen 5.5.1998, inventointiryhmässä Marjo Meriluoto-Jaakkola

Sijainti: PK 2123 04 VESILAHTI, x = 6809 22 y = 2473 46 z = 80 m mpy, 8,6 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnukset: -

Aiemmat tiedot: Erä-Esko 1948, inventointi; osittain tuhoutunut hautaröykkiö Avesaareissa

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Tuhoutuneen kiviröykkiön paikka Avesaaren lounaisrannalla, jyrkän kallion päällä. Inventoinnissa 1998 alueelta ei löytynyt mitään kiviröykkiöön viittaavaa.

Tutkimushistoria: Erä-Esko mainitsee inventoinnissa 1948, että Avesaaren lounaisosassa, lähellä rantaa, jyrkkäreunaisen kallion päällä on kymmenkunta vuotta aiemmin ollut pyramidin muotoinen kiviröykkiö, halk. 5 m, korkeudeltaan n. 1,5 m. Erä-Eskon mukaan röykkiön kivet vieritettiin kalliolta alas rakennettavan laiturin perustaksi. Röykkiön pohjoisosassa oli sen purkajan kertoman mukaan ollut hiiltä ja tuhkaa. Erä-Esko löysi ko. röykkiön pohjan, mutta ei ollut "rankasateen ja rajuilman yllättäessä" halukas penkomaan sen pohjaa, joka "oli muutenkin jo sen näköinen, että se tuskin enää voi tulla enemmän tutkimisen esineeksi."

Toimenpiteet ja havainnot lähiseudulla 1998: Alue tarkistettiin, jotta selviäisi, onko havaittavaa röykkiön pohjaa enää näkyvissä ja voiko sen tutkimisesta saada aineistoa mahdollisen röykkiön todentamiseksi/ajoittamiseksi. Alueelta ei havaittu mitään tuhoutuneeseen kiviröykkiöön viittaavaa. Välittömästi alueen itäpuolella oli omakotitalo/iso kesähuvila. Erä-Eskon mainitsema laivalaituri ei ollut enää käytössä, mutta se oli paikallistettavissa. Kohteeseen peruskartalla viittaava paikannimi on Louhivuonlinna.

Ympäristö: Kohde on sijainnut Pyhäjärven Anianselän tuntumassa, mantereessa kiinni olevan Avesaaren SW-rannalla, Louhivuonlinna (peruskartalla) -nimisen paikan lähituntumassa, korkealla kalliolla. Kohteeseen kulkee tie, joka johtaa

löytöpaikan välittömästi itäpuolella sijaitsevaan ok-taloon/tai suureen kesähuvilaan. Veden pinnan korkeus Pyhäjärvässä on 77,2 m mpy. Maasto on kallioista ja kasvaa mm. mäntyä. Röykkiö lienee sijainnut n. 85 m mpy.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: 3 tuhoutunut, mahd. lapinraunio

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Leipojan lahden kivikautinen irtolöytöpaikka [44] kohteesta n. 600 m

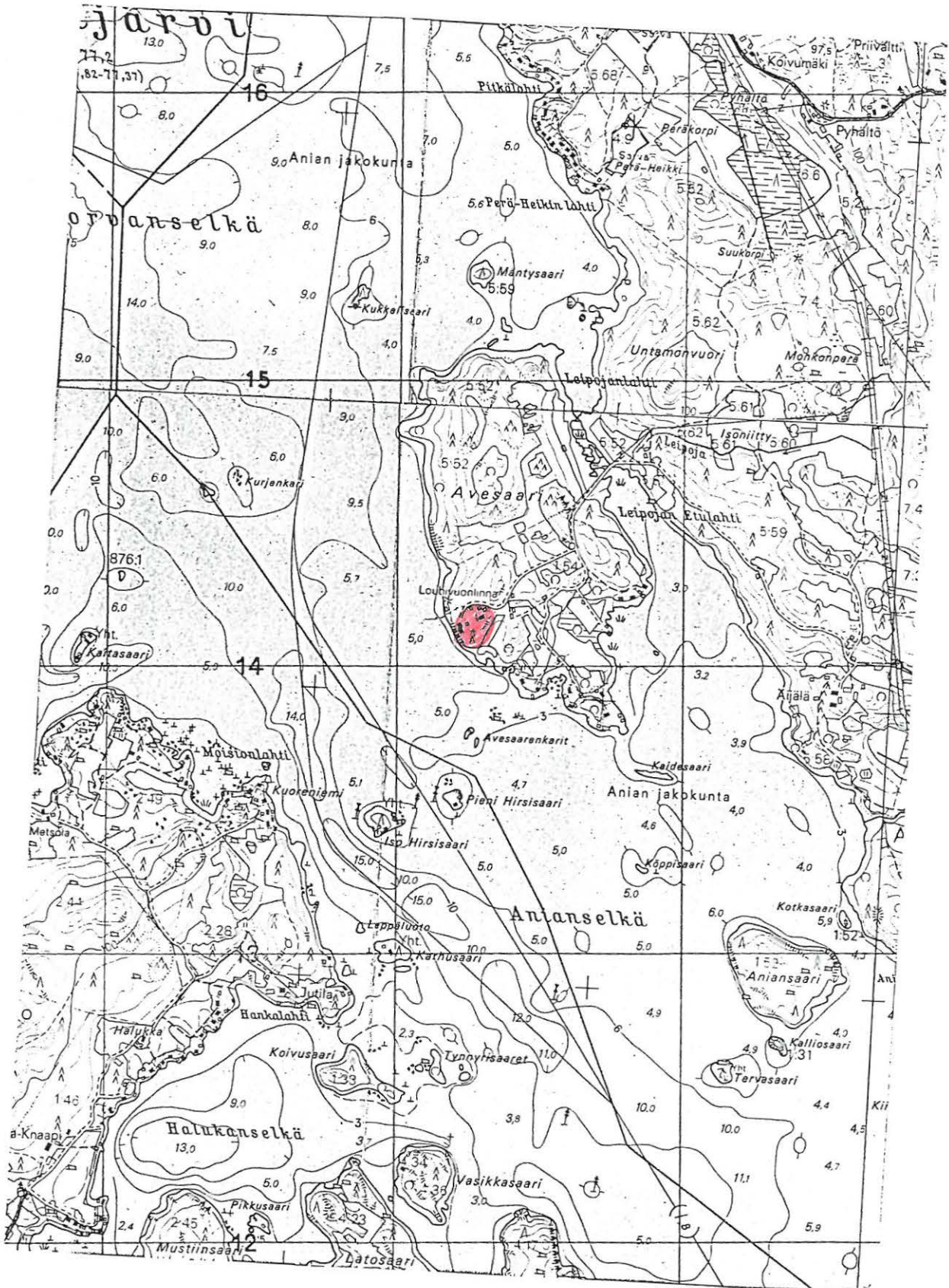
NE. **Jatkotoimenpiteitä:** -

Muuta: -

Koekuopat:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 04 VESILAHTI,
Koordinaatit: x = 6809 22 y = 2473 46 z = 80 m mpy

 = tuhoutuneen lapinraunion paikka

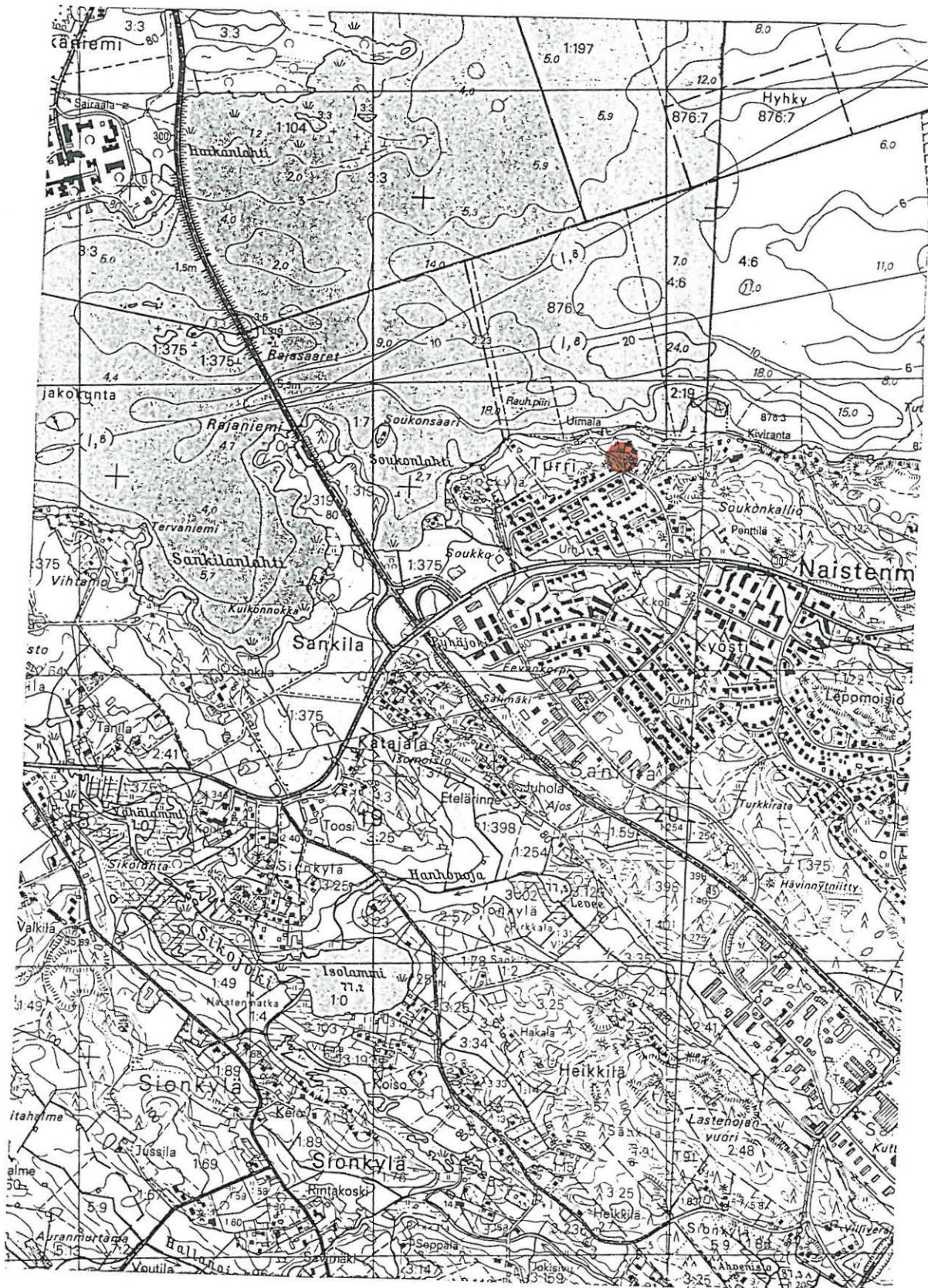
4.6.2. Naistenmatka, Turri , rengaskuvio kivessä [52]**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Naistenmatka**Paikannimi:** Turri**Kohteen laji:** rengaskuvio kivessä**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** historiallinen aika**Rauhoitusluokka:** -**Tarkastus:** Antti Bilund 20.5.1998**Sijainti:** PK 2123 05 NOKIA, keskipiste:: x = 6818 10, y = 2479 70, z = - m mpy

Kohde sijaitsee 2,8 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ENE.

Hoito ja kunto:-**Tila- ja omistajatiedot:-****Kiinteistötunnus:** -**Aiemmat tiedot:****Aiemmat löydöt:** -**Inventointilöydöt 1998:** -**Kartat:** ote peruskartasta**Negatiivit:** -**Diat:** -**Tarkastuksen aihe:** Pirkkalan arkeologinen perusinventointi**Kohteen kuvaus:** Omakotialueella maakivi, johon on hakattu halkaisijaltaan n. 2-3 cm läpimittainen kuoppa ja sen ympärille läpimitaltaan n. 5-6 cm rengaskuvio. Hakkaus voi olla vanha rajamerkki tai kiintopiste.**Tutkimushistoria:** -**Havainnot ja toimenpiteet 1998:** Paikalla tarkastettiin kivi, jossa on hakattuna kuoppa ja sen ympärillä rengaskuvio. Kuoppa on 2-3 cm läpimittainen, 1 cm syvä, pyöreä ja jyrkkäreunainen. Sen ympärillä on samankeskinen, 5-6 cm läpimittainen rengaskuvio, joka on muodostettu 0,5-1 cm levyisestä ja noin puolen senttimetrin syvyisestä urasta. Kuviot on jäljistä päätellen hakattu melko teräväkärkisellä, ilmeisesti metallisella työkalulla. Hakkaus on noin puolen metrin läpimittaisessa, 10-15 cm maan pinnan yläpuolelle kohoavassa maakivessä. Hakkaus ei näytä kuppikiven kupilta. Kyseessä voi olla kiintopiste tai rajamerkki.**Ympäristö:** Kivi sijaitsee Turrin omakotialueelta Pyhäjärven rannalla olevaan uimalaan johtavan tien varrella, parikymmentä metriä risteyksestä, josta ko. tie alkaa. Kivi on metsän puolella, mutta aivan tien pientareen vieressä, tien lounaispuolella.**Laajuus:** -**Ehdotus suoja-alueeksi:****Suojelutoimenpiteet:****Luokitusehdotus:****Havaintomahdollisuudet:** hyvät**Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:-****Lähilöytöjä:-****Jatkotoimenpiteitä:-****Muuta:** -**Koekuopat:-**

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA

Koordinaatit x = 6818 10, y = 2479 70, z = - m mpy

 = rengaskuvio kivessä

4.6.3. Naistenmatka, Turrin uimala, kiviterasseja järvenrannalla [53]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Naistenmatka

Paikannimi: Turrin uimala

Kohteen laji: kiviterasseja

Lukumäärä: -

Ajoitus: historiallinen aika

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 20.5.1998, inventointiryhmässä Jouko Hillukka ja Juhani Alanko

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, x = 6818 15 y = 2479 60 z = - m mpy, 2,7 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Pyhäjärven rantaan laskevalla rinteellä kiviterasseja, jotka ovat ilmeisesti huvilan puutarhan jäännöksiä. Terassit ovat muutaman kymmenen sentin korkuisia ja muutaman metrin levyisiä ja enimmäkseen noin 20-30 m pituisia.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue tarkistettiin Jouko Hillukan ilmoituksen johdosta. Alueella havaittiin, että Pohjoiseen, Pyhäjärven rantaan laskevalla rinteellä on terasseja, joiden reunat on ladottu kivistä. Terassit ovat muutaman kymmenen sentin korkuisia ja muutaman metrin levyisiä. Ne ovat rinteeseen suunnassa (itä-länsi) 20-30 m pituisia ja niitä on ainakin pari kolme päällekkäin rinteessä. Terassien tasanteet ovat kivettömiä, mutta rinne niiden ympäristössä varsin kivistä. Terassien välistä rinnettä alas laskeutuu polku, jonka kohdalla maata ei ole pengerrytetty, mutta se on ilmeisesti raivattu kivettömäksi. Paikka on nykyisin täysin luonnontilassa ja kasvaa metsää. Siellä ei näy koriste- tai viljelykasveja. Ilmeisesti terassit kuitenkin ovat jäännöksiä puutarhasta. Paikalla on todennäköisesti ollut huvila. Siitäkään ei ole näkyvillä mitään jäännöksiä, mutta maaston perusteella se on voinut hyvin sijaita terassien alapuolella, missä nyt on laaja, tasoitettu kääntö- ja pysäköintipaikka.

Ympäristö: ks. *Toimenpiteet ja havainnot 1998*: Ks. Kohde sijaitsee n. 40-50 m päässä Pyhäjärven rannasta, Turrin uimalaan vievän tien varrella. Alueella kasvaa metsää ja kuivan kalliomaaston kasveja. Pirkkala-Lempäälän Säijä -tie kulkee n. 300 m etelässä. Rajaniemen sillan eteläpää sijaitsee kohteesta n. 1,1 km itään.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: historiallisen ajan kohde, joka voi olla melko tuorekin, rho voi ratkaista alueen rauhoitustarpeen.

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: -

Jatkotoimenpiteitä: -

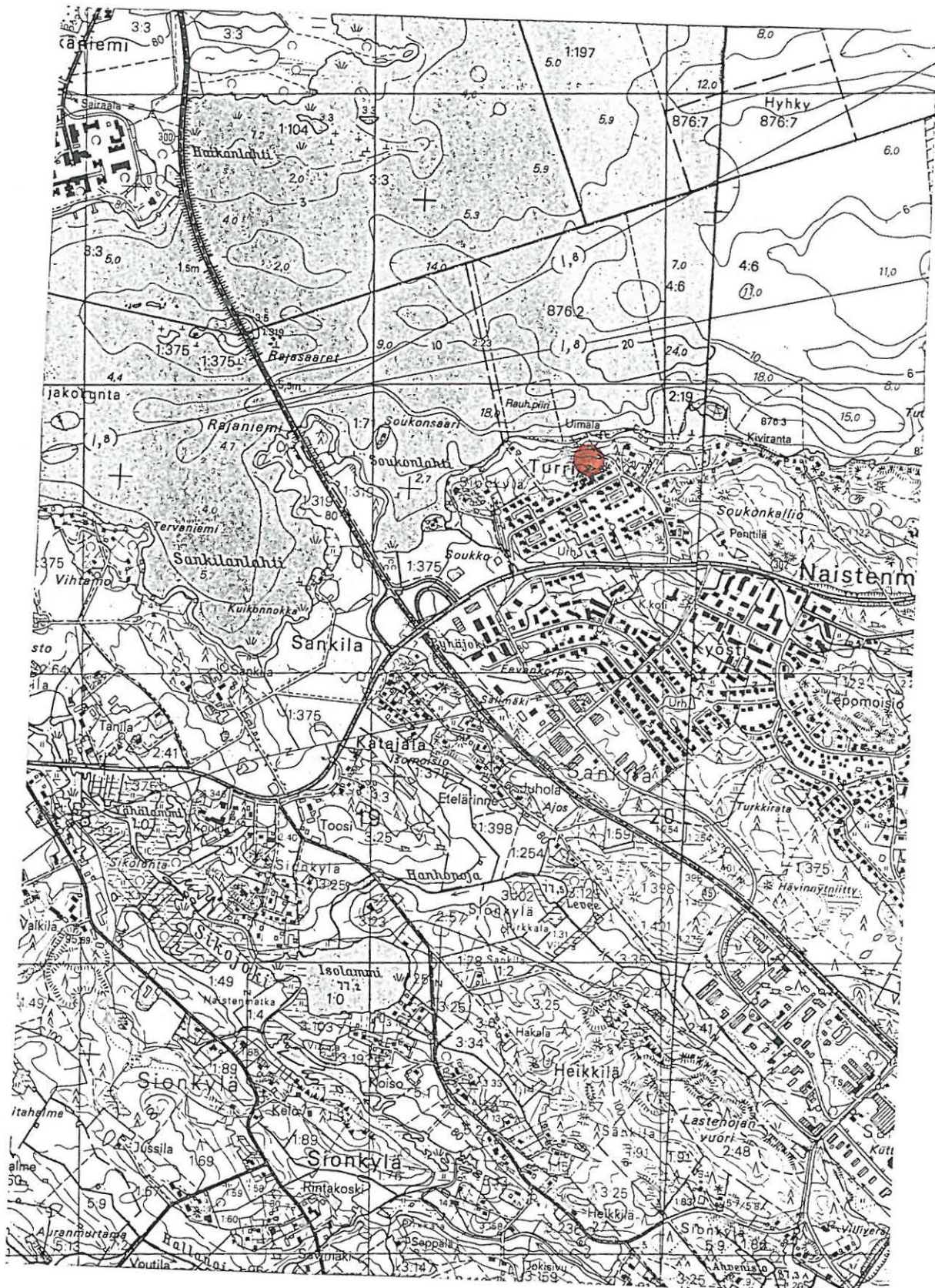
Muuta: -

Koekuopat:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA

Koordinaatit: x = 6818 15 y = 2479 60 z = - m mpy

 = kiviterasseja

4.6.4. Sionkylä, Heikkilä, kellarikuoppia mäenrinteellä [54]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Sionkylä

Paikannimi: Heikkilä

Kohteen laji: kuoppia

Lukumäärä: 3

Ajoitus: historiallinen aika

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 20.5.1998, inventointiryhmässä Jouko Hillukka ja Juhani Alanko

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, $x = 6818\ 75$ $y = 2479\ 72$ $z = 95$ m mpy, 2,9 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkaakkoon

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000

Negatiivit: -

Diat:-

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Todennäköisiä kellari- tai muita säilytyskuoppia Heikkilän talon pihapiirissä, mäenrinteellä. Alue sijaitsee Sikojokilaakson tuntumassa, sen kaakkoispäässä. Kuopista yksi on selkeä käytöstä poistettu kellari ja kaksi muuta ovat luultavasti olleet samassa käytössä. Kaksi viimeksi mainittua ovat noin 3 m pitkiä, 2 m leveitä ja 1,5 m syviä ja suorakulmaisia.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue tarkistettiin Jouko Hillukan ilmoituksen johdosta. Hillukalle kuopista oli ilmoittanut talon omistaja.

Koordinaattipisteessä $x = 6815\ 75$, $y = 2479\ 72$ oli N-S -suunnassa noin kolme metriä pitkä, kaksi metriä leveä ja 1,5 metriä syvä suorakulmainen kuoppa. Maa oli kaivettu valliksi kuopan ympärille ja reunat olivat jyrkät. Seinämissä oli ehkä jonkin verran ladottua kiveystä. Toinen kuoppa (edellisestä noin 20 m itään) oli jokseenkin samanlainen kuin edellinen, paitsi että alarinteen puolella etelässä oli siihen johtava, kaivettu, noin metrin levyinen käytävä. Kuoppia vertailtiin talon luoteispuolella olevaan, käytössä olevaan kiviseinäiseen kellarikuoppaan ja edelleen kauempana luoteessa tilanrajalla olevaan ($x = 6815\ 58$, $y = 2479\ 62$) selvään, mutta käytöstä poistettuun kellariin.

Kaikki tarkastetut kuopat ovat todennäköisesti säilytyskuoppia tai kellareita, vaikka ylempänä rinteellä olevat ovatkin rakenteeltaan yksinkertaisempia. Kaikki kuopat saattavat suoranaisesti liittyä Heikkilän talon pihapiiriin, joka aiemmin on ollut nykyisestä talosta noin 50 m länteen, tien eteläpuolella. Talo on tietävästi siirretty paikalle isonjaon yhteydessä. Osa kuopista voi olla vanhempiakin sillä hiekkainen moreenirinne on ollut niille hyvin sopiva paikka.

Ympäristö: ks. *Toimenpiteet ja havainnot 1998*: Alue sijaitsee vanhassa maatalousmiljöössä, pellon reunassa, Lastenjojanvuoreksi kutsutun mäkialueen länsipuolisella alarinteellä n. 95 m mpy. Kohde sijaitsee n. 2 km Pyhäjärven Sankilanlahdesta kaakkoon, Sikojoenlaakson kaakkoispäässä Isolammista 800 m kaakkoon. päässä Pirkkala-Lempäälän Säijä -tie (nro 302) kulkee n. 1,6 km luoteessa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: historiallisen ajan kohde, joka voi olla melko tuorekin, rho voi ratkaista alueen rauhoitustarpeen.

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: -

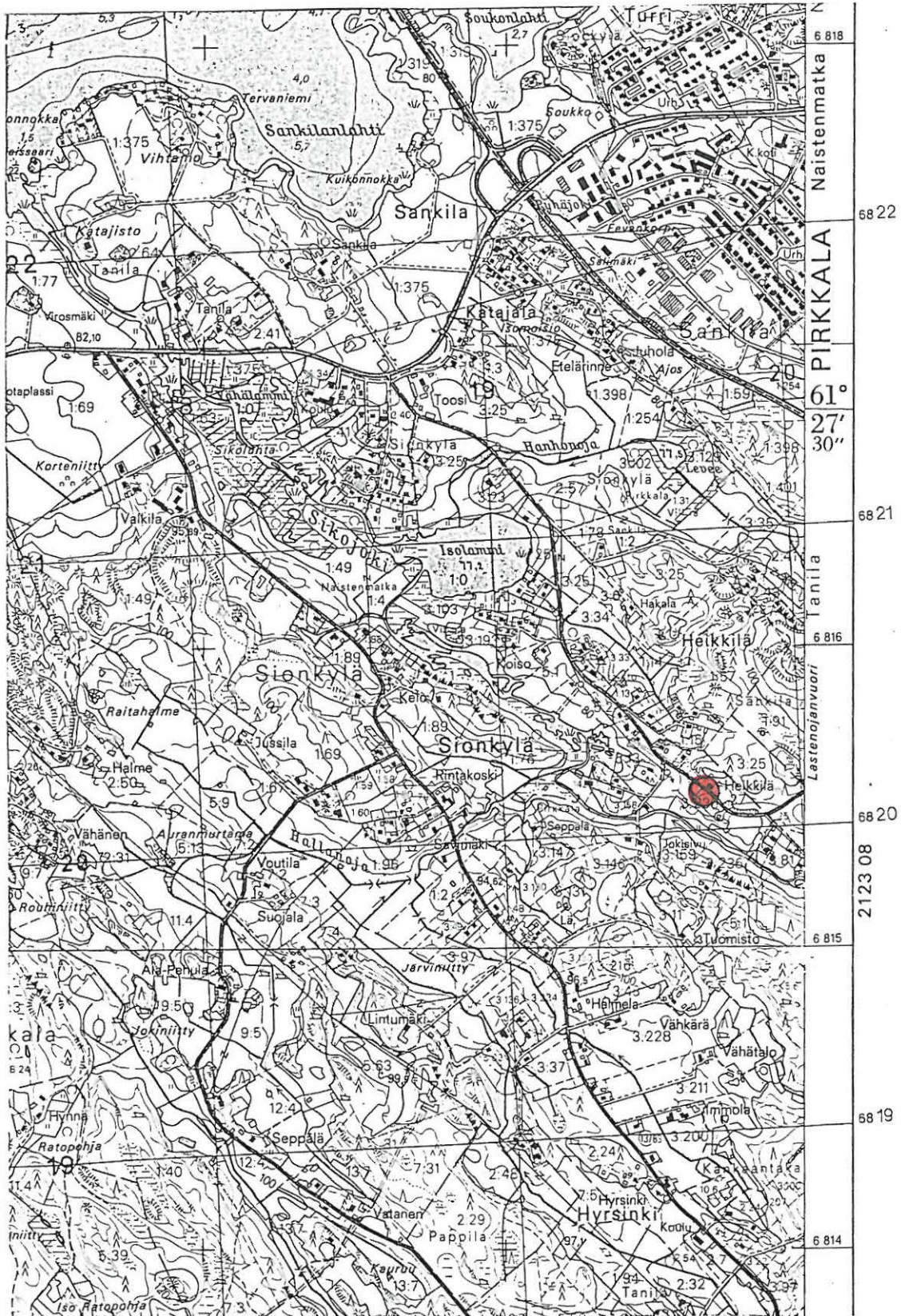
Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA
Koordinaatit: x = 6815 55 y = 2479 72 z = 95 m mpy

 = kellarikuoppia mäenrinteessä

4.6.5. Haikka, Komperinmäki [55], kivi, johon on hakattu kuoppa

Kunta: Pirkkala

Kylä: Haikka

Paikannimi: Komperinmäki

Kohteen laji: hakattu kuoppa suuressa irtokivessä

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen aika

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Antti Bilund 20.5.1998, inventointiryhmässä Jouko Hillukka ja Juhani Alanko

Sijainti: PK 2123 08 PIRKKALA, x = 6817 71 y = 2482 54 z = 95-100 m mpy, 5,7 km Pirkkalan vanhasta kirkosta itäkoilliseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Irtokivi, johon on hakattu halkaisijaltaan n. 5 cm suuruinen, suppilomainen kuoppa.

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Alue tarkistettiin Jouko Hillukan ilmoituksen johdosta. Paikalla tarkastettiin kivi, jossa on hakattuna kuoppa. Kuoppa on noin 5 cm läpimittainen. Se on reunoilta suppilomainen, mutta keskiosa syvenee selvästi poratuksi reiäksi. Reiän syvyys on noin 3 cm ja halkaisija 2-2,5 cm. Hakkaus on noin metrin läpimittaisessa ja 20 cm paksuisessa laakeassa irtokivessä. Kivi sijaitsee pellon laitaa kulkevan ulkoilureitin varrella, vajaan kymmenen metrin päässä siitä, sen lounaispuolella metsässä. Välittömästi kiven länsipuolella on vallimainen enimmäkseen pienistä kivistä muodostuva kiviraunio. Se on ilmeisesti muodostunut raivattaessa kiviä länsipuoliselta alueelta, joka on ollut viljeltyä. Nyt paikalla kasvaa lehtimetsää. Muutaman kymmenen metrin päässä lännessä on asuinrakennuksen pihapiiri.

Kivi tarkastettiin, koska epäiltiin, että kyseessä olisi kuppikivi, jonka kuppia on käytetty lähtökohtana reikää porattaessa. Tarkastus ei kuitenkaan vahvistanut tätä olettamista, koska kuopan suppilomainen osa ei selvästi erotu poratusta reiästä ja voi siten olla satunnaisesti porauksen alkuvaiheessa syntynyt.

Ympäristö: ks. *Toimenpiteet ja havainnot 1998*: Kivi sijaitsee noin pellon laidassa, ulkoilureitin varrella (ks. aik.), lehtimetsässä. Muutaman kymmenen metrin päässä lännessä on asuinrakennuksen pihapiiri. Pirkkala-Lempäälän Säijä -tie (nro 302) kulkee n. 200 m pohjoisessa.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -
Suojelutoimenpiteet: -
Luokitusehdotus: ei muinaisjäännös
Havaintomahdollisuudet: hyvät
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -
Lähilöytöjä: -
Jatkotoimenpiteitä: -
Muuta: -
Koekuopat:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 08 PIRKKALA

Koordinaatit: x = 6817 71 y = 2482 54 z = 95-100 m mpy

 = hakattu kuoppa suuressa irtokivessä

4.6.6. Pirkkalankylä, Hiidenmäki [56], kallio, jossa luontaisia kuoppia**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Pirkkalankylä**Paikannimi:** Hiidenmäki**Kohteen laji:** kallio, jossa luontaisia kuoppia, luonnonmuodostuma**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** -**Rauhoitusluokka:** -**Tarkastus:** Marjo Meriluoto-Jaakkola ja Tuija-Liisa Soinen 28.4.1998**Sijainti:** PK 2123 05 PIRKKALA, x = 6816 23 y = 2476 54 z = 86 m mpy,
1 km Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen**Hoito ja kunto:** -**Tila- ja omistajatiedot:** -**Kiinteistötunnus:** -**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**Inventointilöydöt 1998:** -**Kartat:** peruskarttaote 1:20 000**Negatiivit:** 113566**Diat:** 41908**Tarkastuksen aihe:** Pirkkalan arkeologinen perusinventointi**Kohteen kuvaus:** Tursiannotkon pohjoispuolella, Hiidenmäen itärinteellä oleva kallio, jossa on luontaisesti n. 30-40 eri muotoista ja eri syvyistä kuoppaa.**Tutkimushistoria:** -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Kohde havaittiin Hiidenmäen alueen tarkastuksen ja koekuopituksen yhteydessä. Eteläkaakkoon viettävältä kalliolta todettiin n. 35 eri muotoista, pitkulaisen soikeaa kuoppaa n. 2,5 x 1,5 m laajalla alueella. Suurin kuoppa on kooltaan 20 x 15 cm ja sen syvyys on 5 cm. Pienin kuoppa on vain muutaman millimetrin läpimittainen, syvin kuoppa on 8 cm syvä. Kallio on rautapitoinen ja siinä näkyy pinnalla halkeamia. Kuopissa saattaa olla samantapainen syntyhistoria kuin kohteesta 25 m pohjoiseen olevassa Neulälähteessä [15]. Kalliosta on luultavasti kestävyydeltään erivahvuisia aineksia, joista heikommat ovat rapautuneet eroosion seurauksena. Periaatteessa näitäkin kuoppia on voitu käyttää rautakaudella tai historiallisella ajalla uhrikuoppina.

Ympäristö: ks. *Toimenpiteet ja havainnot 1998*: Kohde sijaitsee 35 m tilan 1:70 päärakennuksesta koilliseen, 25 m Hiidenmäen neulälähteestä [16] etelään laakealla itäkaakkoon laskevalla kalliolla, Hiidenmäen metsikön itälaidalla. Muutaman kymmenen metrin päässä kaakossa on asuinrakennuksen pihapiiri. Pirkkala-Lempäälän Säijä -tie (nro 302) kulkee 100 m idässä.

Laajuus: 2,5 x 1,5 m**Ehdotus suoja-alueeksi:** -**Suojelutoimenpiteet:** -**Luokitusehdotus:** ei muinaisjäännös**Havaintomahdollisuudet:** hyvät**Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:** -

Lähilöytöjä: Hiidenmäki [16], neulalähde (uhrilähde) 25 m N, Tursiannotko [15],
esihistoriallinen asuinpaikka-alue n. 40 m S.

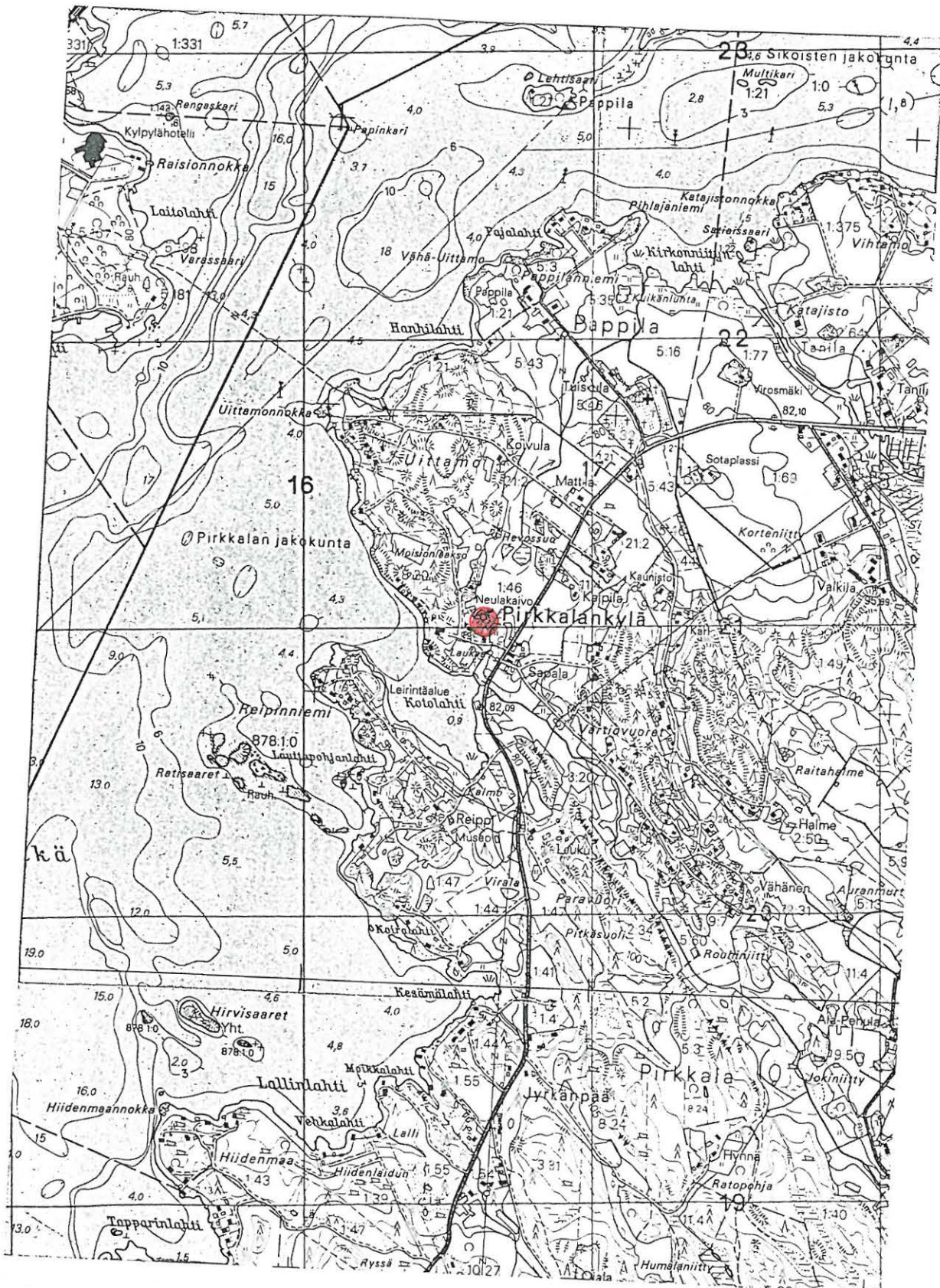
Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat:-

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA
 Koordinaatit: x = 6816 23 y = 2476 54 z = 86 m mpy,

● = kallio, jossa luontaisia kuoppia

4.6.7. Pirkkala, Pirkkalankylä, Hevossuo, katajakumpare [57]

Kunta: Pirkkala

Kylä: Pirkkalankylä

Paikannimi: Hevossuo

Kohteen laji: Katajakumpare

Lukumäärä: 1

Ajoitus: -

Rauhoitusluokka: -

Tarkastus: Marjo Meriluoto-Jaakkola ja Tuija-Liisa Soininen 28.4.1998

Sijainti: PK 2123 05 NOKIA, x = 6816 44, y = 2476 78 z = 85 m mpy.

700 m Pirkkalan vanhasta kirkosta etelälounaaseen

Hoito ja kunto: -

Tila- ja omistajatiedot: -

Kiinteistötunnus: -

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt 1998: -

Kartat: peruskarttaote 1:20 000

Negatiivit: -

Diat: -

Tarkastuksen aihe: Pirkkalan arkeologinen perusinventointi

Kohteen kuvaus: Katajaa kasvava kumpare, jolla oli epämääräisiä kiviladelmia Kohde tarkistettiin ja sille tehtiin kaksi koekuoppaa, joista toinen halk. 3 x 3 m laajaan ja toinen 3 x 2 m laajaan matalaan kiviladelmaan. Alueelta ei löydetty muinaisjäänökseen viittaavaa

Tutkimushistoria: -

Toimenpiteet ja havainnot 1998: Kohteesta etsittiin erityisesti rautakauteen viittaavia löytöjä. Tältä Hevossuo-nimiseltä alueelta kulkee Pyhäjärven Krikonniitynlahteen oja, joka esihistoriallisella ajalla on saattanut olla hieman leveämpi. Erityisesti Hiukantien ja Pirkkala-Lempäälän Säijätien välisessä pohjoiskulmauksessa oli katajaa kasvava saareke, joka kivikkoisuutensa vuoksi vaikutti rautakautisesti mielenkiintoiselta.

Kohde tarkistettiin ja sille tehtiin kaksi koekuoppaa, joista toinen halk. 3 x 3 m laajaan ja toinen 3 x 2 m laajaan matalaan kiviladelmaan. Alueelta ei löydetty muinaisjäänökseen viittaavaa

Ympäristö: ks. *Toimenpiteet ja havainnot 1998*. Koekuopitettu alue sijaitsee 40-45 m Pirkkala -Säijä -tien (nro 302) ja Hiukantien risteyksestä NW, lounaaseen viettävällä kivisellä kalliolla. Saarekkeen itäpäässä oli uudehko omakotitalo ja entisestä Hevossuosta oli perattu lampi.

Laajuus: -

Ehdotus suoja-alueeksi: -

Suojelutoimenpiteet: -

Luokitusehdotus: ei muinaisjäänös

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Hiidenmäki [16], neulalähde (uhrilähde) 240 m SW, Tursiannotko [15], esihistoriallinen asuinpaikka-alue n. 300 m SSW.

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

Koekuopat:-

kk1. 45 m Pirkkala -Säijä -tien ja Hiukantien risteyksestä NW, lounaaseen viettävällä kivisellä kalliolla n. 15 m päässä Hiukantiestä (joka lounaassa). Ympäristö kasvaa mäntyä ja katajaa. Kiviladellmaa, halk. 3 x 3 m, sen lounaisreunalla, halk. 10-15 cm suuruisia kiviä 2-3 kerroksessa, välissä turvetta 15-25 cm syv. kallio, ei esihistoriaan viittaavia löytöjä

kk2 7,6 m Hiukantiestä (joka lounaassa), samalla kalliolla kuin koekuoppa 1, mutta hieman alempana lounaassa, n. 40 m Pirkkala-Säijätien ja Hiukantien risteyksestä WNW, epämääräistä halk. n. 3 x 2 m laajaa harvaa kivikkoa, kiven halk. 30-40 cm, 0-12 turve, 12-38, savensak. likainen maa, 38-kivi/kallio. Kuopan W-osassa halk. min. 20 x 20 cm suuruinen kivi, joka alkaa 10 cm syvyydessä -40 cm (min.). Ei esihistoriaan viittaavia löytöjä.

Ote peruskartasta 1:20 000, 2123 05 NOKIA

Koordinaatit: x = 6816 44, y = 2476 78 z = 85 m mpy.

● = katajakumpare

4.6.8. Pirkkala, Naistenmatka, Soukonkallio 2 [58], maansekainen kivikasa**Kunta:** Pirkkala**Kylä:** Naistenmatka**Paikannimi:** Soukonkallio 2**Kohteen laji:** maansekainen kivikasa**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** Tuntematon**Rauhoitusluokka:** -**Tarkastus:** Antti Bilund 25.5.1998**Sijainti:** PK 2123 08 PIRKKALA, keskipisteen koordinaatit: x = 6818 11, Y = 2480 70, z = 95-97. Kohde sijaitsee n. 3,9 km Pirkkalan vanhasta kirkosta ENE.**Hoito ja kunto:** -**Tila- ja omistajatiedot:** -**Kiinteistötunnus:** -**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**Inventointilöydöt 1998:** -**Kartat:** 1:20 000**Negatiivit:** -**Diat:** -**Tarkastuksen aihe:** Pirkkalan arkeologinen perusinventointi**Kohteen kuvaus:** Kohde on korkealla kalliolla sijaitseva muodoltaan epämääräinen, matala maansekainen kiveys. Halkaisija n. 7 m. Keskellä n. 1 m läpimittainen kivi, ja sen ympärillä tiheässä muutaman kymmenen sentin läpimittaisia kiviä, joiden välissä on maata.**Tutkimushistoria:** -**Toimenpiteet ja havainnot 1998:** Kiveykseen kaivettiin kaksi koekuoppaa. Keskellä olevan kiven viereen, SSE-puolelle kaivetussa oli ohuen turpeen alla runsaasti kiviä ja niiden välisää punaruskeaa, hiekkapitoista maata. Kallio 15 cm syvyydessä. Turpeessa hiilenmuruja ja lasia. Toinen kuoppa kaivettiin n. 0,5 m kivistä luoteeseen, stratigrafialtaan samanlainen, mutta kiviä enemmän ja maata vähemmän. Kuopasta löytyi runsaasti kvartssia, jota ei otettu talteen. Löydöt eivät viittaa esihistorialliseen kohteeseen. Kiveyksen reunan ulkopuolella, n. 5 m keskellä olevasta kivistä länteen on melko tuore tulisija.**Ympäristö:** Kiveys sijaitsee korkealla, jyrkästi pohjoiseen, Pyhäjärven rantaan laskevalla kalliolla, n. 20 m järven pinnan yläpuolella. Paikalla hyvä näköala. Kiveys sijaitsee kallion korkeimmalla kumpareella, ei kuitenkaan aivan korkeimmalla kohdalla, joka on kallion eteläreunalla, vaan hyvin loivasti pohjoiseen viettävän lakitasanteen pohjoisreunalla, mistä kallion pinta alkaa laskea jyrkästi pohjoiseen. Kiveyksen lähimmässä ympäristössä kallion pinta on suuria kiviä lukuunottamatta paljas. Yläpuolella paljasta silokalliota. Kallion S-puolella sekametsää. Etelästä tulee polku, joka kulkee aivan kiveyksen vieritse sen länsipuolelta ja laskeutuu kalliota pitkin alas rantaan. Paikalta n. 100 m etelään ja kaakkoon on rakennettu ja parhaillaan rakennetaan pienkerrostaloja, mm. asunto-osakeyhtiö Soukonkallio.**Laajuus:** -**Ehdotus suoja-alueeksi:** -**Luokitusehdotus:** -**Suojelutoimenpiteet:** -

Havaintomahdollisuudet: -

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Haikka [32], Turri [52], Turrin uimala [53]

Jatkotoimenpiteitä: -

Muuta: -

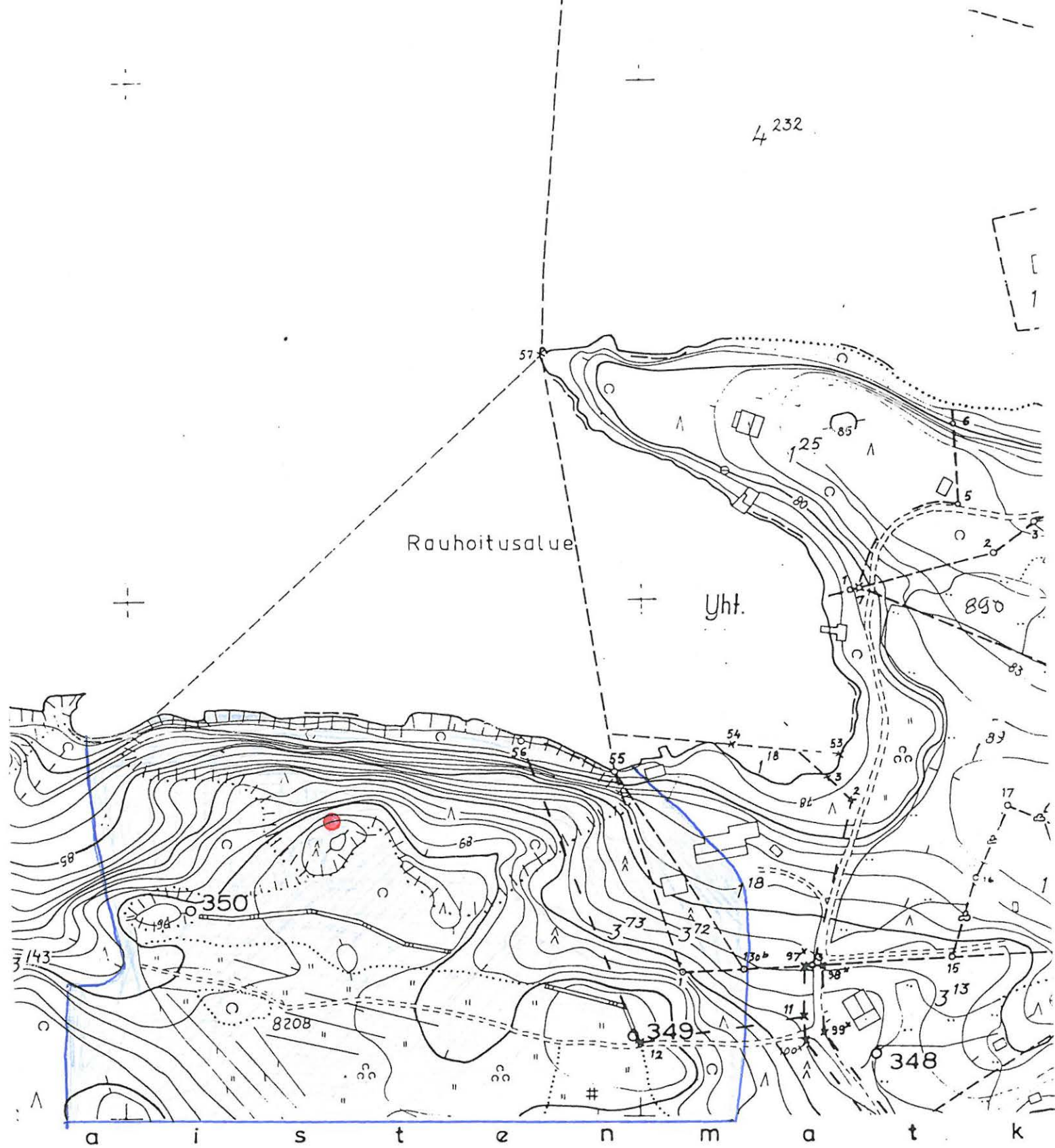
Pirkkalan arkeologinen inventointi 1998
Pirkkala, Naistenmatka, Soukonkallio 2 [58]

Ote rekisterikartasta 1:2000

● = epämääräinen röykkiö

■ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.7.

Inventoinnin aikana tarkastetut alueet

Ennen kenttätöiden käynnistämistä Pirkkalan ympäristöstä tehtiin peruskartoille kartografinen alanyysi, jossa maaperän, ilmansuuntien, maastonmuotojen ja rantapintakorkeuksien avulla arvioitiin potentiaaliset alueet, jotka luonnonympäristöltään sopisivat muinaisjäännösten sijaintipaikoiksi. Pirkkalan analyysin kulmakiviä on ollut tietoisuus kunnan sijainnista suurten vesireittien tuntumassa sekä myös historiallisen Hiidentien koskettamana.

Erityistä kiinnostavuutta jollekin alueelle antoi aiemmin tunnetun kiinteän muinaisjäännöksen tai irtolöydön läheisyys. Siinä mielessä erityisen kiinnostavia alueita potentiaalisesti oli Sikojoen ympäristö, Juoksianojan alue ja Tursiannotko sekä Pirkkalan vanhan kirkon ympäristö.

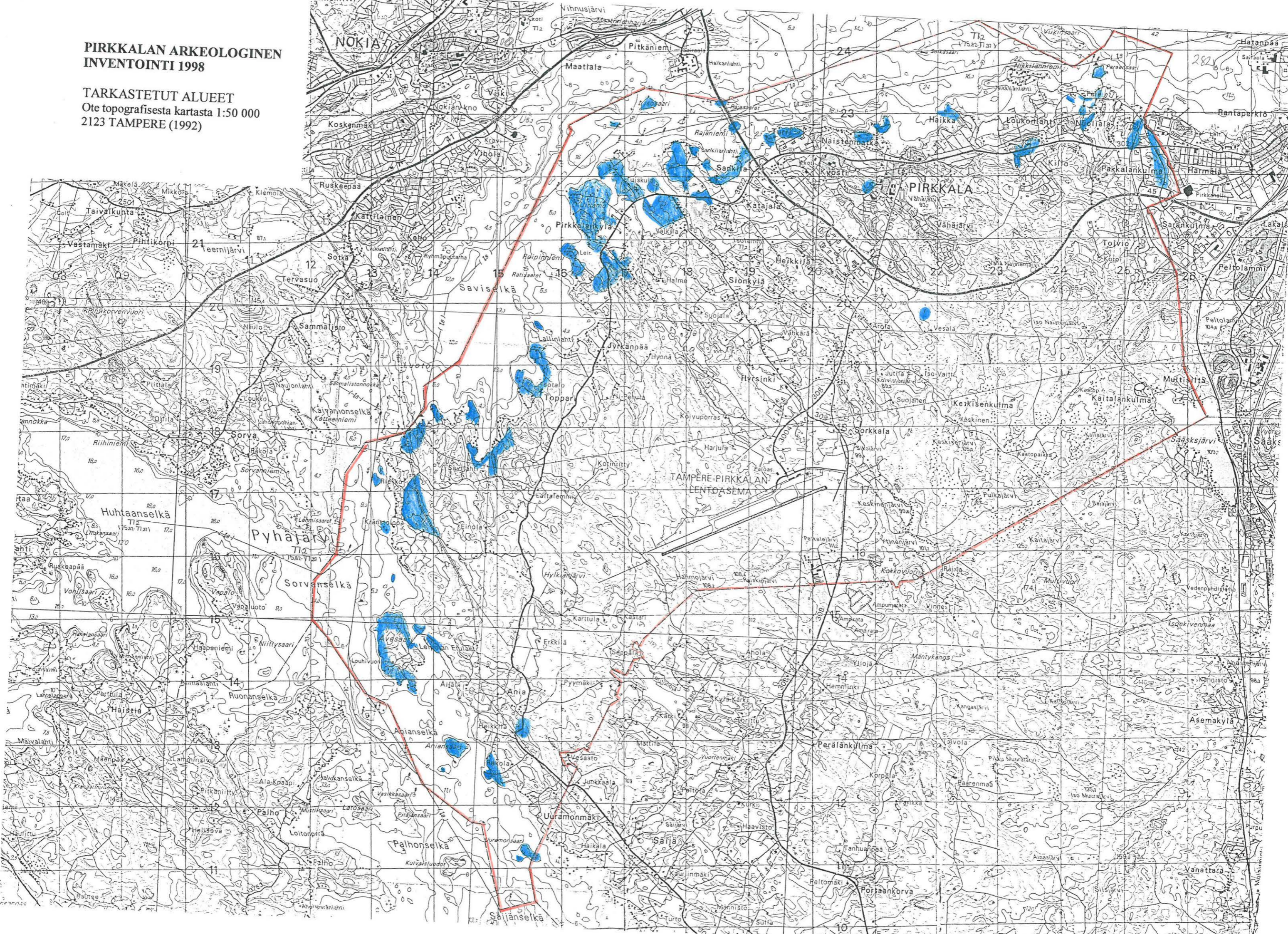
Erityisenä houkuttimena kivikautiselle (8000-1500 eKr.) toiminnalle pidettiin kapeita, kalastuksen kannalta suotuisia salmia ja toisaalta päivän puolelle viettäviä hiekkaperäisiä rinteitä, joissa oli hyvä tuulensuoja. Pronssikauteen (1500-500 eKr.) liittyviä muinaisjäännöksiä, kuten lapinraunioita etsittiin kallioisista niemistä ja saarista veden läheisyydestä tai kalliomäkien korkeimmilta kohdilta. Rautakauden (500 eKr. -1200 jKr.) asutusta ja siihen liittyviä jäänteitä uskottiin löytyvän alueilta, joilla on nykyään hyviä, hiekkapitoisia peltoja, siis enemmän nykyisen maatalousasutuksen läheisyydestä. Vesistön läheisyyttä pidettiin tärkeänä rautakauden kohteillekin, mutta kuitenkin niin, että rautakauden asumukset ovat saattaneet sijaita kauempana rannasta. Rautakautisesti mielenkiintoisina pidettiin erityisesti Tursiannotkon ympäristöä ja Vanhan kirkon tienoita.

Käytännössä inventoinnin aikana käytiin läpi kaikki tunnetut kiinteät muinaisjäännökset ja niiden lähialueet, irtolöydöt, mikäli ne olivat paikallistettavissa. Lisäksi tarkastettiin suurin osa Pirkkalan ranta-alueista, kaikki saaret sekä useimmat pellot, jotka olivat kynnetyinä.

Seuraavan sivun kartalle on merkitty tarkastetun alueen ydinalueet.

PIRKKALAN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 1998

TARKASTETUT ALUEET
Ote topografisesta kartasta 1:50 000
2123 TAMPERE (1992)

LUETTELO MV-NEGATIIVEISTA

Kuvat on luetteloitu museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin.

Kuvaajat Tuija-Liisa Soininen = TLS, AB = Antti Bilund ja MMJ = Marjo Meriluoto-Jaakkola.
[1] = inventointikohteen numero.

Neg. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
113566	Hiidenmäki [16].	NE	28.4.	TLS
113567	Kalmo [12], kivikautinen asuinpaikka pellolla. Oik. reunassa Säijäntie	NNW	28.4.	MMJ
113568	Toiva [3], röykkiö 2.	WSW	29.4.	MMJ
113569	Toiva [3], röykkiö 1.	WSW	29.4.	MMJ
113570	Toiva [3], epäm. kumpu	E	29.4.	MMJ
113571	Savilahti [1], kivikautinen asuinpaikka nyk. kesämökin alla ja pihamaalla.	E	29.4.	MMJ
113572	Kenttämäenoja [14], kivikautinen asuinpaikka pellon reunassa. Vastarannalla kuusten kohdalla kohde [1].	ESE	29.4.	MMJ
113573	Isomoisio [2], alue A: röykkiöt: vas. r 1 ja oik. r 2. Takana oleva kuusi ilm. >60 v. vanha.	W	30.4.	MMJ
113574	Kenttämäenojan [14] E-puoli. Vas. Kenttämäenoja ja edessä Savilahti [1].	SE	30.4.	MMJ
113575	Isomoisio [2], alue B. Edessä karttalaukan alla rautakautisen keramiikan löytöpaikka.	NE	30.4.	MMJ
113576	Lepolahti [29] kivikautinen asuinpaikka. Takana Karuniemeen johtava tie.	SSE	30.4.	MMJ
113577	Hiidenmäki [16].	NNE	4.5.	MMJ
113578	Mäkitalo [13], kivikautinen asuinpaikka etualalla, kynnöspellolla kuvattuna niemeen menevän kärrytien päästä. Taus-talla Isotalo.	NW	5.5.	AB
113579	Vihtamo [5], kivikautinen asuinpaikka Pyhä-järven rannassa.	WNW	5.5.	MMJ
113580	Vihtamo [5]. Takana oik. Pitkänniemen sairaa-larakennuksia.	SE	5.5.	MMJ
113581	Kotopelto [8], alue 2 kuusiaidan molemmilla puolilla. Oik. aitta on fasaanitarha.	NNW	7.5.	MMJ
113582	Rajapelto [7], kivikautisen asuinpaikan SE-osa. Oik. likakaivon ympärillä ja vas. mäntyrinteestä löytöjä. Takana Sikojoen suu.	SE	7.5.	MMJ
113583	Rajapelto [7], kivikautisen asuinpaikan NW-osa niityllä. Etualan hiekalla pohjustettu harj. kenttä kuuluu mj:n. Asuinpaikka jatkuu mäntymetsään. Takana Sikojoki.	N	7.5.	MMJ

Neg. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
113584	Katajisto [6b], kivikautinen asuinpaikka kuusi-aidan etupuolen pellolla etelään lask. rinteessä. Takana oik. rannassa alue [6a] ja kuvassa etualalla alue [6c]	S	7.5.	MMJ
113585	Katajisto [6c] takana keskellä metsäsaarekkeen edessä. Kuvan etualalla alue [6b]. Valkoinen talo takana on "uusi Tanila".	N	7.5.	MMJ
113586	Katajisto [6a], kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven rannassa. Edessä Katajistontie.	SW	7.5.	MMJ
113587	Kotopelto [8], kivikautinen asuinpaikka. Alue 1 metsäsaarekkeen oikealla puol. olevalla pellolla. Alue 2 ojan toisella puolella oikealla sij. valk. talon luona alue 2.	S	7.5.	MMJ
113588	Rajapelto [7], kivikautisen asuinpaikan SE-osa Sikojoen rannassa. Kuvattu Säijäntieltä vanhan kaupan luota.	SSE	7.5.	MMJ
113589	Raunila [10], kivikautinen asuinpaikka. Yleiskuva. Asuinpaikan W-löytöalue keskellä. Kuvan keskeltä oikealle, omakotitalon kohdalla asuinpaikan E-löytöalue.	WSW	8.5.	AB
113590	Raunila [10]. Kivikautisen asuinpaikan E-löytöalue. Vuoden 1971 inv. löytöalue ulottui omakotitalon takana olevasta metsänreunasta 20-30 m oikealle.	N	8.5.	AB
113591	Raunila [10]. Hanhonojan N-puoleista peltoa kuvattuna Hanhonojan takaa. Keskellä sij. ison kiven ymp. löytyi v. 1998 kvartseja ja pal. luuta. taustalla vas. Toosin talo.	SE	8.5.	AB
113592	Valkila [11], kivikautinen asuinpaikka kuvattuna ylempää peltorinteeltä. Asuinpaikan ilmoitettu sijainti on kuvan oik. puoliskossa näk. niemekkeen vas. notkelmaan laskevassa rinteessä.	SSE	11.5.	AB
113593	Vähälampi [9], kivikautinen asuinpaikka kuvattuna urheilukentän länsikulmasta. Edessä v. 1971 inv. todettua as. p. aluetta. As. p. jatkuu tien laitaan kuvan oik. laidassa ja taustalla tien penkereen alla sij. matalalle kumpareelle.	ESE	11.5.	AB
113594	Isosaari [28], kivikautinen asuinpaikka Kuvassa as.paikan E-pää, oik. mökki 2. Lapion kohdalla kk 3.	NNE	12.5.	MMJ
113595	Isosaari [28], kivikautisen asuinpaikan keskiosa mökin 1 ympäristössä. Lapion kohdalla kk 2.	NE	12.5.	MMJ
113596	Isosaari, kivikautisen asuinpaikan keski- ja itäosa. Oik. mantereella Pitkänniemen sairaalarakennuksia.	SW	12.5.	MMJ

Neg. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
113597	Lehtisaari [27], kivikautisen asuinpaikan W-osa eteläkaakkoon viettävässä rinteessä.	ENE	13.5.	MMJ
113598	Hirvisaaret [22], kivikautinen leiripaikka Pyhäjärven saarella kallion suojassa. Koekuoppaa 1 kaivamassa T-L Soininen ja Tapani Koiranen.	ESE	13.5.	MMJ
113599	Hirvisaaret [22], kivikautinen leiripaikka. Koekuoppa 1.	SW	14.5.	MMJ
113600	Hirvisaaret [22], kivikautinen leiripaikka. Yleiskuva.	SSE	14.5.	MMJ
113601	Nuoliala [4]. Kiven- ja maansekainen röykkiö	NE	18.5.	AB
113602	Nuoliala [4]. Koekuoppa röykkiön keskellä. Karttalaukku mittakaavana.	S	18.5.	AB
113603	Kirkkoveräjä [17], röykkiö b kuvattuna idässä n. 6 m päässä sij. ison kiven päältä.	E	18.5.	AB
113604	Kirkkoveräjä [17], röykkiö a.	W	18.5.	AB
113605	Vesala [18], kivivaiutus. Aitauksen W-osa. Etualalla oikealla aitauksen SE-aukko.	SE	18.5.	AB
113606	Vesala [18], kivivaiutus. Etualalla aitauksen (S)SE-kulma. Taustalla W-osaa.	SSE	18.5.	AB
113607	Ania [19]. Pohjoisempi ojan ympäröimä maa-kumpu (hiilimiilu). KK kumpareen kesk. katajien välissä kuvan keskipisteessä.	NNW	19.5.	AB
113608	Ania [19]. Kiviröykkiöitä. Etualalla isoa kiveä vasten koottu röykkiö ja taustalla korkea keko-mainen röykkiö.	WNW	19.5.	AB
113609	Leipojanlahti [44], kivikautinen asuinpaikka. Kvartsi-iskosten löytöpaikka etualalla pellolla. Taustalla Leipojanlahtea.	E	19.5.	AB
113610	Heikkilä [21]. Etualalla suorakulm. latomus (rakennuksen pohja). KK keskustasta oikealle. Taustalla kiviröykkiö koivun juurella.	SE	19.5.	AB
113611	Heikkilä [21], kiviröykkiö. etualalla kk paikka. Taustalla vanha tie, joka on jäänyt pois käytöstä oikaisun vuoksi.	ENE	19.5.	AB
113612	Outinen [20], röykkiö 1.	W	19.5.	AB
113613	Outinen [20], röykkiö 2. Kuvassa kaatuneen kuusen rikkomaa röykkiön N-osaa.	NW	19.5.	AB
113614	Reippi [45], kivikautinen irtolöytöpaikka kynnöspellolla. Takana Reipin museoalue.	NNE	20.5.	TLS
113615	Katajamäki [26], kk 2. Kiveys 10-25 cm.	NNW	22.5.	MMJ
113616	Katajamäki, yleiskuva.	WSW	22.5.	MMJ
113617	Juoksianoja 2b [24], kivikautinen asuinpaikka Vartiovuoren juurella terassilla; nyk. perunapellolla.	SE	25.5.	MMJ
113618	Juoksianoja 2a [24], kivikautinen asuinpaikka pellolla.	W	25.5.	MMJ
113619	Juoksianojan maisemaa. Vasemmalla Juoksianoja 2 a.	NW	25.5.	MMJ

Neg. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
113620	Juoksianoja 1 [23], rautakautinen asuin- paikka oik. sij. saarekkeen vas. puolella. Aivan etualalla Juoksianoja 2a:n SW-puoli.	SE	25.5.	MMJ
113621	Juoksianoja 3 [25], kivikautinen asuin- paikka Juoksianojan varrella, nyk. pellolla.	W	25.5.	MMJ
113622	Kuten edellä	W	25.5.	MMJ
113623	Haikanniemi [34]. epämääräinen røyk- kiö rantakalliolla. Taustalla Haikanniemen tans- silava.	NNW	25.5.	AB
113624	Toosila [33]. Mahd. kuppikivi kuvan keskellä.	S	26.5.	AB
113625	Juoksianoja 3 [25] kivikautinen asuin- paikka Paravuorten N-osan ja Juoksianojan välissä. Kuvassa as. paikan S-osaa.	SW	26.5.	MMJ
113626	Juoksianoja 3b [25], W-osa. Vas. juoksianoja 3:n N- ja W- osien välinen metsitetty saareke.	NNW	26.5.	MMJ
113627	Juoksianoja 3b [25], N-osa pellolla. Juoksianoja virtaa kuvan vas. reunassa puiden takana.	NW	26.5.	MMJ
113628	Juoksianojan kohdalla sijainneen lahden van- haa pohjukkaa. takana vas. pellolla Juoksian- oja 3b:n N-osa, takana oik. pellolla Juoksianoja 3b:n W-osa ja edessä oik. pellolla Juoksianoja 3a:n E-osa. Edessä vas. pellolla Juoksianoja 2:n ESE-osa.	WNW	26.5.	MMJ
113629	Lehtisaari [27], kivikautinen asuin- paikka Pyhäjärven saarella. Kuvattu Pappilan vier. venerannasta.	S	26.5.	MMJ
113630	Ania [19], epäm. kiviroykkiöitä (2-3). Edessä roykkiö 1 ja takana roykkiö 2	SE	15.5.	MMJ

LUETTELO DIAKUVISTA

Kuvat on luetteloitu museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin.

Kuvaajat Tuija-Liisa Soininen = TLS, AB = Antti Bilund ja MMJ = Marjo Meriluoto-Jaakkola.
[1] = inventointikohteen numero.

Dia. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
41908	Hiidenmäki [16].	NE	28.4.	TLS
41909	Kalmo [12], kivikautinen irtolöytöpaikka pellolla. Oik. reunassa Säijäntie	NNW	28.4.	MMJ
41910	Kalmo [30]. Kivaita kallioisen mäen laella. Aidan SE-osa kuvattuna sen päältä.	NW	28.4.	AB
41911	Toiva [3], röykkiö 2.	WSW	29.4.	MMJ
41912	Toiva [3], röykkiö 1.	WSW	29.4.	MMJ
41913	Toiva [3], epämääräinen kumpu	E	29.4.	MMJ
41914	Savilahti [1], kivikautinen asuinpaikka nyk. kesämökin alla ja pihamaalla.	E	29.4.	MMJ
41915	Kenttämäenoja [14], kivikautinen asuinpaikka pellon reunassa. Vastarannalla kuusten kohdalla kohde [1].	ESE	29.4.	MMJ
41916	Isomoisio [2], alue A: röykkiöt: vas. r 1 ja oik. r 2. Takana oleva kuusi ilm. >60 v. vanha.	W	30.4.	MMJ
41917	Kenttämäenoja [14] alue b. Vas. Kenttämäenoja ja edessä Savilahti.	SE	30.4.	MMJ
41918	Isomoisio [2], alue B. Edessä karttalaukun alla rautakautisen keramiikan löytöpaikka.	NE	30.4.	MMJ
41919	Lepolahti [29], kivikautinen asuinpaikka. Takana Karuniemeen johtava tie.	SSE	30.4.	MMJ
41920	Mäkitalo [13], kivikautinen asuinpaikka etualalla, kynnöspellolla kuvattuna niemeen menevän kärrytien päästä. Taus-talla Isotalo.	NW	5.5.	AB
41921	Vihtamo [5], kivikautinen asuinpaikka Pyhä-järven rannassa.	WNW	5.5.	MMJ
41922	Vihtamo [5]. Takana oik. Pitkänniemen sairaala.	SE	5.5.	MMJ
41923	Kotopelto [8], alue 2 kuusiaidan molemmilla puolilla. Oik. aitta on fasaanitarha.	NNW	7.5.	TLS
41924	Rajapelto [7], kivikautisen asuinpaikan SE-osa. Oik. likakaivon ympärillä ja vas. mäntyrinteestä löytöjä. Takana Sikojoen suu.	SE	7.5.	TLS

Dia. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
41925	Rajapelto [7], kivikautisen asuinpaikan NW-osa niityllä. Etualan hiekalla pohjustettu harj. kenttä kuuluu mj:n. Asuinpaikka jatkuu mäntymetsään. Takana Sikojoki.	N	7.5.	TLS
41926	Katajisto [6b], kivikautinen asuinpaikka kuusi-aidan etupuolen pellolla etelään lask. rinteessä. Takana oik. rannassa alue [6a] ja kuvassa etualalla alue [6c]	S	7.5.	TLS
41927	Katajisto [6c] takana keskellä metsäsaarekkeen edessä. Kuvan etualalla alue [6b]. Valkoinen talo takana on "uusi Tanila".	N	7.5.	TLS
41928	Katajisto [6a], kivikautinen asuinpaikka Pyhäjärven rannassa. Edessä Katajistontie.	SW	7.5.	TLS
41929	Kotopelto [8], kivikautinen asuinpaikka. Alue 1 metsäsaarekkeen oikealla puol. olevalla pellolla. Alue 2 ojan toisella puolella.	S	7.5.	TLS
41930	Rajapelto [7], kivikautisen asuinpaikan SE-osa Sikojoen rannassa. Kuvattu Säijäntieltä vanhan kaupan luota.	SSE	7.5.	MMJ
41931	Raunila [10], kivikautinen asuinpaikka. Yleiskuva. Asuinpaikan W-löytöalue keskellä. Kuvan keskeltä oikealle, omakotitalon kohdalla asuinpaikan itäinen löytöalue.	WSW	8.5.	AB
41932	Raunila [10]. Kivikautisen asuinpaikan itäinen löytöalue. Vuoden 1971 inv. löytöalue ulottui omakotitalon takana olevasta metsänreunasta 20-30 m oikealle.	N	8.5.	AB
41933	Raunila [10]. Hanhonojan N-puoleista peltoa kuvattuna Hanhonojan takaa. Keskellä sij. ison kiven ymp. löytyi v. 1998 kvartseja ja pal. luuta. taustalla vas. Toosin talo.	SE	8.5.	AB
41934	Valkila [11], kivikautinen asuinpaikka kuvattuna ylempää peltorinteeltä. Asuinpaikan ilmoitettu sijainti on kuvan oik. puoliskossa näk. niemekkeen vas. notkelmaan laskevassa rinteessä.	SSE	11.5.	AB
41935	Vähälampi [9], kivikautinen asuinpaikka kuvattuna urheilukentän länsikulmasta. Edessä v. 1971 inv. todettua as. p. aluetta. As. p jatkuu tien laitaan kuvan oik. laidassa ja taustalla tien penkereen alla sij. matalalle kumpareelle.	ESE	11.5.	AB
41936	Isosaari [28], kivikautinen asuinpaikka. Kuvassa as. paikan E-pää, oik. mökki 2. Lapion kohdalla kk 3.	NNE	12.5.	MMJ
41937	Isosaari [28], kivikautisen asuinpaikan keskiosa mökin 1 ympäristössä. Lapion kohdalla kk 2.	NE	12.5.	MMJ
41938	Isosaari [28], kivikautisen asuinpaikan keski- ja itäosa. Oik. mantereella Pitkäniemen sairaalarakennuksia.	SW	12.5.	MMJ

Dia. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
41939	Lehtisaari [27], kivikautisen asuinpaikan W-osa eteläkaakkoon viettävässä rinteessä.	ENE	13.5.	MMJ
41940	Hirvisaaret [22], kivikautinen leiripaikka SSE-rinteessä kallion suojassa. Koekuoppaa 1 kaivamassa TLS ja Tapani Koiranen.	ESE	13.5.	MMJ
41941	Hirvisaaret [22], kivikautinen leiripaikka. Koekuoppa 1, josta löytöinä kvartsi-iskoksia.	SW	14.5.	MMJ
41942	Hirvisaaret [22], kivikautinen leiripaikka. Yleiskuva.	SSE	14.5.	MMJ
41943	Nuoliala [4]. Kiven- ja maansekainen röykkiö	NE	18.5.	AB
41944	Nuoliala [4]. Koekuoppa röykkiön keskellä. Karttalaakku mittakaavana.	S	18.5.	AB
41945	Kirkkoveräjä [17], röykkiö b kuvattuna idässä n. 6 m päässä sij. ison kiven päältä.	E	18.5.	AB
41946	Kirkkoveräjä [17], röykkiö a.	W	18.5.	AB
41947	Vesala [18], kiviaitus. Aitauksen W-osa. Etualalla oikealla aitauksen SE-aukko.	SE	18.5.	AB
41948	Vesala [18], kiviaitus. Etualalla aitauksen (S)SE-kulma. Taustalla W-osaa.	SSE	18.5.	AB
41949	Ania [19]. Pohjoisempi ojan ympäröimä maa-kumpu (hiilimiilu). KK kumpareen kesk. katajien välissä kuvan keskipisteessä.	NNW	19.5.	AB
41950	Ania [19]. Kiviröykkiöitä. Etualalla isoa kiveä vasten koottu röykkiö ja taustalla korkea kekomainen röykkiö.	WNW	19.5.	AB
41951	Leipojanlahti [44], kivikautinen asuinpaikka. Kuvattu Leipojan varrelta. Taustalla Leipojanlahtea ja sen takana peltoja.	E	19.5.	AB
41952	Heikkilä [21]. Etualalla suorakulm. latomus (rakennuksen pohja). KK keskustasta oikealle. Taustalla kiviröykkiö koivun juurella.	SE	19.5.	AB
41953	Heikkilä [21], kiviröykkiö. Etualalla kk paikka.	ENE	19.5.	AB
41954	Outinen [20], röykkiö 1.	W	19.5.	AB
41955	Outinen [20], röykkiö 2. Kuvassa kaatuneen kuusen rikkomaa röykkiön N-osaa.	NW	19.5.	AB
41956	Katajamäki [26], KK 2. Kiveys 10-25 cm.	NNW	22.5.	MMJ
41957	Katajamäki [26], yleiskuva.	WSW	22.5.	MMJ
41958	Juoksianoja 2b [24], kivikautinen asuinpaikka Vartiovuoren juurella terassilla, nyk. perunapellolla.	SE	25.5.	MMJ
41959	Juoksianoja 2a [24], kivikautinen asuinpaikka edellistä alempana, Juoksianojan kohdalla muinoin olleen lahden SW-rannalla, nyk. pellolla. Takana ylemmällä terassilla ed. kuvan pellot.	W	25.5.	MMJ
41960	Juoksianoja 2a [24] SW-puoli tien SW- puolella kuvassa oikealla. Tien vas. puolella Juoksianoja 2a [24].	NW	25.5.	MMJ

Dia. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1998	Kuvaaja
41961	Juoksianoja 1 [23], rautakautinen asuin- paikka oik. sij. saarekkeen vas. puolella. Aivan etualalla Juoksianoja 2a [24] SW-puoli.	SE	25.5.	MMJ
41962	Juoksianoja 3 [25], kivikautinen asuin- paikka Juoksianojan varrella, nyk. pellolla.	W	25.5.	MMJ
41963	Haikanniemi [34]. matala kiven- ja maansek. röyk- kiö rantakalliolla. Taustalla Haikanniemen tans- silava.	NNW	25.5.	AB
41964	Toosila [33]. Mahd. kuppikivi kuvan keskellä.	S	26.5.	AB
41965	Juoksianoja 3 [25], kivikautinen asuin- paikka Paravuorten N-osan ja Juoksianojan välissä. Kuvassa as. paikan S-osaa. Keskimmäisten kuusten takana virtaa Juoksi- anoja.	SW	26.5.	MMJ
41966	Juoksianoja 3b [25], W-osa. Vas. Juoksianoja 3b:n N- ja W- osien välinen metsitetty saareke.	NNW	26.5.	MMJ
41967	Juoksianoja 3b [25], N-osa pellolla. Juoksianoja virtaa kuvan vas. reunassa puiden takana.	NW	26.5.	MMJ
41968	Juoksianojan kohdalla sijainneen lahden van- haa pohjukkaa. takana vas. pellolla Juoksian- oja 3b [25]:n N-osa, takana oik. pellolla Juoksianoja 3b:n W-osa ja edessä oik. pellolla Juoksianoja 3a:n E-osa. Edessä vas. pellolla Juoksianoja 2:n [24] ESE-osa.	WNW	26.5.	MMJ
41969	Lehtisaari [27], kivikautinen asuin- paikka Pyhäjärven saarella. Kuvattu Pappilan venerannasta.	S	26.5.	MMJ
41970	Juoksianoja 3:n [25] NW-puolella sij. pelto kuvan keskiosassa. Pellolta löytyi kvartsi- -iskoksia. Sähköpylvään takana pellolla Juoksi- anoja 3.	NW	26.5.	MMJ

LIITE 3

Luettelo kartoista

Sivu	Kohde	Kartta	Mk
14	Kohteet kartalla	Topografinen kartta	1:50 000
18	Savilahti [1]	Peruskartta	1:20 000
19	Savilahti [1]	Rekisterikartta	1:5000
25	Isomoisio [2]	Peruskartta	1:20 000
26	Isomoisio [2]	Rekisterikartta	1:5000
32	Toiva [3]	Peruskartta	1:20 000
33	Toiva [3]	Rekisterikartta	1:2000
37	Nuoliala [4]	Peruskartta	1:20 000
38	Nuoliala [4]	Rekisterikartta	1:2000
41	Vihtamo [5]	Peruskartta	1:20 000
42	Vihtamo [5]	Rekisterikartta	1:5000
47	Katajisto [6]	Peruskartta	1:20 000
48	Katajisto [6]	Rekisterikartta	1:2000
52	Rajapelto [7]	Peruskartta	1:20 000
53	Rajapelto [7]	Rekisterikartta	1:2000
59	Kotopelto [8]	Peruskartta	1:20 000
60	Kotopelto [8]	Rekisterikartta	1:2000
64	Vähälampi [9]	Peruskartta	1:20 000
65	Vähälampi [9]	Rekisterikartta	1:5000
69	Raunila [10]	Peruskartta	1:20 000
70	Raunila [10]	Rekisterikartta	1:2000
74	Valkila [11]	Peruskartta	1:20 000
75	Valkila [11]	Rekisterikartta	1:5000
79	Kalmo [12]	Peruskartta	1:20 000
80	Kalmo [12]	Rekisterikartta	1:5000
83	Mäkitalo [13]	Peruskartta	1:20 000
84	Mäkitalo [13]	Rekisterikartta	1:5000
88	Kenttämaenoja [14]	Peruskartta	1:20 000
89	Kenttämaenoja [14]	Rekisterikartta	1:5000
97	Tursiannotko [15]	Peruskartta	1:20 000
98	Tursiannotko [15]	Rekisterikartta	1:5000
102	Hiidenmäki [16]	Peruskartta	1:20 000
103	Hiidenmäki [16]	Rekisterikartta	1:2000
107	Kirkkoveräjä [17]	Peruskartta	1:20 000
108	Kirkkoveräjä [17]	Rekisterikartta	1:5000
111	Vesala [18]	Peruskartta	1:20 000
112	Vesala [18]	Rekisterikartta	1:2000
116	Ania [19]	Peruskartta	1:20 000
117	Ania [19]	Rekisterikartta	1:5000
121	Outinen [20]	Peruskartta	1:20 000
122	Outinen [20]	Rekisterikartta	1:5000
126	Heikkilä [21]	Peruskartta	1:20 000
127	Heikkilä [21]	Rekisterikartta	1:5000
131	Hirvisaaret [22]	Peruskartta	1:20 000
132	Hirvisaaret [22]	Rekisterikartta	1:5000

Sivu	Kohde	Kartta	Mk
135	Juoksianoja 1 [23]	Peruskartta	1:20 000
136	Juoksianoja 1 [23]	Rekisterikartta	1:2000
140	Juoksianoja 2 [24]	Peruskartta	1:20 000
141	Juoksianoja 2 [24]	Rekisterikartta	1:2000
145	Juoksianoja 3 [25]	Peruskartta	1:20 000
146	Juoksianoja 3 [25]	Rekisterikartta	1:2000
150	Katajamäki [26]	Peruskartta	1:20 000
151	Katajamäki [26]	Rekisterikartta	1:5000
156	Lehtisaari [27]	Peruskartta	1: 20 000
157	Lehtisaari [27]	Rekisterikartta	1:5000
162	Isosaari [28]	Peruskartta	1:20 000
163	Isosaari [28]	Rekisterikartta	1:2000
167	Lepolahti [29]	Peruskartta	1:20 000
168	Lepolahti [29]	Rekisterikartta	1:5000
172	Kalmo [30]	Peruskartta	1:20 000
173	Kalmo [30]	Rekisterikartta	1:5000
177	Leuku [31]	Peruskartta	1:20 000
178	Leuku [31]	Rekisterikartta	1:5000
180	Soukonkallio 1 [32]	Peruskartta	1:20 000
181	Soukonkallio 1 [32]	Rekisterikartta	1:2000
184	Toosi [33]	Peruskartta	1:20 000
185	Toosi [33]	Rekisterikartta	1:5000
188	Haikanniemi [34]	Peruskartta	1:20 000
189	Haikanniemi [34]	Rekisterikartta	1:5000
193	Soukko [35]	Peruskartta	1:20 000
194	Soukko [35]	Rekisterikartta	1:5000
198	Tanila [36]	Peruskartta	1:20 000
199	Tanila [36]	Rekisterikartta	1:5000
201	Virosmäki [37]	Peruskartta	1:20 000
202	Virosmäki [37]	Rekisterikartta	1:5000
205	Sotaplassi [38]	Peruskartta	1:20 000
206	Sotaplassi [38]	Rekisterikartta	1:5000
210	Pereen Lalli [39]	Peruskartta	1:20 000
211	Pereen Lalli [39]	Rekisterikartta	1:5000
214	Riekko [40]	Peruskartta	1:20 000
215	Riekko [40]	Rekisterikartta	1:5000
218	Riekko [41]	Peruskartta	1:20 000
219	Riekko [41]	Rekisterikartta	1:5000
222	Eskola [42]	Peruskartta	1:20 000
223	Eskola [42]	Rekisterikartta	1:5000
226	Avesaari [43]	Peruskartta	1:20 000
227	Avesaari [43]	Rekisterikartta	1:5000
230	Leipojanlahti [44]	Peruskartta	1:20 000
231	Leipojanlahti [44]	Rekisterikartta	1:5000
234	Reippi [45]	Peruskartta	1:20 000
235	Reippi [45]	Rekisterikartta	1:5000

Sivu	Kohde	Kartta	Mk
239	Pappilanniemi [46]	Peruskartta	1:20 000
240	Pappilanniemi [46]	Rekisterikartta	1:5000
243	Kuikonnokka [47]	Peruskartta	1:20 000
244	Kuikonnokka [47]	Rekisterikartta	1:5000
247	Kuikurasaari [48]	Peruskartta	1:20 000
248	Kuikurasaari [48]	Rekisterikartta	1:5000
251	Isolammin etelämäki [49]	Peruskartta	1:20 000
252	Isolammin etelämäki [49]	Rekisterikartta	1:5000
255	Hanhonoja [50]	Peruskartta	1: 20 000
256	Hanhonoja [50]	Rekisterikartta	1:5000
259	Avesaari [51]	Peruskartta	1:20 000
260	Avesaari [51]	Rekisterikartta	1:5000
262	Turri [52]	Peruskartta	1:20 000
265	Turrin uimala [53]	Peruskartta	1:20 000
268	Heikkilä [54]	Peruskartta	1:20 000
271	Komperinmäki [55]	Peruskartta	1:20 000
274	Hiidenmäki [56]	Peruskartta	1:20 000
277	Hevossuo [57]	Peruskartta	1:20 000
280	Soukonkallio 2 [58]	Peruskartta	1:20 000
282	Tarkastetut alueet	Topografinen kartta	1:50 000